

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3134/2023. (III. 27.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	626
3135/2023. (III. 27.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	632
3136/2023. (III. 27.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	648
3137/2023. (III. 27.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	659
3138/2023. (III. 27.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	670
3139/2023. (III. 27.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	681
3140/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	686
3141/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	690
3142/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	694
3143/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	698
3144/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	702
3145/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	708
3146/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	712
3147/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	717
3148/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	721
3149/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	725
3150/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	733
3151/2023. (III. 27.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	737
3152/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	741
3153/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	746
3154/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	752
3155/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	757
3156/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	762
3157/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	765
3158/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	770
3159/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	775
3160/2023. (III. 27.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	779

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3134/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 63/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Pécsi Ítéltábla tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte Gf.IV.40.020/2022. szám alatt folyamatban lévő pert felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63/A. §-a megsemmisítése, továbbá az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben történő alkalmazása kizárása iránt.
- [2] 2. A felfüggesztésre került alapügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A felperes a 2021. január 19. napján benyújtott keresetében a Cstv. 63/A. §-a alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint a felszámolási eljárásban jogutód nélkül megszüntetett – korlátolt felelősségű társasági formában működött – adós többségi befolyással rendelkező volt tagja korlátlanul felel az adós ki nem elégített kötelezettségeiért, kérte ennek folytán az alperest a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett, ki nem elégített, 431 313 389 forint követelése megfizetésére kötelezni. Keresetét arra a tényre alapította, hogy az alperes az adós gazdasági társaságban meglévő üzletrészét az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben átruházta, és az adósnak a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg szerint a jegyzett tőkéjének 50%-át meghaladó mértékű tartozása van, ezért az alperes felelőssége beállt a kielégítetlen hitelezői igényekért. Állította, hogy az alperes a felelősség alól nem tudja magát kimenteni, mert egyértelműen rosszhiszemű, a hitelezők megkárosítására irányuló tevékenységet folytatott. A felperes az alperes rosszhiszeműségét álláspontja szerint alátámasztó több körülményt is a bíróság elé tárt.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy az adós az üzletrész átruházásának időpontjában nem volt fizetéseképtelen, és nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben sem. Vitatta a kereset összegszerűségét és a felperesnek a rosszhiszemű eljárásra vonatkozó tényelőadását is.
- [5] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének helyt adott. Megállapította, hogy az adós gazdasági társaságban többségi befolyással bíró alperes az üzletrészét az adós fizetéseképtelenségével fenyegető helyzetében – 2016. február 29. napján, 50 000 forint vételárért – átruházta, az adósnak a közbenső mérleg szerint a jegyzett tőkéjének 50%-át meghaladó tartozása van, ezért az alperes felelőssége megállapításának alapjául szolgáló törvényi tényállási elemek megvalósultak. A perben feltárt tényállásból az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le,

hogy az üzletrész átruházást tartalmazó teljes bizonyító erejű magánokirat tartalmának bizonyító ereje megdőlt, az üzletrész átruházási szerződés napján az alperesnek az adós fizetéseképtelen, de legalábbis fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetében bekövetkezett üzletrész átruházása a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyásával megvalósult, rosszhiszemű magatartásnak minősíthető, az alperes az őt terhelő bizonyítási érdek ellenére a kimentési feltételeket bizonyítani nem tudta.

- [6] Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben – többek között – hivatkozott arra is, hogy a jóhiszeműség fogalmi körébe nem tartozik bele annak vizsgálata, hogy az a személy, akinek a tag az üzletrészét átruházza, képes lesz-e a társaság működését úgy folytatni, hogy a társaság a tartozásait meg tudja fizetni a hitelezőknek.
- [7] 3. Az indítvány szerint a Cstv. 63/A. §-a ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogállamiságból levezethető jogbiztonság elvének részét képező normavilágosság követelményével, mert a támadott jogszabályi rendelkezésnek a felelősség alóli kimentésre vonatkozó előírásai között használt fogalmaknak, a „jóhiszeműségnek” és a „hitelezői érdekeknek megfelelő eljárásnak” nincs olyan általánosan ismert és elfogadott jelentéstartalma, amely mellett e fogalmak az adott jogszabályi környezetben és az adott törvényi tényállási elemekkel összhangban a jogalkalmazók számára minden ügyre irányadóan, egységesen értelmezhetők lennének. Az indítványozó hangsúlyozza, hogy a Cstv. nem tartalmaz az általa kifogásolt fordulatokra vonatkozó értelmező rendelkezést, így a fogalmak értelmezési tartományát nem jelöli ki.
- [8] Az indítvány bemutatja és elemzi a Cstv. azon módosításainak indoklását is, amelyek a kifogásolt fordulatokat a Cstv.-be emelték. Ezek szerint a jogalkotó célja annak a volt tagnak (részvényesnek) a korlátlan vagyoni felelősségének megalapozására irányult, aki a törlési eljárást megelőző öt éven belül ruházta át vagyoni hányadát, rosszhiszeműen, a cég kiürítésével, annak érdekében, hogy mentesüljön a cég tartozásai kielégítésének kötelezettsége alól. A bírói kezdeményezés szerint a problémát az okozza, hogy a törvénysszöveg nem rosszhiszeműségről szól, hanem a felelősség alóli mentesüléshez a jóhiszeműséget, a hitelezők érdekeinek figyelembe vételét követeli meg. Ez az indítványozó bírój szerint azért nem lehet alkalmas a jóhiszeműség fogalmának körülírására, mert a jóhiszeműség nem a rosszhiszeműség ellentéte. Arra is rámutat az indítvány, hogy a törvényalkotó a felelősség alóli mentesüléshez annak bizonyítását írja elő, hogy a tag „jóhiszeműen, a hitelezők érdekeinek figyelembevételével járt el”, ezek azonban nem tények, hanem valamely tényekből levont jogi következtetések. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 265. § (1) bekezdése értelmében a félnek a perben jelentős tényeket kell bizonyítania, azt azonban, hogy a kifogásolt fogalmak tekintetében melyek ezek a tények, a Cstv. nem határozza meg, és nem ad erre vonatkozóan iránymutatást a törvény indoklása sem. A fentieken túl az indítvány azt is hangsúlyozza, hogy magának az üzletrész átruházásának a társaság vagyonára semmiféle hatása nincs, önmagában az üzletrész átruházásával a hitelezők pozíciója, a hitelezői igények kielégítésének esélye, lehetősége – amely mindig a társaság vagyonától függ – nem változik meg, így nem értelmezhető, hogy a törvényalkotó az átruházás során milyen magatartást vár el az átruházó tagtól, és e körben mely tények bizonyítását terheli a tagra.
- [9] 4. A gazdaságfejlesztési miniszter *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az indítványval kapcsolatos álláspontjáról.

II.

- [10] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

- [11] 2. A Cstv. érintett rendelkezése:

„63/A. § Amennyiben az adósnak – a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg (egyszerűsített eljárás esetén pedig a bíróság által jóváhagyott vagyonfelosztási javaslat) szerint – a jegyzett tőkéjének 50%-át meghaladó mértékű tartozása van, a hitelező kereseti kérelmére a 6. § (1) bekezdése szerint illetékes bíróság megállapítja, hogy a felszámolási eljárás megindítását megelőző három éven belül részesedését átruházó, többségi befolyással

rendelkező volt tag (részvényes) korlátlanul felel az adós ki nem elégített kötelezettségeiért, kivéve, ha a részesedését átruházó volt tag bizonyítja, hogy az átruházás időpontjában az adós még fizetőképese volt, és a fenyegető fizetéseképtelenség vagy a fizetéseképtelenség csak ezt követően következett be, vagy az adós ugyan fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt vagy már fizetéseképtelen volt, de a tag (részvényes) az átruházás során jóhiszeműen és a hitelezők érdekeinek figyelembevételével járt el. A felszámoló az e bekezdés szerinti felelősséget megalapozó, társasági részesedést átruházó jogügyletre vonatkozó információkról köteles a hitelezői választmányt, a hitelezői képviselőt és a nyilvántartásba vett hitelezőket tájékoztatni. A keresetet legkésőbb a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Cégbizonylatban való közzétételét követő 90 napos jogvesztő határidőn belül lehet benyújtani.”

III.

- [12] 1. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskénszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 31.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [9]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. § (1) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [14] 2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll hatáskörében eljárva jogszabály alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja meg, amelynek a Cstv. támadott része mint törvényi rendelkezés megfelel.
- [15] 3. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata szerint az „eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Abv., Indokolás [22]) Figyelemmel arra, hogy az alapügyben benyújtott kereset a Cstv. 63/A. §-án alapult, az indítvány e feltételt is teljesíti.
- [16] 4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte azt az alaptörvényi [24. cikk (2) bekezdés b) pont], illetve a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [17] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. E követelménynek a bírói kezdeményezés eleget tesz.

[18] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kérte a támadott rendelkezések megsemmisítését.

[19] 5. Minderre figyelemmel az indítvány érdemi elbírálásra alkalmas.

IV.

[20] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.

[21] 1. Az indítvány a normavilágosság követelményének sérelmére hivatkozik, ezért az Alkotmánybíróság áttekinthette az erre vonatkozó döntéseit.

[22] Legutóbb ekként foglalta össze az Alkotmánybíróság a normavilágossággal kapcsolatos gyakorlatát: „az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság. A jogbiztonság pedig az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek és a norma címzettjei számára is értelmezhetők és követhetők legyenek {34/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [116], [120]}« {20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [67]}. A jogalkotóval szemben nem csupán elvárás a mondatfűzés grammatikai hibátlansága, a norma logikai egységének és közérthetőségének a biztosítása – mivel az alkalmazhatóságnak ez az alapja –, a normavilágosság alkotmányos követelmény is {3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [13], [16]}. A jogalanyoknak tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz igazíthassák [25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132]. Ehhez pedig az szükséges, hogy a jogszabály szövege a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142]. Nem felel meg a normatartalommal szemben fennálló követelményeknek az a szabály, »amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható« {42/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 299, 301, legutóbb pl. 31/2021. (XII. 1.) AB határozat, Indokolás [67]}. Az Alkotmánybíróság értelmezésében megállapítható továbbá a jogbiztonság sérelme, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46]. Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy a jogbiztonság meglétének vagy hiányának vizsgálatakor differenciáltan kell eljárni. Annak megállapítása során, hogy a szabályozás módja, a normatartalom sérti-e a jogbiztonságot, minden esetben figyelembe kell venni a szabályozás célját és a címzettek körét is (125/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1127, 1137). Más a normavilágosság és jogbiztonság alkotmányossági mércéje akkor, ha a címzettekől elvárható valamilyen speciális, az értelmezéshez szükséges szakértelem és más, ha az általánosságban érinti a jogalanyokat (395/D/2010. AB határozat, ABH 2011, 2090, 2096) (Indokolás [67]–[68]).“ [9/2022. (V. 25.) AB határozat, Indokolás [28]]

[23] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá, hogy »[a] generálklauzulák jogrendünk integráns részét képezik, ugyanúgy, mint a részletező, kazuisztikus normák (801/B/2002. AB határozat, ABH 2008, 1899, 1904.). A 847/B/1996. AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy »[a] jogalkotóknak a normavilágosság követelményeinek megfelelő jogszabálysöveget kell kibocsátaniuk. A jogalkotó feladata az, hogy a jogi szabályozás körébe vont életviszonyokat megfelelő rendelkezésekkel szabályozza. Az már egyfelől az életviszonyok, másfelől a szabályozás jellegétől függ, hogy a rendelkezés ad-e mérlegelési vagy értelmezési jogkört a jogalkalmazó szervezeteknek vagy sem. Esetenként a jogi szabályozás zárt, tételes felsorolást tartalmaz, amelyet a jogalkalmazó szervezetek nem bővíthetnek. Előfordulhat azonban, hogy a szabályozni kívánt társadalmi viszonyok annyira sokrétűek és változatosak, hogy az említett szabályozási mód alkalmazása szóba sem jöhet. Ilyenkor a jogszabály vagy tartalmi ismérvek alapján határozza meg a személyek, tárgyak, szolgáltatások ama körét, amelyre valamely rendelkezés irányadó, vagy példálózó felsorolást foglal magában.« (ABH 1996, 644, 645.). Az 55/2001. (XI. 29.) AB határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta továbbá, hogy bizonyos esetekben éppen nem a részletező, hanem az általános, keretjellelű szabályozás segíti elő a jogbiztonságot. »A [...] jogszabályok világossága, áttekinthetősége érdekében célszerű, ha a törvényhozó kerüli azoknak a helyzeteknek a teljes körű felsorolását, melyekre a jogszabály adott rendelkezését alkalmazni kell; az életviszonyok folytonos alakulása, változásai következtében e helyzetek kimerítő felsorolása reménytelen vállalkozás volna. Ha pedig

újból és újból kiderülne, hogy a törvény hatályát ki kell terjeszteni olyan helyzetekre is, melyekre a törvényhozó eredetileg nem gondolt vagy nem gondolhatott, ez a sorozatos törvénymódosítások kényszere folytán az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság egyik elemére, a jogbiztonságra nézve jelentene veszélyt.« (ABH 2001, 442, 461.)» {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [97]}

- [24] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza tehát: önmagában az, hogy valamely jogszabályi rendelkezés egyes magatartásokat, körülményeket absztrakt módon határoz meg, még nem eredményezi az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság és az annak részét képező normavilágosság sérelmét. Tekintettel az élethelyzetek sokféleségére, változatosságára, bizonyos fokú általánosítás, absztrakció a jogkövetkezésménnyel fenyegetett magatartások jogszabályban történő meghatározása során elkerülhetetlen. Erre tekintettel mindaddig, amíg az absztrakció mértéke nem ér el egy olyan szintet, amely az azokat tartalmazó rendelkezések alkalmazását objektív szempontok szerint már önmagában is lehetetlenné, vagy éppenséggel kiszámíthatatlanná, önkényessé tenné, ezen módszer alkalmazása alkotmányosan megengedett, sőt kifejezetten indokoltnak tekinthető.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság a következőkben a normavilágossággal összefüggő gyakorlatából levezethető általános követelményekkel vetette össze a jelen indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezést, illetve a „jóhiszeműség” és a „hitelezői érdekeknek megfelelő eljárás” fogalmait. Ennek céljából áttekintette a Cstv. 63/A. §-ának történetét és az ahhoz kapcsolódó ítélkezési gyakorlatot.
- [26] A Cstv. 63/A. §-a 1993. szeptember 2. napján lépett hatályba, azonban számos alkalommal módosult. Kezdetben e jogszabályi rendelkezés az egyszerűsített felszámolásról szólt, 2005. július 7. napjától szól a Cstv. ezen része a vagyoni hányad rosszhiszemű átruházása miatti felelősség megállapításáról. Ettől az időponttól kezdődően része a támadott rendelkezésnek a vagyoni hányad átruházásának jóhiszemű jellege. A „hitelezői érdekeknek megfelelő eljárás” fordulatát 2012. március 1. napja óta tartalmazza a Cstv. 63/A. §-a. A Cstv. ezen rendelkezése azóta is több módosításon esett át, de ezek olyan pontosításokat tartalmaztak, amelyek a kifogásolt fogalmakat, fordulatokat nem érintették.
- [27] A Cstv. 63/A. §-a magyar jogrendszernek egy, a rendes bíróságok által már számos esetben alkalmazott és értelmezett normája, amelyet több bírósági döntés, elvi bírósági határozat is igazol. Kiemeli ezek közül az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati bíróságként hozott ítéletében szereplő megállapításokat: „Ebből következően a jogvitában az alperesek kizárólag azzal menthették volna ki magukat, ha be tudják bizonyítani, hogy az átruházásra jóhiszeműen került sor. E körben a Kúria egyetért a jogerős ítéletben kifejtett azon állásponttal, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetett megállapítani az I–II. r. alperesek jóhiszeműségét az üzletrészeik átruházása kapcsán. Ezt támasztják alá a felek személyes előadásai az üzletrész átruházás indoka és a szerződéskötés idején történtek, valamint a vevő kiválasztása tekintetében. Helytállóan fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy az alperesek vagy már eleve azzal a céllal ruházták át az üzletrészeiket, hogy mentesüljenek a tagi felelősségre vonásuk alól, vagy pedig a vevő kiválasztásánál nem jártak el kellő körültekintéssel, ezért jóhiszeműségük nem állapítható meg.” (BH2016. 345. Indokolás [25])
- [28] A Kúria idézett döntése több olyan szempontot tartalmaz, ami alapján egy üzletrész-átruházás jóhiszeműsége megítélhető. Ez önmagában is igazolja azt, hogy a Cstv. 63/A. §-ában foglalt, az indítványozó által kifogásolt fogalmak nem értelmezhetetlenek, valamint azzal sem kell számolni, hogy az azokkal kapcsolatos jogalkalmazás kiszámíthatatlan, vagy önkényes lenne, mivel felsőbbbírósági iránymutatások is rendelkezésre állnak.
- [29] Ismételten hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy nem tartozik hatáskörébe a jogszabályok által nyitva hagyott kérdések tisztázása, mivel az a rendes bíróságok feladata. A jelen ügy tárgyát képező jogszabályi rendelkezés esetében a rendes bíróságok ezen feladatuknak – konkrét bírósági döntésekkel alátámaszthatóan – nyilvánvalóan eleget is tudnak tenni. Emiatt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonság elvéből levezethető normavilágosság követelményének sérelme sem állapítható meg a Cstv. támadott rendelkezése vonatkozásában.

V.

- [30] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Cstv. 63/A. §-ának alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

[31] Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezést nem semmisítette meg, az Abtv. 45. § (1)–(4) bekezdéseire tekintettel alkalmazási tilalmat sem rendelt el.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/13/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3135/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az egyes vagyongazdálkodási kérdésekről, illetve egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról szóló 2021. évi CL. törvény 5. § (1)–(3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 362/2021. (VI. 28.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés *b*) pontja, és 1. melléklet 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 362/2021. (VI. 28.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság az egyes vagyongazdálkodási kérdésekről, illetve egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról szóló 2021. évi CL. törvény 5. § (1)–(3) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője útján (dr. Litresits András ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben az egyes vagyongazdálkodási kérdésekről, illetve egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról szóló 2021. évi CL. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 5. § (1)–(3) bekezdése és a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 362/2021. (VI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) egésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, valamint a Módtv. nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását is kérte.
- [2] Az indítványozó a támadott szabályozással összefüggésben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a Q) cikk (2) bekezdésének, az I. cikk (3) bekezdésének, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XV. cikk (2) bekezdésének, a 28. cikkének, a 32. cikk (1) bekezdés *e*), *f*), *g*) és *h*) pontjának, továbbá a 38. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmét állította. A Módtv. kapcsán annak a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény (továbbiakban: Charta) mint nemzetközi szerződés egyes rendelkezéseibe ütközésére is hivatkozott.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó előadta, hogy a támadott jogszabályok megalkotását megelőzően, 2003. november 30-án írásbeli megállapodás született az indítványozó és Rácalmás Város Önkormányzat között a Rácalmás közigazgatási területén fekvő érintett terület hasznosítására, valamint az onnan befolyó helyi iparüzési adó megosztása tárgyában. Ezt követően 2010-ben Egyezségi Keretmegállapodást (a továbbiakban: Egyezségi Keretmegállapodás) kötött az R. 1. mellékletében megjelölt, szabályozással érintett Rácalmás külterületi, a tulajdonában lévő, de Rácalmás közigazgatási területén elhelyezkedő ingatlanokkal összefüggésben Rácalmás Önkormányzatával. Ennek alapján az érintett ingatlanokon a beruházáshoz kapcsolódó közfeladatokat, kötelezettségeket és költségeket, valamint ezek teljesítésének ellenértékéért a helyi

iparúzési adóból származó bevételt osztották meg egymás között, azzal, hogy az érintett területről 2011. január 1-jét követően befolyó helyi iparúzési adó fele Rácalmás Önkormányzatát, másik fele pedig az indítványozót illeti meg. Az indítványozó utalt arra, hogy az Egyezségi Keretmegállapodás alapján „arra való tekintettel szerzett tulajdonjogot az érintett területek fölött, hogy az ipari tevékenységek végzéséhez szükséges egyes munkákat elvégezte.”

- [4] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy Ivánca Város Önkormányzatával 2017-ben Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodást kötött (a továbbiakban: Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás) az R. 2. mellékletével érintett, Ivánca közigazgatási területén elhelyezkedő ingatlanok vonatkozásában, melyek tekintetében szintén a helyi iparúzési adóból származó bevételt osztották meg egymás között. Azzal, hogy az érintett területről 2018. január 1-jét követően befolyó helyi iparúzési adó fele Ivánca Város Önkormányzatát, másik fele pedig az indítványozót illeti meg.
- [5] Az indítványozó csatolta az Egyezségi Keretmegállapodást és annak mellékleteit, valamint az Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodást.
- [6] 3. Az indítványozó az alábbi okokból tartja alaptörvény-ellenesnek a Módtv. és az R. támadott rendelkezéseit.
- [7] 3.1. Az indítványozó szerint a támadott R. 2021. július 1. napjával „visszaható hatályú jogalkotással” kijelölte a Duna-mente – Fejér Megye különleges gazdasági övezetet, olyan módon, hogy a Kormány a Hankook Tire Magyarország Kft. Rácalmáson megvalósuló, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek minősített beruházásával összefüggésben különleges gazdasági övezetté nyilvánította az R. 2. § (1) bekezdés a) pontjában az 1. melléklet 1. pontja szerinti, az Ivánca község közigazgatási területén elhelyezkedő ingatlanokat, valamint az R. 2. § (1) bekezdés b) pontjában hivatkozott, az 1. melléklet 2. pontja szerinti, Rácalmás város közigazgatási területén elhelyezkedő ingatlanokat. Az R. 3. §-a alapján „az Ivánca község területén létrejövő, a különleges gazdasági övezetben található, önkormányzati tulajdonban álló, forgalomképtelen törzsvagyonba tartozó, a 2. mellékletben megjelölt közterület tulajdonjogát a Fejér Megyei Önkormányzat szerzi meg.”
- [8] Az indítvány szerint az Egyezségi Keretmegállapodás mellékletében nevesített ingatlanok tulajdonjogai a Módtv. és az R. alapján „kerültek korlátozásra, tkp. ténylegesen ellenérték nélküli kisajátításra”, így a jogsérelem közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [9] 3.2. Az indítványozó szerint a Módtv. támadott 5. § (1) bekezdése a tulajdonában álló, Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú ingatlanokat vagyonekezelési szerződés megkötése nélkül 100 évre, ingyenesen Rácalmás Város Önkormányzata vagyonekezelésébe adja, amely alkotmányos értelemben vett kisajátításnak [Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdés] minősül, nem felel meg a közérdekségi-arányosság tesztnek, továbbá kiüresíti az indítványozó önkormányzat autonómiáját (Alaptörvény 32. cikk), egyebekben a támadott szabályozás kompenzációról (kártalanításról) nem rendelkezik.
- [10] 3.3. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a Módtv. „nem rendelkezik a józan észnek (Alaptörvény 28. cikk), vagy a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvénynek (a továbbiakban: Nvtv.) megfelelő indokolással” és az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése alapján az Nvtv. 11. §-ának (7) bekezdésébe ütközik, következésképpen az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvét is sérti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét arra hivatkozva is állította, hogy az R. támadott szabályozása álláspontja szerint visszamenőleges hatályú jogalkotásnak minősül.
- [11] Az indítvány szerint a Módtv. 5. §-a „nem tartalmaz semmiféle Nvtv. hivatkozást”, továbbá a Módtv. indokolása az 5. § vonatkozásában „valótlan, pontatlan állításokat tartalmaz”, ugyanezt állítja az R. indokolása vonatkozásában is. Az indokolás „azért nem felel meg a valóságnak”, mert a Hankook Tire Magyarország Kft. Rácalmáson megvalósuló beruházásával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 526/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján a jogalkotó már 2013. december 30-án döntött arról, hogy a Hankook Tire (gumiabroncsgyár) beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánítja, továbbá az Egyezségi Keretmegállapodás, valamint az Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás szerinti „nagyszabású gazdasági fejlesztések” és a beruházásösztönző környezet kialakítása már megvalósultak. A Korm. rendelet „címétől is független köztudomású tény”, hogy a Hankook Tire (gumiabroncsgyár) beruházás évekkorábban

megkezdődött, már három egysége felépült, figyelemmel a Magyar Suzuki Zrt., az Alcoa-Köfém Kft., a Hankook Tire Magyarország Kft., a Richter Gedeon Nyrt. magyarországi befektetőkkel való stratégiai megállapodás megkötéséről szóló 1415/2012. (X. 1.) Korm. határozatban foglaltakra, ezért az R. visszaható hatályú jogalkotást valósít meg. Az indítványozó azt is állította, hogy a Módtv. támadott rendelkezései jelentős anyagi forrást (adóbevétel) vonnak el, amely éves bevételeinek 8–10%-át teszi ki, úgy, hogy nem tesznek lehetővé normatív módon lehívható többletforrásokat, amelyek a kiesett bevételeket pótolják. Az indítvány szerint erre azért került sor, mert az indítványozó ellenzéki vezetésű önkormányzatnak tekinthető, a szabályozás ezért az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését is sérti, mivel sem a Módtv. 5. § (1) bekezdése, sem az R. alanyi köre nem tartalmaz „ellenzéki vezetésű” önkormányzatot.

- [12] 3.4. Az indítványozó beadványában hangsúlyosan hivatkozott a 8/2021. (III. 2.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) (tárgy: különleges gazdasági övezet kijelölése Göd Város Önkormányzatának közigazgatási területén) foglalt megállapításokra.
- [13] 3.5. Az indítványozó a kiesett adóbevételekre tulajdoni várományként tekint, továbbá hivatkozott arra, hogy Rácalmás Város Önkormányzatának képviselő-testülete „jogellenes módon azt rögzítette, hogy a 2010. december 16. napján létrejött”, helyi iparűzési adók megosztására vonatkozó Egyezségi Keretmegállapodás „a jogszabály erejénél fogva 2021. július 1-i hatállyal megszűnt.” Ezzel összefüggésben kifogásolta, hogy az indítványozó dunaújvárosi önkormányzattal szemben Rácalmás Város Önkormányzata (részben hasonlóan a gödi önkormányzathoz) ténylegesen nem vesztette el adóbevételeit, mivel a Fejér Megyei Önkormányzat vonatkozó rendelete alapján a különleges gazdasági övezetből befolyt adókból az övezeti települések (köztük Rácalmás Város Önkormányzata) „is kapnak különböző kifizetéseket támogatás címén.” Az indítvány szerint a tervezett adóbevétel tulajdoni várománynak minősül, ezért annak elvonása sérti a tulajdonhoz való jogát. Továbbá megemlítette a jogszabályi rendelkezések ún. dermesztő hatását.
- [14] 3.6. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a támadott Módtv. és az R. alapján (szemben Göd Város Önkormányzatával) az Egyezségi Keretmegállapodás és az Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás ellenére nem részesül a Fejér Megyei Önkormányzathoz befolyó különleges gazdasági övezetben lévő ingatlanokon folytatott helyi iparűzési tevékenységből, illetve a telek- és építményadóból keletkező adóbevételekből. A jogalkotó „szándékosan”, a „tisztességes eljárás [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] elvébe ütköző” módon „kihagyta” őt a jelen panasszal érintett jogszabályokból, ami nem felel meg az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdésében rögzített értékarányosság követelményének sem, áll az indítványban. A szabályozás az indítványozó álláspontja szerint ezért az Alaptörvény XIII. cikkével és XV. cikk (2) bekezdésével is ellentétes.
- [15] 3.7. Az indítványozó szerint a tulajdonjogának „törvényhozó hatalommal történt kiüresítése” kapcsán „kártérítést (kártalanítást) előíró mulasztást kell megállapítani.”
- [16] 3.8. Az indítványozó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének felhívásával a támadott Módtv. szerinti szabályozásnak a Charta mint nemzetközi szerződés több rendelkezésébe ütközését is állította.
- [17] 3.9. A miniszterelnökséget vezető miniszter és Rácalmás Város Önkormányzata az ügyben *amicus curiae* beadványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [18] A miniszterelnökséget vezető miniszter *amicus curiae* beadványában – többek között – hivatkozott arra, hogy tudomása szerint az indítványozó a Székesfehérvári Törvényszéken Rácalmás Város Önkormányzatával szemben szerződésben vállalt fizetési kötelezettség teljesítése tárgyában, a Fejér megyei Önkormányzattal szemben pedig szerződésben meghatározott jog fennállásának megállapítása iránt polgári pert indított. Az indítványozó tehát a támadott szabályozás alkalmazása folytán előállt jogi helyzet ellen bírósági keresetekkel is élt, így nem állnak fenn az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított kivételes alkotmányjogi panasz feltételei. A miniszter az indítvány Alkotmánybíróság általi érdemi elbírálásának esetére a szabályozás alkotmányossága mellett érvelt, részletesen bemutatva a hatályos jogi szabályozási környezetet, illetve annak előzményeit is.

- [19] Rácalmás Város Önkormányzata *amicus curiae* beadványában rámutatott, hogy az indítványozó által támadott Módtv. 5. §-a az „Ingtatlanok ingyenes vagyonezelésbe adása Rácalmás Város Önkormányzat részére” címet viseli, míg a támadott R. Iváncsa Község mellett Rácalmás város közigazgatási területére jelöli ki a Duna-mente – Fejér megye elnevezéssel a különleges gazdasági övezetet, ezért Rácalmás Város Önkormányzata közvetlenül érintettnek tekinthető az ügyben. Rácalmás Város Önkormányzata arra is hivatkozott, hogy az Egyezségi Keretmegállapodás fő tárgya a Hankook Tire Magyarország Kft. által befizetett helyi iparüzési adóbevétel megosztása volt az indítványozó és Rácalmás Önkormányzata között. Az R. az innen származó helyi iparüzési adó bevételt elvonta, ezért az Egyezségi Keretmegállapodás „lehetetlenült” a két települési önkormányzat között, mert Rácalmás már nem szedheti be a helyi iparüzési adót.
- [20] Az indítványozó szerint viszont a helyi adóbevételből való részesedés tekintetében jogutódlásállt be, ezért a Székesfehérvári Járásbíróság előtt 10.G.40.110/2021. szám alatt szerződésben meghatározott jog fennállásának megállapítása iránt keresetet terjesztett elő. Az R. Rácalmás, nem pedig az indítványozó helyi adóbevételi jogát vonta el, de ezt Rácalmás Város Önkormányzata nem kifogásolja, figyelemmel az Abh1.-ben foglaltakra, „elismervén, hogy a különleges gazdasági övezet kijelölése az önkormányzati vagyon közérdekű korlátozásának minősül.” Rácalmás Város Önkormányzata azt is hangsúlyozta, hogy az indítványozó mint felperes Rácalmás Város Önkormányzata ellen a Székesfehérvári Törvényszéknél 26.P.20.324/2021. ügyszámon, szerződésben vállalt fizetési kötelezettség teljesítése iránti polgári pert indított. Az Abtv. 26. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti közvetlen alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele, hogy „nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette”. Az indítványozó az általa támadott jogszabályok alkalmazása folytán előállt jogi helyzet miatt Rácalmás és a Fejér Megyei Önkormányzat ellen is pert indított, ezért hiányoznak az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes alkotmányjogi panasz eljárásjogi feltételi is.
- [21] Az Alkotmánybíróság a döntéshozatal során figyelembe vette az *amicus curiae* beadványokban foglaltakat.

II.

- [22] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár. (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„32. cikk (1) A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között [...]

e) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat;

f) meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik;

g) e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathat;

h) dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről;”

„38. cikk (1) Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.

[...]

(3) Nemzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni, törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembevétele mellett.”

[23] 2. A Módtv. indítvánnyal érintett – az alkotmányjogi panasz elbírálásakor hatályos – rendelkezései:

„5. § (1) A Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában álló, az ingatlan-nyilvántartás szerinti, Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú ingatlanok ingyenesen, 100 évre Rácalmás Város Önkormányzata (e § alkalmazásában a továbbiakban: vagyongazdálkodó) vagyongazdálkodásába kerülnek.

(2) Az ingatlanügyi hatóság az (1) bekezdés szerinti vagyongazdálkodói jogot a vagyongazdálkodó kérelme alapján jegyzi be az ingatlan-nyilvántartásba. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyeztetésére és a vagyongazdálkodói jog gyakorlására a vagyongazdálkodó vagyongazdálkodási szerződés kötése nélkül jogosult.

(3) A vagyongazdálkodó vagyongazdálkodói jogának fennállása alatt az (1) bekezdés szerinti ingatlanokat a tulajdonos települési önkormányzat nem idegenítheti el, nem terhelheti meg.”

[24] 3. Az R. indítvánnyal érintett – az alkotmányjogi panasz elbírálásakor hatályos – rendelkezései:

„A Kormány a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvény 7. § (1) bekezdés a)–c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A Kormány Iváncsa község és Rácalmás város közigazgatási területén Duna-mente – Fejér megye elnevezéssel különleges gazdasági övezetet jelöl ki, a 2. §-ban meghatározottak szerint.

2. § (1) A Kormány különleges gazdasági övezetté nyilvánítja

a) az Iváncsa község közigazgatási területén elhelyezkedő, az 1. melléklet szerinti – az Iváncsa község külterületén megvalósuló ipari park fejlesztéssel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 359/2020. (VII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerinti, valamint az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet 2. mellékletében foglalt táblázat 34. sora szerinti – nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás és

b) a Rácalmás város közigazgatási területén elhelyezkedő, az 1. melléklet szerinti – a Hankook Tire Magyarország Kft. Rácalmásban megvalósuló beruházásával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 526/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerinti, valamint a Rácalmás városban megvalósuló ipari telephely kialakításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 31/2016. (II. 25.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerinti – nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás

[az a) és b) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: Beruházás] megvalósítását szolgáló ingatlanokat, valamint az ezen ingatlanokból a telekalakítási eljárásban hozott döntés véglegessé válását követően kialakított ingatlanokat.

(2) A Beruházással közvetlenebbül érintett települési önkormányzat Adony Város Önkormányzata, Iváncsa Község Önkormányzata, Kulcs Község Önkormányzata és Rácalmás Város Önkormányzata.

3. § Az Iváncsa község közigazgatási területén létrejövő, a különleges gazdasági övezetben található, önkormányzati tulajdonban álló, forgalomképtelen törzsvagyonba tartozó, 2. mellékletben megjelölt közterület tulajdonjogát a Fejér Megyei Önkormányzat szerzi meg.

4. § Ez a rendelet 2021. július 1-jén lép hatályba.

1. melléklet a 362/2021. (VI. 28.) Korm. rendelethez

A 2. § (1) bekezdése szerinti különleges gazdasági övezet által érintett ingatlanok

1. Ivánca külterület 067/46, 068/4, 072/7, 093, 095/1, 096/69, 096/95, 096/96, 096/97, 096/98, 096/99, 096/100, 096/101, 096/102, 096/103, 096/104, 096/105, 096/106, 096/107, 099/26, 099/27, 099/48, 099/49, 099/51, 099/57, 099/58, 099/59, 0206 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlanok.

2. Rácalmás külterület 053/2, 053/7, 053/8, 053/9, 053/10, 053/11, 059/2, 059/5, 059/6, 059/7, 059/8, 059/41, 059/42, 059/43, 059/44, 059/45, 059/46, 059/47, 059/48, 059/49, 059/50, 059/51, 059/52, 059/53, 059/54, 059/55, 059/56, 059/57, 059/58, 059/59, 059/60, 059/61, 059/62, 059/63, 059/64, 059/65, 059/66, 059/67, 059/68, 073, 075/4, 075/5, 075/6, 075/21 és 075/22 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlanok.

2. melléklet a 362/2021. (VI. 28.) Korm. rendelethez

A 3. § szerint Fejér Megyei Önkormányzat tulajdonába kerülő ingatlanok

Ivánca közigazgatási területén elhelyezkedő, az ingatlan-nyilvántartás szerinti Ivánca külterület 067/46, 068/4, 072/7, 093, 095/1, 096/69, 096/95, 096/96, 096/103, 096/104, 099/26, 099/27, 099/57, 099/58, 0206 helyrajzi számú ingatlan.”

III.

- [25] 1. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [26] 1.1. A Módtv. 5. §-a 2021. június 29-én lépett hatályba, míg az R. 2021. július 1-jén lépett hatályba. Az alkotmányjogi panaszt 2021. december 1-jén, személyesen nyújtották be, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti száznyolcvan napos határidőben érkezett. A helyi közhatalmat gyakorló indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik (vö. Abh1., Indokolás [42]). Helyi közhatalmat gyakorló önkormányzat is hivatkozhat az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglaltak, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére közvetlen panasz hatáskörben (vö. Abh1., Indokolás [50]). Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése szerinti hatáskörök sérelmére (további feltételek teljesülése esetén) a helyi önkormányzatok alkotmányjogi panaszt alapíthatnak (vö. Abh1., Indokolás [53]). A helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon [Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság helyi önkormányzat indítványozó Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján eljárva rámutatott, hogy egyes közjogi korlátok esetleges alaptörvény-ellenessége az Alaptörvény 38. cikkének keretei között és elsősorban az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontja fényében értékelhető [vö. 3441/2022. (X. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [47]]. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [27] 1.2. Az Alaptörvény indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz (Abh2., Indokolás [25]). Ez jelen ügyben csak részben teljesült, ugyanis a visszaható hatályú jogalkotás mellett az indítványozó a jogállamiság sérelmére is hivatkozott. A jogállamiság állított sérelme tekintetében nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának, mert nem tartozik a fenti kivételi körbe.
- [28] Az indítványozó az R. kapcsán a visszaható hatály tilalmával kapcsolatban is felhívta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. A visszaható hatályú jogalkotást lényegében abban látta megvalósulni, hogy Korm. rendelet alapján a jogalkotó a Hankook beruházást már 2013-ban nemzetgazdasági szempontól kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította és a beruházások részben már korábban megvalósultak. Megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatosan az indítványozó önálló alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott R. miért valósít meg tiltott visszamenőleges hatályú jogalkotást, a visszamenőleges

hatályú jogalkotást a jogállamiság absztrakt sérelmén keresztül állította. Ezért a visszaható hatály tilalmának sérelme az indítványban foglaltak alapján nem vizsgálható érdemben.

- [29] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a miniszterelnökséget vezető miniszter a szabályozás előzményeit is ismertetve az *amicus curiae* beadványában rámutatott, hogy a különleges gazdasági övezetté nyilvánítás egyik előfeltétele volt a Korm. rendelet, amely Rácalmás területén a gumibroncsgyár beruházással összefüggő ügyeket nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította. Hangsúlyozta, hogy az R. indokolása azt a tényszerű állapotot tükrözi, hogy a Hankook Tire Magyarország Kft. új európai raktárközpontját Rácalmásra kívánja létrehozni, a beruházás negyedik fázisának megvalósítása 2022-ben kezdődik, továbbá a raktárbázis alapanyag- és késztermékraktárként is funkcionál majd és raktárközpont kialakításával újabb fejlesztések kezdődnek, erre utal az R. indokolása, amikor nagyszabású fejlesztésekről és ipari beruházások megvalósulásáról szól.
- [30] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy a célszerűség vizsgálata, vagyis, hogy az alkotmányossági vizsgálat alá vont norma a legalkalmasabb eszköz-e a kívánt jogalkotói cél elérésére, csak korlátozott keretek között kaphat szerepet az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálata során, mivel a gazdaságpolitikai szempontok önmagukban nem minősülnek alkotmányossági kérdésnek {vö. 3426/2021 (X. 25.) AB határozat, Indokolás [47]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak a Q) cikk (2) bekezdése [lásd például 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]], az I. cikk (3) bekezdése [lásd például: 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34]], továbbá a 28. cikke [lásd például: 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]]. Az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdés az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ennek állított sérelme sem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {vö. 3197/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdése közvetett sérelmére hivatkozva jogszabályi rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata nem kezdeményezhető. A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata csak azok által kezdeményezhető, akik erre kifejezetten fel vannak jogosítva {Abtv. 32. § (2) bekezdés; 3093/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az indítványozó nem tartozik közéjük, ezért a kezdeményezés nem jogosulttól származik. Az Alkotmánybíróság az indítvány ezen részét – indítványozói jogosultság hiányában – az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszatartotta.
- [33] 1.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget. Az indítványozó az Alaptörvény indítványban felhívott XXVIII. cikkének (1) bekezdésének (tisztességes bírósági eljáráshoz való jog) sérelmével összefüggésben indokolást nem adott elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadály. Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés f), g) és h) pontjának sérelmével összefüggésben.
- [34] Ezért ezen indítványi elemek érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [35] 1.4. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét mind Módtv., mind az R. kapcsán állította. Az indítványozó az R. 1. §-ával és 2. § (2) bekezdésével (különleges gazdasági övezet közigazgatási területének kijelölése és a beruházással közvetlenül érintett települési önkormányzatok meghatározása) összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét arra hivatkozva állította, hogy „ellenzéki vezetésű” önkormányzatnak minősül, és a csatolt megállapodások ellenére nem részesül a Fejér Megyei Önkormányzathoz befolyó különleges gazdasági övezetben lévő ingatlanokon folytatott helyi iparűzési tevékenységből, illetve a telek-és építményadóból keletkező adóbevételekből, továbbá kifogásolta, hogy sem a Módtv., sem az R. alanyi köre nem tartalmaz ellenzéki vezetésű önkormányzatot.
- [36] A Módtv. tekintetében az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének állított sérelmét az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá. Az R. indítvány alapján állított alaptörvény-ellenessége tekintetében az Alkotmánybíróság az alábbiakat hangsúlyozza. Az Alkotmánybíróság ezen indítványi elem kapcsán rámutat, hogy az Abh1.-ben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése állított sérelme körében a különleges gazdasági övezeti kijelölés kapcsán már hangsúlyozta, hogy: „A homogén csoportot minden esetben az adott jogszabályon/szabályozási koncepción belül kell vizsgálni. Az indítványozó, illetve azon önkormányzatok, akik potenciálisan szintén kijelölhetők, de a támadott szabályozásban nem lettek kijelölve, a vizsgált és támadott szabályozás alapján nem alkotnak homogén csoportot, nincsenek összehasonlítható helyzetben.

Ebből következően homogén csoport hiányában a csoport tagjai közötti tiltott hátrányos különbségtétel sem állapítható meg.” (Abh1., Indokolás [117]) Az Alkotmánybíróság a fenti megállapításokat a jelen ügyben is irányadónak tekinti. Ezért az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése állított sérelme tekintetében megállapította, hogy az indítvány ebben a körben nem vet fel új alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, erre tekintettel ezen indítványi elemet érdemben nem vizsgálta.

- [37] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az Alaptörvény a XIII. cikk (1) és (2) bekezdés, a 32. cikk (1) bekezdés e) pontja, valamint a 38. cikk (3) bekezdése vonatkozásában eleget tesz.
- [38] 1.5. Az Alkotmánybíróság az *amicus curiae* beadványokban hivatkozott peres eljárásokra is tekintettel azt vizsgálta, hogy jelen esetben helye van-e alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint ugyanis az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [39] Az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasszal élhet az, akinek Alaptörvényben biztosított jogát az alkalmazott, illetve közvetlenül hatályosuló jogszabályi rendelkezés sérti. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz befogadásának központi kérdése az indítványozó (közvetlen és aktuális, vagyis a panasz benyújtásakor fennálló) érintettsége, amelynek alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [40] Az érintettségének indítványozó általi bizonyítása az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó alkotmánybírói eljárásban kulcsfontosságú, ugyanis „[a] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}
- [41] Ezek alapján az Alkotmánybíróságnak az indítványozó jelen ügyben meglévő érintettségét kellett vizsgálnia, összevetve az indítványozó által támadott normák tartalmát, valamint az érintettsége igazolásaként előadottakat {vö. 3103/2021. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [25]}.
- [42] A támadott Módtv. szerinti szabályozás értelmében az indítványozó tulajdonában álló, az ingatlan-nyilvántartás szerinti, Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú ingatlanok ingyenesen, 100 évre Rácalmás Város Önkormányzata vagyonkezelésébe kerülnek [Módtv. 5. § (1) bekezdés]. A Módtv. azt is rögzíti, hogy az ingatlanügyi hatóság az (1) bekezdés szerinti vagyonkezelői jogot a vagyonkezelő kérelme alapján jegyzi be az ingatlan-nyilvántartásba. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyeztetésére és a vagyonkezelői jog gyakorlására a vagyonkezelő vagyonkezelési szerződés kötése nélkül jogosult [Módtv. 5. § (2) bekezdés]. A vagyonkezelő vagyonkezelői jogának fennállása alatt az (1) bekezdés szerinti ingatlanokat a tulajdonos települési önkormányzat nem idegenítheti el, nem terhelheti meg [Módtv. 5. § (3) bekezdés]. A támadott R. 1. mellékletének 2. pontja alapján pedig a hivatkozott, Rácalmás külterületén lévő 053/2 és 053/8 helyrajzi számú ingatlanok az R. 2. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti különleges gazdasági övezet által érintett ingatlanoknak minősülnek [R. 1. melléklet 2. pont].
- [43] Az indítványozó beadványához csatolta az R. 1. melléklet 2. pontja által érintett, Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú, „kivett út” ingatlanok tekintetében a tulajdoni lapok másolatát, amelyek a tulajdonában álló érintett ingatlanok tekintetében Rácalmás Város Önkormányzat javára vagyonkezelői jog alapítását és azok vagyonkezelésbe adását támasztják alá. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a fentiekre tekintettel az volt megállapítható, hogy a Módtv. 5. § (1)–(3) bekezdése szerinti, továbbá az R. 2. § (1) bekezdés b) pontja szerinti [nemzetgazdasági szempontból kiemelet jelentőségű beruházás megvalósítását szolgáló ingatlanok], valamint annak 1. melléklet 2. pontja szerinti támadott szabályozás az indítványozó alapjogát aktuálisan érinti. A támadott, alaptörvény-ellenesnek tartott fenti szabályozás joghatása közvetlenül kihat az indítványozóra.

- [44] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján a vizsgált esetben úgy ítélte meg, hogy az indítványban nem, de az *amicus curiae* beadványokban hivatkozott és ez alapján az Alkotmánybíróság által jelen ügyben ismertetett peres eljárások a támadott szabályozás jellegéből következően nem feltétlen tudnak teljes körű és hatékony alapjogi kontrollt biztosítani az indítványozó számára az állított alapjogi jogsérelem tekintetében [pl. abban a kérdésben, hogy a támadott szabályozás az Alaptörvény alapján sérti-e az indítványozó tulajdonhoz való jogát], vagyis a fenti körben a szabályozás közvetlen jellege megállapítható, így a sérelem közvetlenségének törvényi feltétele [Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja] is teljesült.
- [45] Az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja [Iváncsa község közigazgatási területén elhelyezkedő, az 1. melléklet 1. pontja szerinti nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházással összefüggésben különleges gazdasági övezet által érintett ingatlanok kijelölése], valamint 3. §-a, 1. mellékletének 1. pontja és 2. melléklete [a különleges gazdasági övezet által érintett, Iváncsa község közigazgatási területén elhelyezkedő és a Fejér Megyei Önkormányzat tulajdonába kerülő iváncsai ingatlanok] tekintetében az indítványozó személyes érintettsége nem volt megállapítható, az alábbiak szerint. Az indítványozó nem igazolta és nem is hivatkozott arra, hogy az R. 2. melléklete szerinti, Iváncsa közigazgatási területén elhelyezkedő, a Fejér Megyei Önkormányzat tulajdonába kerülő ingatlanok tekintetében tulajdonos lenne, ilyen a csatolt Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodásból sem következik. Ebben a körben az indítványozó arra hivatkozott, hogy azok az Iváncsa önkormányzatával kötött Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás 1.2. pontja szerinti ingatlanok, amelyek tekintetében megállapodtak a helyi iparűzési adó bevétel egymás közötti megosztásáról. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a csatolt Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás, illetve annak hivatkozott 1.2. pontja nem tartalmaz konkrét ingatlan megjelölést, az csak „Érintett Terület” megjelölést tartalmaz. Így a személyes érintettség törvényi feltétele [Abtv. 26. § (2) bekezdés], vagyis hogy a kifogásolt szabályozás az indítványozó saját alapjogát sértse, a fenti körben az indítvány alapján nem volt igazolt. Ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemeket érdemben nem vizsgálta.
- [46] Az R. 1. §-a [különleges gazdasági övezet kijelölése Iváncsa Község és Rácalmás Város közigazgatási területén Duna-mente – Fejér megye elnevezéssel], valamint 2. § (2) bekezdése [a beruházással közvetlenebbül érintett települési önkormányzatok meghatározása] állított alaptörvény-ellenessége a korábban (III/1.4. pont, Indokolás [35] és köv.) kifejtettek szerint érdemben nem volt vizsgálható.
- [47] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben az indítványozó és Rácalmás Város Önkormányzata közötti atipikus Együttműködési Keretmegállapodással, illetve az alapján a helyi iparűzési adó-bevételből való részesedéssel összefüggésben az indítványozó által előadottak a megindított peres eljárásokra tekintettel olyan polgári jogi szakkérdésnek minősülnek, amelynek eldöntésére a rendes bíróságok jogosultak.
- [48] Összegezve: a Módtv. 5. § (1)–(3) bekezdése, valamint az R. 2. § (1) bekezdés b) pontja, és 1. melléklet 2. pontja vonatkozásában az indítványozó érintettsége megállapítható.
- [49] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek is megfelel, mert az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető, hogy a támadott szabályozás sérti-e az indítványozó önkormányzat tulajdonhoz való jogát.
- [50] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – a Módtv. 5. § (1)–(3) bekezdése, valamint az R. 2. § (1) bekezdés b) pontja és 1. melléklet 2. pontja vonatkozásában – érdemben bírálta el.

IV.

- [51] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [52] 1. Az Alkotmánybíróság figyelemmel a miniszterelnökséget vezető miniszter *amicus curiae* beadványában foglaltakra is, előljáróban az alábbiakat rögzíti.
- [53] Az Nvtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a vagyonkezelői jog az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel vagyonkezelési szerződéssel jön létre. Az Nvtv. 11. § (5) bekezdése szerint a vagyonkezelői jog kivételesen törvénnyel történő kijelöléssel is létrejöhet. Az Nvtv. 11. § (7) bekezdése értelmében: „Törvény alapján kijelöléssel létrejött vagyonkezelői jog – ha törvény másként nem rendelkezik – az adott törvényben meghatározott feltételek teljesülésének, ennek hiányában a törvény hatálybalépésének napján keletkezik. A kijelölés során rendelkezni kell arról, hogy a vagyonkezelői jog létesítése ingyenesen, vagy visszerhesen történik. A vagyonkezelésre vonatkozó részletes szabályokat a tulajdonosi joggyakorlóval megkötött vagyonkezelési szerződés tartalmazza.

A Ptk. jogszabály által megállapított szerződéskötési kötelezettségre irányadó szabályozásának rendelkezése a szerződés létrehozása tekintetében nem alkalmazható. A vagyonezelési szerződés megkötésének időpontjáig a vagyonezelői jog az ingatlan-nyilvántartásban nem jegyezhető be, és a vagyonezelői jogot a kijelölt személy nem gyakorolhatja.” A támadott Módtv. 5. §-a [ingatlanok ingyenes vagyonezelésbe adása Rácalmás Város Önkormányzat részére] kijelölést tartalmaz. Annak támadott (2) bekezdése az Nvtv.-ben foglalt szabályozástól eltér, mivel a vagyonezelő kérelmére lehetővé teszi a vagyonezelői jognak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését, azzal, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyeztetésre és a vagyonezelői jog gyakorlására a vagyonezelő vagyonezelési szerződés kötése nélkül jogosult, ugyanakkor rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a Módtv. 11. §-ának (1) bekezdése alapján az 5. § (2) bekezdése sarkalatosnak minősül és az Nvtv.-hez képest azonos jogforrási szinten az Nvtv. általános rendelkezésétől eltérő tartalmi előírást rögzít, *lex specialis* szabályozásként.

- [54] Az Országgyűlés 2020. július 16-án elfogadta a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvényt (a továbbiakban: 2020. évi LIX. törvény). A 2020. évi LIX. törvény 7. § (1) bekezdésének a) pontja felhatalmazást ad a Kormánynak, hogy „a különleges gazdasági övezetet, annak területét és az 1. § (2) bekezdése szerinti közvetlenebbül érintett települési önkormányzatokat rendeletben határozza meg.”
- [55] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a további jogalkotásra felhatalmazást adó, keret jellegű szabályokat meghatározó jogszabály (2020. évi LIX. törvény) alkotmányosságát az Abh1.-ben részletesen vizsgálta, és azt nem találta alaptörvény-ellenesnek. A jelen ügyben támadott R. megalkotására a 2020. évi LIX. törvény 7. § (1) bekezdés a)–c) pontjában kapott felhatalmazás alapján és annak keretei között került sor.
- [56] A támadott R. indokolása szerint: „A Duna-mente – Fejér megye térségén belül nagyszabású gazdasági fejlesztések és ipari beruházások valósulnak meg, amely által a régió még vonzóbbá válik a jövőbeni befektetők részére, így hozzájárulva a gazdasági növekedéshez, illetve a régió fejlődéséhez. A Fejér Megyei Önkormányzat kezdeményezte különleges gazdasági övezet létrehozását Iváncsa és Rácalmás települések közigazgatási területén, a fejlesztéssel közvetlenül érintett Adony város és Kulcs község bevonásával. A különleges gazdasági övezet kialakításának –feltételezve a szükséges infrastrukturális beruházások megvalósítását – beruházásélnékvítő hatása az érintett települések, valamint a környező települések vonatkozásában jelent közvetlen hatást, új munkahelyek létesítése, a jelenlegiek megtartása szempontjából. Ugyanakkor az övezet kialakításával megvalósításra kerülő munkahelyteremtés, valamint az azzal együtt járó infrastrukturális fejlesztések közvetve jelentős gazdaságélnékvítő hatást képesek gyakorolni a közép-dunántúli régióra, összhangban a térség gazdaságfejlesztésére irányuló kormányzati elképzelésekkel. A Fejér Megyei Önkormányzatnál ilyen módon képződő források tágabb értelemben a régió fejlesztését is szolgálják. Cél, hogy a különleges gazdasági övezetben az állammal és a megyével közösen, adókedvezmények és egyéb ösztönzők nyújtásával olyan vonzó és beruházásösztönző környezet kerüljön kialakításra, amely versenyképes feltételeket nyújt, csökkentve ezzel a térség gazdasági versenyhátrányát [...]”
- [57] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben az alábbiakra mutatott rá. „A jogalkotó megítélése szerint elengedhetetlen Magyarország kiemelt gazdasági jelentőséggel bíró térségei gazdasági fejlődésének előmozdítása, a meglévő munkahelyek megőrzése és új munkahelyek létesítése olyan elkülönített területek (gazdasági övezetek) létrehozásával, amelyek a nemzetgazdasági stabilitásra tekintettel kedvező körülményeket teremtenek a gazdasági tevékenység folytatására, azzal, hogy az ilyen tevékenységből származó gazdasági eredmények az eddigiekhez képest nagyobb körben teszik majd lehetővé a térségben élő lakosság életminőségének javítását.” (Abh1., Indokolás [144])
- [58] Az Abh1.-gyel elbírált ügyben az Alkotmánybíróság Göd Város Önkormányzatának indítványára azon szabályozás alkotmányosságát vizsgálta, amely Göd Város Önkormányzatának területén különleges gazdasági övezetet jelölt ki, azzal, hogy az önkormányzati törzsvagyonba tartozó, köztulajdonnak minősülő, forgalomképtelen ingatlanok (közterek, közutak, közparkok) tulajdonjoga ingyenesen került átengedésre meghatározott közfeladatok ellátása érdekében a megyei önkormányzat részére. A támadott szabályozás különleges gazdasági övezetté nyilvánítás keretében arról rendelkezett, hogy ilyen esetben az övezetbe tartozó ingatlanok tulajdonjoga a megyei önkormányzatra száll át, arra vonatkozóan a helyi adók kivetésére és beszedésére, valamint egyéb önkormányzati hatáskörök gyakorlására a továbbiakban a megyei önkormányzat jogosult.
- [59] Jelen esetben a támadott R. 1. §-a Iváncsa Község mellett Rácalmás város közigazgatási területére jelölte ki Duna-mente – Fejér megye elnevezéssel a különleges gazdasági övezetet, a Hankook Tire Magyarország Kft. Rácalmásra megvalósuló beruházásával összefüggésben. Az R. 2. § (2) bekezdése alapján a beruházással

közvetlenebbül érintett települési önkormányzat Adony Város Önkormányzata, Iváncsa Község Önkormányzata, Kulcs Község Önkormányzata és Rácalmás Város Önkormányzata.

- [60] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy szemben az Abh1.-gyel elbírált ügygel jelen esetben az indítványozó Dunaújvárosi Önkormányzat a különleges gazdasági övezeti kijelöléssel közvetlenül nem érintett önkormányzat, a jogalkotó nem az indítványozó közigazgatási területén jelölt ki különleges gazdasági övezetet. Az Abh1.-gyel elbírált ügygel ellentétben jelen esetben az indítványozó Dunaújvárosi Önkormányzatot az érintett ingatlanok tekintetében helyi iparüzési adó bevétel jogszabály alapján nem illette meg korábban sem (szemben Göd Város Önkormányzatával), illet az indítvány sem állított (ebben a körben az Egyezségi Keretmegállapodásra hivatkozott). A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 1. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat az önkormányzat illetékességi területén helyi adókat vezethet be. A vizsgált szabályozással érintett (Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú) ingatlanok az indítványozó Dunaújvárosi Önkormányzat tulajdonában állnak, de azok Rácalmás Város Önkormányzatának közigazgatási területén helyezkednek el, így Rácalmás Város Önkormányzata volt jogosult az ingatlanok tekintetében az illetékességi területén az adó bevezetésére. A jelen ügyben támadott Módtv. vagyonkezelői jog alapításáról rendelkezik Rácalmás Város Önkormányzat javára.
- [61] A miniszterelnökséget vezető miniszter *amicus curiae* beadványában azt is hangsúlyozta, hogy az indítványozó sem cáfolta, hogy a vagyonkezelői joggal érintett út ingatlanok forgalomképtelenek.
- [62] 2. Az Alaptörvény XIII. cikkének állított sérelmére vonatkozóan az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [63] 2.1. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét arra hivatkozva állította, hogy a R. 2. § (1) bekezdés b) pontja, és 1. melléklet 2. pontja szerinti érintett (Rácalmás külterület 053/2 és 053/8. helyrajzi számú) ingatlanok tekintetében a Módtv. 5. § (1)–(3) bekezdésének szabályozása, vagyis a tulajdonában lévő ingatlanok vonatkozásában egy másik önkormányzat (Rácalmás Város Önkormányzat) javára vagyonkezelői szerződés nélkül ingyenes vagyonkezelői jog alapítása kisajátításnak minősül. A támadott Módtv. rendelkezései tulajdoni várománynak minősülő jelentős anyagi forrásokat (helyi iparüzési adó, építményadó, telekadó) vonnak el tőle, és nem tesznek lehetővé normatív módon lehívható olyan többletforrásokat, amelyek a kiesett bevételeket pótolják. A támadott rendelkezések ezért sértik a tulajdonhoz való jogát, azt olyan módon korlátozzák, hogy sem a korlátozás szükségessége, sem annak arányossága nem olvasható ki a jogszabályból, illetve annak indokolásából, áll az indítványban. Továbbá a tulajdonjogának állított „kiüresítése” kapcsán a kártérítést is hiányolta az indítvány.
- [64] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a támadott Módtv. szerinti szabályozás vagyonkezelői jogról rendelkezik. A vagyonkezelői joggal érintett ingatlanok tulajdonjoga nem kerül át egy másik önkormányzathoz. Tulajdonosváltás hiányában eleve nem értelmezhető a kisajátítás. Összegezve: a Módtv. szerinti vagyonkezelői jog alapítása nem eredményez a tulajdonos személyében változást, ezért az nem minősül az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése alapján kisajátításnak.
- [65] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott szabályozás a kisajátítás szintjét el nem érő tulajdoni korlátozásnak minősül, ezért arra a vizsgált esetben – a tulajdoni korlátozással érintett tulajdon sajátos közjogi kötöttségére tekintettel – a „közérdekűség-arányosság” tesztjét kell alkalmazni. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonjog korlátozásának alkotmányos mércéje – a jogkorlátozás alapját vizsgálva – enyhébb követelményt támaszt az alapjogok Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt szükségességi mércéjénél, mivel ez esetben elegendő a közérdek meglétét igazolni (Abh1., Indokolás [142]).
- [66] A vizsgálandó kérdés tehát az, hogy a szóban forgó tulajdonkorlátozás közérdekűsége illetve arányossága megállapítható-e.
- [67] A vizsgált esetben a támadott Módtv. általános indokolása kifejezetten rögzíti, hogy az Országgyűlés egyes vagyontárgyakat önkormányzatoknak ad át annak érdekében, hogy azok közfadataikat maradéktalanul el tudják látni, továbbá annak az alkotmányjogi panasszal támadott 5. §-ához fűzött jogalkotói indokolás szerint: „A törvényjavaslatban megjelölt (kivett út besorolású) ingatlanok Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonába tartozó elidegeníthetetlen önkormányzati törzsvagyonnak minősülnek, amelyek az önkormányzat hatáskörébe tartozó közfeladatok ellátását szolgálják, azonban az ingatlanok Rácalmás közigazgatási területén helyezkednek el és jelenleg is Rácalmás látja el az utak fenntartásával kapcsolatos feladatokat.

Az érintett helyi közösség szempontjait figyelembe vevő közérdek az, hogy a közfeladat-ellátást és az közösségi célokat szolgáló kezelési jog azon önkormányzatot illesse meg, amelynek közigazgatási területén az érintett ingatlanok találhatóak. Az ingatlanokhoz kapcsolódó, településüzemeltetés, hulladékgazdálkodás, helyi közösségi közlekedés és a település közbiztonságának biztosítása, valamint törvényben meghatározott egyéb közfeladat ellátásának átadásával egyidejűleg a közfeladat ellátását szolgáló ingatlanok a törvényjavaslat alapján Rácalmás Város Önkormányzat vagyonkezelésébe kerülnek.”

- [68] Mindezek az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikke szempontjából olyan elfogadható közérdeknek minősülnek, amelyek a vizsgált esetben igazolják a korlátozás szükségességét.
- [69] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a miniszterelnökséget vezető miniszter az *amicus curiae* beadványában arra is rámutatott, hogy az érintett iparterület és egyéb mezőgazdasági ingatlanok – melyek mind Rácalmás közigazgatási területén helyezkednek el – csak a vagyonkezelői joggal érintett utakon keresztül közelíthetők meg. A vagyonkezelői jog olyan ingatlanokra vonatkozik, amelyek a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházás területén találhatóak. A beruházás nemzetgazdasági szempontból kiemeltnek minősítése mögött is igazolható közérdek áll fenn. A vagyonkezelői joggal érintett ingatlanok, mivel szükségesek a mondott beruházáshoz (az ennek során megvalósuló gumiabroncsgyár működéséhez), az a mögött álló közérdeket is szolgálják.
- [70] 2.2. A korlátozás arányosságának vizsgálata körében – a korábban kifejtettekre is figyelemmel – a következő szempontokat értékelte az Alkotmánybíróság.
- [71] A helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon [Nvtv. 5. § (1) bekezdés].
- [72] Az Nvtv. 5. § (2) bekezdése szerint: „A helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon külön része a törzsvagyon, amely közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja, és amelyet
- a) e törvény kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősít,
- b) törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít (az a) és b) pont a továbbiakban együtt: forgalomképtelen törzsvagyon),
- c) törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete korlátozottan forgalomképes vagyonelemként állapít meg.”
- [73] Az Nvtv. 5. § (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat forgalomképtelen törzsvagyona két részből áll, ezek: a kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyon, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon. A Módtv. ismertetett indokolására is figyelemmel a fentiekből az következik, hogy a vagyonkezelési joggal érintett (kivett út besorolású) ingatlanok a forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartoznak.
- [74] Az Alaptörvény 32. cikk (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja, a 38. cikk (1) bekezdése értelmében pedig az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon, amely nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja (egyebek között) a közérdek szolgálata (vö. Abh2., Indokolás [21]).
- [75] Az önkormányzatok nemzeti vagyon részét képező tulajdona köztulajdon, mint ilyen, közcélokat szolgál, alapvetően a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben (a továbbiakban: Möt.) foglalt önkormányzati feladatok ellátását biztosítja [Alaptörvény 32. cikk (6) bekezdés, 38. cikk (1) bekezdés, Möt. 108. § (1) bekezdés, Nvtv. 5. § (2) bekezdés, 5. § (3) bekezdés a) és b) pont] (vö. Abh1., Indokolás [132]).
- [76] Az Abh1.-ben azt is rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy a klasszikus polgári jogi tulajdonjog részjogosítványai közül a rendelkezési jog eleve korlátozottan illeti meg a helyi önkormányzatot a törzsvagyonába tartozó, forgalomképtelen közutak, közterek és közparkok tekintetében, minthogy ezeket az ingatlanokat nem idegenítheti el, kizárólag közfeladat ellátása érdekében ingyenesen engedheti át az államnak, vagy más önkormányzatnak (vö. Abh1., Indokolás [133]).
- [77] Az arányossági vizsgálatnál figyelembe kell venni a korlátozással érintett önkormányzati ingatlanok jogi státuszát (forgalomképtelen törzsvagyon), köztulajdon jellegét, közfeladat ellátásához rendeltségét és azt, hogy azokon eleve csak korlátozottan állt fenn a tulajdonos helyi önkormányzat rendelkezési joga (vö. Abh1., Indokolás [146]).
- [78] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben tett fenti megállapításokat jelen ügyben is irányadónak tekinti.
- [79] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben a Módtv. indokolása értelmében az indítványozó tulajdonában lévő, érintett forgalomképtelen ingatlanok ingyenes vagyonkezelésbe adása Rácalmás Város

Önkormányzat részére közfeladatok átadásához kapcsolódik. A miniszterelnökséget vezető miniszter az *amicus curiae* beadványában hangsúlyozta, hogy a vagyongazdálkodási jog létesítése nem keletkeztet a közfeladat ellátásával összefüggésben központi költségvetési többlettámogatási igényt az Mötv. alapján [Mötv. 109. § (9) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy ilyen a vizsgált esetben közvetlenül az Alaptörvényből sem következik.

- [80] Az indítványozó nem állította, hogy az érintett (Rácalmás külterület 053/2 és 053/8 helyrajzi számú), a forgalomképtelen önkormányzati törzsvagyon körébe tartozó, kivett út besorolású ingatlanokon fennálló tulajdonjogából közvetlenül (jogszabály alapján) bevétele származott volna. Az átengedett helyi adókból eredő bevétel kisesését a hivatkozott kötelmi megállapodásokból (Együttműködési Keretmegállapodás, valamint Ingatlanfejlesztési Keretmegállapodás) eredeztette. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” [3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]; 3192/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [36]; 3317/2021. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [24]]
- [81] Továbbá nem valamennyi, az indítványozó tulajdonában álló ingatlant, csak a kiemelt gazdasági övezetben található ingatlanokat érinti a kifogásolt szabályozás, ezen belül is a forgalomképtelen önkormányzati törzsvagyonba tartozó közcélú ingatlanokra („kivett út”) terjed ki a vagyongazdálkodási jog ingyenes, 100 éves időtartamra való létesítése Rácalmás Város Önkormányzat javára.
- [82] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben a Módtv. értelmében az R. 1. melléklet 2. pontja szerinti érintett forgalomképtelen út ingatlanok tekintetében a vagyongazdálkodási jog jogosultja a vagyongazdálkodási jogot az ingatlanok terheivel és az azokkal kapcsolatos egyéb kötelezettségekkel együtt szerzi meg. Az Alkotmánybíróság ismételtén rámutat, hogy az alkotmányosan védett tulajdonhoz való alapjog alkotmányos védelmi körébe tartozó egyes polgári jogi részjogosítványok alapjogi védelme másként merül fel egy helyi önkormányzat esetében, mint például egy természetes személy vagy helyi közhatalommal nem rendelkező szervezet esetében (vö. Abh1., Indokolás [171]).
- [83] Mindezek alapján a támadott jogszabályi rendelkezések nem eredményezik az indítványozó önkormányzat tulajdonhoz való jogának aránytalan korlátozását.
- [84] 2.3. Az indítványozó azt is állította, hogy tulajdoni váromány fogalma alá tartoznak az önkormányzat jövőbeli adóbevételei. A tervezett adóbevételek tehát álláspontja szerint egyfajta várományt jelentettek, elvonásuk az Alaptörvénybe ütközik.
- [85] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben a jogszabályon alapuló helyi iparüzési adóbevétel kapcsán már rámutatott, hogy „[...] ha igazolhatóan fennáll a forráshiány, akkor sem lehet a folyó évi önkormányzati költségvetésben szereplő helyi adóbevételt az indítványozó önkormányzat alkotmányos tulajdonhoz való joga által védett »tulajdoni várományának« tekinteni. Sem az Alaptörvény XIII. cikkéből, sem a 32. cikk (1) bekezdés *h*) pontjából nem vezethető le a helyi önkormányzat számára tulajdoni várományra való jog konkrét helyi adónemekből (helyi iparüzési adó, építményadó és telekadó) eredő, a tárgyévi önkormányzati költségvetésbe – helyi adóbevételből befolyó – bevételként tervezett, a mondott helyi adók adóalanyai általi befizetésből származó meghatározott összegű adóbevételek. Az adóbevétel csökkentését igazolhatja közérdek, és arányossá teheti az, hogy abból arányosan az indítványozó is részesülhet, továbbá a kieső helyi adóbevételt állami költségvetési támogatás is kompenzálhatja.” (Abh1., Indokolás [155])
- [86] Az Alkotmánybíróság a fentieket jelen ügyben is irányadónak tekinti, azzal, hogy a vizsgált esetben nem közjogi várományról, hanem szerződésen alapuló, magánjogi várományról van szó. A kifejtettek alapján a kötelmi megállapodáson alapuló tervezett adóbevétel csökkenésével összefüggésben az indítvány alapján – figyelemmel az érintett forgalomképtelen ingatlanok közfeladathoz rendeltségére és a hatályos Mötv.-beli jogszabályi környezetre is – jelen esetben a vizsgált szabályozás alapján nem vezethető le az Alaptörvényből Rácalmás Város Önkormányzat által az illetékességi területén bevezetett adóbevételekkel összefüggésben költségvetési többlettámogatási igény az indítványozó oldalán. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által

csatolt Egyezségi Keretmegállapodás, valamint az Ingatlanfejlesztési keretmegállapodás az építményadó és telekadó megosztásáról nem rendelkezik Rácalmás Város Önkormányzat és az indítványozó vonatkozásában.

- [87] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Módtv. és az R. vizsgált szabályozása nem sérti az indítványozó tulajdonhoz való alapjogát.
- [88] 3. Az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdésének állított sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [89] Az indítvány az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdésének sérelmét arra hivatkozva állította, hogy Rácalmás Város Önkormányzatának Módtv. szerinti vagyonkezelői jogállása és „ingyenes ingatlan tulajdonszerzése” nem felel meg az értékarányosság követelményének.
- [90] „Az Alkotmánybíróság a nemzeti vagyon átruházásának alkotmányossági vizsgálatakor ugyancsak figyelemmel van az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdése szerinti, a nemzeti vagyon átruházására vonatkozó alaptörvényi korlátokra, így az értékarányosság követelményére is [36/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [56]]. [...] Az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerint a nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. Az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy nemzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni, törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembevétele mellett. Ez a rendelkezés a biztosítéka annak, hogy az önkormányzat tulajdona mint nemzeti vagyon ne mindenfajta korlátozás nélkül legyen elidegeníthető, hanem csak törvényben meghatározott célból, főszabályként az értékarányosság követelményét érvényesítve. A követelmény figyelembevétele alól törvény kivételt tehet, de ilyen esetben igazolásra szorul, hogy a tulajdon átruházása annak a nemzeti vagyonban való megtartásával és hasznosításával összemérhető közérdeket szolgál. A törvényalkotó és az önkormányzatok is tehát e kettős korlát szem előtt tartásával rendelkezhetnek a nemzeti vagyon felett. Ezek a közcélú alaptörvényi korlátok az önkormányzatok felelős gazdálkodásának garanciái, amelyek között az önkormányzatok tulajdonosi jogait gyakorolhatják. A fentiek alapján, amikor az Alkotmánybíróság az önkormányzat tulajdonába tartozó nemzeti vagyon átruházását megalapozó vételi jogra vonatkozó jogszabály alkotmányossági felülvizsgálatát végzi, akkor nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy e tulajdoni korlátozásra mindenképp a jogalkotó által megfogalmazott kivételes célból kerülhet sor. A nemzeti vagyon átruházását érintő jogszabály megalkotásakor azonban a törvényalkotónak tekintettel kell lennie e lehetőség kivételes jellegére, és arra is, hogy a szabályozás mögött meghúzódó jogalkotói célnak e kivételességet a nemzeti vagyonra vonatkozó Alaptörvényben megfogalmazott követelmények maradéktalan teljesülése mellett igazolnia kell.” {Lásd: 25/2021. (VIII. 11.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [102], [104]–[105]}
- [91] Az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése szerint a nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg. Az Alaptörvény 38. cikk (2) bekezdése szerint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit az (1) bekezdés szerinti célokra tekintettel sarkalatos törvény határozza meg. Az Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdése a nemzeti vagyon elidegenítését pedig további tartalmi feltételekhez köti.
- [92] Az Alkotmánybíróság az Abh3.-mal elbírált ügyben foglaltakhoz képest hangsúlyozza, hogy a Módtv. szerinti támadott szabályozás vételi jog alapításáról nem rendelkezik.
- [93] Az Alkotmánybíróság a korábban (jelen határozat IV/2.1. pontjában, Indokolás [63] és köv.) kifejtettekre figyelemmel rámutat, hogy a vizsgált esetben nincs szó a nemzeti vagyon részét és az indítványozó tulajdonát képező, forgalomképtelen, közcélú, az önkormányzati törzsvagyon körébe tartozó út ingatlanok tulajdonjogának átruházásáról. A támadott Módtv. szerinti szabályozás egyebekben a jogalkotó által igazolt közérdekből (kivételes célból) az érintett út ingatlanok tekintetében az Nvtv. alapján kijelöléssel, ingyenes vagyonkezelői jog alapításáról rendelkezik önkormányzat és önkormányzat viszonylatában, ami a hasznosítás időleges átengedését jelenti, ezért az nem minősül a tulajdonjog átruházásának és nem eredményezi az érintett, közcélú, forgalomképtelen út ingatlanok elidegenítését sem.
- [94] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban sérelmezett jogi rendelkezések nem hozhatók alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe az Alaptörvény 38. cikkének (3) bekezdésében foglalt garanciális szabályaival. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a tekintetben elutasította.

- [95] 4. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontjának állított sérelme (önkormányzáshoz való jog, önkormányzati autonómia) kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra jutott.
- [96] Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglaltak sérelmét az indítványozó – a XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével szoros összefüggésben – abban látta megvalósulni, hogy a Módtv. szerinti vagyonekezelői jog alapítása megszüntette a tulajdonosi jogainak gyakorlását az érintett ingatlanok tekintetében, ami az önkormányzati autonómia kiüresítését eredményezi. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az állam kötelezettsége, hogy biztosítsa az önkormányzatok működéséhez szükséges vagyoni feltételeket, az önkormányzatok vagyoni létalapját. Az önkormányzatoknak erre tekintettel juttatott források, legyenek azok ingatlanok vagy más jogok, a juttatástól kezdve már alapjogi védelemben részesülnek.
- [97] 4.1. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben már részletesen foglalkozott az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontja körében szabályozott tulajdonosi autonómia kiüresítésének kérdésével.
- [98] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben rámutatott, hogy az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése a helyi önkormányzatok szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak minősül, de nem tekinthető alapjognak. Ennek jelentősége az, hogy korlátozásának nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése (szükségesség-arányosság) a mércéje. Az Alaptörvény 31. cikkének alkotmányos tartalmát (önkormányzati autonómia) az Alaptörvény 32. cikkében garantált alkotmányosan védett hatáskörök/hatáskörcsoportok töltik meg tartalommal (vö. Abh1., Indokolás [162]).
- [99] „[A] helyi önkormányzatok éppen azért jogosultak az Alaptörvény 32. cikkében foglalt autonómia védelmében az Alkotmánybírósághoz fordulni, mert különben kiszolgáltatottá válnának az egyes államhatalmi szerveknek, különösen a végrehajtó hatalom központi szerveinek, valamint az alaptörvény-ellenes bírósági döntéseknek. A törvényhozó hatalommal szemben ezek a rendelkezések azonban csak korlátozott védelemre adnak lehetőséget, tekintettel arra, hogy eleve törvény keretei között léteznek. Ennélfogva a törvényhozó hatalommal szemben csak azok kiüresítése lehet az alaptörvény-ellenesség mércéje {3311/2019. (XI. 21.) AB határozat, Indokolás [36]}” (Abh2., Indokolás [57])
- [100] Ennek megfelelően törvény az autonómiát korlátozhatja, de nem üresítheti ki (Abh1., Indokolás [168], lásd még: Abh2., Indokolás [57]).
- [101] Mindez összefoglalóan azt jelenti, hogy az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontja az önkormányzati autonómiát hatásköri oldalról védő alaptörvényi rendelkezés, mivel az autonómia gazdasági alapja a tulajdonnal a – törvény keretei között – tulajdonosként való rendelkezés. Valamennyi, az autonómia körébe tartozó alkotmányosan védett hatáskör az Alaptörvény alapján törvény keretei között gyakorolható. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének állított sérelme esetén azonban egy speciális mércé: a kiüresítési mércé az irányadó, mivel az Alaptörvény itt nem alapjogokról rendelkezik, hanem alkotmányosan védett hatáskörökről. Ezért nem alapjogi, hanem hatásköri védelemről van szó az „önkormányzat-állam” relációban, a védelem alapja pedig az Alaptörvény, amely a 32. cikk (1) bekezdésében védeni rendeli az autonómiát az állammal szemben is, a 32. cikk (1) bekezdésében szereplő hatáskörökön keresztül.
- [102] Amíg a XIII. cikk (1) bekezdése általánosságban rendelkezik a tulajdonhoz való jogról, addig a 32. cikk (1) bekezdés e) pontja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogok védelmét rögzíti (Abh2., Indokolás [47]).
- [103] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy jelen esetben az önkormányzati autonómia Módtv. általi korlátozása megállapítható.
- [104] A vagyonekezelői jog alapítására a Módtv. alapján, az adóztatási joggal kapcsolatos változásokra pedig a 2020. évi LIX. törvény erejénél fogva kerül sor. Ebből következően a vizsgált esetben az Országgyűlés korlátozza az autonómiát, amire az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése ad felhatalmazást, azzal, hogy a korlátozás nem eredményezheti az autonómia kiüresítését.
- [105] Az Alkotmánybíróság – figyelemmel a tulajdonjog állított sérelme körében a jelen határozat indokolásának IV/2.1., IV/2.2. és IV/2.3. pontjában (Indokolás [63] és köv.) tett megállapításokra – hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben az indítványozó a nem különleges gazdasági övezetben, az illetékességi területén továbbra is adóztathat, a beszedett helyi adó teljes egészében őt illeti meg. Az indítványozó települési önkormányzat tulajdonhoz való joga sem üresedik ki, az a korábban kifejtettek szerint közérdekből, arányos korlátozás alá kerül. Lényeges, hogy a mondott korlátozás a köztulajdonú ingatlanokra vonatkozik, amelyek felett eleve törvényileg korlátozottak az önkormányzat tulajdonosi jogosítványai, így kiemelten is a rendelkezési jog (tekintettel

a nemzeti vagyon körébe eső, forgalomképtelen, önkormányzati törzsvagyon körébe tartozó út ingatlanokra). A nem különleges övezetben található egyéb önkormányzati ingatlanok tekintetében változatlanul, törvény keretei között gyakorolható a tulajdonhoz való jog, annak polgári jogi értelemben vett részjogosítványai (vö. Abh1., Indokolás [166]).

- [106] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdése második mondatából fakadó alkotmányos követelményként megállapította, hogy az Országgyűlésnek a helyi önkormányzatok számára az általuk ellátott kötelező feladat- és hatáskörök ellátásához azokkal arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatást kell biztosítania. Ezeket az Országgyűlés, veszélyhelyzet idején a Kormány közérdekből csökkentheti, azonban ezzel nem lehetetlenítheti el a helyi önkormányzatok működését, nem üresítheti ki az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében szereplő alkotmányosan védett feladatköreiket. A kifejtettek szerint jelen esetben az indítványban foglaltak alapján nem volt megállapítható az, hogy a vizsgált szabályozás alapján az indítványozó működése ellehetetlenült volna, illetve alkotmányosan védett feladatkörei kiüresedtek volna.
- [107] A vizsgált esetben tehát nem állapítható meg, hogy az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglalt hatáskör kiüresedett volna.
- [108] 4.2. Az indítványozó tulajdonjogának állított sérelmével összefüggésben jogalkotói mulasztás megállapítását is indítványozta. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításának indítványozására az indítványozó nem jogosult, erre az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében kizárólag hivatalból („hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban”) – amennyiben az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes helyzetet észleli – van mód {lásd például: 24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [99]–[100]; 3251/2016. (XI. 28.) végzés, Indokolás [20]–[21]; 3306/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [72]}. Az Alkotmánybíróság a hivatalbóli vizsgálatot a jelen határozatában kifejtettek okán nem látta indokoltnak.
- [109] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította, illetve visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4441/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3136/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Gyulai Törvényszék 9.Mpkf.25.941/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.69/2018/14. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
3. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (Független Rendőr Szakszervezet, dr. Tordai Gábor és dr. Oláh Tamás megbízott kamarai jogtanácsosok) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványaikban a Gyulai Törvényszék 9.Mpkf.25.941/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és annak a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.69/2018/14. számú végzésére is kiterjedő hatályú megsemmisítését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek és a XIII. cikk (1) bekezdésének általuk állított sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk meghozott döntések és az indítványozók beadványaiban előadottak alapján az alábbiak szerint foglalható össze:
- [3] Az indítványozók – az alkotmányjogi panaszok benyújtására okot adó bírósági eljárás I., II. és III. rendű felperesei – jogi képviselőik útján keresetet nyújtottak be a bírósághoz több mint másfél éves, egymással megegyező időszakra vonatkozó, de eltérő összegben elmaradt illetményeik megfizetése iránt, mivel – álláspontjuk szerint – munkáltatójuk a számukra törvényben garantált illetményüket nem a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő mértékben biztosította. Ebből eredően indítványozóknak a keresetleveleikben konkrétan számszerűsített anyagi hátrányuk keletkezett, amelynek megtérítésére kérték kötelezni a munkáltató rendőr-főkapitányságot az igényük érvényesítésére nyitva álló határidőn belül. A keresetleveleikben az indítványozók jogi képviselője kifejezetten kérte a tárgyalás esetleges távollétében való megtartását. Az elsőfokú bíróság az ügyben idéző végzésével tárgyalást tűzött ki, amelyben az indítványozókat azzal a tájékoztatással idézte, hogy a fél köteles gondoskodni arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az indítványozók a tárgyaláson személyesen meg is jelentek, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ugyanakkor a Pp. 227. § (3) bekezdésére hivatkozással az eljárást megszüntette, mivel a jogi képviselő az első tárgyalást elmulasztotta. A bíróság megállapította, hogy az indítványozók jogi képviselővel eljáró félnek minősül, a jogi képviselő ugyanakkor a szabályszerű idézés ellenére az első, perfelvételi tárgyaláson nem jelent meg, kérte viszont a tárgyalás távollétében való megtartását. Az indítványozók ugyan a tárgyaláson személyesen megjelentek, de ennek ellenére a Pp. 227. § (3) bekezdése szerint

„eljárásjogi értelemben a felperesek az első tárgyalást elmulasztották”, ezért a bíróság – a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglalt szabály alkalmazásával – a Pp. 240. § (1) bekezdés g) pontja alapján az eljárást hivatalból megszüntette.

- [4] Az indítványozók – akik fellebbezéseikben egyebek mellett hivatkoztak arra is, hogy a bíróság a perfelvételi tárgyalásra szóló idézéshez mellékelte tájékoztatóban is mindössze arra hívta fel a figyelmét, hogy kötelesek gondoskodni arról, hogy a tárgyaláson tény és bizonyítási kérdésekben személyesen, vagy képviselőjük útján nyilatkozatot tudjanak tenni, továbbá az országos bírósági gyakorlat is az ő álláspontjukat támasztja alá, miszerint a perfelvételi tárgyaláson vagy a félnek vagy a jogi képviselőnek a jelenléte követelmény, így összességében vitatták, hogy részükről mulasztás történt volna – jogorvoslati kérelmei folytán eljáró Gyulai Törvényszék az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság permegszüntető végzését mint indokaiban is helytállót a hatályában fenntartotta. A másodfokú bíróság döntése indoklásában mindenekelőtt rámutatott a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a jogi képviselővel eljáró fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha a fél maga személyesen ugyan megjelent azon, de a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, továbbá az indítványozó a tárgyaláson tett nyilatkozatában megerősítette jogi képviselője képviselői jogát, alperes pedig nem kérte a tárgyalás megtartását. Az indítványozók által a fellebbezésekben felhívott jogszabályhelyek a felek egyeztetésére és nyilatkozattételeire vonatkozó olyan rendelkezések, amelyek alkalmazására csak azokban az esetekben kerülhet sor, ha a felek a tárgyaláson megjelentek, továbbá a tárgyalást nem kell elmulasztottnak tekinteni, illetve a másik fél nyilatkozatára tekintettel nem kell az eljárást megszüntetni.
- [5] Az indítványozók ezt követően jogi képviselőjük útján ismételt benyújtották kereseteiket a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt igényük elévülésére vonatkozó szabályok miatt anyagi igényüket az eredeti kereseteikben foglalthoz képest már csak korlátozott időintervallumra, így csökkentett összegre nézve jelölhették meg.
- [6] Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz a főtíkar hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített alkotmányjogi panaszaiikkal. Beadványaik szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az ügyekben hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések azáltal okozták, hogy figyelmen kívül hagyták „a megfelelő, mindenre kiterjedő és jogszerű tájékoztatáshoz való jogukat”, amelyet a „tisztességes módon történő eljáráshoz való joguk magában foglal”. Így az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzésének – az indítványozók meglátása szerint – a mulasztáshoz kapcsolódó és később alkalmazásra is került jogkövetkezményt a végzésben egyértelműen rögzítenie kellett volna, felhívva ezzel az indítványozók figyelmét az alkalmazandó joghátrányokra. Ennek a tájékoztatási kötelezettségnek a bíróság nem tett eleget, hiszen az idéző végzés mindössze a peres fél személyes vagy képviselője általi nyilatkozattételét írta elő. Az indítványozók ezen indokának alátámasztásaként beadványaikban idézik a Pp. 133. § (2) bekezdésének első mondatát is, miszerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással is el kell látni”.
- [7] Az indítványozók állítása szerint a bírósági tájékoztatásban a peres félre, illetve a jogi képviselőre vonatkozó vagyalosság használata bennük, mint peres felekben azt „valószínűsítette, hogy személyes jelenlétük és nyilatkozatuk semmilyen esetben nem minősíthető mulasztásnak”. Ezen túlmenően az indítványozók kifogásolják még a bíróságoknak a Pp. munkaügyi perekre vonatkozó speciális szabályainak a szerintük helytelen értelmezését, valamint – sérelmük további megalapozásaként – kiemelik, hogy megítélésük szerint kereseteik alapján a peres félnek az érdemi, bíróság előtti eljárás lefolytatásához való jogát nem ronthatja le jogi képviselőjének a mulasztása. Véleményük szerint az, hogy ők, mint felperesek a tárgyaláson személyesen megjelentek egyértelműen azt igazolta, hogy „kereseti szándékuk, a peres eljárás lefolytatásának, a jogvita eldöntésének igénye” a részükről fennállt. Megítélésük szerint a „peres felen kívül eső körülmények”, mint a jogi képviselő érdekkörében a tárgyalási időpontok ütközése miatti távolmaradása nem eredményezhetik érdekérvényesítésük korlátozását, illetve kizárását különös figyelemmel arra is, hogy munkaügyi perekben az eljárás megszüntetése nem csak a kereseti igény egy része elévülését, hanem akár a teljes igényérvényesítés lehetőségének az elvesztését is eredményezheti.
- [8] Az indítványozók a Pp. 227. § (3) bekezdése általa állított alaptörvény-ellenességének alátámasztásaként előadják, hogy a képviselői mulasztásra tekintettel történő permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismert, és nézetük szerint ennek a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Meglátásuk szerint a Pp. általuk támadott kógens szabálya azért is ellentétes az eljárási szabályok általános jellemzőjeként ismert rendelkezésekkel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges hiányok pótlására kimentési lehetőségeket tartalmaznak. Véleményük szerint a jogi

képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget biztosítanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei – amelyek jellemzően munkaszervezési vagy közlekedési nehézségekből adódnak – a Pp. általuk támadott szabályozása mellett nem menthetőek, nem orvosolhatóak. Álláspontjuk szerint ez az új perrendtartásbeli szabály nem állta ki a gyakorlat próbáját, alkalmazása indokolatlan vagy aránytalan nehézséget okoz a jogi képviselői munkában, így „szakszervezetünk mintegy ötven halasztási kérelmet volt kénytelen előterjeszteni, ami mindkét fél és a bíróság munkáját is szükségtelenül nehezítette. Több alkalommal előfordult az is, hogy azonos ügyben ismételt halasztási kérelmet kellett benyújtatnunk.”

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az Abtv. 56. §-a alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panaszok a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesznek-e.
- [10] 2.1. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti panaszukat az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtották be a sérelmezett bírói döntésekkel szemben. A jogszabályi rendelkezéssel szemben benyújtott panaszuk kapcsán pedig megállapítható, hogy a támadott normát az ügyekben eljáró bíróságoknak alkalmazniuk kellett és alkalmazták is, az Abtv. 27. §-a szerinti panaszuk pedig az eljárást befejező döntésnek minősülő bírósági végzések ellen irányulnak. A kérelmezők alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük pedig kétséget kizáróan fennáll, mivel a támadott döntéssel lezárt eljárás felperesei voltak, illetve ügyükben az általuk sérelmezett eredményre vezető, támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazására sor került.
- [11] 2.2. Az alkotmányjogi panaszokban előterjesztett kérelmek a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek részben eleget tesznek, tartalmazzák ugyanis a) azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítványok elbírálására, illetve amelyek megalapozzák az indítványozók indítványozói jogosultságát [Abtv. 26. § (1) bekezdése illetve 27. §-a]; b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntése, továbbá az általuk alkalmazott jogi norma Alaptörvényben biztosított alapvető jogaik sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket illetve jogszabályi rendelkezést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések, illetve a jogi norma miért ellentétes a tisztességes bírói eljáráshoz való jogukkal; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az indítványokban támadott bírósági döntések, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [12] Az Abtv. 52. §-a tehát kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is, arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt rendelkezésével [52. § (1b) bekezdés e) pont] Az indítványok ezen követelménynek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesznek eleget, mivel a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések szövegszerű beidézésén túlmenően nem tartalmaznak semmiféle indokolást arra nézve, hogy az ezekben az alaptörvényi rendelkezésekben biztosított jogikat miért és mennyiben sértik az általuk támadott bírói döntések, illetve a jogszabályi rendelkezés. Amint azt az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában (Indokolás [212]) is már rögzítette: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség”, ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a vélt és állított sérelmére alapított panasz-elemeket az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság az indítványok alapján a vizsgált ügyekben alapvető alkotmányjogi kérdésként értékelte azt, hogy az eljárás megszüntetését, érdemi tárgyalás tartása nélküli lezárását eredményező bírói döntések, ekként az érdemi jogszolgáltatás elmaradása, illetve annak a bíróság részéről történő elhárítása a jogi képviselő perfelvételi tárgyalásról való távolmaradása, így a fél terhére értékelt

mulasztása miatt – annak a ténynek a figyelembevételével, hogy a peres félnek a mulasztás jogkövetkezményeiről való, az eljárási törvényben előírt, kötelező bírósági tájékoztatása és kioktatása elmaradt –, okozhatták-e az indítványozók bírósághoz való fordulása jogának, ezen belül a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához és igényük tisztességes tárgyalást követő elbírálásához, így az érdemi, indokolt bírói döntéshez való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogosultságuknak az Alaptörvénybe ütköző sérelmét.

II.

[14] 1. Az Alaptörvény indítványokban hivatkozott rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[15] 2. A Pp. indítványozók által támadott rendelkezése:

„227. § (3) Ha a fél jogi képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, valamint, ha a jogi képviselőként megjelent személy a képviseleti jogát nem igazolja vagy képviselőként nem járhat el, a fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha személyesen vagy más képviselője megjelent. Ha a képviseleti jog igazolása nem szabályszerű, a bíróság rövid határidővel felhívja a megjelent személyt a képviseleti jog szabályszerű igazolására.”

III.

[16] Az alkotmányjogi panaszok az alábbiak szerint részben megalapozottak.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok által felvetett alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés elbírálásához elsőként a bírói döntésekkel szemben felmerült, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, illetve ezen alapjog egyes részjogosítványainak, így a bírósághoz forduláshoz való jognak és a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához való jognak, illetve a bíróság elé terjesztett igény tisztességes elbírálásához, azaz a jogvita érdemében állást foglaló, indokolt bírói döntéshez való jognak a sérelmét állító indítványozói aggályokat tekintette át.

[18] Az indítványozók érvelése szerint az ügyükben hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések azáltal okozták a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk sérelmét, hogy azok figyelmen kívül hagyták a megfelelő, mindenre kiterjedő, jogszerű és a Pp.-ben külön is előírt tájékoztatáshoz való joguknak a bíróságok részéről történő megsértését. Az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzéseinek – amennyiben betartják az erre vonatkozó törvényi előírást – a jogi képviselő távolmaradásához kapcsolódó jogkövetkezményekre egyértelműen fel kellett volna hívnia az indítványozók figyelmét különös tekintettel arra, hogy az ez esetben alkalmazandó joghátrány az eljárás megszüntetését, azaz a jogszolgáltatás bíróság általi elutasítását eredményezheti a törvény rendelkezése alapján. A bíróság ennek – a Pp.-ben konkrét tartalommal és kötelező érvénnyel meghatározott – tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, illetve kifejezetten hiányos, félrevezető és félreérthető tájékoztatást adott azzal, hogy az idéző végzésekben mindössze arra hívta fel az indítványozók figyelmét, hogy a tárgyaláson nekik vagy jogi képviselőiknek nyilatkozatot kell tenniük, majd a jogi képviselők perfelvételi tárgyalásról

való távolmaradása miatt ügyükben a fél általi mulasztás egyik lehetséges jogkövetkezményét alkalmazta; azaz a per megszüntetésére, végső soron a jogszolgáltatás megkezdésének elhárítására, visszautasítására került sor.

- [19] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül elbírálja.
- [20] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény indítványozók által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően. Mint ahogyan arra a 8/2020. (V. 13.) AB határozatában a testület rámutatott, az ezen cikk által biztosított jogosultság „nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz fordulás joga,” ami „nem a törvényektől oldja el a bíróságot, hanem azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönhessen” (Indokolás [50]). A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét [35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211]. Az eljárás tisztességességének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének a lehetővé tétele, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre [26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [62]].
- [21] A 7/2013. (III. 1.) AB határozat pedig megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, amely szerint „önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]). Fentiek alapján tehát a bírói út igénybevételének biztosítása, azaz a bírósághoz fordulás joga mindenekelőtt azt foglalja magában, hogy az érintett kezdeményezheti a bíróság eljárását, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, továbbá megköveteli, hogy a bíróság a tényállás megállapítását követően összemérje a peresített igény és az alkalmazandó jog tartalmát, és az ügyben – amennyiben az szükséges, jogértelmezés útján – indokolt döntést hozzon a véglegesség igényével, azaz hatékony bírói jogvédelmet nyújtson. A bírósághoz való fordulás jogának esszenciális elemei tehát a következők szerint foglalhatók össze: egyik aspektusa tehát a) egy törvényes bírói fórum reális elérhetőségét biztosító hozzáférés joga, azaz egy legitim bíróság előtti eljárás kezdeményezésének joga, a következő b) a perbe vitt, a vitott jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, egy tisztességes eljárás bíróság általi lefolytatásához való jog, és végül c) a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jogosultság a véglegesség igényével, megfelelően indokolt bírói döntéssel alátámasztottan.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentebb írtakkal összefüggésben jelen ügy kapcsán – akárcsak a 3417/2022. (X. 22.) AB határozattal (a továbbiakban: Abh.) elbírált ügyben – azt állapította meg, hogy az indítványozók az anyagi igényüket tartalmazó kereseteiket előterjeszthették ugyan a bírósághoz, kezdeményezve a jogszolgáltatást, a kitűzött tárgyaláson meg is jelentek, de a jogvita eldöntésére irányuló igényük teljesítését – sőt, már a jogszolgáltatás megkezdését is – a bíróság elhárította, elutasította, lényegében megtagadta, azaz az indítványozók ügyében nem érvényesülhetett a hatékony bírói jogvédelem alkotmányos garanciája sem, kereseti kérelmükre nézve nem született érdemi, azokat tartalmuk szerint elbíráló bírói döntés, miután a bíróság még tárgyalásba sem bocsátkozott, hivatkozással a Pp. vonatkozó rendelkezésére.
- [23] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás joga alapján a bíróságnak a peres fél erre irányuló kezdeményezése alapján minden körülmények között, feltétlenül le kell-e folytatnia az eljárást és annak eredményeként érdemi döntést kell-e hoznia, azaz következik-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből a bíróságok minden további feltételtől független, automatikus és kényszerítően fennálló kötelezettsége a jogvita elbírálása iránti igény teljesítésére nézve, másként fogalmazva kivétel nélkül, minden esetben alaptörvény-ellenesnek kell-e minősíteni azt a döntést, amelyben a bíróság elhárítja, illetve megtagadja a pert kezdeményező fél jogszolgáltatás iránti igényét.

- [24] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben, utalva az egyes eljárási kódexek vonatkozó szabályaira megállapítja, hogy – éppen a jogok érvényesítése, a kötelezettségek megállapítása és a jogviták anyagi jogi szabályok szerinti eldöntésének elősegítése, a jogszolgáltatás hatékonyságának, tisztességességének és pártatlanságának előmozdítása érdekében – számtalan olyan, a bírósághoz való fordulás jogát érintő, effektív érvényesítését befolyásoló, a peres felek perbeli és peren kívüli releváns magatartását szabályozó rendelkezés, előírás, követelmény, feltétel, kritérium és elvárás létezik, amelyeknek a fennállását a bíróságnak kontrollálnia kell, illetve betartását számon kell kérnie a felektől a jogvita elbírálására irányuló peres eljárás kezdetétől annak befejezéséig, és meglétük hiányában vagy megsértésük esetén a bíróságnak az eljárási törvényekben írt megfelelő – a jogszolgáltatás megtagadását is magába foglaló – jogkövetkezményeket kell alkalmaznia. Ezek, a bírósági eljárási törvényi előírásoknak megfelelő kezdeményezésére, a hatékony jogszolgáltatás előmozdítására és a megalapozott bírói döntés lehetővé tételére irányuló előírások és feltételek egy egész – sokszor nehezen áttekinthető, bonyolult – rendszert képeznek az egyes kódexekben és megértésük, értelmezésük, betartásuk általában jogi szakember közreműködését teszi szükségessé a jogban nem jártas jogkereső közönség számára. Ilyen kritériumnak, feltételnek, a bírósághoz való hozzáférés jogát is érintő, annak törvényben meghatározott keretét biztosító előírásnak tekinthető például – a különböző eljárási kódexekben sem egységes tartalommal és terjedelemmel szabályozott módon – az eljárási költségek megfizetésének kilátásba helyezése vagy eljárási illeték lerovásának előírása, egyes anyagi jogi igények törvényes határidőben történő érvényesíthetőségével kapcsolatos rendelkezések, ezen belül az igények elévülésére vonatkozó szabályok, egyes jogalanyok kizárása a bírósági eljárás megindításából, a bíróság eljárását kezdeményező keresetlevél tartalmára és formájára, konkrét benyújtásának módjára vonatkozó előírások, az egyes jogorvoslati lehetőségekhez fűzött formai és tartalmi feltételek, azaz a kérelmek bíróság részéről történő befogadhatósági vagy elfogadhatósági kritériumai, továbbá a kötelező jogi képviselő törvényi előírása is.
- [25] A fenti feltételeket jelen ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy jelen ügyben ilyen követelménynek tekinthető a Pp. arra vonatkozó előírása, hogy a jogi képviselővel eljáró fél esetében a perfelvételi tárgyaláson a jogi képviselőnek is jelen kell lennie, ennek elmaradása jogkövetkezményeit pedig részben a Pp. indítványozók által is támadott rendelkezése [227. § (3) bekezdése], részben pedig 190. §-a tartalmazza. Az első szabály szerint a tárgyalást a fél részéről akkor is elmulasztottnak kell tekinteni, ha a fél ugyan személyesen megjelent a tárgyaláson, de azon a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére sem jelent meg. Önmagában a fél vagy más – nem jogi képviselőnek tekintendő – meghatalmazott megjelenése hatálytalan perceslekménynek minősül a Pp. egy további szabálya alapján (Pp. 74. §), így ilyen esetben a tárgyalást a fél részéről elmulasztottnak kell tekinteni és a mulasztás következményeit kell alkalmazni. A perfelvételi tárgyalás elmulasztásának következményeire a Pp. a XII. fejezetében külön is tartalmaz rendelkezéseket, mely szerint a bíróságnak az eljárást hivatalból meg kell szüntetnie, amennyiben a perfelvételi tárgyalást valamelyik fél elmulasztotta [190. § (1) bekezdés]. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a jogi képviselő nélkül megjelent (laikus) fél a vonatkozó rendelkezés alapján dönthet úgy, hogy ennek ellenére kéri a tárgyalás megtartását, de ekkor számolnia kell a számára egyértelműen hátrányosnak – így például betervezett indítványa kiegészítésére, módosítására irányuló nyilatkozatait tekintve pedig kétségtelenül korlátozottan – a minősíthető perbeli lehetőségeivel [Pp. 190. § (2) bekezdés].
- [26] Mindazonáltal a Pp. indítványozók által támadott szabályozása kétségtelenné teszi: a jogi képviselővel eljáró fél esetében elvárt és kívánatos a jogi képviselő jelenléte a perfelvételi tárgyaláson, hiszen az osztott perszerkezet bevezetésének következményeként a per előkészítése, – azaz az egyes állítások, indítványok megtétele és véglegesítése – ebben a szakaszban történik, és az így rögzült állítások és indítványok alapján kerül sor a bizonyítási eljárásra a per érdemi, tárgyalási szakaszában. A felek és jogi képviselőik személyes jelenlétét vélhetően éppen az teszi szükségessé, hogy a fél a korábban megtett, vagy a perfelvételi tárgyaláson elhangzó vagy ott módosuló nyilatkozataira, indítványaira az ellenérdekű fél érdemben nyilatkozni tudjon, perfelvételi nyilatkozatait megváltoztathassa, így a jogi képviselő jelenlétének a hiánya ne vezessen halasztáshoz, azaz a per elhúzó-dásához.
- [27] Mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság már az Abh. indokolásában is kifejtette: „a peres eljárásokat tartalmazó kódexek tartalmazzák olyan, a bíróság eljárásának kezdeményezésére és az igények érvényesítések módjára, – így a keresetlevél benyújtásának határidejére, annak formájára és tartalmára, a felek és jogi képviselőik tárgyaláson való személyes jelenlétére – vonatkozó szabályokat, előírásokat, követelményeket és feltételeket is, amelyeknek a teljesülését a bíróságnak a per egésze során figyelemmel kell kísérnie, meglétüket, illetve

teljesítésüket számon kell kérnie, és nem teljesítésük esetére alkalmaznia kell azokat a törvényben előírt jogkövetkezményeket, amelyek szélső esetben valamely alaptörvényben biztosított alapvető jog – jelen ügyben a bírósághoz fordulás joga – érvényesülésének ellehetetlenüléséhez is vezethetnek az eljárás megszüntetésén, így az elvárt és igényelt jogszolgáltatás elhárításán, megtagadásán keresztül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor rámutat arra is, hogy miután ezek a rendelkezések jellemzően valamely alkotmányos alapjog tényleges érvényesülését is befolyásolják, érintik vagy éppen kizárják azt, és az eljárási kódexekben egyes esetekben szövevényes, nehezen átlátható, néha többféle értelmezést lehetővé tevő rendszert alkotnak, ezért a jogalkotó a bíróságok kötelezettségévé tette – egyes esetekben *expressis verbis* szabályok előírásával – a törvénynek megfelelő jogérvényesítés elősegítése, előmozdítása érdekében a felek megfelelő tájékoztatását hatékony jogérvényesítésük, végső soron alapvető alkotmányos jogaik reális érvényesíthetősége és érvényesülése érdekében.” (Indokolás [29])

- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratokból megállapította, hogy az elsőfokú bíróság idéző végzéseiben nem tájékoztatta az indítványozókat arról, hogy az ő személyes jelenlétük ellenére, jogi képviselőik esetleges távolléte esetében – a Pp. vonatkozó rendelkezése alapján – a bíróságnak a fél részéről mulasztottnak kell majd tekintenie a perfelvételi tárgyalást, ami a mulasztás jogkövetkezményeinek alkalmazását vonja majd maga után, és a jogi képviselő távolléte akár az eljárás megszüntetéséhez is vezethet. Ehhez képest a bíróság részéről adott tájékoztatás azt tartalmazta, hogy a félnek gondoskodnia kell arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az ügyben másodfokon eljáró bíróság pedig – az indítványozóknak a bíróság általi mulasztásra való hivatkozása ellenére, az erre vonatkozó érvüket figyelmen kívül hagyva – helyben hagyta az elsőfokú bíróságoknak az eljárások megszüntetésére vonatkozó végzéseit. A Pp. 133. § (2) bekezdésének első, kivételt nem engedő mondata az idézés tartalmára nézve ugyanakkor egyértelműen azt írja elő, hogy „[a]z idézésben a címzett figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”
- [29] Az Alkotmánybíróság jelen ügy elbírálása kapcsán is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által kibocsátott, a perfelvételi tárgyaláson való részvételre idéző végzések a Pp. erre vonatkozó kifejezett előírása ellenére, tehát törvénybe ütköző módon nem nyújtottak tájékoztatást az indítványozók részére a perfelvételi tárgyalás megtartásának szabályairól, feltételeiről, *contra legem* nem hívták fel az indítványozók figyelmét az ők, valamint jogi képviselőik személyes jelenlétére vonatkozó szabályokra, a jogi képviselők távolmaradása esetén várható jogkövetkezményekre, illetve a nyújtott tájékoztatásuk kifejezetten félreérthető és félrevezető volt. Mindezek figyelmen kívül hagyásával ugyanakkor a bíróságok a jogi képviselők távolmaradását észlelve az eljárás megszüntetéséről döntöttek, továbbá ezeket a döntéseket a jogorvoslati fórumok megerősítették, előidézve ezzel az indítványozók bírósághoz való fordulás alapvető joga érvényesülésének ellehetetlenülését.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panaszok által felvetett alkotmányossági aggályok megítélésekor tekintettel kellett lennie ugyanakkor arra is, hogy a bírósághoz való fordulás jogának gyakorlati érvényesülésével szoros összefüggésben lévő, így a jogi képviselő személyes megjelenési kötelezettségének kívánalma a perfelvételi tárgyaláson, illetve ennek elmulasztása esetén végső soron az eljárás megszüntetése még a bíróságnak az erre vonatkozó figyelemfelhívását tartalmazó végzése esetén sem ebből, a bíróság által kibocsátott idéző végzésből fakad és nem abból eredeztethető, hanem – mind a személyes részvétel elvárását, mind ennek elmaradása következményeit – maga a Pp. fentebb ismertetett, kihirdetett, és mindenki által megismerhető szabályai keletkeztetik. Másfelől az alkotmányjogi panaszok elbírálása során legalább ekkora súllyal esik latba annak a körülménynek a figyelembevétele és megfelelő értékelése is, hogy az eljárási törvény – szintén fentebb idézett rendelkezése – a bíróságok általános tájékoztatás adására vonatkozó kötelezettségei mellett kifejezetten és konkrétan, *expressis verbis* írják elő részükre „a meg nem jelenés következményeire” való figyelemfelhívást, mintegy – a várható jogkövetkezmények súlyához igazított – figyelmeztetésként: a bíróság akár az eljárás megszüntetéséről is dönthet abban az esetben, ha a jogi képviselővel rendelkező fél jogi képviselője a perfelvételi tárgyaláson nem jelenik meg.
- [31] A fentiek fényében – mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította: „az eljárási törvényben a bíróságok számára kógens jelleggel előírt tájékoztatási kötelezettség teljesítése, a tájékoztatás jogszerűsége, teljesszerűsége és jogszabályoknak megfelelő tartalma szorosan összefügg és nem függetleníthető a – konkrét ügyet tekintve – polgári peres eljárás során az Alaptörvényben garantált egyes alapjogok, így mindenekelőtt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vagy a jogorvoslatihoz való jog gyakorlati és haté-

kony érvényesülésétől. A törvény által a bíróság részére előírt tájékoztatás, kioktatás, figyelemfelhívás rendelkezése, célja és a törvényben való előírásának konkrét oka éppen ezen alkotmányos alapjogok – az eljárási törvényben meghatározott módon és feltételekkel történő – érvényre juttatásának és gyakorlásának az elősegítése, előmozdítása. Másként fogalmazva: az esetlegesen félrevezető – hibás, téves vagy hiányos – bírósági tájékoztatás vagy éppen a tájékoztatás, figyelemfelhívás – kifejezetten *contra legem* – elmaradása adott esetben az Alaptörvényben biztosított egyes alapjogok tényleges érvényesítését és érvényesülését akadályozhatják meg vagy lehetetlenné tehetik el.”

- [32] A fentiekkel szintén szoros összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy a bíróságok hivatalos közléseire és megnyilvánulásaihoz, azok helyességéhez, teljeskörűségéhez fokozott közbizalom fűződik, azaz a jogkereső közönség joggal bízik abban, alappal várja el, hogy a jogvita eldöntésére hivatott – az ehhez szükséges kompetenciával, képességgel és legitimitással rendelkező – fórumtól minden esetben körültekintő, a törvény ismeretén alapuló, a jogszabályokban foglaltakat feltétlenül szem előtt tartó és annak minden körülmények között eleget tevő információt, figyelemfelhívást vagy tájékoztatást kapott. Az előfordulhat természetesen, hogy a megemelkedett ügyteher, adminisztrációs hiba vagy bármely más gátló körülmény eredőjeként az eljárás résztvevői nem, vagy nem pontosan a törvény szerinti, a törvénynek megfelelő tartalmú tájékoztatásban, kioktatásban részesülnek. Ennek a ténynek a mindenki számára egyértelművé válását követően azonban a nem megfelelő eligazításban, tájékoztatásban részesített fél általában számíthat arra, hogy – a tévedés, hiányosság súlyához és az általa kiváltott hátrány mértékéhez mérten – a hiba, a tévedés korrekcióra, a mulasztás pedig utóbb orvoslásra kerül. Ezt az elvet és elvárást erősíti az Országos Bírósági Hivatal honlapján olvasható az – a jogkereső közönség számára készített – figyelemfelhívás, információ is, hogy „[a] fellebbezhető határozat mindig tartalmaz tájékoztatást a fellebbezés módjáról. Mindig figyelmesen olvassa el a tájékoztatást és az abban írt határidőt tartsa be! Az esetlegesen téves vagy hibás tájékoztatás pedig soha nem eshet a fél terhére! (Országos Bírósági Hivatal honlapja, Magyarország bíróságai, Fellebbezési és egyéb perorvoslatok menüpont 2.)” (Indokolás [33]–[34])
- [33] 5. Mindezekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekintette azt az elvi tételt, amelyet már korábban – egy, a jogorvoslathoz való jog sérelmére, konkrétan a jogorvoslati határidőre vonatkozó téves hatósági tájékoztatásra és ennek a ténynek a bíróság által történő figyelmen kívül hagyására alapozott alkotmányjogi panasz elbírálása kapcsán – kimondott, miszerint „[a] hibás, nem jogszabályszerű tájékoztatás ugyanakkor önmagában nem jelentheti azt, hogy akár az azt tartalmazó döntés, akár e döntést felülvizsgáló döntés a jogorvoslathoz való jog *ab ovo* sérelmével járna. Azonban az előtte folyamatban lévő ügy vizsgálata során az Alkotmánybíróság juthat olyan következtetésre, hogy a jogorvoslati határidőt megjelölő téves hatósági tájékoztatás alkalmas – a konkrét ügy egyedi körülményeinek mérlegelése után – a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmének az előidézésére.” [9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [27], a továbbiakban: Abh1.]
- [34] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban – figyelembe véve és megerősítve azt az Abh1.-ben rögzített elvet, miszerint a törvény rendelkezéseibe ütköző, a peres eljárás kezdetén vagy folyamán a bíróság részéről adott hibás, hiányos, téves tájékoztatás, kioktatás, figyelem felhívás, illetve ennek elmaradása önmagában nem vezet automatikusan egy, az eljárás során meghozott, vagy – mint jelen ügyben is – éppen az eljárás érdemi megkezdését elutasító bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez, de adott esetben, a konkrét ügy egyedi körülményeit mérlegelve okozhatja a *contra legem* tájékoztatással érintett peres fél valamely alkotmányos alapjogának alaptörvénybe ütköző sérelmét – számba vette azokat a tényeket, szempontokat és körülményeket, amelyek értékelése és mérlegelése alapján a jelen ügyben hozott bírói döntések indítványozók által állított alaptörvény-ellenessége kérdésében megalapozottan állást lehetett foglalni.
- [35] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy sajátos körülményeinek mérlegelése körében elsőként figyelembe vette azt a tényt, hogy a peres eljárás kezdeményezésekor az indítványozók által meghatalmazott jogi képviselők, a kamarai jogtanácsosok által szerkesztett és benyújtott keresetlevelek utolsó mondatával – „[k]érem, hogy a T. Bíróság személyem esetleges távollétében is szíveskedjék valamennyi tárgyalást megtartani.” – nem zárták ki annak lehetőségét, hogy a perfelvételi tárgyaláson nem lesznek személyesen jelen, megfordítva: kinyilvánították, hogy jogszerű és hátrányos következményektől mentes lehetőségét látják annak, hogy a perfelvételi tárgyaláson ők nem jelennek meg személyesen, és ezt a bírósággal tudatták is. A bíróság tehát tudomással bírt az idéző végzés kibocsátása előtt arról a tényről, hogy a jogi képviselők megítélése szerint a Pp. vonatkozó rendelkezési alapján következmény nélküli magatartás lesz részükről a perfelvételi tárgyalásról való esetleges távolmaradás.
- [36] Ezzel szoros összefüggésben mutat rá az Alkotmánybíróság, hogy részben éppen az ilyen, a jogi képviselők körében bevett és elterjedt, továbbá korábban – a Pp. hatálybalépése előtt – eredményesen alkalmazott, használt

szokványok, általános gyakorlattá vált megoldások ismeretében és esetében minősíthető kiemelt fontosságúnak és jelentőségűnek a Pp. 133. § (2) bekezdésében írt az a rendelkezés, amely szerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli álláshoz képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”

- [37] Az Alkotmánybíróság ebben a körben tehát kiemelt jelentőséget tulajdonított jelen ügy elbírálásakor is annak a körülménynek, hogy a bíróság az idéző végzésekben annak ismeretében mulasztotta el a törvény által kötelezően, eltérést nem engedő módon, annak tartalmát konkrétan, pontosan meghatározva, *expressis verbis* elrendelt figyelem felhívást a meg nem jelenés következményeire, hogy tudomással bírt az indítványozók keresetleveleiből arról, hogy jogi képviselők szerint számukra a perfelvételi tárgyaláson való részvétel a fő szabály szerint nem kötelező. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megítélése szerint fontos szempont még az is, hogy Pp.-nek az osztott perszerkezetre vonatkozó konstrukciója – amelynek új eleme a perfelvételi tárgyalás, ahol annak rendeltetése és funkciója alapján a jogi képvisellel eljáró személyek esetében jogi képviselők személyes jelenléte elvárt és kívánatos, távolmaradásuk pedig mindenképpen hátrányos következményekkel jár a félre nézve, illetve az eljárás megszüntetéséhez is vezethet – egy teljesen új jogintézménynek volt tekintendő az ügyek indítványozók által kezdeményezett megindulásakor. Ezért is bír az alkotmányjogi panaszok és az azokban állított alapjogsérelem mikénti megítélése szempontjából – önmagában a törvényi előírás be nem tartásán túlmenően – fokozott jelentőséggel a jogi képviselők távolmaradására, az ebből következő mulasztásra és a lehetséges permegszüntetésre történő bírósági figyelem felhívás és kioktatás elmaradása.
- [38] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint éppen az ilyen esetekben – amikor csak néhány hét vagy hónap telik el egy, érdemét tekintve helyenként gyökeresen megváltozott tartalmú, átfogó kódex terjedelmű jogi szabályozás hatálybalépése és a jogszolgáltatás kezdeményezése között, hiszen a perfelvételi tárgyalás jogintézményét bevezető hatályos Pp. szabályai 2018. január 1-jén léptek hatályba, míg mindhárom indítványozó első fokú bírósághoz benyújtott keresete a 2018. április 19-i dátumot viseli – válik meghatározó jelentőségűvé az első fokon eljáró bíróságok részéről az új, a korábbiakban megszokott, attól jelentősen eltérő tartalmú szabályoknak megfelelő, a követendő és elvárt magatartásra, illetve az ennek elmulasztásából adódó következményekre történő figyelem felhívás és kioktatás, továbbá a fellebbezéseket elbíráló bíróságok részéről a törvényben előírt figyelem felhívásnak a *contra legem* elmaradása tényének és annak a megfelelő értékelése, hogy az új szabályok feltehetően még nem olyan mélységben váltak a jogi képviselők, még inkább a laikus jogkereső közönség számára a joggyakorlat részévé, hogy azok automatikus ismerete és alkalmazása teljes körben és hibátlanul elvárható lett volna.
- [39] Az Alkotmánybíróság döntése meghozatalakor – amiként azt az Abh.-ban elbírált ügyben is tette – mérlegelte azt is, hogy az elsőfokú és a jogerős döntést hozó bíróság indítványozók által támadott végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a bírósághoz fordulásnak a jogát, e jog tényleges gyakorlásának a lehetőségét az ügyben a bíróság által alkalmazott jogkövetkezmennyel, a per megszüntetésével nemcsak hogy korlátozta, sértette, de a jogszolgáltatás megtagadásával az indítványozók számára azt kifejezetten ki is zárta. A másodfokon eljáró bíróság pedig – annak ellenére, hogy az indítványozók fellebbezésükben hivatkoztak a törvényben előírt figyelem felhívás elmaradására – jogerős döntésében nem értékelte, nem vette figyelembe annak jelentőségét, hogy a döntés eredményeként az indítványozók alkotmányos joguk gyakorlásától estek el.
- [40] Végzetül az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok elbírálásakor figyelembe vette és értékelte azt a körülményt is, hogy – az indítványozók erre vonatkozó előadása szerint – jogi képviselőjük útján keresetüket ismételt benyújtották a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt követelésük elévülésére vonatkozó szabályok miatt elmaradt munkabér megfizetése iránti igényüket az eredeti keresetükben foglalathoz képest már csak korlátozott időintervallumra, ebből adódóan csak csökkentett összegre nézve jelölhették meg. Az indítványozóknak tehát az eredetileg kezdeményezett jogszolgáltatás bíróság általi megtagadása, azaz meghíúsulása miatt nem pusztán elvi jellegű és természetű sérelme keletkezett, hanem a kényszerűen, időben – a dolog természetéből adódóan – mind jobban távolodva az elévülés kezdő időpontjától, az idő múlásából következően eleve anyagi veszteséget, hátrányt magában hordozó összegre nézve terjeszthették csak elő újabb keresetüket. A támadott bírói döntések tehát az indítványozókat olyan újabb – az eredetihez képest összezszerúságát tekintve most már csak eleve korlátozott mértékű – jogérvényesítésre szorították, amely nyilvánvaló módon anyagi veszteséget jelent számukra, még a keresetüknek egyébként minden tekintetben helyt adó bírói döntés esetén is.
- [41] 6. A fentiek szerint, a konkrét ügy egyedi körülményeinek a III/5. pontban (Indokolás [33] és köv.) foglaltak szerinti számbavétele, értékelése és mérlegelése alapján az Alkotmánybíróság az Abh.-ban foglaltakkal meg-

egyezően jelen ügy kapcsán is úgy ítélte meg, hogy a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azzal, hogy a törvény kifejezett rendelkezésébe ütköző, a mulasztás következményeire való kötelező figyelem felhívást elmulasztotta, majd ezt követően – a nyújtott tájékoztatás félreérthető és félrevezető tartalma ellenére – a jogi képviselő távolmaradása miatt, a mulasztás jogkövetkezményeit alkalmazta, az eljárást megszüntető végzésével alaptörvénybe ütköző módon fosztotta meg az indítványozókat a bírósághoz fordulás jogának tényleges gyakorlása lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint továbbá a Gyulai Törvényszék az első fokon eljáró bíróság döntésével szemben benyújtott fellebbezések elbírálása során nem volt tekintettel az ügy alkotmányjogi összefüggéseire és jelentőségére, valamint az ügy más sajátos, egyedi körülményeire – így a törvényben előírt figyelem felhívás elmulasztására – sem. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az így bekövetkezett alapjogsérelem érdemben befolyásolta a bíróságoknak az indítványozók jogszolgáltatásra irányuló igényének megtagadását eredményező döntéseit, ezért azok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének Alaptörvénybe ütköző sérelmét idézték elő.

- [42] Az Alkotmánybíróság az így megállapított alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményeként a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak, továbbá a Gyulai Törvényszéknek a határozat rendelkező része 1. és 2. pontjában felsorolt végzéseit megsemmisítette.

IV.

- [43] 1. Az indítványozók alkotmányjogi panaszaikban kezdeményezték még a Pp. 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is. Ennek alátámasztásaként előadták, hogy a képviselői mulasztásra alapított permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismeretes, és – nézetük szerint – ennek a permegszüntetésnek a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Meglátásuk szerint a Pp. általuk támadott szabálya azért is ellentétes a más eljárási törvények hasonló rendelkezéseivel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges más hiányosságok pótlására kimentési vagy hiánypótlási lehetőségeket tartalmaznak. Véleményük szerint a jogi képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget nyújtanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei a Pp. támadott szabálya szerint nem menthetők, nem orvosolhatók. Álláspontjuk szerint az új szabály gyakorlatban történő alkalmazása aránytalan nehézséget okoz a jogi képviselők munkájában.
- [44] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó következetes gyakorlata alapján a jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panaszokat is az abban foglalt kérelmek tényleges tartalma szerint bírálta el. Az indítványozók Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott kérelmei az Alkotmánybíróság megítélése szerint tartalmukat tekintve valójában a jogalkotó mulasztásában megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezik a testületnél azzal, hogy a távolmaradás kimentésének, az akadályoztatás előzetes bejelentésének vagy az esetleges hiányok pótlásának a lehetőségére vonatkozó rendelkezések meglétét hiányolják a Pp. támadott rendelkezéséből.
- [45] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdései alapján a testület kizárólag hivatalból állapítja meg egyéb hatáskörei gyakorlása során, az erre irányuló eljárását tehát az indítványozók nem kezdeményezhetik. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a jelen ügy vizsgálata eredményeként nem látott okot és indokot arra, hogy az indítványozók által kifogásolt jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a jogalkotói mulasztás esetleges fennállását hivatalból megvizsgálja.
- [46] 2. Tekintettel arra, hogy az indítványozók a támadott jogi normával összefüggésben jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának a megállapítását kérték az Alkotmánybíróságtól, ezt a hatáskörét viszont az Alkotmánybíróság csak hivatalból eljárva gyakorolja az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján, az indítványozók erre irányuló kérelmét a testület részben az indítványozói jogosultság, részben pedig az Alkotmánybíróságnak az ilyen kezdeményezést tartalmazó indítványok elbírálását lehetővé tevő hatásköre hiánya miatt az Abtv. 64. § a) és b) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [47] A tanács arra alapozta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való jog (azon belül is a bírósághoz fordulás jogának) sérelmét és semmisítette meg a bírói döntéseket, mert – hasonlóan az Abh.-hoz – a bíróság téves tájékoztatása fosztotta meg az indítványozókat a bírósághoz fordulás valós lehetőségétől. Figyelemmel az Abh.-hoz csatolt párhuzamos indokolásomban foglaltakra, jelen ügyben sem értek egyet a döntés indokolásával a következők miatt.
- [48] 1. A döntés szerint a sérelmet az okozza, hogy a bíróságok a jogkövetkezményekre vonatkozó teljeskörű tájékoztatás nélkül megszüntették az eljárást, mivel az indítványozók jogi képviselői a perfelvételi tárgyalást szabályszerű idézés ellenére mulasztották el. A bíróságok végzéseiket a Pp. 227. § (3) bekezdésére alapozták.
- [49] A *fair* bírósági eljáráshoz való jog sérelem jelen ügyben is az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség/arányosság kritérium-rendszerében vizsgálható, vagyis ha a bírói döntésbeli értelmezés a bírósághoz fordulás jogát korlátozza, úgy vizsgálni kell, hogy fennáll-e a korlátozás, és ha igen, úgy szükséges-e avagy arányos-e. Az alaptörvény-ellenes alapjogi korlátozás megállapításának tehát nem az az alapja, hogy az esetleges *contra legem* bírói jogértelmezést a konkrét ügy speciális ténybeli körülményei „súlyosbítják”.
- [50] 2. A tanács megállapította, hogy a korlátozást a bírói döntésekben tetten érhető értelmezés valósítja meg. A jogértelmezés az, ami akadályát képezi az alapjog indítványozó általi gyakorlásának.
- [51] A konkrét esetben nem lett volna akadály annak, hogy az indítványozó jogi képviselője útján az elmaradt munkabérét bíróság előtt érdemben követelje. Az akadályt az jelentette, hogy az új Pp. a korábitól eltérően, bizonyos esetekben alapvető jelentőséget tulajdonít a perfelvételi tárgyalásnak, amelyen ezért a jogi képviselő jelenléte elengedhetetlen.
- [52] Mivel a Pp. – az indítványozó és jogi képviselője előtt is ismeretes módon – nem teszi lehetővé azt, hogy a jogi képviselő előzetesen kimentse távolmaradását a perfelvételi tárgyalásról, ezért nem a bíróság akadályozta meg az érdemi igényérvényesítést, hanem az a tény, hogy a felperesi jogi képviselő elmulasztotta a perfelvételi tárgyalást (pergátló akadály).
- [53] Az Alkotmánybíróságnak azt is az értékelése körébe kellett vonnia, hogy a bíróság a mulasztásra vonatkozó, megtévesztő tartalmú nyomtatványon idézte az indítványozót és annak jogi képviselőjét a perfelvételi tárgyalásra. Ennek során arra a kérdésre kellett volna a választ keresni, hogy összességében *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott marad-e az az eljárás, amelyben a bíróság nem tett eleget teljeskörűen tájékoztatási kötelezettségének a perfelvételi tárgyalás jogi képviselő általi elmulasztása kapcsán (ha azonosítható ilyen törvényi kötelezettség a bíróság oldalán). Ebben a körben lehetett volna eljutni arra az értékelésre, hogy a megtévesztő, nem teljes körű bírósági tájékoztatás még akkor is korlátozza a XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert *fair* eljáráshoz való processzuális alapjogot, ha egyebekben a jogi képviselőtől elvárható a Pp. megváltozott rendelkezéseinek az ismerete.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/215/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3137/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mpkf.20.344/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.33/2018/11/II. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
3. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Független Rendőr Szakszervezet, dr. Tordai Gábor és dr. Oláh Tamás megbízott kamarai jogtanácsosok) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mpkf.20.344/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.33/2018/11/II. számú végzésére is kiterjedő hatályú megsemmisítését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek és a XIII. cikk (1) bekezdésének általa állított sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk meghozott döntések és az indítványozó beadványában előadottak alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó jogi képviselője útján keresetet nyújtott be a bírósághoz mintegy három éves, 2015. február 1. és 2017. december 31. közti időszakra vonatkozó elmaradt illetménye megfizetése iránt, mivel – álláspontja szerint – munkáltatója a számára törvényben garantált illetményét nem a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő mértékben biztosította. Ebből eredően indítványozónak a keresetlevélben konkrétan számszerűsített anyagi hátránya keletkezett, amelynek megtérítésére kérte kötelezni a munkáltató rendőr-főkapitányságot az igénye érvényesítésére nyitva álló határidőn belül. A keresetlevélben az indítványozó jogi képviselője kifejezetten kérte a tárgyalás esetleges távollétében való megtartását. Az elsőfokú bíróság az ügyben idéző végzésével tárgyalást tűzött ki, amelyben az indítványozót azzal a tájékoztatással idézte, hogy a fél köteles gondoskodni arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az indítványozó a tárgyaláson személyesen meg is jelent, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ugyanakkor a Pp. 227. § (3) bekezdésére hivatkozással az eljárást megszüntette, mivel a jogi képviselő az első tárgyalást elmulasztotta. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselővel eljáró félnek minősül, a jogi képviselő ugyanakkor a szabályszerű idézés ellenére az első, perfelvételi tárgyaláson nem jelent meg, kérte viszont a tárgyalás távollétében való megtartását. Az indítványozó ugyan a tárgyaláson személyesen megjelent, de ennek ellenére a Pp. 227. § (3) bekezdése szerint „eljárásjogi értelemben a felperes az első tárgyalást elmulasztotta”, ezért a bíróság – a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglalt szabály alkalmazásával – a Pp. 191. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárást hivatalból megszüntette.

- [4] Az indítványozó – aki fellebbezésében egyebek mellett hivatkozott arra, hogy a bíróság a perfelvételi tárgyalásra szóló idézéshez mellékelt tájékoztatóban is mindössze arra hívta fel a figyelmét, hogy köteles gondoskodni arról, hogy a tárgyaláson tény és bizonyítási kérdésekben személyesen, vagy képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni, továbbá az országos bírósági gyakorlat is az ő álláspontját támasztja alá, miszerint a perfelvételi tárgyaláson vagy a félnek vagy a jogi képviselőnek a jelenléte követelmény, így összességében vitatta, hogy részéről mulasztás történt volna – jogorvoslati kérelme folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság permegszüntető végzését mint indokaiban is helytállót a hatályában fenntartotta. A másodfokú bíróság döntése indokolásában mindenekelőtt rámutatott a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a jogi képviselővel eljáró fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha a fél maga személyesen ugyan megjelent azon, de a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, továbbá az indítványozó a tárgyaláson tett nyilatkozatában megerősítette jogi képviselője képviseleti jogát, alperes pedig nem kérte a tárgyalás megtartását. A másodfokú döntés utalt arra is, hogy a bíróság meglátása szerint az indítványozó és jogi képviselője megfelelő tájékoztatást kapott az elsőfokú bíróság idéző végzésében. A bíróság szerint az indítványozó által a fellebbezésben felhívott jogszabályhelyek a felek egyeztetésére és nyilatkozattételeire vonatkozó olyan rendelkezések, amelyek alkalmazására csak azokban az esetekben kerülhet sor, ha a felek a tárgyaláson megjelentek, továbbá a tárgyalást nem kell elmulasztottnak tekinteni, illetve a másik fél nyilatkozatára tekintettel nem kell az eljárást megszüntetni.
- [5] Az indítványozó jogi képviselője útján ismételt benyújtotta keresetét a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt igénye elévülésére vonatkozó szabályok miatt anyagi igényét az eredeti keresetében foglalthoz képest már csak korlátozott időintervallumra, így csökkentett összegre nézve jelölhette meg.
- [6] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a főtítkár hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített alkotmányjogi panaszával. Beadványa szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az ügyében hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések azáltal okozták, hogy figyelmen kívül hagyták „a megfelelő, mindenre kiterjedő és jogszerű tájékoztatáshoz való jogát”, amelyet a „tisztességes módon történő eljáráshoz való joga magában foglal”. Így az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzésének – az indítványozó meglátása szerint – a mulasztáshoz kapcsolódó és később alkalmazásra is került jogkövetkezmenyt a végzésben egyértelműen rögzítenie kellett volna, felhívva ezzel az indítványozó figyelmét az alkalmazandó joghátrányokra. Ennek a tájékoztatási kötelezettségnek a bíróság nem tett eleget, hiszen az idéző végzés mindössze a peres fél személyes vagy képviselője általi nyilatkozattételét írta elő. Az indítványozó ezen indokának alátámasztásaként beadványában idézi a Pp. 133. § (2) bekezdésének első mondatát is, miszerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással is el kell látni”.
- [7] Az indítványozó állítása szerint a bírósági tájékoztatásban a peres félre, illetve a jogi képviselőre vonatkozó vagyalosság használata benne, mint peres félben azt „valószínűsítette, hogy személyes jelenléte és nyilatkozata semmilyen esetben nem minősíthető mulasztásnak”. Ezen túlmenően az indítványozó kifogásolja még a bíróságoknak a Pp. munkaügyi perekre vonatkozó speciális szabályainak a szerinte helytelen értelmezését, valamint – sérelmének további megalapozásaként – kiemeli, hogy megítélése szerint keresete alapján a peres félnek az érdemi, bíróság előtti eljárás lefolytatásához való jogát nem ronthatja le jogi képviselőjének a mulasztása. Véleménye szerint az, hogy ő, mint felperes a tárgyaláson személyesen megjelent egyértelműen azt igazolta, hogy „kereseti szándéka, a peres eljárás lefolytatásának, a jogvita eldöntésének igénye” a részéről fennállt. Megítélése szerint a „peres felel kívül eső körülmények”, mint a jogi képviselő érdekkörében a tárgyalási időpontok ütközése miatti távolmaradása nem eredményezhetik az ő érdekérvényesítése korlátozását, illetve kizárását különös figyelemmel arra is, hogy munkaügyi perekben az eljárás megszüntetése nem csak a kereseti igény egy része elévülését, hanem akár a teljes igényérvényesítés lehetőségének az elvesztését is eredményezheti.
- [8] Az indítványozó a Pp. 227. § (3) bekezdése általa állított alaptörvény-ellenességének alátámasztásaként előadja, hogy a képviselői mulasztásra tekintettel történő permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismert, és nézete szerint ennek a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Meglátása szerint a Pp. általa támadott kogens szabálya azért is ellentétes az eljárás szabályok általános jellemzőjéként ismert rendelkezésekkel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges hiányok pótlására kimentési lehetőségeket tartalmaznak. Véleménye szerint a jogi képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget biztosítanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei – amelyek jellemzően munkaszervezési vagy közlekedési nehézségekből adódnak – a Pp. általa

támadott szabályozása mellett nem menthetőek, nem orvosolhatóak. Álláspontja szerint ez az új perrendtartásbeli szabály nem állta ki a gyakorlat próbáját, alkalmazása indokolatlan vagy aránytalan nehézséget okoz a jogi képviselői munkában, így „szakszervezetünk mintegy ötven halasztási kérelmet volt kénytelen előterjeszteni, ami mindkét fél és a bíróság munkáját is szükségtelenül nehezítette. Több alkalommal előfordult az is, hogy azonos ügyben ismételt halasztási kérelmet kellett benyújtatunk”.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az Abtv. 56. §-a alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 2.1. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be a sérelmezett bírói döntésekkel szemben. A jogszabályi rendelkezéssel szemben benyújtott panaszáé kapcsán pedig megállapítható, hogy a támadott normát az ügyében eljáró bíróságoknak alkalmazniuk kellett és alkalmazták is, az Abtv. 27. §-a szerinti panasz pedig az eljárást befejező döntésnek minősülő bírósági végzések ellen irányulnak. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége pedig kétséget kizáróan fennáll, mivel a támadott döntéssel lezárt eljárás felperese volt, illetve ügyében az általa sérelmezett eredményre vezető, támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazására sor került.
- [11] 2.2. Az alkotmányjogi panaszban előterjesztett kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítványok elbírálására, illetve amelyek megalapozzák az indítványozó indítványozói jogosultságát [Abtv. 26. § (1) bekezdése illetve 27. §-a]; b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntése, továbbá az általuk alkalmazott jogi norma Alaptörvényben biztosított alapvető jogaik sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket illetve jogszabályi rendelkezést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések, illetve a jogi norma miért ellentétes a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukkal; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az indítványokban támadott bírósági döntések, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [12] Az Abtv. 52. §-a tehát kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is, arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt rendelkezésével [52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány ezen követelménynek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, mivel a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések szövegszerű beidézésén túlmenően az indítvány nem tartalmaz semmiféle indokolást arra nézve, hogy az ezekben az alaptörvényi rendelkezésekben biztosított jogait miért és mennyiben sértik az általa támadott bírósági döntések, illetve a jogszabályi rendelkezés. Amint azt az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában (Indokolás [212]) is már rögzítette: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség”, ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a vélt és állított sérelmére alapított panaszelemeket az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság az indítványban előadottak alapján a vizsgált ügyben alapvető alkotmányjogi kérdésként értékelte azt, hogy az eljárás megszüntetését eredményező bírói döntések, azaz az érdemi jogszolgáltatás elmaradása, illetve annak a bíróság részéről történő elhárítása a jogi képviselő perfelvételi tárgyalásról való távolmaradása, így a fél mulasztása miatt – annak a ténynek a figyelembevételével, hogy a peres félnek a mulasztás jogkövetkezményeiről való, az eljárási törvényben előírt, félre nem érthető tartalmú és kötelező bírósági tájékoztatása és kioktatása elmaradt –, okozhatták-e az indítványozó bírósághoz való fordulása jogának, ezen belül a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához és igénye tisztességes

tárgyalást követő elbírálásához, így az érdemi, indokolt bírói döntéshez való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogosultságának az Alaptörvénybe ütköző sérelmét.

II.

[14] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[15] 2. A Pp. indítványozó által támadott rendelkezése:

„227. § (3) Ha a fél jogi képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, valamint, ha a jogi képviselőként megjelent személy a képviseleti jogát nem igazolja vagy képviselőként nem járhat el, a fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha személyesen vagy más képviselője megjelent. Ha a képviseleti jog igazolása nem szabályszerű, a bíróság rövid határidővel felhívja a megjelent személyt a képviseleti jog szabályszerű igazolására.”

III.

[16] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint részben megalapozott.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz által felvetett kérdés elbírálásához elsőként a bírói döntésekkel szemben felmerült, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, illetve ezen alapjog egyes részjogosítványainak, így a bírósághoz forduláshoz való jognak és a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához való jognak, illetve a bíróság elé terjesztett igény tisztességes elbírálásához, azaz a jogvita érdemében állást foglaló, indokolt bírói döntéshez való jognak a sérelmét állító indítványozói aggályokat tekintette át.

[18] Az indítványozó érvelése szerint az ügyében hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések azáltal okozták a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét, hogy azok figyelmen kívül hagyták a megfelelő tartalmú, mindenre kiterjedő, jogszerű és a Pp.-ben külön is előírt tájékoztatáshoz való jogának a bíróságok részéről történő megsértését. Az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzéseinek – amennyiben betartják az erre vonatkozó törvényi előírást – a jogi képviselő távolmaradásához kapcsolódó jogkövetkezményekre egyértelműen fel kellett volna hívnia az indítványozó figyelmét különös tekintettel arra, hogy az esetben alkalmazandó joghátrány az eljárás megszüntetését, azaz a jogszolgáltatás bíróság általi elutasítását eredményezheti a törvény rendelkezése alapján. A bíróság ennek – a Pp.-ben konkrét tartalommal és kötelező érvénnyel meghatározott – tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, illetve kifejezetten hiányos, félrevezető és félreérthető tájékoztatást adott, majd a jogi képviselő perfelvételi tárgyalásról való távolmaradása miatt ügyében a fél általi mulasztás egyik lehetséges jogkövetkezményét alkalmazta; azaz a per megszüntetésére, végső soron a jogszolgáltatás megkezdésének elhárítására, visszautasítására került sor.

- [19] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül elbírálja.
- [20] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően. Mint ahogyan arra a 8/2020. (V. 13.) AB határozatában a testület rámutatott, az ezen cikk által biztosított jogosultság „nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz fordulás joga,” ami „nem a törvényektől oldja el a bíróságot, hanem azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönthessen” (Indokolás [50]). A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét [35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211]. Az eljárás tisztességeségének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének a lehetővé tétele, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre [26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [62]].
- [21] A 7/2013. (III. 1.) AB határozat pedig megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, amely szerint „önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]). Fentiek alapján tehát a bírói út igénybevételének biztosítása, azaz a bírósághoz fordulás joga mindenekelőtt azt foglalja magában, hogy az érintett kezdeményezheti a bíróság eljárását, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, továbbá megköveteli, hogy a bíróság a tényállás megállapítását követően összemérje a peresített igény és az alkalmazandó jog tartalmát, és az ügyben jogértelmezés újan indokolt döntést hozzon a véglegesség igényével, azaz hatékony bírói jogvédelmet nyújtson. A bírósághoz való fordulás jogának esszenciális elemei tehát a következők szerint foglalkozhatók össze: egyik aspektusa tehát a) egy törvényes bírói fórum reális elérhetőségét biztosító hozzáférés joga, azaz egy legitim bíróság előtti eljárás kezdeményezésének joga, a következő b) a perbe vitt, a vitatott jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, egy tisztességes eljárás bíróság általi lefolytatásához való jog, és végül c) a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jogosultság a véglegesség igényével, megfelelően indokolt bírói döntéssel alátámasztottan.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán – ahogyan azt a 3417/2022. (X. 22.) AB határozattal (a továbbiakban: Abh.) elbírált ügyben is – megállapította, hogy az indítványozó keresetét előterjeszthette ugyan a bírósághoz, kezdeményezve ezzel a jogszolgáltatást, a kitűzött tárgyaláson meg is jelent, de a bíróság a támadott döntésében foglalt indokok szerint már a jogszolgáltatás megkezdését is elhárította, elutasította, lényegében megtagadta, azaz az indítványozó ügyében nem érvényesülhetett a hatékony bírói jogvédelem alkotmányos garanciája sem, kereseti kérelmére nézve nem született érdemi, azt tartalma szerint elbíráló bírói döntés, miután a bíróságok még tárgyalásba sem bocsátkoztak, hivatkozással a Pp. vonatkozó rendelkezéseire.
- [23] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás joga alapján a bíróságnak a peres fél erre irányuló kezdeményezése alapján minden körülmények között, feltétlenül le kell-e folytatnia az eljárást és annak eredményeként érdemi döntést kell-e hoznia, azaz következik-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből a bíróságok minden további feltételtől független, automatikus és kényszerítően fennálló kötelezettsége a jogvita elbírálása iránti igény teljesítésére nézve, másként fogalmazva kivétel nélkül, minden esetben alaptörvény-ellenesnek kell-e minősíteni azt a döntést, amelyben a bíróság elhárítja, illetve megtagadja a pert kezdeményező fél jogszolgáltatás iránti igényét.
- [24] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben, utalva az egyes eljárási kódexek vonatkozó szabályaira megállapítja, hogy – éppen a jogok érvényesítése, a kötelezettségek megállapítása és a jogviták anyagi jogi szabályok szerinti eldöntésének elősegítése, a jogszolgáltatás hatékonyságának, tisztességességének és pártatlanságának előmozdítása érdekében – számtalan olyan, a bírósághoz való fordulás jogát érintő, effektív érvényesítését

befolyásoló, a peres felek perbeli és peren kívüli releváns magatartását szabályozó rendelkezés, előírás, követelmény, feltétel, kritérium és elvárás létezik, amelyeknek a fennállását a bíróságnak kontrollálnia kell, illetve betartását számon kell kérnie a felektől a jogvita elbírálására irányuló peres eljárás kezdetétől annak befejezéséig, és meglétük hiányában vagy megsértésük esetén a bíróságnak az eljárási törvényekben írt megfelelő – a jogszolgáltatás megtagadását is magába foglaló – jogkövetkezményeket kell alkalmaznia. Ezek, a bírósági eljárás törvényi előírásoknak megfelelő kezdeményezésére, a hatékony jogszolgáltatás előmozdítására és a megalapozott bírói döntés lehetővé tételére irányuló előírások és feltételek egy egész – sokszor nehezen áttekinthető, bonyolult – rendszert képeznek az egyes kódexekben és megértésük, értelmezésük, betartásuk általában jogi szakember közreműködését teszi szükségessé a jogban nem jártas jogkereső közönség számára. Ilyen kritériumnak, feltételnek, a bírósághoz való hozzáférés jogát is érintő, annak törvényben meghatározott keretet biztosító előírásnak tekinthető például – a különböző eljárási kódexekben sem egységes tartalommal és terjedelemmel szabályozott módon – az eljárási költségek megfizetésének kilátásba helyezése vagy eljárási illeték lerovásának előírása, egyes anyagi jogi igények törvényes határidőben történő érvényesíthetőségével kapcsolatos rendelkezések, ezen belül az igények elévülésére vonatkozó szabályok, egyes jogalanyok kizárása a bírósági eljárás megindításából, a bíróság eljárását kezdeményező keresetlevél tartalmára és formájára, konkrét benyújtásának módjára vonatkozó előírások, az egyes jogorvoslati lehetőségekhez fűzött formai és tartalmi feltételek, azaz a kérelmek bíróság részéről történő befogadhatósági vagy elfogadhatósági kritériumai, továbbá a kötelező jogi képviselő törvényi előírása is.

- [25] Jelen ügyre vonatkoztatva ilyen követelménynek tekinthető a Pp. arra vonatkozó előírása, hogy a jogi képviselővel eljáró fél esetében a perfelvételi tárgyaláson a jogi képviselőnek is jelen kell lennie, ennek elmaradása jogkövetkezményeit pedig részben a Pp. indítványozók által is támadott rendelkezése [227. § (3) bekezdése], részben pedig 190. §-a tartalmazza. Az első szabály szerint a tárgyalást a fél részéről akkor is elmulasztottnak kell tekinteni, ha a fél ugyan személyesen megjelent a tárgyaláson, de azon a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére sem jelent meg. Önmagában a fél vagy más – nem jogi képviselőnek tekintendő – meghatalmazott megjelenése hatálytalan percselekménynek minősül a Pp. egy további szabálya alapján (Pp. 74. §), így ilyen esetben a tárgyalást a fél részéről elmulasztottnak kell tekinteni és a mulasztás következményeit kell alkalmazni. A perfelvételi tárgyalás elmulasztásának következményeire a Pp. a XII. fejezetében külön is tartalmaz rendelkezéseket, mely szerint a bíróságnak az eljárást hivatalból meg kell szüntetnie, amennyiben a perfelvételi tárgyalást valamelyik fél elmulasztotta [190. § (1) bekezdés]. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a jogi képviselő nélkül megjelent (laikus) fél a vonatkozó rendelkezés alapján dönthet úgy, hogy ennek ellenére kéri a tárgyalás megtartását, de ekkor számolnia kell a számára egyértelműen hátrányosnak – így például beterjesztett indítványa kiegészítésére, módosítására irányuló nyilatkozatait tekintve pedig kétségkívül korlátozottnak – a minősíthető perbeli lehetőségeivel [Pp. 190. § (2) bekezdés].
- [26] Mindazonáltal a Pp. indítványozók által támadott szabályozása kétségtelenné teszi: a jogi képviselővel eljáró fél esetében elvárt és kívánatos a jogi képviselő jelenléte a perfelvételi tárgyaláson, hiszen az osztott perszerkezet bevezetésének következményeként a per előkészítése – azaz az egyes állítások, indítványok megtétele és véglegesítése – ebben a szakaszban történik, és az így rögzült állítások és indítványok alapján kerül sor a bizonyítási eljárásra a per érdemi, tárgyalási szakaszában. A felek és jogi képviselőik személyes jelenlétét vélhetően éppen az teszi szükségessé, hogy a fél a korábban megtett, vagy a perfelvételi tárgyaláson elhangzó vagy ott módosuló nyilatkozataira, indítványaira az ellenérdekű fél érdemben nyilatkozni tudjon, perfelvételi nyilatkozatait megváltoztathassa, így a jogi képviselő jelenlétének a hiánya ne vezessen halasztáshoz, azaz a per elhúzó-dásához.
- [27] Mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság már az Abh. indokolásában is kifejtette: „a peres eljárásokat tartalmazó kódexek tartalmazznak olyan, a bíróság eljárásának kezdeményezésére és az igények érvényesítések módjára – így a keresetlevél benyújtásának határidejére, annak formájára és tartalmára, a felek és jogi képviselőik tárgyaláson való személyes jelenlétére – vonatkozó szabályokat, előírásokat, követelményeket és feltételeket is, amelyeknek a teljesülését a bíróságnak a per egésze során figyelemmel kell kísérnie, meglétüket, illetve teljesítésüket számon kell kérnie, és nem teljesítésük esetére alkalmaznia kell azokat a törvényben előírt jogkövetkezményeket, amelyek szélső esetben valamely alaptörvényben biztosított alapvető jog – jelen ügyben a bírósághoz fordulás joga – érvényesülésének ellehetetlenüléséhez is vezethetnek az eljárás megszüntetésén, így az elvárt és igényelt jogszolgáltatás elhárításán, megtagadásán keresztül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor rámutat arra is, hogy miután ezek a rendelkezések jellemzően valamely alkotmányos alapjog tényleges érvényesülését is befolyásolják, érintik vagy éppen kizárják azt, és az eljárási kódexekben

egyes esetekben szövevényes, nehezen átlátható, néha többféle értelmezést lehetővé tevő rendszert alkotnak, ezért a jogalkotó a bíróságok kötelezettségévé tette – egyes esetekben *expressis verbis* szabályok előírásával – a törvénynek megfelelő jogérvényesítés elősegítése, előmozdítása érdekében a felek megfelelő tájékoztatását hatékony jogérvényesítésük, végső soron alapvető alkotmányos jogaik reális érvényesíthetősége és érvényesülése érdekében.” (Indokolás [29])

- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratokból megállapította, hogy az elsőfokú bíróság idéző végzésében nem tájékoztatta megfelelően az indítványozót arról, hogy az ő személyes jelenléte ellenére, jogi képviselője esetleges távolléte esetében – a Pp. vonatkozó rendelkezése alapján – a bíróságnak a fél részéről mulasztottak kell majd tekintenie a perfelvételi tárgyalást, ami a mulasztás jogkövetkezményeinek alkalmazását vonja majd maga után, és a jogi képviselő távolléte akár az eljárás megszüntetéséhez is vezethet. Ehhez képest a bíróság részéről adott tájékoztatás azt tartalmazta, hogy a félnek gondoskodnia kell arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az ügyben másodfokon eljáró bíróság pedig – az indítványozónak a bíróság általi mulasztásra való hivatkozása ellenére, az erre vonatkozó érvét figyelmen kívül hagyva – helyben hagyta az elsőfokú bíróság eljárás megszüntetésére vonatkozó végzését. A Pp. 133. § (2) bekezdésének első, kivételt nem engedő mondata az idézés tartalmára nézve ugyanakkor egyértelműen azt írja elő, hogy „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”
- [29] Jelen ügy kapcsán megállapítható volt tehát, hogy az elsőfokú bíróság által kibocsátott, a perfelvételi tárgyaláson való részvételre idéző végzés a Pp. erre vonatkozó kifejezett előírása ellenére, tehát törvénybe ütköző módon nem nyújtott megfelelő mélységű tájékoztatást az indítványozó részére a perfelvételi tárgyalás megtartásának szabályairól, feltételeiről, *contra legem* nem hívta fel az indítványozó figyelmét az ő, valamint jogi képviselője személyes jelenlétére vonatkozó szabályokra, a jogi képviselő távolmaradása esetén várható jogkövetkezményekre, illetve a nyújtott tájékoztatás kifejezetten félreérthető és félrevezető volt. Mindezek figyelmen kívül hagyásával ugyanakkor a bíróság a jogi képviselő távolmaradását észlelve az eljárás megszüntetéséről döntött, továbbá ezt a döntését a jogorvoslati fórum megerősítette, előidézve ezzel az indítványozónak a bírósághoz való fordulás alapvető joga érvényesülésének ellehetetlenülését.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panaszok által felvetett alkotmányossági aggályok megítélésekor tekintettel kellett lennie ugyanakkor arra is, hogy a bírósághoz való fordulás jogának gyakorlati érvényesülésével szoros összefüggésben lévő, így a jogi képviselő személyes megjelenési kötelezettségének kívánalma a perfelvételi tárgyaláson, illetve ennek elmulasztása esetén végső soron az eljárás megszüntetése még a bíróságnak az erre vonatkozó figyelemfelhívását tartalmazó végzése esetén sem ebből, a bíróság által kibocsátott idéző végzésből fakad és nem abból eredeztethető, hanem – mind a személyes részvétel elvárását, mind ennek elmaradása következményeit – maga a Pp. fentebb ismertetett, kihirdetett, és mindenki által megismerhető szabályai keletkeztetik. Másfelől az alkotmányjogi panaszok elbírálása során legalább ekkora súllyal esik latba annak a körülménynek a figyelembevétele és megfelelő értékelése is, hogy az eljárási törvény – szintén fentebb idézett rendelkezése – a bíróságok általános tájékoztatás adására vonatkozó kötelezettségei mellett kifejezetten és konkrétan, *expressis verbis* írják elő részükre „a meg nem jelenés következményeire” való figyelemfelhívást, mintegy – a várható jogkövetkezmények súlyához igazított – figyelmeztetésként: a bíróság akár az eljárás megszüntetéséről is dönthet abban az esetben, ha a jogi képviselővel rendelkező fél jogi képviselője a perfelvételi tárgyaláson nem jelenik meg.
- [31] A fentiek fényében – mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította – a testület megítélése szerint „az eljárási törvényben a bíróságok számára kógens jelleggel előírt tájékoztatási kötelezettség teljesítése, a tájékoztatás jogszerűsége, teljesszűrésége és jogszabályoknak megfelelő tartalma szorosan összefügg és nem függetleníthető a – konkrét ügyet tekintve – polgári peres eljárás során az Alaptörvényben garantált egyes alapjogok, így mindenekelőtt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vagy a jogorvoslatihoz való jog gyakorlati és hatékony érvényesülésétől. A törvény által a bíróság részére előírt tájékoztatás, kioktatás, figyelemfelhívás rendeltetése, célja és a törvényben való előírásának konkrét oka éppen ezen alkotmányos alapjogok – az eljárási törvényben meghatározott módon és feltételekkel történő – érvényre juttatásának és gyakorlásának az elősegítése, előmozdítása. Másként fogalmazva: az esetlegesen félrevezető – hibás, téves vagy hiányos – bírósági tájékoztatás vagy éppen a tájékoztatás, figyelemfelhívás – kifejezetten *contra legem* – elmaradása adott esetben az Alaptörvényben biztosított egyes alapjogok tényleges érvényesítését és érvényesülését akadályozhatják meg vagy lehetetleníthetik el.”

- [32] A fentiekkel szintén szoros összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy a bíróságok hivatalos közléseivel és megnyilvánulásaihoz, azok helyességéhez, teljeskörűségéhez fokozott közbizalom fűződik, azaz a jogkereső közönség joggal bízik abban, alappal várja el, hogy a jogvita eldöntésére hivatott – az ehhez szükséges kompetenciával, képességgel és legitimációval rendelkező – fórumtól minden esetben körültekintő, a törvény ismeretén alapuló, a jogszabályokban foglaltakat feltétlenül szem előtt tartó és annak minden körülmények között eleget tevő információt, figyelemfelhívást vagy tájékoztatást kapott. Az előfordulhat természetesen, hogy a megemelkedett ügyteher, adminisztrációs hiba vagy bármely más gátló körülmény eredőjeként az eljárás résztvevői nem, vagy nem pontosan a törvény szerinti, a törvénynek megfelelő tartalmú tájékoztatásban, kioktatásban részesülnek. Ennek a ténynek a mindenki számára egyértelművé válását követően azonban a nem megfelelő eligazításban, tájékoztatásban részesített fél általában számíthat arra, hogy – a tévedés, hiányosság súlyához és az általa kiváltott hátrány mértékéhez mérten – a hiba, a tévedés korrekcióra, a mulasztás pedig utóbb orvoslásra kerül. Ezt az elvet és elvárást erősíti az Országos Bírósági Hivatal honlapján olvasható az – a jogkereső közönség számára készített – figyelemfelhívás, információ is, hogy „[a] fellebbezhető határozat mindig tartalmaz tájékoztatást a fellebbezés módjáról. Mindig figyelmesen olvassa el a tájékoztatást és az abban írt határidőt tartsa be! Az esetlegesen téves vagy hibás tájékoztatás pedig soha nem eshet a fél terhére! (Országos Bírósági Hivatal honlapja, Magyarország bíróságai, Fellebbezési és egyéb perorvoslatok menüpont 2.)” (Indokolás [33]–[34])
- [33] 5. Mindezekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekintette azt az elvi tételt, amelyet már korábban – egy, a jogorvoslathoz való jog sérelmére, konkrétan a jogorvoslati határidőre vonatkozó téves hatósági tájékoztatásra és ennek a ténynek a bíróság által történő figyelmen kívül hagyására alapozott alkotmányjogi panasz elbírálása kapcsán – kimondott, miszerint „[a] hibás, nem jogszabályszerű tájékoztatás ugyanakkor önmagában nem jelentheti azt, hogy akár az azt tartalmazó döntés, akár e döntést felülvizsgáló döntés a jogorvoslathoz való jog *ab ovo* sérelmével járna. Azonban az előtte folyamatban lévő ügy vizsgálata során az Alkotmánybíróság juthat olyan következtetésre, hogy a jogorvoslati határidőt megjelölő téves hatósági tájékoztatás alkalmas – a konkrét ügy egyedi körülményeinek mérlegelése után – a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmének az előidézésére.” {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [34] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban, figyelembe véve és megerősítve azt a 9/2017. (IV. 18.) AB határozatban rögzített elvet, miszerint a törvény rendelkezéseibe ütköző, a peres eljárás kezdetén vagy folyamán a bíróság részéről adott hibás, hiányos, téves tájékoztatás, kioktatás, figyelem felhívás, illetve ennek elmaradása önmagában nem vezet automatikusan egy, az eljárás során meghozott, vagy – mint jelen ügyben is – éppen az eljárás érdemi megkezdését elutasító bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez, de adott esetben, a konkrét ügy egyedi körülményeit mérlegelve okozhatja a *contra legem* tájékoztatással érintett peres fél valamely alkotmányos alapjogának alaptörvénybe ütköző sérelmét, számba vette azokat a tényeket, szempontokat és körülményeket, amelyek értékelése és mérlegelése alapján a jelen ügyben hozott bírói döntések indítványozó által állított alaptörvény-ellenessége kérdésében állást lehetett foglalni.
- [35] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy releváns körülményeinek mérlegelése körében elsőként figyelembe vette azt a tényt, hogy a peres eljárás kezdeményezésekor az indítványozó által meghatalmazott jogi képviselő által szerkesztett és benyújtott keresetlevél utolsó mondatával – „[k]érem, hogy a T. Bíróság személyem esetleges távollétében is szíveskedjék valamennyi tárgyalást megtartani.” – nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a perfelvételi tárgyaláson nem lesz személyesen jelen, megfordítva: kinyilvánította ezzel, hogy jogszerű és hátrányos következményektől mentes lehetőségét látja annak, hogy a perfelvételi tárgyaláson ő nem jelenik meg személyesen, és ezt a bírósággal tudatta is. A bíróság tehát tudomással bírt az idéző végzés kibocsátása előtt arról a tényről, hogy a jogi képviselő megítélése szerint a Pp. vonatkozó rendelkezési alapján következmény nélküli magatartás lesz részéről a perfelvételi tárgyalásról való esetleges távolmaradás.
- [36] Ezzel szoros összefüggésben mutat rá az Alkotmánybíróság, hogy részben éppen az ilyen, a jogi képviselők körében bevett és elterjedt, továbbá korábban – a Pp. hatálybalépése előtt – eredményesen alkalmazott, használt szokványok, általános gyakorlattá vált megoldások ismeretében és esetében minősíthető kiemelt fontosságúnak és jelentőségűnek a Pp. 133. § (2) bekezdésében írt az a rendelkezés, amely szerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli álláshoz képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”
- [37] Az Alkotmánybíróság ebben a körben tehát kiemelt jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy a bíróság az idéző végzésben annak ismeretében mulasztotta el a törvény által kötelezően, eltérést nem engedő

módon, annak tartalmát konkrétan, pontosan meghatározva *expressis verbis* elrendelt figyelemfelhívást a meg nem jelenés következményeire, hogy tudomással bírt az indítványozó keresetleveléből arról, hogy a jogi képviselő szerint számára a perfelvételi tárgyaláson való részvétel a fő szabály szerint nem kötelező. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megítélése szerint fontos szempont még az is, hogy Pp.-nek az osztott perszerkezetre vonatkozó konstrukciója – amelynek új eleme a perfelvételi tárgyalás, ahol annak rendeltetése és funkciója alapján a jogi képvisellel eljáró személyek esetében a jogi képviselő személyes jelenléte elvárt és kívánatos, távolmaradása pedig mindenképpen hátrányos következményekkel jár a félre nézve, illetve az eljárás megszüntetéséhez is vezethet – egy teljesen új jogintézménynek volt tekinthető az ügy indítványozó által kezdeményezett megindulásakor. Ezért is bír az alkotmányjogi panasz és az abban állított alapjogsérelem mikénti megítélése szempontjából – önmagában a törvényi előírás be nem tartásán túlmenően – fokozott jelentőséggel a jogi képviselő távolmaradására, az ebből következő mulasztásra és a lehetséges permegszüntetésre történő bírósági figyelem felhívás és kioktatás elmaradása.

- [38] Az Alkotmánybíróság meglátása szerint éppen az ilyen esetekben és ügyekben – amikor csak néhány hét vagy hónap telik el egy, érdemét tekintve helyenként gyökeresen megváltozott tartalmú, átfogó kódex terjedelmű jogi szabályozás és a jogszolgáltatás kezdeményezése között, hiszen a perfelvételi tárgyalás jogintézményét bevezető hatályos Pp. szabályai 2018. január 1-jén léptek hatályba, míg az indítványozó első fokú bírósághoz benyújtott keresete a 2018. február 27-i dátumot viseli – válik meghatározó jelentőségűvé az első fokon eljáró bíróság részéről az új – a korábbiakban megszokott, attól jelentősen eltérő tartalmú – szabályoknak megfelelő, a követendő és elvárt magatartásra, illetve az ennek elmulasztásából adódó következményekre történő figyelem felhívás és kioktatás, továbbá a fellebbezést elbíráló bíróság részéről a törvényben előírt figyelem felhívásnak a *contra legem* elmaradása tényének és annak a megfelelő értékelése, hogy az új szabályok feltehetően még nem olyan mélységben váltak a jogi képviselő, még inkább a laikus jogkereső közönség számára a joggyakorlat részévé, hogy azok automatikus ismerete és alkalmazása teljes körben és hibátlanul elvárható lett volna.
- [39] Az Alkotmánybíróság döntése meghozatalakor – miképpen azt az Abh.-ban elbírált ügyben is tette – mérlegelte azt is, hogy az első- és másodfokú döntést hozó bíróságok végzései az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a bírósághoz fordulásnak a jogát, e jog tényleges gyakorlásának a lehetőségét az ügyben alkalmazott jogkövetkezmennyel, azaz a permegszüntetésével nemcsak hogy korlátozta, sértette, de a jogszolgáltatás megtagadásával az indítványozó számára azt kifejezetten kizárta. Továbbá a másodfokon eljáró bíróság – annak ellenére, hogy az indítványozó fellebbezésében hivatkozott a törvényben előírt figyelem felhívás elmaradására – jogerős döntésében nem értékelte, nem vette figyelembe annak jelentőségét, hogy a döntés eredményeként az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga gyakorlásától esett el.
- [40] Végzetül az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elbírálásakor figyelembe vette és értékelte azt a körülményt is, hogy – az indítványozó erre vonatkozó előadása szerint – jogi képviselője útján keresetét ismételt benyújtotta a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt követelése elévülésére vonatkozó szabályok miatt elmaradt munkabére megfizetése iránti igényét az eredeti keresetében foglalathoz képest már csak korlátozott időintervallumra, ebből adódóan csak csökkentett összegre nézve jelölhette meg. Az indítványozónak tehát az általa elsőként, eredetileg kezdeményezett jogszolgáltatás bíróságok általi megtagadása, azaz meghíúsulása miatt nem pusztán elvi jellegű és természetű sérelme keletkezett, hanem a kényszerűen, időben – a dolog természetéből adódóan – mind jobban távolodva az elévülés kezdő időpontjától, az idő múlásából következően eleve anyagi veszteséget, hátrányt magában hordozó összegre nézve terjeszthette csak elő újabb keresetét. A támadott bírói döntések tehát az indítványozót olyan újabb – az eredetihez képest összegszerűségét tekintve most már csak eleve korlátozott mértékű – jogérvényesítésre szorították, amely nyilvánvaló módon anyagi veszteséget jelentett számára, még az ismételt keresetének egyébként minden tekintetben helyt adó bírói döntés esetén is.
- [41] 6. A fentiek szerint, a konkrét ügy egyedi körülményeinek az III/5. pontban (Indokolás [33] és köv.) foglaltak szerinti számbavétele, értékelése és mérlegelése alapján az Alkotmánybíróság az Abh.-ban foglaltakkal megegyezően jelen ügy kapcsán is úgy ítélte meg, hogy a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azzal, hogy a törvény kifejezett rendelkezésébe ütköző, a mulasztás következményeire való kötelező, teljes körű figyelem felhívást elmulasztotta, majd ezt követően – a nyújtott tájékoztatás félreérthető és félrevezető tartalma ellenére – a jogi képviselő távolmaradása miatt, a mulasztás jogkövetkezmenyeit alkalmazta, az eljárást megszüntető végzésével alaptörvénybe ütköző módon fosztotta meg az indítványozót a bírósághoz

fordulás jogának tényleges gyakorlása lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint továbbá a Székesfehérvári Törvényszék az ügyben benyújtott fellebbezések elbírálása során nem volt tekintettel az ügy alkotmányjogi összefüggéseire és jelentőségére, valamint az ügy más releváns, egyedi körülményeire – így a törvényben előírt megfelelő figyelem felhívás elmulasztására – sem. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az így bekövetkezett alapjogsérelem érdemben befolyásolta a bíróságoknak az indítványozó jogszolgáltatásra irányuló igényének megtagadását eredményező döntéseit, ezért azok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének Alaptörvénybe ütköző sérelmét idézték elő.

- [42] Az Alkotmánybíróság az így megállapított alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményeként a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak, továbbá a Székesfehérvári Törvényszéknek a határozat rendelkező része 1. és 2. pontjában felsorolt végzéseit megsemmisítette.

IV.

- [43] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kezdeményezte még a Pp. 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is. Ennek alátámasztásaként előadta, hogy a jogi képviselő mulasztására alapított permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismeretes, és – nézete szerint – ennek a permegszüntetésnek a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Meglátása szerint a Pp. általuk támadott szabálya azért is ellentétes más eljárási törvények hasonló rendelkezéseivel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges más hiányosságok pótlására kimentési vagy hiánypótlási lehetőségeket tartalmaznak. Véleménye szerint a jogi képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget nyújtanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei a Pp. támadott szabálya szerint nem menthetők, nem orvosolhatók. Álláspontja szerint az új szabály gyakorlatban történő alkalmazása aránytalan nehézséget okoz a jogi képviselők munkájában.
- [44] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó következetes gyakorlata alapján jelen alkotmányjogi panaszt is a kérelem tényleges tartalma szerint bírálta el. Az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott kérelme az Alkotmánybíróság megítélése szerint tartalmát tekintve valójában a jogalkotó mulasztásában megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezi a testületnél azzal, hogy a távolmaradás kimentésének, az akadályoztatás előzetes bejelentésének vagy az esetleges hiányok pótlásának a lehetőségére vonatkozó rendelkezések meglétét hiányolja a támadott rendelkezésből.
- [45] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdései alapján a testület kizárólag hivatalból állapítja meg egyéb hatáskörei gyakorlása során, az erre irányuló eljárását tehát az indítványozó nem kezdeményezheti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a jelen ügy vizsgálata eredményeként nem látott okot és indokot arra, hogy az indítványozó által kifogásolt jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a jogalkotói mulasztás esetleges fennállását hivatalból megvizsgálja.
- [46] 2. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a támadott jogi normával összefüggésben jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának a megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól, ezt a hatáskörét viszont az Alkotmánybíróság csak hivatalból eljárva gyakorolja az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján, az indítványozó erre irányuló kérelmét a testület részben az indítványozói jogosultság, részben pedig az Alkotmánybíróságnak az ilyen kezdeményezést tartalmazó indítvány elbírálását lehetővé tevő hatásköre hiánya miatt az Abtv. 64. § a) és b) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [47] A tanács arra alapozta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való jog (azon belül is a bírósághoz fordulás jogának) sérelmét és semmisítette meg a bírói döntéseket, mert – hasonlóan az Abh.-hoz – a bíróság téves tájékoztatása fosztotta meg az indítványozókat a bírósághoz fordulás valós lehetőségétől. Figyelemmel az Abh.-hoz csatolt párhuzamos indokolásomban foglaltakra, jelen ügyben sem értek egyet a döntés indokolásával a következők miatt.
- [48] 1. A döntés szerint a sérelmet az okozza, hogy a bíróságok a jogkövetkezményekre vonatkozó teljeskörű tájékoztatás nélkül megszüntették az eljárást, mivel az indítványozók jogi képviselői a perfelvételi tárgyalást szabályszerű idézés ellenére mulasztották el. A bíróságok végzéseiket a Pp. 227. § (3) bekezdésére alapozták.
- [49] A *fair* bírósági eljáráshoz való jog sérelem jelen ügyben is az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség/arányosság kritérium-rendszerében vizsgálható, vagyis ha a bírói döntésbeli értelmezés a bírósághoz fordulás jogát korlátozza, úgy vizsgálni kell, hogy fennáll-e a korlátozás, és ha igen, úgy szükséges-e avagy arányos-e. Az alaptörvény-ellenes alapjogi korlátozás megállapításának tehát nem az az alapja, hogy az esetleges *contra legem* bírói jogértelmezést a konkrét ügy speciális ténybeli körülményei „súlyosbítják”.
- [50] 2. A tanács megállapította, hogy a korlátozást a bírói döntésekben tetten érhető értelmezés valósítja meg. A jogértelmezés az, ami akadályát képezi az alapjog indítványozó általi gyakorlásának.
- [51] A konkrét esetben nem lett volna akadály annak, hogy az indítványozó jogi képviselője útján az elmaradt munkabérét bíróság előtt érdemben követelje. Az akadályt az jelentette, hogy az új Pp. a korábitól eltérően, bizonyos esetekben alapvető jelentőséget tulajdonít a perfelvételi tárgyalásnak, amelyen ezért a jogi képviselő jelenléte elengedhetetlen.
- [52] Mivel a Pp. – az indítványozó és jogi képviselője előtt is ismeretes módon – nem teszi lehetővé azt, hogy a jogi képviselő előzetesen kimentse távolmaradását a perfelvételi tárgyalásról, ezért nem a bíróság akadályozta meg az érdemi igényérvényesítést, hanem az a tény, hogy a felperesi jogi képviselő elmulasztotta a perfelvételi tárgyalást (pergátló akadály).
- [53] Az Alkotmánybíróságnak azt is az értékelése körébe kellett vonnia, hogy a bíróság a mulasztásra vonatkozó, megtévesztő tartalmú nyomtatványon idézte az indítványozót és annak jogi képviselőjét a perfelvételi tárgyalásra. Ennek során arra a kérdésre kellett volna a választ keresni, hogy összességében *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott marad-e az az eljárás, amelyben a bíróság nem tett eleget teljeskörűen tájékoztatási kötelezettségének a perfelvételi tárgyalás jogi képviselő általi elmulasztása kapcsán (ha azonosítható ilyen törvényi kötelezettség a bíróság oldalán). Ebben a körben lehetett volna eljutni arra az értékelésre, hogy a megtévesztő, nem teljes körű bírósági tájékoztatás még akkor is korlátozza a XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert *fair* eljáráshoz való processzuális alapjogot, ha egyebekben a jogi képviselőtől elvárható a Pp. megváltozott rendelkezéseinek az ismerete.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/597/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3138/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Tatabányai Törvényszék 2.Mpkf.50.012/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.30/2018/9/II. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
3. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Független Rendőr Szakszervezet, dr. Oláh Tamás megbízott kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Tatabányai Törvényszék 2.Mpkf.50.012/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.30/2018/9/II. számú végzésére is kiterjedő hatályú megsemmisítését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek és a XIII. cikk (1) bekezdésének általa állított sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk meghozott döntések és az indítványozó beadványában előadottak alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó jogi képviselője útján keresetet nyújtott be a bírósághoz mintegy három éves, 2015. február 1-től 2018. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó elmaradt illetménye megfizetése iránt, mivel – álláspontja szerint – munkáltatója a számára törvényben garantált illetményét nem a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő mértékben biztosította. Ebből eredően indítványozónak a keresetlevélben konkrét számszerűsített anyagi hátránya keletkezett, amelynek megtérítésére kérte kötelezni a munkáltató rendőrfőkapitányságot az igénye érvényesítésére nyitva álló határidőn belül. A keresetlevélben az indítványozó jogi képviselője kifejezetten kérte a tárgyalás esetleges távollétében való megtartását. Az elsőfokú bíróság az ügyben idéző végzésével tárgyalást tűzött ki, amelyben az indítványozót azzal a tájékoztatással idézte, hogy a fél köteles gondoskodni arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az indítványozó a tárgyaláson személyesen meg is jelent, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ugyanakkor a Pp. 227. § (3) bekezdésére hivatkozással az eljárást megszüntette, mivel a jogi képviselő az első tárgyalást elmulasztotta. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselővel eljáró félnek minősül, a jogi képviselő ugyanakkor a szabályszerű idézés ellenére az első, perfelvételi tárgyaláson nem jelent meg, kérte viszont a tárgyalás távollétében való megtartását. Az indítványozó a tárgyaláson személyesen megjelent, de a bíróság – a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglalt szabály alkalmazásával – a Pp. 190. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján az eljárást hivatalból megszüntette.
- [4] Az indítványozó – aki fellebbezésében egyebek mellett hivatkozott arra, hogy a bíróság a perfelvételi tárgyalásra szóló idézéshez mellékelte tájékoztatóban is mindössze arra hívta fel a figyelmét, hogy köteles gondoskodni

arról, hogy a tárgyaláson tény és bizonyítási kérdésekben személyesen, vagy képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni, továbbá az országos bírósági gyakorlat is az ő álláspontját támasztja alá, miszerint a perfelvételi tárgyaláson vagy a félnek vagy a jogi képviselőnek a jelenléte követelmény, így összességében vitatta, hogy részéről mulasztás történt volna – jogorvoslati kérelme folytán eljáró Tatabányai Törvényszék az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság permegszüntető végzését, mint indokaiban is helytállót a hatályában fenn tartotta. A másodfokú bíróság döntése indokolásában mindenekelőtt rámutatott a Pp. 227. § (3) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a jogi képviselővel eljáró fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha a fél maga személyesen ugyan megjelent azon, de a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, továbbá az indítványozó a tárgyaláson tett nyilatkozatában megerősítette jogi képviselője képviseleti jogát, alperes pedig nem kérte a tárgyalás megtartását. Az indítványozó által a fellebbezésben felhívott jogszabályhelyek a felek egyeztetésére és nyilatkozattételeire vonatkozó olyan rendelkezések, amelyek alkalmazására csak azokban az esetekben kerülhet sor, ha a felek a tárgyaláson megjelentek, továbbá a tárgyalást nem kell elmulasztottnak tekinteni, illetve a másik fél nyilatkozatára tekintettel nem kell az eljárást megszüntetni.

- [5] Az indítványozó jogi képviselője útján ismételt benyújtotta keresetét a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt igénye elévülésére vonatkozó szabályok miatt anyagi igényét az eredeti keresetében foglalathoz képest már csak korlátozott időintervallumra, így csökkentett összegre nézve jelölhette meg.
- [6] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a főtktár hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített alkotmányjogi panaszával. Beadványa szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az ügyben hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések által okozták, hogy figyelmen kívül hagyták „a megfelelő, mindenre kiterjedő és jogszerű tájékoztatáshoz való jogát”, amelyet a „tisztességes módon történő eljáráshoz való joga magában foglal”. Így az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzésének – az indítványozó meglátása szerint – a mulasztáshoz kapcsolódó és később alkalmazásra is került jogkövetkezmenyt a végzésben egyértelműen rögzítenie kellett volna, felhívva ezzel az indítványozó figyelmét az alkalmazandó joghátrányokra. Ennek a tájékoztatási kötelezettségnek a bíróság nem tett eleget, hiszen az idéző végzés mindössze a peres fél személyes vagy képviselője általi nyilatkozattételét írta elő. Az indítványozó ezen indokának alátámasztásaként beadványában idézi a Pp. 133. § (2) bekezdésének első mondatát is, miszerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással is el kell látni”. Az indítványozó állítása szerint a bírósági tájékoztatásban a peres félre, illetve a jogi képviselőre vonatkozó vagylagosság használata benne, mint peres félben azt „valószínűsítette, hogy személyes jelenléte és nyilatkozata semmilyen esetben nem minősíthető mulasztásnak”. Ezen túlmenően az indítványozó kifogásolja még a bíróságoknak a Pp. munkaügyi perekre vonatkozó speciális szabályainak a szerinte helytelen értelmezését, valamint – sérelmének további megalapozásaként – kiemeli, hogy megítélése szerint keresete alapján a peres félnek az érdemi, bíróság előtti eljárás lefolytatásához való jogát nem ronthatja le jogi képviselőjének a mulasztása. Véleménye szerint az, hogy ő, mint felperes a tárgyaláson személyesen megjelent egyértelműen azt igazolta, hogy „kereseti szándéka, a peres eljárás lefolytatásának, a jogvita eldöntésének igénye” a részéről fennállt. Megítélése szerint a „peres felel kívül eső körülmények”, mint a jogi képviselő érdekkörében a tárgyalási időpontok ütközése miatti távolmaradása nem eredményezhetik az ő érdekérvényesítése korlátozását, illetve kizárását különös figyelemmel arra is, hogy munkaügyi perekben az eljárás megszüntetése nem csak a kereseti igény egy része elévülését, hanem akár a teljes igényérvényesítés lehetőségének az elvesztését is eredményezheti.
- [7] Az indítványozó a Pp. 227. § (3) bekezdése általa állított alaptörvény-ellenességének alátámasztásaként előadja, hogy a képviselői mulasztásra tekintettel történő permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismert, és nézete szerint ennek a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Meglátása szerint a Pp. általa támadott kógens szabálya azért is ellentétes az eljárási szabályok általános jellemzőjeként ismert rendelkezésekkel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges hiányok pótlására kimentési lehetőségeket tartalmaznak. Véleménye szerint a jogi képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget biztosítanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei – amelyek jellemzően munkaszervezési vagy közlekedési nehézségekből adódnak – a Pp. általa támadott szabályozása mellett nem menthetőek, nem orvosolhatóak. Álláspontja szerint ez az új perrendtartásbeli szabály nem állta ki a gyakorlat próbáját, alkalmazása indokolatlan vagy aránytalan nehézséget okoz a jogi képviseleti munkában, így „szakszervezetünk mintegy ötven halasztási kérelmet volt kénytelen előterjeszteni,

ami mindkét fél és a bíróság munkáját is szükségtelenül nehezítette. Több alkalommal előfordult az is, hogy azonos ügyben ismételt halasztási kérelmet kellett benyújtatunk”.

- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az Abtv. 56. §-a alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 2.1. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be a sérelmezett bírói döntésekkel szemben. A jogszabályi rendelkezéssel szemben benyújtott panaszáé pedig megállapítható, hogy a támadott normát az ügyében eljáró bíróságoknak alkalmazniuk kellett és alkalmazták is, az Abtv. 27. §-a szerinti panaszáé pedig az eljárást befejező döntésnek minősülő bírósági végzések ellen irányulnak. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége pedig kétséget kizáróan fennáll, mivel a támadott döntéssel lezárt eljárás felperese volt, illetve ügyében az általa sérelmezett eredményre vezető, támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazására sor került.
- [10] 2.2. Az alkotmányjogi panaszban előterjesztett kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, illetve amelyek megalapozzák az indítványozó indítványozói jogosultságát [Abtv. 26. § (1) bekezdése illetve 27. §-a]; b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntése, továbbá az általuk alkalmazott jogi norma Alaptörvényben biztosított alapvető jogai sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket, illetve jogszabályi rendelkezést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések, illetve a jogi norma miért ellentétes a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogával; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az indítványban támadott bírósági döntések, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [11] Az Abtv. 52. §-a tehát kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is, arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt rendelkezésével [52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány ezen követelménynek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, mivel a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések szövegszerű beidézésén túlmenően az indítvány nem tartalmaz semmiféle indokolást arra nézve, hogy az ezekben az alaptörvényi rendelkezésekben biztosított jogait miért és mennyiben sértik az általa támadott bírósági döntések, illetve a jogszabályi rendelkezés. Amint azt az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában (Indokolás [212]) is már rögzítette: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség”, ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a vélt és állított sérelmére alapított panaszelemeket az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [12] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság az indítványban előadottak alapján a vizsgált ügyben alapvető alkotmányjogi kérdésként értékelte azt, hogy az eljárás megszüntetését eredményező bírói döntések, azaz az érdemi jogszolgáltatás elmaradása, illetve annak a bíróság részéről történő elhárítása a jogi képviselő perfelvételi tárgyalásról való távolmaradása, így a fél mulasztása miatt – annak a ténynek a figyelembevételével, hogy a peres félnek a mulasztás jogkövetkezményeiről való, az eljárási törvényben előírt, teljeskörű és kötelező bírósági tájékoztatása és kioktatása elmaradt –, okozhatták-e az indítványozó bírósághoz való fordulása jogának, ezen belül a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához és igénye tisztességes tárgyalást követő elbírálásához, így az érdemi, indokolt bírói döntéshez való – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt – jogosultságának Alaptörvénybe ütköző sérelmét.

II.

[13] 1. Az Alaptörvény indítványokban hivatkozott rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[14] 2. A Pp. indítványozók által támadott rendelkezése:

„227. § (3) Ha a fél jogi képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, valamint, ha a jogi képviselőként megjelent személy a képviselési jogát nem igazolja vagy képviselőként nem járhat el, a fél részéről a tárgyalást elmulasztottnak kell tekinteni akkor is, ha személyesen vagy más képviselője megjelent. Ha a képviselési jog igazolása nem szabályszerű, a bíróság rövid határidővel felhívja a megjelent személyt a képviselési jog szabályszerű igazolására.”

III.

[15] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint részben megalapozott.

[16] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz által felvetett alapvető alkotmányjogi kérdés elbírálásához elsőként a bírói döntésekkel szemben felmerült, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, illetve ezen alapjog egyes részjogosítványainak, így a bírósághoz forduláshoz való jognak és a bírósági eljárás érdemi lefolytatásához való jognak, illetve a bíróság elé terjesztett igény tisztességes elbírálásához, azaz a jogvita érdemében állást foglaló, indokolt bírói döntéshez való jognak a sérelmét állító indítványozói érveket és indokokat tekintette át.

[17] Az indítványozó érvelése szerint az ügyében hozott, az eljárás megszüntetését eredményező bírósági döntések azáltal okozták a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét, hogy azok figyelmen kívül hagyták a megfelelő, mindenre kiterjedő, jogszerű és a Pp.-ben külön is előírt tájékoztatáshoz való jogának a bíróságok részéről történő megsértését. Az elsőfokú bíróság tárgyalásra idéző végzésének – amennyiben a bíróság betartja az erre vonatkozó törvényi előírást – a jogi képviselő távolmaradásához kapcsolódó jogkövetkezményekre egyértelműen fel kellett volna hívnia az indítványozó figyelmét különös tekintettel arra, hogy az esetben alkalmazandó joghátrány az eljárás megszüntetését, azaz a jogszolgáltatás bíróság általi elutasítását eredményezheti a törvény rendelkezése alapján. Az indítványozó meglátása szerint a bíróság ennek – a Pp.-ben konkrét tartalommal és kötelező érvennyel meghatározott – tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, illetve kifejezetten hiányos, félrevezető és félreérthető tájékoztatást adott azzal, hogy az idéző végzésben mindössze arra hívta fel az indítványozó figyelmét, hogy a tárgyaláson neki vagy jogi képviselőjének nyilatkozatot kell tenniük, majd a jogi képviselő perfelvételi tárgyalásról való távolmaradása miatt ügyében a fél általi mulasztás egyik lehetséges jogkövetkezményét alkalmazta; azaz a per megszüntetésére, végső soron a jogszolgáltatás megkezdésének elhárítására, visszautasítására került sor.

[18] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül elbírálja.

- [19] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően. Mint ahogyan arra a 8/2020. (V. 13.) AB határozatában a testület rámutatott, az ezen cikk által biztosított jogosultság „nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz fordulás joga,” ami „nem a törvényektől oldja el a bíróságot, hanem azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönthessen” (Indokolás [50]). A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét [35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211]. Az eljárás tisztességességének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének a lehetővé tétele, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre [26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [62]].
- [20] A 7/2013. (III. 1.) AB határozat pedig megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, amely szerint „önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]). A fentiek alapján tehát a bírói út igénybevételének biztosítása, azaz a bírósághoz fordulás joga mindenekelőtt azt foglalja magában, hogy az érintett kezdeményezheti a bíróság eljárását, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, továbbá megköveteli, hogy a bíróság a tényállás megállapítását követően összemérje a peresített igény és az alkalmazandó jog tartalmát, és az ügyben jogértelmezés útján indokolt döntést hozzon a véglegesség igényével, azaz hatékony bírói jogvédelmet nyújtson. A bírósághoz való fordulás jogának esszenciális elemei tehát a következők szerint foglalhatók össze: egyik aspektusa tehát a) egy törvényes bírói fórum reális elérhetőségét biztosító hozzáférés joga, azaz egy legitim bíróság előtti eljárás kezdeményezésének joga, a következő b) a perbe vitt, a vitatott jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, egy tisztességes eljárás bíróság általi lefolytatásához való jog, és végül c) a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jogosultság a véglegesség igényével, megfelelően indokolt bírói döntéssel alátámasztottan.
- [21] Az Alkotmánybíróság a fentebb írtakkal összefüggésben jelen ügy kapcsán – miként a 3417/20220. (X. 22.) AB határozattal (a továbbiakban: Abh.) elbírált ügyben – megállapította, hogy az indítványozó az anyagi természetű igényét tartalmazó keresetét előterjeszthette ugyan a bírósághoz, kezdeményezve a jogszolgáltatást, a bíróság által kitűzött tárgyaláson meg is jelent, de a jogvita eldöntésére irányuló igénye teljesítését – így már a jogszolgáltatás megkezdését is – a bíróságok a támadott döntéseikben elhárították, elutasították, lényegében megtagadták, azaz az indítványozó ügyében nem érvényesülhetett a hatékony bírói jogvédelem alkotmányos garanciája sem, kereseti kérelmére nézve nem született érdemi, azt tartalma szerint elbíráló bírói döntés, miután a bíróságok még tárgyalásba sem bocsátkoztak, hivatkozással a Pp. vonatkozó rendelkezésére.
- [22] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás joga alapján a bíróságnak a peres fél erre irányuló kezdeményezése alapján minden körülmények között, feltétlenül le kell-e folytatnia az eljárást és annak eredményeként érdemi döntést kell-e hoznia, azaz következik-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből a bíróságok minden további feltételtől független, automatikus és kényszerítően fennálló kötelezettsége a jogvita elbírálása iránti igény teljesítésére nézve, másként fogalmazva kivétel nélkül, minden esetben alaptörvény-ellenesnek kell-e minősíteni azt a döntést, amelyben a bíróság elhárítja, illetve megtagadja a pert kezdeményező fél jogszolgáltatás iránti igényét.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben, utalva az egyes eljárási kódexek vonatkozó szabályaira megállapítja, hogy – éppen a jogok érvényesítése, a kötelezettségek megállapítása és a jogviták anyagi jogi szabályok szerinti eldöntésének elősegítése, a jogszolgáltatás hatékonyságának, tisztességességének és pártatlanságának előmozdítása érdekében – számtalan olyan, a bírósághoz való fordulás jogát érintő, effektív érvényesítését befolyásoló, a peres felek perbeli és peren kívüli releváns magatartását szabályozó rendelkezés, előírás, követelmény, feltétel, kritérium és elvárás létezik, amelyeknek a fennállását a bíróságnak kontrollálnia kell, illetve

betartását számon kell kérnie a felektől a jogvita elbírálására irányuló peres eljárás kezdetétől annak befejezéséig, és meglétük hiányában vagy megsértésük esetén a bíróságnak az eljárási törvényekben írt megfelelő – a jogszolgáltatás megtagadását is magába foglaló – jogkövetkezményeket kell alkalmaznia. Ezek, a bírósági eljárás törvényi előírásoknak megfelelő kezdeményezésére, a hatékony jogszolgáltatás előmozdítására és a megalapozott bírói döntés lehetővé tételére irányuló előírások és feltételek egy egész – sokszor nehezen áttekinthető, bonyolult – rendszert képeznek az egyes kódexekben és megértésük, értelmezésük, betartásuk általában jogi szakember közreműködését teszi szükségessé a jogban nem jártas jogkereső közönség számára. Ilyen kritériumnak, feltételnek, a bírósághoz való hozzáférés jogát is érintő, annak törvényben meghatározott keretet biztosító előírásnak tekinthető például – a különböző eljárási kódexekben sem egységes tartalommal és terjedelemmel szabályozott módon – az eljárási költségek megfizetésének kilátásba helyezése vagy eljárási illeték lerovásának előírása, egyes anyagi jogi igények törvényes határidőben történő érvényesíthetőségével kapcsolatos rendelkezések, ezen belül az igények elévülésére vonatkozó szabályok, egyes jogalanyok kizárása a bírósági eljárás megindításából, a bíróság eljárását kezdeményező keresetlevél tartalmára és formájára, konkrét benyújtásának módjára vonatkozó előírások, az egyes jogorvoslati lehetőségekhez fűzött formai és tartalmi feltételek, azaz a kérelmek bíróság részéről történő befogadhatósági vagy elfogadhatósági kritériumai, továbbá a kötelező jogi képviselő törvényi előírása is.

- [24] A fenti feltételeket jelen ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság megítélése szerint ilyen követelménynek tekinthető a Pp. arra vonatkozó előírása, hogy a jogi képviselővel eljáró fél esetében a perfelvételi tárgyaláson a jogi képviselőnek is jelen kell lennie, ennek elmaradása jogkövetkezményeit pedig részben a Pp. indítványozó által is támadott rendelkezése [227. § (3) bekezdése], részben pedig 190. §-a tartalmazza. Az első szabály szerint a tárgyalást a fél részéről akkor is elmulasztottnak kell tekinteni, ha a fél ugyan személyesen megjelent a tárgyaláson, de azon a jogi képviselő szabályszerű idézés ellenére sem jelent meg. Önmagában a fél vagy más – nem jogi képviselőnek tekintendő – meghatalmazott megjelenése hatálytalan perceselemnén minősül a Pp. egy további szabálya alapján (Pp. 74. §), így ilyen esetben a tárgyalást a fél részéről elmulasztottnak kell tekinteni és a mulasztás következményeit kell alkalmazni. A perfelvételi tárgyalás elmulasztásának következményeire a Pp. a XII. fejezetében külön is tartalmaz rendelkezéseket, mely szerint a bíróságnak az eljárást hivatalból meg kell szüntetnie, amennyiben a perfelvételi tárgyalást valamelyik fél elmulasztotta [190. § (1) bekezdés]. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a jogi képviselő nélkül megjelent (laikus) fél a vonatkozó rendelkezés alapján dönthet úgy, hogy ennek ellenére kéri a tárgyalás megtartását, de ekkor számolnia kell a számára egyértelműen hátrányosnak – így például beterjesztett indítványa kiegészítésére, módosítására irányuló nyilatkozatait tekintve pedig kétségtelül korlátozottnak – a minősíthető perbeli lehetőségeivel [Pp. 190. § (2) bekezdés].
- [25] Mindazonáltal a Pp. indítványozók által támadott szabályozása kétségtelenné teszi: a jogi képviselővel eljáró fél esetében elvárt és kívánatos a jogi képviselő jelenléte a perfelvételi tárgyaláson, hiszen az osztott perszerkezet bevezetésének következményeként a per előkészítése – azaz az egyes állítások, indítványok megtétele és véglegesítése – ebben a szakaszban történik, és az így rögzült állítások és indítványok alapján kerül sor a bizonyítási eljárásra a per érdemi, tárgyalási szakaszában. A felek és jogi képviselőik személyes jelenlétét vélhetően éppen az teszi szükségessé, hogy a fél a korábban megtett, vagy a perfelvételi tárgyaláson elhangzó vagy ott módosuló nyilatkozataira, indítványaira az ellenérdekű fél érdemben nyilatkozni tudjon, perfelvételi nyilatkozatait megváltoztathassa, így a jogi képviselő jelenlétének a hiánya ne vezessen halasztáshoz, azaz a per elhúzódsához.
- [26] Mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság már az Abh. indokolásában is kifejtette: „a peres eljárásokat tartalmazó kódexek tartalmaznak olyan, a bíróság eljárásának kezdeményezésére és az igények érvényesítések módjára – így a keresetlevél benyújtásának határidejére, annak formájára és tartalmára, a felek és jogi képviselőik tárgyaláson való személyes jelenlétére – vonatkozó szabályokat, előírásokat, követelményeket és feltételeket is, amelyeknek a teljesülését a bíróságnak a per egésze során figyelemmel kell kísérnie, meglétüket, illetve teljesítésüket számon kell kérnie, és nem teljesítésük esetére alkalmaznia kell azokat a törvényben előírt jogkövetkezményeket, amelyek szélső esetben valamely alaptörvényben biztosított alapvető jog – jelen ügyben a bírósághoz fordulás joga – érvényesülésének ellehetetlenüléséhez is vezethetnek az eljárás megszüntetésén, így az elvárt és igényelt jogszolgáltatás elhárításán, megtagadásán keresztül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor rámutat arra is, hogy miután ezek a rendelkezések jellemzően valamely alkotmányos alapjog tényleges érvényesülését is befolyásolják, érintik vagy éppen kizárják azt, és az eljárási kódexekben egyes esetekben szövevényes, nehezen átlátható, néha többféle értelmezést lehetővé tevő rendszert alkotnak, ezért a jogalkotó a bíróságok kötelezettségévé tette – egyes esetekben *expressis verbis* szabályok előírásával – a törvénynek

megfelelő jogérvényesítés elősegítése, előmozdítása érdekében a felek megfelelő tájékoztatását hatékony jogérvényesítésük, végső soron alapvető alkotmányos jogaik reális érvényesíthetősége és érvényesülése érdekében.” (Abh., Indokolás [29])

- [27] 4. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratokból megállapította, hogy az elsőfokú bíróság idéző végzésében nem tájékoztatta teljeskörűen és egyértelműen az indítványozót arról, hogy az ő személyes jelenléte ellenére, jogi képviselője esetleges távolléte esetében – a Pp. vonatkozó rendelkezése alapján a bíróságnak a fél részéről mulasztottnak kell majd tekintenie a perfelvételi tárgyalást, ami a mulasztás jogkövetkezményeinek alkalmazását vonja majd maga után, és a jogi képviselő távolléte akár az eljárás megszüntetéséhez is vezethet. Ehhez képest a bíróság részéről adott tájékoztatás azt tartalmazta, hogy a félnek gondoskodnia kell arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy jogi képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. Az ügyben másodfokon eljáró bíróság pedig – az indítványozóknak a bíróság általi mulasztásra való hivatkozása ellenére, az erre vonatkozó érvüket figyelmen kívül hagyva – helyben hagyta az elsőfokú bíróságnak az eljárás megszüntetésére vonatkozó végzését. A Pp. 133. § (2) bekezdésének első, kivételt nem engedő mondata az idézés tartalmára nézve ugyanakkor egyértelműen azt írja elő, hogy „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli állásához képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”
- [28] Az Alkotmánybíróság jelen ügy elbírálása kapcsán is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által kibocsátott, a perfelvételi tárgyaláson való részvételre idéző végzés a Pp. erre vonatkozó kifejezett előírása ellenére, tehát törvénybe ütköző módon nem nyújtott teljeskörű tájékoztatást az indítványozó részére a perfelvételi tárgyalás megtartásának szabályairól, feltételeiről, *contra legem* nem hívta fel az indítványozó figyelmét az ő, valamint jogi képviselője személyes jelenlétére vonatkozó szabályokra, a jogi képviselő távolmaradása esetén várható jogkövetkezményekre, illetve a nyújtott tájékoztatás kifejezetten félreérthető és félrevezető volt. Mindezek figyelmen kívül hagyásával ugyanakkor a bíróság a jogi képviselő távolmaradását észlelve az eljárás megszüntetéséről döntött, továbbá ezt a döntést a jogorvoslati fórum megerősítette, előidézve ezzel az indítványozó bíróságához való fordulása alapvető jogának ellehetetlenülését.
- [29] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz által felvetett alkotmányossági aggályok megítélésakor tekintettel kellett lennie ugyanakkor arra is, hogy a bírósághoz való fordulás jogának gyakorlati érvényesülésével szoros összefüggésben lévő, így a jogi képviselő személyes megjelenési kötelezettségének kívánalma a perfelvételi tárgyaláson, illetve ennek elmulasztása esetén végső soron az eljárás megszüntetése még a bíróságnak az erre vonatkozó figyelemfelhívását tartalmazó végzése esetén sem ebből, a bíróság által kibocsátott idéző végzésből fakad és nem abból eredeztethető, hanem – mind a személyes részvétel elvárását, mind ennek elmaradása következményeit – maga a Pp. fentebb ismertetett, kihirdetett, és mindenki által megismerhető szabályai keletkeztetik. Másfelől az alkotmányjogi panaszok elbírálása során legalább ekkora súllyal esik latba annak a körülménynek a figyelembevétele és megfelelő értékelése is, hogy az eljárási törvény – szintén fentebb idézett rendelkezése – a bíróságok általános tájékoztatás adására vonatkozó kötelezettségei mellett kifejezetten és konkrétan, *expressis verbis* írják elő részükre „a meg nem jelenés következményeire” való figyelemfelhívást, mintegy – a várható jogkövetkezmények súlyához igazított – figyelmeztetésként: a bíróság akár az eljárás megszüntetéséről is dönthet abban az esetben, ha a jogi képviselővel rendelkező fél jogi képviselője a perfelvételi tárgyaláson nem jelenik meg.
- [30] A fentiek fényében, mint ahogyan azt az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította: „az eljárási törvényben a bíróságok számára kógens jelleggel előírt tájékoztatási kötelezettség teljesítése, a tájékoztatás jogszerűsége, teljeskörűsége és jogszabályoknak megfelelő tartalma szorosan összefügg és nem függetleníthető a – konkrét ügyet tekintve – polgári peres eljárás során az Alaptörvényben garantált egyes alapjogok, így mindenekelőtt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vagy a jogorvoslathoz való jog gyakorlati és hatékony érvényesülésétől. A törvény által a bíróság részére előírt tájékoztatás, kioktatás, figyelemfelhívás rendeltetése, célja és a törvényben való előírásának konkrét oka éppen ezen alkotmányos alapjogok – az eljárási törvényben meghatározott módon és feltételekkel történő – érvényre juttatásának és gyakorlásának az elősegítése, előmozdítása. Másként fogalmazva: az esetlegesen félrevezető – hibás, téves vagy hiányos – bírósági tájékoztatás vagy éppen a tájékoztatás, figyelemfelhívás – kifejezetten *contra legem* – elmaradása adott esetben az Alaptörvényben biztosított egyes alapjogok tényleges érvényesítését és érvényesülését akadályozhatja meg vagy lehetetlenné teszi.”

- [31] A fentiekkel szintén szoros összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy a bíróságok hivatalos közléseivel és megnyilvánulásaihoz, azok helyességéhez, teljeskörűségéhez fokozott közbizalom fűződik, azaz a jogkereső közönség joggal bízik abban, alappal várja el, hogy a jogvita eldöntésére hivatott – az ehhez szükséges kompetenciával, képességgel és legitimációval rendelkező – fórumtól minden esetben körültekintő, a törvény ismeretén alapuló, a jogszabályokban foglaltakat feltétlenül szem előtt tartó és annak minden körülmények között eleget tevő információt, figyelemfelhívást vagy tájékoztatást kapott. Az előfordulhat természetesen, hogy a megemelkedett ügyteher, adminisztrációs hiba vagy bármely más gátló körülmény eredőjeként az eljárás résztvevői nem, vagy nem pontosan a törvény szerinti, a törvénynek megfelelő tartalmú tájékoztatásban, kioktatásban részesülnek. Ennek a ténynek a mindenki számára egyértelművé válását követően azonban a nem megfelelő eligazításban, tájékoztatásban részesített fél általában számíthat arra, hogy – a tévedés, hiányosság súlyához és az általa kiváltott hátrány mértékéhez mérten – a hiba, a tévedés korrekcióra, a mulasztás pedig utóbb orvoslásra kerül. Ezt az elvet és elvárást erősíti az Országos Bírósági Hivatal honlapján olvasható az – a jogkereső közönség számára készített – figyelemfelhívás, információ is, hogy „[a] fellebbezhető határozat mindig tartalmaz tájékoztatást a fellebbezés módjáról. Mindig figyelmesen olvassa el a tájékoztatást és az abban írt határidőt tartsa be! Az esetlegesen téves vagy hibás tájékoztatás pedig soha nem eshet a fél terhére! (Országos Bírósági Hivatal honlapja, Magyarország bíróságai, Fellebbezési és egyéb perorvoslatok menüpont 2.)” (Abh. Indokolás [33]–[34])
- [32] 5. Mindezekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság azt az elvi tételt már korábban – egy, a jogorvoslathoz való jog sérelmére, konkrétan a jogorvoslati határidőre vonatkozó téves hatósági tájékoztatásra és ennek a ténynek a bíróság által történő figyelmen kívül hagyására alapozott alkotmányjogi panasz elbírálása kapcsán – kimondta, hogy „[a] hibás, nem jogszabályszerű tájékoztatás ugyanakkor önmagában nem jelentheti azt, hogy akár az azt tartalmazó döntés, akár e döntést felülvizsgáló döntés a jogorvoslathoz való jog *ab ovo* sérelmével járna. Azonban az előtte folyamatban lévő ügy vizsgálata során az Alkotmánybíróság juthat olyan következtetésre, hogy a jogorvoslati határidőt megjelölő téves hatósági tájékoztatás alkalmas – a konkrét ügy egyedi körülményeinek mérlegelése után – a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmének az előidézésére.” {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [33] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban, figyelembe véve és megerősítve azt a 9/2017. (IV. 18.) AB határozatban rögzített elvet, miszerint a törvény rendelkezéseibe ütköző, a peres eljárás kezdetén vagy folyamán a bíróság részéről adott hibás, hiányos, téves tájékoztatás, kioktatás, figyelem felhívás, illetve ennek elmaradása önmagában nem vezet automatikusan egy, az eljárás során meghozott, vagy – mint jelen ügyben is – éppen az eljárás érdemi megkezdését elutasító bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez, de adott esetben, a konkrét ügy egyedi körülményeit mérlegelve okozhatja a *contra legem* tájékoztatással érintett peres fél valamely alkotmányos alapjogának alaptörvénybe ütköző sérelmét, számba vette azokat a tényeket, szempontokat és körülményeket, amelyek értékelése és mérlegelése alapján a jelen ügyben hozott bírói döntések indítványozó által állított alaptörvény-ellenessége kérdésében állást lehetett foglalni.
- [34] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy körülményeinek mérlegelése körében elsőként figyelembe vette azt a tény, hogy a peres eljárás kezdeményezésekor az indítványozó által meghatalmazott jogi képviselő által szerkesztett és benyújtott keresetlevél utolsó mondatával – „[k]érem, hogy a T. Bíróság személyem esetleges távollétében is szíveskedjék valamennyi tárgyalást megtartani.” – nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a perfelvételi tárgyaláson nem lesz személyesen jelen, megfordítva: kinyilvánította, hogy jogszerű és hátrányos következményektől mentes lehetőségét látja annak, hogy a perfelvételi tárgyaláson ő maga nem jelenik meg személyesen, és ezt a bírósággal tudatta is. A bíróság tehát tudomással bírt az idéző végzés kibocsátása előtt arról a tényről, hogy a jogi képviselő megítélése szerint a Pp. vonatkozó rendelkezései alapján következmény nélküli magatartás lesz részéről a perfelvételi tárgyalásról való esetleges távolmaradás.
- [35] Ezzel szoros összefüggésben mutat rá az Alkotmánybíróság, hogy részben éppen az ilyen, a jogi képviselők körében bevett és elterjedt, továbbá korábban – az új Pp. hatálybalépése előtt – eredményesen alkalmazott, használt szokványok, általános gyakorlattá vált megoldások ismeretében és esetében minősíthető kiemelt fontosságúnak és jelentőségűnek a Pp. 133. § (2) bekezdésében írt az a rendelkezés, amely szerint „[a]z idézésben a címzettet figyelmeztetni kell a meg nem jelenés következményeire, és őt perbeli álláshoz képest a szükséges tájékoztatással el kell látni.”
- [36] Az Alkotmánybíróság ebben a körben tehát kiemelt jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy a bíróság az idéző végzésben annak ismeretében mulasztotta el a törvény által kötelezően, eltérést nem engedő

módon, annak tartalmát konkrétan, pontosan meghatározva *expressis verbis* elrendelt figyelem felhívást a meg nem jelenés következményeire, hogy tudomással bírt az indítványozók keresetleveleiből arról, hogy jogi képviselő szerint számára a perfelvételi tárgyaláson való részvétel a fő szabály szerint nem kötelező. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megítélése szerint fontos szempont még az is, hogy Pp.-nek az osztott perszerkezetre vonatkozó konstrukciója – amelynek új eleme a perfelvételi tárgyalás, ahol annak rendeltetése és funkciója alapján a jogi képvisellel eljáró személyek esetében jogi képviselők személyes jelenléte elvárt és kívánatos, távolmaradásuk pedig mindenképpen hátrányos következményekkel jár a félre nézve, illetve az eljárás megszüntetéséhez is vezethet – egy teljesen új jogintézménynek volt tekinthető az ügy indítványozó által kezdeményezett megindulásakor. Ezért is bír az alkotmányjogi panasz és az abban állított alapjogsérelem mikénti megítélése szempontjából – önmagában a törvényi előírás be nem tartásán túlmenően – fokozott jelentőséggel a jogi képviselő távolmaradására, az ebből következő mulasztásra és a lehetséges permegszüntetésre történő bírósági figyelem felhívás és kioktatás elmaradása.

- [37] Az Alkotmánybíróság meglátása szerint éppen az ilyen esetekben és ügyekben – amikor csak néhány hét vagy hónap telik el egy, érdemét tekintve helyenként gyökeresen megváltozott tartalmú, átfogó, kódex terjedelmű új jogi szabályozás hatálybalépése és a jogszolgáltatás kezdeményezése között, hiszen a perfelvételi tárgyalás jogintézményét bevezető új Pp. szabályai 2018. január 1-jén léptek hatályba, míg az indítványozó az első fokú bírósághoz 2018. február 27-én nyújtotta be keresetét – válik meghatározó jelentőségűvé az első fokon eljáró bíróság részéről az új – a korábbiakban megszokott, attól jelentősen eltérő tartalmú – szabályoknak megfelelő, a követendő és elvárt magatartásra, illetve az ennek elmulasztásából adódó következményekre történő teljeskörű figyelem felhívás és kioktatás, továbbá a fellebbezést elbíráló bíróság részéről a törvényben előírt figyelem felhívásnak a *contra legem* elmaradása tényének és annak a megfelelő értékelése, hogy az új szabályok feltehetően még nem olyan mélységben váltak a jogi képviselők, még inkább a laikus jogkereső közönség számára a joggyakorlat részévé, hogy azok automatikus ismerete és alkalmazása teljes körben és hibátlanul elvárható lett volna.
- [38] Az Alkotmánybíróság döntése meghozatalakor – ahogyan azt az Abh.-ban elbírált ügyben is tette – mérlegelte továbbá azt is, hogy az első fokú döntést hozó bíróság végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a bírósághoz fordulásnak a jogát, e jog tényleges gyakorlásának a lehetőségét az ügyben alkalmazott jogkövetkezéssel, a per megszüntetésével nemcsak hogy korlátozta, sértette, de a jogszolgáltatás megtagadásával az indítványozó számára azt kifejezetten kizárta. A másodfokon eljáró bíróság pedig – annak ellenére, hogy az indítványozó fellebbezésében hivatkozott a törvényben előírt figyelem felhívás elmaradására – jogerős döntésében nem értékelte, nem vette figyelembe annak jelentőségét, hogy a döntés eredményeként az indítványozó alkotmányos alapjoga gyakorlásától esik el.
- [39] Végzetül az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elbírálásakor figyelembe vette és értékelte azt a körülményt is, hogy – az indítványozó erre vonatkozó előadása szerint – jogi képviselője útján keresetét ismételt benyújtotta a bírósághoz, de az érvényesíteni kívánt követelése elévülésére vonatkozó szabályok miatt elmaradt munkabér megfizetése iránti igényét az eredeti keresetében foglalthoz képest már csak korlátozott időintervallumra, ebből adódóan csak csökkentett összegre nézve jelölhette meg. Az indítványozónak tehát az általa elsőként, eredetileg kezdeményezett jogszolgáltatás bíróságok általi megtagadása, azaz meghíúsulása miatt nem pusztán elvi jellegű és természetű sérelme keletkezett, hanem a kényszerűen, időben – a dolog természetéből adódóan – mind jobban távolodva az elévülés kezdő időpontjától, az idő múlásából következően eleve anyagi veszteséget, hátrányt magában hordozó összegre nézve terjeszthette csak elő megismételt, újabb keresetét. A támadott bírói döntések tehát az indítványozót olyan ismételt – az eredetihez képest összegszerűségét tekintve most már csak eleve korlátozott mértékű – jogérvényesítésre szorították, amely nyilvánvaló módon anyagi veszteséget jelentett számára, még keresetlevelének egyébként minden tekintetben helyt adó bírói döntés esetén is.
- [40] 6. A fentiek szempontok és a konkrét ügy egyedi körülményeinek a III/5. pontban (Indokolás [32] és köv.) foglaltak szerinti számbavétele, értékelése és mérlegelése alapján az Alkotmánybíróság – az Abh.-ban foglaltakkal megegyezően – jelen ügy elbírálása kapcsán is úgy ítélte meg, hogy a Tatbányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azzal, hogy a törvény kifejezett rendelkezésébe ütköző, a mulasztás következményeire való teljeskörű és kötelező figyelem felhívást elmulasztotta, majd ezt követően – a nyújtott tájékoztatás félreérthető és félre-

vezető tartalma ellenére – a jogi képviselő távolmaradása miatt, a mulasztás jogkövetkezményeit alkalmazta, az eljárást megszüntető végzésével alaptörvénybe ütköző módon fosztotta meg az indítványozót a bírósághoz fordulás jogának tényleges gyakorlása lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint továbbá a Tatabányai Törvényszék az ügyben benyújtott fellebbezés elbírálása során nem volt tekintettel az ügy alkotmányjogi összefüggéseire és jelentőségére, valamint az ügy más sajátos, egyedi körülményeire – így a törvényben előírt teljeskörű figyelem felhívás elmulasztására – sem. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az így bekövetkezett alapjogsérelem érdemben befolyásolta a bíróságoknak az indítványozó jogszolgáltatásra irányuló igényének megtagadását eredményező döntéseit, ezért azok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének Alaptörvénybe ütköző sérelmét idézték elő.

- [41] Az Alkotmánybíróság az így megállapított alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményeként a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak, továbbá a Tatabányai Törvényszéknek a határozat rendelkező része 1. és 2. pontjában felsorolt végzéseit megsemmisítette.

IV.

- [42] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kezdeményezte még az Alkotmánybíróságnál a Pp. 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is. Erre vonatkozó kérelmének alátámasztásként előadta, hogy a képviselői mulasztásra alapított permegszüntetés más perrendtartásokban nem ismeretes, és – nézete szerint – ennek a permegszüntetési oknak a munkajog területén történő bevezetése, illetve alkalmazása indokolatlan is. Az indítványozó meglátása szerint a Pp. általa támadott szabálya azért is ellentétes a többi eljárási törvény hasonló rendelkezéseivel, mert azok a távolmaradás kimentésére, az akadályoztatás előzetes bejelentésére vagy az esetleges más hiányosságok pótlására kimentési vagy hiánypótlási lehetőségeket tartalmaznak. Az indítványozó véleménye szerint a jogi képviselő távolmaradására alapozott permegszüntetés nem áll arányban a mulasztás súlyával sem, hiszen amíg más hiányosságok esetében a szabályok lehetőséget nyújtanak a hiányosságok pótlására, addig a távolmaradás következményei a Pp. támadott szabálya szerint nem menthetők, nem orvosolhatók. Álláspontja szerint az új szabály gyakorlatban történő alkalmazása aránytalan nehézséget okoz a jogi képviselők munkájában.
- [43] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó következetes gyakorlata alapján jelen alkotmányjogi panaszt is a kérelem tényleges tartalma szerint bírálta el. Az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott kérelme az Alkotmánybíróság megítélése szerint tartalmát tekintve valójában a jogalkotó mulasztásában megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezi a testületnél azzal az indokolással, hogy a távolmaradás kimentésének, az akadályoztatás előzetes bejelentésének vagy az esetleges hiányok utólagos pótlásának a lehetőségére vonatkozó rendelkezések meglétét hiányolja a támadott rendelkezésből.
- [44] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdései alapján a testület kizárólag hivatalból állapítja meg egyéb hatáskörei gyakorlása során, az erre irányuló eljárását tehát az indítványozó sem kezdeményezheti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a jelen ügy vizsgálata eredményeként nem látott okot és indokot arra, hogy az indítványozó által kifogásolt jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a jogalkotói mulasztás esetleges fennállását hivatalból megvizsgálja.
- [45] 2. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a támadott jogi normával összefüggésben jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának a megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól, ezt a hatáskörét viszont az Alkotmánybíróság csak hivatalból eljárva gyakorolja az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján, az indítványozó erre irányuló kérelmét a testület részben az indítványozói jogosultság, részben pedig az Alkotmánybíróságnak az ilyen kezdeményezést tartalmazó indítványok elbírálását lehetővé tevő hatásköre hiánya miatt az Abtv. 64. § a) és b) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [46] A tanács arra alapozta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való jog (azon belül is a bírósághoz fordulás jogának) sérelmét és semmisítette meg a bírói döntéseket, mert – hasonlóan az Abh.-hoz – a bíróság téves tájékoztatása fosztotta meg az indítványozókat a bírósághoz fordulás valós lehetőségétől. Figyelemmel az Abh.-hoz csatolt párhuzamos indokolásomban foglaltakra, jelen ügyben sem értek egyet a döntés indokolásával a következők miatt.
- [47] 1. A döntés szerint a sérelmet az okozza, hogy a bíróságok a jogkövetkezményekre vonatkozó teljeskörű tájékoztatás nélkül megszüntették az eljárást, mivel az indítványozók jogi képviselői a perfelvételi tárgyalást szabályszerű idézés ellenére mulasztották el. A bíróságok végzéseiket a Pp. 227. § (3) bekezdésére alapozták.
- [48] A *fair* bírósági eljáráshoz való jog sérelem jelen ügyben is az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség/arányosság kritérium-rendszerében vizsgálható, vagyis ha a bírói döntésbeli értelmezés a bírósághoz fordulás jogát korlátozza, úgy vizsgálni kell, hogy fennáll-e a korlátozás és ha igen, úgy szükséges-e avagy arányos-e. Az alaptörvény-ellenes alapjogi korlátozás megállapításának tehát nem az az alapja, hogy az esetleges *contra legem* bírói jogértelmezést a konkrét ügy speciális ténybeli körülményei „súlyosbítták”.
- [49] 2. A tanács megállapította, hogy a korlátozást a bírói döntésekben tetten érhető értelmezés valósítja meg. A jogértelmezés az, ami akadályát képezi az alapjog indítványozó általi gyakorlásának.
- [50] A konkrét esetben nem lett volna akadály annak, hogy az indítványozó jogi képviselője útján az elmaradt munkabérét bíróság előtt érdemben követelje. Az akadályt az jelentette, hogy az új Pp. a korábitól eltérően, bizonyos esetekben alapvető jelentőséget tulajdonít a perfelvételi tárgyalásnak, amelyen ezért a jogi képviselő jelenléte elengedhetetlen.
- [51] Mivel a Pp. – az indítványozó és jogi képviselője előtt is ismeretes módon – nem teszi lehetővé azt, hogy a jogi képviselő előzetesen kimentse távolmaradását a perfelvételi tárgyalásról, ezért nem a bíróság akadályozta meg az érdemi igényérvényesítést, hanem az a tény, hogy a felperesi jogi képviselő elmulasztotta a perfelvételi tárgyalást (pergátló akadály).
- [52] Az Alkotmánybíróságnak azt is az értékelése körébe kellett vonnia, hogy a bíróság a mulasztásra vonatkozó, megtévesztő tartalmú nyomtatványon idézte az indítványozót és annak jogi képviselőjét a perfelvételi tárgyalásra. Ennek során arra a kérdésre kellett volna a választ keresni, hogy összességében *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott marad-e az az eljárás, amelyben a bíróság nem tett eleget teljeskörűen tájékoztatási kötelezettségének a perfelvételi tárgyalás jogi képviselő általi elmulasztása kapcsán (ha azonosítható ilyen törvényi kötelezettség a bíróság oldalán). Ebben a körben lehetett volna eljutni arra az értékelésre, hogy a megtévesztő, nem teljes körű bírósági tájékoztatás még akkor is korlátozza a XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert *fair* eljáráshoz való processzuális alapjogot, ha egyebekben a jogi képviselőtől elvárható a Pp. megváltozott rendelkezéseinek az ismerete.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/607/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3139/2023. (III. 27.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szegedi Zsolt ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján kérte a Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozóval szemben büntetőeljárás indult, az eljárás alatt először bűnügyi őrizetben volt, majd előzetes letartóztatásba helyezték. Az ügyészség az indítványozó ellen folyamatban lévő nyomozást megszüntette, a megszüntető határozat azonban nem tartalmazta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 583. § (5) bekezdésében foglalt tájékoztatást a kártalanítási igény előterjesztésével kapcsolatban. A megszüntető határozat – kézbesítési vélelem alapján – 2016. március 9-én került kézbesítésre. Az indítványozó megkeresésére az ügyészség 2017. április 24-én kelt levelében tájékoztatta az indítványozót a kártalanítás lehetőségéről, és ismételten kézbesítette a nyomozást megszüntető határozatot. Az indítványozó ezt követően 2017. május 17-én benyújtotta kártalanítási kérelmét az elsőfokú bíróságnál.
- [3] Az elsőfokú bíróság részben, az előzetes letartóztatás tekintetében helyt adott az indítványozó kártalanítási kérelmének. A bíróság kifejtette, hogy a nyomozást megszüntető határozat közléséhez kötött, a kártalanítási kérelem benyújtására nyitva álló határidő csak akkor kezdődik, amikor a tájékoztatás a terhelt részére kézbesítésre került. Az állam nevében eljáró hatóság mulasztása nem értékelhető a kártalanításra jogosult terhére. A fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú határozatot. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az indítványozóval az ügyészség egy hiányos határozatot közölt, mert a határozat nem tartalmazta a régi Be. 580. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatást a kártalanításról, amely a határozat kötelező tartalmi eleme.
- [4] A jogerős ítélet ellen a Magyar Állam felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben arra hivatkozott, hogy a régi Be. 583. § (1) bekezdésében foglalt, a kártalanítási igény érvényesítésére nyitva álló jogvesztő határidő 2016. szeptember 10-én lejárt, ezért az indítványozó 2017. május 17-én előterjesztett kártalanítási kérelme elkésett. A Kúria 2020. március 24-én meghozott Pfv.VIII.20.268/2019/4. számú végzésében hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet és megszüntette a pert. A Kúria döntésében részletesen kifejtette, hogy a kártalanítási igény érvényesítésére nyitva álló határidő a nyomozás megszüntetésétől számított hat hónap, amely jogvesztő. A Kúria álláspontja szerint a kártalanítási igény előterjesztéséről szóló tájékoztatás elmaradása nem eredményezi a jogvesztő anyagi jogi határidő meghosszabbodását.
- [5] 2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján kéri a Kúria Pfv.VIII.20/268/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [6] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az ügyészség nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének a kártalanítás előterjesztésével kapcsolatban. Az indítványozó hivatkozott arra az ítélkezési gyakorlatra, ami egyébként az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában is megjelent, miszerint a tájékoztatás elmaradása esetén az igényérvényesítéssel nem lehet késedelembe esni a jogállamiság és a személyi szabadság alkotmányos alapelvek érvényesülésének biztosítása érdekében. A Kúria eltért az ítélkezési gyakorlattól, mert az igényérvényesítés határidejének kezdetét nem a tájékoztatáshoz, hanem

a megszüntető határozat átvételéhez kötötte. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ezzel a jogértelmezéssel visszatért a korábbi, alkotmányos jogi szabályozás hiánya miatti alkotmányellenes helyzethez, amely sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot és a személyi szabadsághoz való jogot.

II.

[7] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

[...]

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[8] 2. A régi Be. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„580. § (1) Kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért, a házi őrizetért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha

I. a nyomozást azért szüntették meg, mert [...]

c) nem a gyanúsított követte el bűncselekményt, illetve a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el,”

„583. § (1) A terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, az 580. § (1) bekezdés III. pontja és (2) bekezdése szerinti bűnösséget megállapító ítélet, a rendkívüli jogorvoslat eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt. E határidő elmulasztása jogvesztő.

[...]

(5) A terheltet kártalanítási igényének jogalapjáról, az igény érvényesítésének határidejéről, a határidő kezdő időpontjáról és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellegéről az (1) bekezdés szerinti határozat közlésével egyidejűleg tájékoztatni kell.”

III.

[9] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeinek vizsgálatakor az alábbiakat alapította meg.

[10] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt megvizsgálta, teljesültek-e az indítvány befogadhatóságának az Abtv.-ben meghatározott feltételei.

[11] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[12] Az Alkotmánybíróság fenntartja korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható

- hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén {3051/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [15]–[16]} – lehet alapítani. Az indítványozó sérelme viszont nem tartozik a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe, az általa előadottak nincsenek összefüggésben a visszaható hatályú jogalkotással vagy jogalkalmazással, vagy a felkészülési idő hiányával. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [13] Az indítványozó beadványában hivatkozott arra is, hogy a sérelmesnek tartott bírói döntés az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését is sérti. Ezek az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezések a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogról, illetve a hatóságok által feladatuk teljesítése során jogellenesen okozott kár megtérítéséhez való jogról rendelkeznek. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alaptalan szabadságelvonás miatti kártérítési kérelmének a kérdésben kizárólag bírói fórumok döntöttek. Ennek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó számára sérelmezett eredménnyel záruló ügyében kizárólag bíróságok jártak el a bíróságokra irányadó eljárási szabályok szerint, ezért az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított, a hatóságok, azaz alapvetően a közigazgatási szervek által lefolytatott eljárásokhoz kapcsolódó jogai kétséget kizáróan nem sérülhettek, ilyen – az indítványozó jogsérelme okozásának elvi lehetőségét magában hordozó – hatósági eljárás vagy eljárások hiányában. Az alkotmányjogi panasz ezen elemének érdemi vizsgálatára és elbírálására tehát az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában írt feltételnek való meg nem felelése miatt nem volt lehetősége.
- [14] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását, jelen ügy befogadását azonban mindkét szempont alátámasztotta.
- [15] A panasz azt az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést veti fel, hogy összeegyeztethető-e az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdésével a régi Be. 583. § (1) és (5) bekezdése közötti kapcsolat hiánya, azaz, hogy a terhelt kártalanítási igényének jogalapjáról, az igény érvényesítésének határidejéről, a határidő kezdő időpontjáról és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellegéről való, a régi Be. 583. § (5) bekezdésében előírt tájékoztatás nélkül is a régi Be. 583. § (1) bekezdése szerinti határozat, ítélet vagy végzés közlésével kezdődik a hathónapos határidő. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességhez vezethet az, hogy a hatóságok, amelyek az előírt tájékoztatás megtételét elmulasztják, e mulasztásukkal megsértik a tisztességes hatósági eljárás követelményét, valamint a IV. cikk (1) bekezdése szerinti szabadsághoz való jog egyik garanciájától megfosztják az érintetteket.
- [16] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt 2021. július 12-én befogadta.
- IV.
- [17] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [18] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmének alátámasztására az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdésének sérelme tekintetében előadottakat ismétli, illetve a jelen ügyben az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdésének sérelme a tisztességes eljárás sérelme szempontjából speciális. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban előadottakat az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdésének sérelme vizsgálata során bírálta el.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróság 7/2022. (IV. 26.) AB határozatában foglalkozott részletesen a kártalanításról való tájékoztatás elmulasztásának alkotmányossági kérdéseivel. A testület hangsúlyozta, mivel a régi Be. 583. § (5) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának nincs semmilyen jogkövetkezménye, nem az ügyészség

határozata vagy az eljáró bíróságok kártalanítási igényt elkésettség miatt elutasító végzéseit üresítették ki a régi Be. 583. § (5) bekezdésében írt szabályt (Indokolás [41]).

- [20] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben elbírált kártalanítási igény benyújtásakor hatályban volt és alkalmazandó, a kártalanítási igények elbírálására vonatkozó jogszabályi rendelkezések tartalmazták, hogy az érintettek számára az alaptalan vagy törvénytörő szabadságkorlátozásukból eredő káruk érvényesítésére hat hónap áll rendelkezésükre, a határidő kezdő időpontja – a jelen ügy tényállása szerint – a nyomozás megszüntetéséről szóló határozatnak a terhelttel való közlése. A törvény kifejezett rendelkezése szerint ez a határidő jogvesztő, azaz a határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.
- [21] Az Alkotmánybíróság megerősíti a 3198/2022. (IV. 29.) AB határozatában a vonatkozó szabályozással kapcsolatban részletesen kifejtett álláspontját, miszerint a szabályozás a kártalanítási igényeik sikeres érvényesítésében elsősorban az érdekelteket, érintett személyeket, főképpen pedig jogi képviselőiket a szóban forgó igényeik előterjesztése során gondos és körültekintő eljárásra ösztönzi. Ez jelen esetben is azt eredményezte volna, hogy igényeiket az előírt tájékoztatás elmaradásától függetlenül is a törvényes határidőn belül terjesztik elő, betartva a törvényben írt transzparens, követhető és egyértelmű szabályokat ugyanúgy, ahogyan hasonló feltételek létezésével és teljesítésük számonkérésével minden más igényérvényesítés esetében is a potenciális jogosultaknak számolniuk kell (Indokolás [30]).
- [22] Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben, és jelen ügy kapcsán is megerősíti a 7/2022. (IV. 26.) AB határozatában a vonatkozó szabályozás hiányosságára való megállapításait. Az említett törvények rendelkezéseinek alkotmányosságát ezen hiányossággal összefüggésben azonban az Alkotmánybíróság a jelen ügyben – egymástól eltérő okokból – nem vizsgálhatta (ezzel kapcsolatban lásd bővebben: (Indokolás [45]–[46]).
- [23] 3. Az alkotmányjogi panasz alapján a konkrét ügyben alkalmazásra került jogszabályi rendelkezések vizsgálatát követően az Alkotmánybíróságnak a továbbiakban azt kellett eldöntenie, hogy a Kúria alaptörvénybe ütköző módon zárta-e el az indítványozót az Alaptörvény IV. cikkében számára garantált jogának érvényesítésétől arra való hivatkozással, hogy az igény előterjesztése elkésett.
- [24] Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratokból megállapíthatóan, továbbá az indítványozó által sem vitatottan az indítványozó 2014. november 20-tól 2014. november 21-ig bűnügyi őrizetben, 2014. november 21-től 2015. március 20-ig volt előzetes letartóztatásban embercsempészés büntette miatt vele szemben folytatott büntetőeljárás során. Az ügyészség 2015. március 20-án megszüntette az indítványozóval szemben a nyomozást, mert nem találta megállapíthatónak, hogy bűncselekményt követett el. A nyomozást megszüntető határozatnak a terhelt részére kézbesíteni rendelt kiadmány „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza az ügyészségre. Az ügyészség a kézbesítési vélelem beálltának napját 2016. március 9-ében állapította meg. Az indítványozó 2017. április 4-én kelt megkeresésére az ügyészség 2017. április 24-én kelt levelében tájékoztatta a terheltet a kártalanítás lehetőségéről, és egyben ismételten kézbesítette a nyomozást megszüntető határozatot. Az indítványozó felperes 2017. május 17-én terjesztette elő a kártalanítás megfizetése iránti keresetlevelét.
- [25] A Kúria határozatában hivatkozott a következetes bírói gyakorlatra, miszerint a nyomozás megszüntetéséről szóló határozat kézbesítésétől számított 6 hónap jogvesztő határidő, amelyre irányadó a 4/2003. Polgári Jogegységi Határozat is. A Kúria elismerte, hogy az ügyészségnek a nyomozás megszüntetésével egyidejűleg tájékoztatni kellett volna a terheltet a kártalanítási igény előterjesztéséről, a tájékoztatás elmaradása azonban nem eredményezi a jogvesztő anyagi határidő meghosszabbodását. A Kúria fenntartotta a Pfv.III.21.314/2017/4. számú határozatában már kifejtett álláspontját, hogy a jogvesztő határidő letelte azzal a következménnyel jár, hogy megszűnik a jogosult igényérvényesítési lehetősége, függetlenül attól, hogy terheli-e őt felróható mulasztás vagy sem. A Kúria azt is kiemelte, hogy a kártalanítási igény határidőben való előterjesztésének vizsgálata során a bíróság nem járhat el méltányosan. Erre tekintettel a Kúria hatályon kívül helyezte a korábbi ítéleteket és megszüntette a pert.
- [26] Az Alkotmánybíróság a bíróságok által megállapított és az indítványozó által sem vitatott tényállás és a bíróságok által a döntéseik meghozatala során alkalmazandó jogszabályi rendelkezések egybevetése alapján megállapította, hogy a Kúria az indítványozó által támadott végzése meghozatala során a számára is irányadó – az abban foglaltaktól eltérést nem engedő, mérlegelést vagy méltányosságot lehetővé nem tevő – szabályt tartalmazó régi Be. rendelkezéseinek megfelelően járt el és hozta meg döntését. Jelen eljárásban az Alkotmánybíróság a bírói döntés vizsgálata és értékelése során figyelemmel volt az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is, amely szerint a bíróságoknak a jogalkalmazásuk során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és

az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a Kúria számára az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések kogens jellegére tekintettel nem állt rendelkezésre számára bármilyen mozgásteret biztosító értelmezési tartomány, azaz jogalkalmazása során – szembe menve a normával, *contra legem* – nem választhatott olyan értelmezést, amely a megkésettlen kezdeményezett jogérvényesítés kapcsán a régi Be.-ben rögzített alaptörvényi garanciát, azaz a kár megtérítésére irányuló jogosultságot ennek és a jogszabály szövegének ellenére érvényre juttathatta volna.

- [27] 4. Az Alkotmánybíróság a támadott végzés és az annak meghozatalához vezető eljárás vizsgálatának eredményeként – korábbi határozataiban foglaltakkal összhangban – megállapította, hogy az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésében foglalt szabadsághoz való jog, valamint a IV. cikk (4) bekezdése szerinti kár megtérítéséhez való jog érvényesülését nem az eljáró bíróság korlátozta, hanem az alkalmazandó jogszabályi környezet, a jogvesztő határidő és a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának hiányzó jogkövetkezménye. Az Alkotmánybíróság a támadott végzés kapcsán megállapította, hogy nem a bíróság jogalkalmazása korlátozta az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdései érvényesülését, hanem az irányadó jogszabályi környezet, és ezért a Kúria végzése nem alaptörvény-ellenes. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel a Kúria végzésének megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1286/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3140/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8. számú végzésére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikke (1) bekezdése, XVI. cikke, XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő. Az indítványozó mint különélő édesapa számára közös gyermekük tekintetében az együtt élő szülő – a gyermek édesanyja – úgy biztosította 2021. november 19. napján 16 órától 2021. november 21. napján 19 óráig a folyamatos kapcsolattartást, hogy a gyermeket a verstanuláshoz szükséges tanfelszerelés (olvasókönyv) nélkül adta át, ezáltal megzavarta a gyermekkel való zavartalan kapcsolattartást. A verstanulásról mint házi feladatról az indítványozó csak a gyermek leckeüzetéből értesült.
- [3] Ezt követően az indítványozó a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/B. § (3) bekezdése és (4) bekezdés *d*) pontja alapján azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a kérelmezett édesanya neki felróható módon megghiúsította a gyermekkel való kapcsolattartást a fenti időpontban, és rendelje el a végrehajtását.
- [4] A Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8 számú végzésével indítványozó kérelmét elutasította, érdemben vizsgálta, hogy a kérelmezett édesanya tekintetében a Bpnp. 22/B. § (4) bekezdése szerinti felróhatóság megállapítható-e. A Járásbíróság döntésének indokolása során abból a tényből indult ki, hogy a folyamatos kapcsolattartás teljes terjedelemben megvalósult, az indítványozó az olvasókönyv hiányát a nemperes eljárás megkezdéséig nem jelezte az együtt élő édesanyjának. Megállapította továbbá azt is, hogy a kapcsolattartás a megjelölt teljes időtartamban zavartalanul megvalósult a tankönyv hiánya ellenére is. A járásbíróság végzésében végül felhívta a feleket a kapcsolattartás körében történő fokozott együttműködés jelentőségére (Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8. számú végzése, Indokolás [43]).
- [5] A Szegedi Törvényszék e döntést 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzésével helybenhagyta. Döntésének indokolásában az Alkotmánybíróság 3067/2022. (II. 25.) AB határozatában foglalt alkotmányossági követelményrendszer kívánalmaiból indult ki (Indokolás [27]). Ez alapján megállapította, hogy a tankönyv hiánya a gyermek és az indítványozó „minőségi együtt töltött idejét nem befolyásolta” (Indokolás [28]). A Szegedi Törvényszék egyebekben részletesen értékelte az együttélő szülő magatartásának felróhatósága körében a felmerült körülményeket, amelynek során arra a következtetésre jutott, hogy a gyermeket nem érte hátrányos következmény, a tanulmányi előmenetelét hátrányosan nem befolyásolta az olvasókönyv hiánya 2021. november 19-21. napok között.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikkét és XVI. cikkét azért sértik a panasszal támadott végzések, mert kiüresítik a Ptk. 4:180. §-a és 4:178. §-a szerinti rendelkezéseket: „a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek nem kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben – akár közös programként – a tanulást választják”.
- [7] Az indítványozó szerint az ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése is sérült, mert a Szegedi Járásbíróság az eljárás során benyújtott kérelmezetti ellenkérelmet nem küldte meg véleményezésre az indítványozó

számára. Ezáltal sérült a fegyverek egyenlőségének elve. Az indítványozó végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét is megjelölte. Álláspontja szerint „a bizonyítással kapcsolatos indítványozási és észrevételezési jog éppen azt teszi lehetővé, hogy már az elsőfokú eljárásban ütköztetni lehessen az álláspontokat. Ha ez a bizonyítékok ügyféllel való megismertetésének elmaradása miatt nem történik meg az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban ugyan van rá lehetőség a teljes felülbírálat okán, azonban a másodfokú döntés ellen már nem lehet jogorvoslatot előterjeszteni, így a bizonyítással kapcsolatos érvelés sem kifogásolható. Az elsőfokú döntés elleni jogorvoslat pedig az alapvető eljárási jogok korlátozása miatt fogalmilag nem lehet teljes körű”.

- [8] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [9] 3.1. A támadott másodfokú végzést az indítványozó 2022. július 15-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. augusztus 1-jén – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be a Szegedi Járásbírósághoz.
- [10] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható [3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]]. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozott, mindazonáltal részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében nem az indítványozó gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben érdemi elbírálásra nincs lehetőség [vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]].
- [12] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság alapjogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a gyermek olvasókönyve átadásának a hiánya nem sértette a kapcsolattartás zavartalanságát); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét: ebben a vonatkozásban az indítvány – az alaptörvényi rendelkezés megjelölésén kívül – egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó a *fair* eljáráshoz való jog sérelmének állításával összefüggő érveit csupán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozva mutatta be, arra nem tért ki panasz beadványában, hogy a támadott bírói végzések miért és mennyiben érintik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* hatósági eljáráshoz való jogot, és miért okozzák ezen alapjog sérelmét.
- [14] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, ezzel összefüggésben a XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében lehet határozottnak tekinteni.
- [15] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alkotmánybíróság a követelőkben e befogadási feltételnek való megfelelést a kapcsolattartáshoz való jog [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése], valamint a *fair* eljáráshoz és jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése] tekintetében elkülönítve vizsgálta.
- [16] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és XVI. cikk (2) bekezdésével összefüggésben, már kidolgozta ugyanis a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat], és a kapcsolattartás zavartalanságának a kérdéskörével is foglalkozott

[lásd: 3351/2022. (VII. 25.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.; 3067/2022. (II. 25.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.

- [17] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Elvitel esetében a „gyermek átadása magába foglalja a gyermek személyén túl a gyermek ruházata és a kapcsolattartás során szükséges egyéb tárgyai (például állandó vagy eseti gyógyszerek, tanszerek, biztonságérzetet növelő alvójáték) átadásának a kötelezettségét is. Ennek elsődleges indoka, hogy a józan ésszel, de legfőképpen a gyermek legjobb érdekével bármilyen más értelmezés ellentétes lenne” (Abh., Indokolás [56]). A szükséges tárgyak köre esetről esetre eltérő lehet. Amint azt az Abh. általános jelleggel megállapította, azokat a tárgyakat kell a gyermek számára összekészíteni, „amelyekre a gyermeknek a kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet, és amelyekkel csak a gondozó szülő rendelkezik” (Indokolás [56]).
- [18] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egybe hangzóan jutottak arra a következtetésre, hogy a gyermek édesanyjának felróhatósága nem állapítható meg, hiszen minden elvárható megtett annak érdekében, hogy a kapcsolattartás zavartalanul megvalósuljon. Az olvasókönyv hiánya a teljes terjedelemben megvalósult kapcsolattartás zavartalanságát nem érintette, e hiány a gyermeknek hátrányt nem jelentett. E megállapításokat a bíróságok okszerűen indokolták.
- [19] Jelen esetben az indítványozó magát a nemperes eljárásban hozott döntést, annak rá nézve hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése során nem a végzésben foglalt eredményre jutott volna, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy fenti gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.
- [20] Összefoglalva a fentieket: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (2) bekezdése] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] Az indítványozó a fentiekén túl állítja, hogy a Szegedi Járásbíróság nem küldte meg számára a kérelmezett édesanya által benyújtott ellenkérelmet, amely miatt sérült a *fair* eljáráshoz való joga és jogorvoslathoz való joga is.
- [22] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (7) bekezdésében elismert *fair* bírósági eljáráshoz való joggal és jogorvoslathoz való joggal összefüggésben kiforrott gyakorlata van. A testület a korábbiakban vizsgálta azt, hogy mely döntések ellen van lehetőség jogorvoslatra {e körben vizsgálta az Alkotmánybíróság a hatósági és bírói döntések ellen biztosított jogorvoslati lehetőségeket: 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]; valamint a jogszabályok ellen kizárt jogorvoslati jogot, például: 20/2011. (III. 30.) AB határozat, ABH 2011, 645}. Ebben a körben kitért az „érdemi, illetve eljárást lezáró döntés” kritériumainak való megfelelésre is [lásd például: 114/2010. (VI. 30.) AB határozat]. Értelmezte továbbá azt is, hogy mit jelent a tényleges és hatékony jogorvoslat érvényesülése {például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat; összefoglalóan lásd legutóbb: 3440/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában továbbá a *fair* bírósági eljáráshoz való jog több részjogosítványból épül fel, amelyek egyike a fegyverek egyenlősége. A valamennyi peres eljárásban érvényesülő fegyveregyenlőség részjogosultságát a testület közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vezette vissza {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [173]–[177]; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat}.

- [23] Jelen alkotmányjogi panasz fentiekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [24] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alaptörvény-ellenesség megállapíthatósága szempontjából a kézbesíteni elmulasztott irat tartalmának is jelentősége van. Attól ugyanis, hogy a kézbesítés elmaradása formálisan esetleg kimerítheti egy szakági eljárási szabály megsértését, még nem biztos, hogy ez szükségképpen magával vonja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapíthatóságát és ezáltal a bíróság döntésének megsemmisítését is [3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [21]; 3419/2021. (X. 15.) AB végzés].
- [26] A törvényszék jelen panasszal támadott végzésében – az Alkotmánybíróság fenti érvelésével egyezően – arra a következtetésre jutott, hogy „a kérelmezett észrevétele olyan további új információt nem tartalmazott, amely indokoltá tette volna az észrevétel további nyilatkozattételre való kiadását, ugyanakkor ez az eljárás indokolatlan elhúzódását eredményezte volna” (Indokolás [26]). A törvényszék összefoglalóan megállapította, hogy a nemperes eljárás sajátosságából fakadó eljárási jogszabályokat a Szegedi Járásbíróság megtartotta, eljárási szabálysértés nem történt.
- [27] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben nem veti fel az Abtv. 29. §-a szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [28] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ába foglalt feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1835/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3141/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 3/2013. (III. 8.) önkormányzati rendelete 2. § v) pontja és 33/N. §-a, valamint a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelete 1. melléklet 1.2b. pontja alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Nemes Ákos Zoltán ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján.
- [2] 1.1. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 3/2013. (III. 8.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 2. § v) pontja és 33/N. §-a, valamint a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: SZMSZ) 1. melléklet 1.2b. pontja ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, illetve XXIV. cikk (1) bekezdésével, és ezért az előbbi jogszabályi rendelkezéseket az Alkotmánybíróság semmisítse meg.
- [3] Az indítványozó a fenti jogi képviselőjével eljárva egy másik alkotmányjogi panaszt is benyújtott az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján, amelyben az előzővel egyező jogszabályi rendelkezéseket ugyanazon alaptörvényi szabályokra hivatkozva támadta és ugyanazt a megállapítást és jogkövetkezmény levonását kérte az Alkotmánybíróságtól. A beadványok előbb jelzett azonosságaira tekintettel az ügyek végzéssel egyesítésre kerültek egy eljárásban való elbírálás végett az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése szerint.
- [4] 1.2. Az alkotmányjogi panaszokra okot adó körülmények lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [5] A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló 3/2013. (III. 8.) önkormányzati rendelet, valamint a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 22/2022. (VII. 7.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.Mód.) módosította az Ör.-t. A fővárosi közterület-használat általános rendelkezései az Ör. 1-28/B. §-aiban foglalnak helyet. Az Ör.Mód.-dal az vált 2022. július 8-tól hatályos módon a szabályozás részévé, hogy digitális reklámberendezés kizárólag a Fővárosi Önkormányzat által erre a célra kijelölt közterületi helyszínen (a továbbiakban: digitális reklámhelyszín) helyezhető el [lásd: Ör. 33/N. § (1) bekezdés]. Az Ör. szerint digitális reklámberendezésnek minősül a „hangos vagy néma mozgóképek, illetve állóképek elektronikus úton való megjelenítésére szolgáló eszköz, amely gazdasági reklám megjelenítésére szolgál” [Ör. 2. § v) pont]. Már 2018. május 1-jétől az általános szabályok részét képezi többek között az, hogy a közterület rendeltetésétől eltérő használata kérdésében a Fővárosi Önkormányzat önkormányzati hatósági hatáskörben hoz döntést. A közterület előbbi használatához a Fővárosi Önkormányzat hatósági határozatba vagy hatósági szerződésbe foglalt hozzájárulása szükséges [lásd: Ör. 5. § (1a) bekezdés].

- [6] A digitális reklámbereendezések elhelyezésének különös szabályait az Ör. 33/N. §-a tartalmazza az Ör.Mód. nyomán. Az egyik különös rendelkezés értelmében a Fővárosi Önkormányzat a digitális reklámhelyszín kijelöléséről külön döntést hoz [lásd: Ör. 33/N. § (2) bekezdés]. A kijelölés hatáskörét a Fővárosi Közgyűlés a Tulajdonosi Bizottságra ruházta át az SZMSZ 1. melléklet 1.2b. pontjában.
- [7] Az alkotmányjogi panaszok benyújtásáig ugyanakkor a hatáskör gyakorlója nem jelölt ki digitális reklámhelyszínt. Ennek ellenére az indítványozó számos kérelmet terjesztett elő közterület-használati engedély megszerzésére digitális reklámbereendezések elhelyezése céljából, de azt mind az elsőfokú (Tulajdonosi Bizottság), mind a másodfokú (Fővárosi Közgyűlés) önkormányzati hatóság elutasította, hivatkozva arra, hogy ilyen kérelem kizárólag a kijelölő döntésben megjelölt határidő lejártát megelőző tizenötödik naptól nyújtható be [lásd: Ör. 33/N. § (4) bekezdés].
- [8] 1.3. Budapest főpolgármestere *amicus curiae* beadványt nyújtott be az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján, amelyet az Alkotmánybíróság figyelembe vett döntéshozatala során.
- [9] 2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a következőket adta elő.
- [10] 2.1. A jogállamiság-jogbiztonság [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] több okból kifolyólag is sérült az indítványozó első beadványa szerint. A normavilágosság követelménye nem teljesült, mert az új szabályozás pontatlan, nem egyértelmű. A kellő felkészülési időt nem biztosította a jogalkotó, hiszen nem adott lehetőséget arra, hogy a megváltozott szabályozási környezethez az indítványozó hozzá tudja igazítani gazdálkodását; a visszaható hatály tilalmát is megsértette, hiszen az Ör.Mód.-dal megállapított rendelkezéseket alkalmazták az indítványozó azon hatósági ügyeiben, amelyek esetében a kérelmeket 2022. július 8. előtt nyújtotta be.
- [11] A tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] az indítványozó első beadványában kifejtett álláspontja szerint azért ellentétes a támadott szabályozás, mert a „rendeletmódosításhoz fűzött indoklás nem tartalmaz olyan rendelkezést, amiben kifejtene, hogy miért volt indokolt a reklámhelyszínek kijelölésének, mint feladatnak a Tulajdonosi Bizottságra ruházása [...]. [...] [T]ovábbá, hogy nem derül ki, hogy milyen okból nem rendeleti szinten kerülnek meghatározásra a korábbi gyakorlatot követve a használati kérelemmel érintett helyszínek. A rendeletmódosítás a szabályozási keretek (milyen időintervallumon belül kell kijelölnie a területeket, egyáltalán fennáll-e bármiféle kötelezettség a területek kijelölésére) rögzítése és az egyes eljárási részletszabályok deklarálása nélkül ad mérlegelési jogkört a Bizottság »kezébe«. A Tulajdonosi Bizottság mérlegelési jogköre a jelen szabályozás értelmében széleskörű, a módosítással a közterület-használati kérelemmel kezdeményezett eljárás időben elhúzódó, garanciákkal nem övezett, költséges.”
- [12] 2.2. Az indítványozó második alkotmányjogi panaszában azt is előadta kérelme alátámasztásaként, hogy az általa előterjesztett „közterület-használati kérelmeket elutasító döntések tekintetében az elsőfokú határozatokkal szemben egytől egyig az összes közterületre tekintettel törvényes határidőn belül fellebbezést terjesztett elő, majd ezt követően a másodfokú elutasító határozatokkal szemben kereseti kérelmeket nyújtott be a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság számára, melyekben kérte a bíróságtól, hogy egyedi normakontroll eljárás keretében kezdeményezze az elutasító határozatokban alkalmazott rendeletmódosítás kapcsán az Alkotmánybíróság eljárását, valamint indítványoztuk, hogy a Törvényszék jogszabálysértés miatt [...] forduljon a Kúria Önkormányzati Tanácsához és kezdeményezze eljárását”.
- [13] A jogbiztonság és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét azzal fokozta tovább a jogalkotó az indítványozó szerint, hogy az önkormányzati hatóság teljesen átláthatatlanná tette gyakorlatát azáltal, hogy az indítványozó egyik ügyében – a többivel ellentétben – nem hivatkozott az Ör.Mód. által hatályba léptetett változtatásokra.
- [14] Ezekon felül az indítványozó második beadványában megerősítette, illetve részben megismételte az első beadványban szereplő érveket, továbbá csatolta azokat a másodfokú határozatokat, amelyek elutasították kérelmeit.

- [15] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [16] 3.1. A közvetlen alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejére különös szabály vonatkozik. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése szerinti 180 napos határidőt az indítványozó mindkét beadványával betartotta a sérelmezett szabályozás hatálybalépéséhez (2022. július 8.) képest. Az első panaszt 2022. augusztus 16-án, a másodikat 2022. december 21-én nyújtotta be.
- [17] 3.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság összefoglalta az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz-eljárás megengedhetőségére vonatkozó állandó gyakorlatát.
- [18] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy ez eljárás kivételesen akkor kezdeményezhető, ha „az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint »[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie [lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]]« {3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]}. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. »Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia.« {Először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]} {A gyakorlat összefoglalását lásd például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]–[35]}” {3230/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [12]; lásd még: 3030/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság összevetette fentebb összefoglalt gyakorlatát az indítványozó érintettségével.
- [20] Ahogyan az a jelen végzés 1.2. pontjában (Indokolás [4] és köv.) szerepel, a Fővárosi Önkormányzat hatósági hatáskörben hozott döntéseket arról, hogy engedélyezi-e a közterület használatát digitális reklámberendezések elhelyezése céljából. Az indítványozó tehát a hatósági határozat által szerezhette volna alanyi jogot ezek elhelyezésére, azaz egyedi jogalkalmazói aktus meghozatalára van szükség. Az önkormányzati hatóság elutasította az indítványozó vonatkozó kérelmeit. Az indítványozó által becsatolt mindegyik másodfokú határozat rögzíti, hogy az elsőfokú „hatóság a benyújtott dokumentáció alapján helyesen állapította meg, hogy a kérelmezett digitális információs célú berendezés [...] digitális reklámberendezésnek minősül, [...] ezért arra az Fkr. 33/N. §-át is alkalmazni kell”. A digitális reklámberendezés fogalmának jogszabályhelyét az előbbi határozatok kifejezetten hivatkozták, azt az alkalmazott jog részévé tették, amikor összevetették a fogalmat a kihelyezendő eszközök műszaki adataival.
- [21] Hangsúlyozandó, hogy az elutasításról rendelkező hatósági döntésekkel szemben az indítványozónak nem csak elvi szinten álltak rendelkezésre jogorvoslati lehetőségek, hanem élt is azokkal, hiszen az elsőfokú önkormányzati hatósági határozatokkal szemben fellebbezéseket nyújtott be, majd az ezek alapján hozott másodfokú önkormányzati hatósági határozatokkal szemben gyakorolta a bírósághoz fordulás jogát. Egyfelől tehát az volt megállapítható, hogy a sérelmezett szabályozás nem közvetlenül, hatósági vagy bírósági jogalkalmazói döntés közbejötté nélkül hatályosult. Másfelől pedig arra szükséges rámutatni, hogy az indítványozó számára rendelkezésre álltak jogorvoslati lehetőségek, amelyek közül a közigazgatási perek a második alkotmányjogi panasz benyújtásakor még folyamatban is voltak.
- [22] Ezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg az Ör. 2. § v) pontja és 33/N. §-a vonatkozásában, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz speciális feltételei közül nem teljesült az, hogy ezek a szabályok közvetlenül okoznának sérelmet az indítványozónak. Utal arra az Alkotmánybíróság, hogy a bírósági eljárások befejezését követően az indítványozó élhet az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának lehetőségével, amennyiben ezek törvényi feltételei fennállnak majd.
- [23] Az SZMSZ 1. melléklet 1.2b. pontja tekintetében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy ez egy hatáskör-átruházási szabály, és mint ilyen az indítványozóra nem vonatkozik, ezért az indítványozó érintettségére, következésképpen személyes érintettségére vonatkozó feltétel nem teljesült.

- [24] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszok nem feleltek meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság – a befogadhatóság egyéb feltételeinek vizsgálatát mellőzve – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította azokat.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1884/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3142/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Keresztes Tamás János ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó és volt élettársa kapcsolatából két gyermek született (2009-ben és 2013-ban), 2017-ben azonban a felek elhidegültek egymástól, a konfliktusok pedig a nagyobb gyermeket annyira megviselték, hogy pszichiátriai kezelésre is szorult. Az illetékes gyámhivatal arra hivatkozással, hogy az édesanya a gyermek orvosi ellátását megtagadta, a két gyermeket azonnali és súlyos veszélyeztetettségére hivatkozással az apai nagyszülőnél helyezte el ideiglenes hatállyal. A gyermekeket addig nagyobb részben ellátó édesanyának ezt követően csak alkalmoszerű, eseti találkozásokra nyílt lehetősége a gyermekekkel. A másodfokú hatóság a gyámhivatal gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezését elrendelő határozatát utóbb megsemmisítette, tekintettel arra, hogy az azonnali intézkedés szükségessége nem állt fent.
- [3] Az elsőfokú bíróság ezt követően végzésében úgy döntött, hogy a két gyermeket – ideiglenes intézkedéssel – az apai nagyszülőnél helyezi el és ellenőrzött körülmények között szabályozta az anya és gyermekek kapcsolattartását. Az elsőfokú bíróság végzését a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte. A hatályon kívül helyezés folytán a szülők szülői felügyeleti joga feléledt.
- [4] 2018 májusában az anya a két gyermeket kapcsolattartásra magával vitte, amelyet követően a nagyobb gyermeket visszavitte az indítványozóhoz, a kisebb gyermeket azonban a háztartásában tartotta, lakcímét Budapestre átjelentette és óvodába is beíratta. Ezután a szülők önállóan gondoskodtak a két gyermekről, a nagyobb az indítványozó, a kisebb az édesanya háztartásában nevelkedett. A felek között semmilyen, a gyermekeket érintő kérdésekben nem jött létre megállapodás.
- [5] Ezt követően nyújtotta be az indítványozó a keresetét az elsőfokú bírósághoz, amelyben a gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására való feljogosítását, a kapcsolattartás szabályozását, továbbá az alperes édesanya gyermektartásdíj fizetésére kötelezését kérte. Az elsőfokon eljáró Váci Járásbíróság 2021. február 11. napján meghozott 4.P.20.812/2018/180. számú ítéletével a nagyobb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az indítványozót, a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az alperes édesanyát jogosította fel. A kapcsolattartásról úgy rendelkezett, hogy a gyermekek a folyamatos és az időszakos kapcsolattartás időtartamát együtt töltsék. A gyermektartásdíj fizetésére irányuló keresetet és viszontkeresetet az elsőfokú bíróság elutasította. Az elsőfokú bíróság a peradatokból azt a következtetést vont le, hogy kivételesen indokolt a testvérek szétválasztása. Megállapította, hogy a nagyobb gyermek érdeke az indítványozó szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását indokolja, a nagyobb gyermek neveléséről való, önmagában az erős érzelmi kötődésre alapított döntés azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására is az indítványozót kell feljogosítani. A gyermekek évek óta külön háztartásban nevelkedtek, a kisebb gyermeket az alperes édesanya megfelelően nevelte és gondozta, iskolába járt, szociális kötődése kialakult, nem volt tehát indok az állandósult környezete megváltoztatásának.
- [6] Az indítványozó és az alperes édesanya fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. szeptember 14. napján meghozott 1.Pf.20.295/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének

fellebbezett részét részben megváltoztatta, és a kisebb gyermek szülői felügyeletének gyakorlására is az indítványozót jogosította fel. Szabályozta a kapcsolattartást, és az alperes édesanyát gyermektartásdíj fizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság idősebb gyermekeket érintő döntésével egyetértett, a kisebbik gyermeket illetően azonban eltérő jogkövetkeztetést vont le, az elsőfokú bíróság döntését felülmérlegelve úgy ítélte meg, hogy a gyermekek hosszú távú érdeke a közös háztartásban való nevelkedés. E körben az alperes édesanya terhére értékelte a család felbomlását és a gyermekek elkülönült nevelését.

- [7] A jogerős ítélet ellen az alperes édesanya terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria elsődlegesen a jogerős ítéletet változtassa meg és mindkét gyermek szülői felügyeletének gyakorlására őt jogosítsa fel, ennek megfelelően kötelezze az indítványozót gyermektartásdíj fizetésére és szabályozza a kapcsolattartást. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú vagy a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. A Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú, 2022. április 5. napján kelt ítéletében megállapította, hogy a nagyobb gyermekre vonatkozóan az első- és a másodfokú bíróság a szülői felügyelet gyakorlásáról azonos tartalmú döntést hozott, ezért a jogerős ítélet ezen rendelkezésével szemben a felülvizsgálat kizárt. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria ezért kizárólag azt vizsgálta, hogy a kisebb gyermek vonatkozásában a másodfokú bíróság a peradatokat az anyagi jog szempontrendszerének megfelelően értékelte-e, azaz döntése okszerűtlen, iratellenes és logikailag ellentmondásosnak minősül-e, továbbá döntését megindokolta-e. A Kúria ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy a másodfokú bíróság a peradatokat egyoldalúan, az alperes édesanya terhére értékelte és nem vette figyelembe a feleknek a család felbomlásában játszott közös felelősségét, az indítványozónak a családi krízishelyzetben tanúsított, az édesanya helyzetét jelentősen megnehezítő magatartását. A kisebb gyermek érdekét kizárólag a testvérkapcsolatra alapította és nem értékelte az érzelmi kötődését, kialakult és stabil élethelyzetét. Döntése a nagyobb gyermek szülői felügyeletéhez kapcsolódó automatizmussal – a testvérkapcsolat értékelésének általános főszabályára hivatkozással – a kisebb gyermek alapvető érdekét a testvérréval való kötődésre szűkítette. A Kúria szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékokat a jelen ügy speciális előzményeit mellőzve mérlegelte, ami a kisebb gyermek érdeke szempontjából kirívóan okszerűtlen következtetést eredményezett. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet az érdemi felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (Kúriai ítélet, Indokolás [49]–[50]).
- [8] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Kúria Pfv.II.20.018/2022/4. számú ítéletét támadta, az alábbiak szerint.
- [9] Az indítványozó a vonatkozó eljárási szabályok és alkotmánybíróági gyakorlat részletes ismertetése mellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította amiatt, hogy véleménye szerint a Kúria törvényi tiltás ellenére túllépte az eljárási jogkörét. Az indítványozó szerint a Kúria új tényállást állapított meg, a törvényszék ítéletének mérlegeléssel megállapított tényállását a bizonyítékok felülmérlegelésével és ismételt összevetésével megváltoztatta, majd a módosított tényállásból levont következtetéssel hozta meg a döntését.
- [10] A Kúria az indítvány szerint úgy állapított meg egy új tényállást, hogy a bizonyítékok felülmérlegelése során nem hivatkozott kirívó okszerűtlenségre, arra kizárólag a törvényszéki ítélet következtetése körében hivatkozott. A kirívó okszerűtlenség fennállása nélkül a Kúria tiltott, az eljárási törvénybe ütköző, a jogkörét meghaladó eljárást folytatott le.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az eljárási szabályok megsértése folytán az eljárás tisztességtelenségén túl sérültek a gyermek XVI. cikkben biztosított jogai is.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogi képviselő a Kúria ítéletét 2022. május 10. napján vette át, a beadványt pedig 2022. július 10. napján, határidőben nyújtotta be elektronikus úton.
- [14] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó per felperese, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.

- [15] Az Alaptörvény XVI. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [17] Az indítvány Alaptörvény XVI. cikke sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjog vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [18] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [19] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [20] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy véleménye szerint a Kúria törvényi tiltás ellenére túllépte az eljárási jogkörét, az indítvány szerint ugyanis úgy állapított meg egy új tényállást, hogy a bizonyítékok felülmérlegelése során nem hivatkozott kirívó okszerűtlenségre, arra kizárólag a törvényszéki ítélet következtetése körében utalt.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [23] A Kúria hatáskör-túllépésével összefüggésben előadott panaszellemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, illetve jogszabály-értelmezési kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [24] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.

- [25] A Kúria a támadott ítéletben a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel és a következetes bírósági gyakorlattal összhangban rögzítette, a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. A Kúria ezért azt vizsgálta, hogy az alperes édesanya felülvizsgálati kérelme alapján megállapítható-e a bizonyítékok okszerűtlen, egyoldalú ítéleti felülmérlegelése. E körben arra a megállapításra jutott, hogy a másodfokú bíróság a peradatokat egyoldalúan, az alperes édesanya terhére értékelte és nem vette figyelembe a feleknek a család felbomlásában játszott közös felelősségét, az indítványozónak a családi krízishelyzetben tanúsított magatartását (állításai valótlanosságát, az utolsó közös lakás elajándékozását, az alperesnek édesanyjának a gyermekek életéből történő kirekesztésre törekvését). A kisebb gyermek érdekét kizárólag a testvérkapcsolatra alapította és nem értékelte az érzelmi kötődését az édesanyához, valamint a kialakult és stabil élethelyzetét. Döntése a nagyobb gyermek szülői felügyeletéhez kapcsolódó automatizmussal – a testvérkapcsolat értékelésének általános főszabályára hivatkozással – a kisebb gyermek alapvető érdekét a testvérel való kötődésre szűkítette. A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékokat az ügy speciális előzményeit mellőzve mérlegelte, ami a kisebb gyermek érdeke szempontjából kirívóan okszerűtlen következtetést eredményezett (Kúriai ítélet, Indokolás [49]). Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Kúria álláspontját az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének követelményéből fakadó kellő részletességgel meg is indokolta.
- [26] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1675/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3143/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.702.537/2021/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Pivarnyikné dr. Juhász Emőke ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.702.537/2021/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján eljárva a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi törvény) 18. § (3) és (4) bekezdéseinek Alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálja meg.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint egy magánszemély eladó és az alperesi érdekelt vevő 2019. július 16. napján adásvételi szerződést kötöttek több külterületi ingatlan meghatározott tulajdoni illetőségére vonatkozóan. A szerződésben az alperesi érdekelt úgy nyilatkozott, hogy a Földforgalmi törvény 18. § (3) bekezdése alapján elővásárlásra jogosult. Az adásvételi szerződés kifüggesztésének időtartama alatt az indítványozó helyben lakó földműves tulajdonostárként élni kívánt az elővásárlási jogával. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara az adásvételi szerződés jóváhagyását mind az alperesi érdekelt, mind az indítványozó tekintetében azonos indokkal támogatta, a Kamara állásfoglalásával szemben nem érkezett kifogás.
- [3] Az alapügy alperese (a Pest Megyei Kormányhivatal) 2020. május 5. napján kelt 575.051-2/2020. számú határozatával az adásvételi szerződést az alperesi érdekelt vevővel jóváhagyta. A határozat indokolása szerint az indítványozó nem jelölt meg a Földforgalmi törvény 18. § (4) bekezdésében rögzített belső ranghelyet, elővásárlási jogot pedig önmagában a tulajdonostársi jogállása alapján a szintén tulajdonostárs alperesi érdekelttel szemben nem érvényesíthet, az adásvételi szerződéses felekhez képest harmadik személyként tett nyilatkozata hatálytalan. Az alperes ezen túlmenően azt is megállapította, hogy az alperesi érdekelt elővásárlási joga megelőzi az indítványozó elővásárlási jogát.
- [4] Az indítványozó kereseti kérelme alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 3. napján kelt 103.K.702.401/2020/18. számú ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Az alperesi érdekelt felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.II.37.425/2021/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [5] A megismételt eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.702.537/2021/5. számú ítéletével az alperes határozatát ismételten megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet (a Kúria iránymutatásának megfelelően eljárva) azt rögzítette, hogy mind az alperesi érdekelt, mind pedig az indítványozó földműves tulajdonostársnak minősült, de egyikük sem felelt meg a Földforgalmi törvény 18. § (4) bekezdésében felsorolt szempontoknak. Az ítélet (a töretlen ítélezési gyakorlatra hivatkozással) azt rögzítette, hogy a tulajdonostársaknak egymással szemben nincs elővásárlási joga, csak harmadik (nem tulajdonostárs) személlyel szemben. Ilyen esetekben pedig a Földforgalmi törvény 29. § (1) bekezdése alapján vagy az eladó, vagy pedig (az eladó nyilatkozata hiányában) a mezőgazdasági igazgatási szerv választásától függ, hogy kivel kerül jóváhagyásra az adásvételi szerződés megkötése.

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.702.537/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XV. cikke megsértésére hivatkozással. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét az okozza, hogy az eljáró bíróság helytelenül értékelte az alperesi érdekelt nyilatkozatát, melynek eredményeként a megismételt eljárás során nem a Földforgalmi törvény 29. §-a szerinti vevőkijelölés, hanem a 18. § (1) és (2) bekezdése előírásai alapján kellene meghatározni azt, hogy az adásvételi szerződés melyik vevővel (az alperesi érdekelttel vagy az indítványozóval) kerül jóváhagyásra, és ezen szabályok alapján pedig az adásvételi szerződésben az indítványozó léphetne az alperesi érdekelt vevő helyébe. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részletesen (több ítélet csatolásával) mutatta be, hogy az eljáró bíróságok hasonló esetekben mennyire eltérően alkalmazták a Földforgalmi törvény rendelkezéseit, mely eltérésekben ugyancsak alkotmányossági problémát látott.
- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján eljárva vizsgálja meg a Földforgalmi törvény 18. § (3) és (4) bekezdései Alaptörvénnyel való összhangját, a szabályozás ugyanis nem tisztázza, hogy hogyan kell eljárni közös tulajdonú földterületeket érintő elővásárlási jog esetén akkor, ha a két tulajdonostárs közül egyik sem rendelkezik a 18. § (4) bekezdése szerinti ranghellyel, e vonatkozásban pedig a bírósági gyakorlat is széttartó.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét 2022. június 24. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig 2022. augusztus 23. napján, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mert saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [10] 2.2. Az 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 3. pontja értelmében, ha az alapeljárás még folyamatban van, alkotmányjogi panasz akkor nyújtható be, „ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze”, amikor a megismételt eljárásban az eljáró hatóságot vagy bíróságot köti az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés. Jelen esetben az indítványozó által állított alapjogsérelem közvetlenül összefügg a támadott bírói döntéssel, az ugyanis egyértelműen kijelölte, hogy a megismételt eljárást milyen jogi szempontok alapulvételével kell a Pest Megyei Kormányhivatalnak lefolytatnia, az indítványozó pedig alapvetően ezt a megállapítást sérelmezi. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy jelen esetben a folyamatban lévő megismételt eljárás az indítványozó alkotmányjogi panasz elbírálását nem akadályozza.
- [11] 2.3. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (1) és (2) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményét teljesíti.
- [12] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] Az alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadó gyakorlatára (a termőföldön fennálló elővásárlási jog alkotmányjogi természetére, illetőleg a bírói döntésekben megnyilvánuló hátrányos megkülönböztetés alkotmányjogi megítélésére). Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panasz alapján felvethető-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.
- [14] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság mindennek előtt arra emlékeztet, hogy következetes gyakorlata szerint az elővásárlási jog gyakorlásával összefüggésben

„a vevő tulajdonszerzési jogának törvény általi korlátozása ugyanúgy nem érinti a tulajdonjog lényeges tartalmát, mint ahogy a korlátozás az eladó tekintetében sem az érinthetetlen lényegre vonatkozik” {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [62]}. Jelen esetben a Budapest Környéki Törvényszék ítélete az indítványozó fennálló tulajdonjogát nem érintette, az eljárás tárgya az elővásárlási jog gyakorlása volt egy másik tulajdonostárs által értékesíteni kívánt tulajdoni hányad vonatkozásában. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletében ráadásul az indítványozó elővásárlási jogának gyakorlását sem zárta ki, hanem csupán az elővásárlási jogának az alperesi érdekelthez képest fennálló viszonyáról döntött (oly módon, amely alapján az eladó vagy a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése alapján adott esetben a Földforgalmi törvény 29. §-ának megfelelően akár az indítványozó is az alperesi érdekelt vevő helyébe léphet). Annak megítélése pedig, hogy az indítványozó elővásárlási jogának gyakorlása során hol helyezkedik el az indítványozó az eredeti vevőhöz (az alperesi érdekelthez) képest, olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, illetőleg adott esetben szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyek az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esnek.

- [15] Az Alaptörvény XV. cikkének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy az indítványozó érvelésével ellentétben a Budapest Környéki Törvényszék (a Kúria végzésének megfelelően eljárva) valójában nem tett különbséget az indítványozó és az alperesi érdekelt között. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletében kifejezetten azt rögzíti, hogy „mind az alperesi érdekelti szerződéses vevő, mind a felperesi elfogadó nyilatkozatot tevő a Földforgalmi tv. 18. § (3) bekezdése szerint földműves tulajdonostárs, a végzés indokolási rész [29] bekezdése alapján azonos ranghellyel bírnak” (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, Indokolás [25]), és éppen ezért kerülhet alkalmazásra a Földforgalmi törvény 29. §-a szerinti eljárás. Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panaszban megjelölt különbségtétel nyilvánvalóan nem áll fenn. Az pedig, hogy két, azonos ranghellyel bíró elővásárlásra jogosult esetében a Földforgalmi törvény mely rendelkezése alapján dönthető el, hogy melyikük élhet az elővásárlási jogával, már nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés.
- [16] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely nem állapítható meg.
- [17] 2.5. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölt (több, az indítványozót érintő bírói döntéssel is igazolt) széttartó ítélkezési gyakorlat egységességének megteremtése nem az Alkotmánybíróság, hanem az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének megfelelően a Kúria hatáskörébe tartozhat. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítványozó bírói gyakorlat eltéréseivel kapcsolatos érveit hatáskör hiányában sem az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XV. cikk (1) és (2) bekezdése keretei között nem vizsgálhatta.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján a fentiek szerint arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és f) pontja alapján visszautasította.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdésének alkalmazásával vizsgálja meg a Földforgalmi törvény 18. § (3) és (4) bekezdéseinek alkotmányosságát is. Figyelemmel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz visszautasítására, továbbá figyelemmel arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítéletéből egyértelműen következő módon a Földforgalmi törvény rendelkezései alapján eldönthető, hogy a megismételt eljárás során milyen jogszabályi rendelkezés alapján történhet az adásvételi szerződés jóváhagyása az alkotmányjogi panaszra okot adó speciális esetben, az Alkotmánybíróság a Földforgalmi törvény 18. § (3) és (4) bekezdése alkotmányossága hivatalbóli vizsgálatára nem látott indokot.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2119/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3144/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.340/2021/9. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Lohn Balázs ügyvéd) útján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.340/2021/9. számú végzése ellen – a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.286/2021/6. számú jogerős ítéletére is kiterjedően – terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2022. október 21-én, az Egri Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével tartották ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az alapügy (szerződés teljesítése) tárgya egy az indítványozók és a felperesek jogelődje által kiállított, tartozáselismerő okirat elnevezésű okirat szerinti fizetési kötelezettséggel kapcsolatos jogvita volt.
- [3] Az elsőfokú bíróságként eljáró Egri Törvényszék által megállapított tényállás szerint a felperesek jogelődje 2007-ben megállapodást kötött az indítványozókkal, közös üzleti vállalkozás, termálfürdő létrehozásáról. 2007. május 30-án az indítványozók és a felperesek jogelődje tartozáselismerő okiratot állítottak ki, amelyben az indítványozók 175 millió Ft megfizetését vállalták, havonta egyező, 3 millió Ft-os részletekben, amelyek minden hónap 5. napján válnak esedékessé. Rögzítették, hogy az aktuális részlet megfizetésének elmulasztása esetén a fennálló tartozás egy összegben válik esedékessé, melyet a kiegyenlítésig a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat terhel. Az indítványozók fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget. 2017. március 6-án a felperesek jogelődje a követelést a gyermekeire – a felperesekre – engedményezte, egymás között egyenlő arányban, amelyről az indítványozókat írásban értesítette. Az indítványozók válaszlevelükben a követelést egészében vitatták. A felperesek ezt követően fizetési meghagyásban kérték az indítványozókat kölcsön jogcímén 175 millió Ft megfizetésére kötelezni, az indítványozók ellentmondása folytán azonban az eljárás perré alakult.
- [4] 2.1. Az Egri Törvényszék a 2017. október 30-án kelt, 27.P.20.373/2017/10. számú ítéletével a felperesek keresetét – melyben az indítványozókat egyenlő arányban kérték a 175 millió Ft megfizetésére kötelezni – elutasította. A felek közötti kötelemlre alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) elévülésre vonatkozó 324. § (1) bekezdése, 325. § (1) bekezdése és 326. § (1) bekezdése alapján a bíróság azt állapította meg, hogy a vitatott követelés 2012. június 7. napján elévült. Ennek oka, hogy a felek arra hivatkoztak, hogy a megállapodás alapján az indítványozók egyetlen részletet sem teljesítettek, a tartozáselismerő okirat értelmében pedig az első részlet teljesítésének elmulasztásával a teljes tartozás egy összegben esedékessé vált 2007. június 6. napjával, ezért innen számít az 5 éves elévülési határidő is.
- [5] 2.2. A felperesek az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést terjesztettek elő, ezt azonban a Debreceni Ítéltábla a 2018. május 10-én kelt, Pf.I.21.194/2017/7. számú ítéletével mint alaptalant, elutasította, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéltábla rámutatott, hogy a felek nem vitatták, hogy a tartozás egyetlen részletét sem fizették meg az indítványozók; erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást a követelés elévüléséről, a tényállásból az irányadó jogszabályok alkalmazásával megfelelő következtetésre jutott. Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elévülés az első részlet elmulasztásakor a teljes tartozás tekintetében megkezdődött, így annak kezdő időpontja – helyesen – 2007. június 5., az elévülés pedig 2012. június 5-én bekövetkezett.

- [6] 2.3. A felperesek felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, amely alapján a Kúria a 2020. május 20-án kelt, Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzéssel a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A tartozáselismerő okiratot vizsgálva a Kúria megállapította, hogy az kétféle jogügyletet: egy egyoldalú címzett jognyilatkozatot (tartozáselismerést) és egy szerződést tartalmaz. Az okirat szerint „az [indítványozók] legkésőbb 2012. május 31-ig fizetik meg a 175 000 000 forint összegű tartozást. Ez azt jelenti, hogy a felek határidő megjelölésével állapotok meg a pénztartozás teljesítésének időpontjában. A teljesítési határidő lejártát az [indítványozók] havi törlesztésre történt kötelezettségvállalása nem érinti.” (Végzés [19]) A fizetési megállapodást a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján értelmezve a Kúria rámutatott, hogy az indítványozók rendszeres havi törlesztése csak abban a tekintetben bír jelentőséggel, hogy erre az esetre a felperesek jogelődje biztosította a kamatmentesség kedvezményét. Határidő megjelölésével meghatározott teljesítési időben történő megállapodás esetén azonban az esedékesség időpontja a határidő utolsó napja. A Kúria így azt állapította meg, hogy a követelés esedékességének napja 2012. május 31., amelyhez képest a felperesek követelése nem évült el, így a bírői úton való érvényesítésnek nincs akadálya.
- [7] 2.4. Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria végzése eltért a Kúria gyakorlatától, ezért jogegységi panasz eljárást kezdeményeztek. A Kúria a 2020. szeptember 14-én kelt, Jpe.I.60.003/2020/3. számú határozatával a jogegységi panaszt visszautasította, mert jogegységi panasznak a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 197/B. § (5) bekezdése értelmében csak a 2020. július 1-jén vagy az ezt követően meghozott jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen van helye, a támadott kúriai végzés pedig 2020. május 20-án kelt.
- [8] 2.5. Az indítványozók a Kúria Jpe.I.60.003/2020/3. számú határozata ellen – a Kúria Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzésére is kiterjedően – alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, amelyet az Alkotmánybíróság a 3012/2023. (I. 13.) AB végzéssel – az Abtv. 27. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján – visszautasított.
- [9] 2.6. Az Egri Törvényszék megismételt eljárásban, első fokon hozott, 2021. március 29-én kelt 27.P.20.151/2020/45. számú ítéletében a felperesek keresetét megalapozottnak találta. Az ítélet indokolása hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (5) bekezdésére, melynek első mondata értelmében: „Ha a Kúria az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat ad.” Ezt követően rámutatott, hogy: „A Kúria megállapította, hogy az [indítványozók] elévülésre vonatkozó kifogása nem volt megalapozott, az elévülés kérdésében további vizsgálatnak ezért nem volt helye, ettől eltérő megállapításra a megismételt eljárásban sem juthatott a bíróság.” (Ítélet [38]) A bíróság szerint ugyanezen okból az indítványozók szakaszos elévülésre vonatkozó hivatkozása sem foghatott helyt, az egyes részletek elmulasztásának időpontjaival a törlesztőrészletek nem váltak esedékessé (Ítélet [39]).
- [10] 2.7. A Debreceni Ítéletábróla a 2021. szeptember 16-án kelt, Pf.I.20.286/2021/6. számú ítéletével – az indítványozók fellebbezése alapján eljárva – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A vitás követelés elévülése kapcsán az indokolásban kiemelte, hogy „a Kúria Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzésének [19] és [20] pontjaiban foglalt érvelés szerint a tartozás nem részletekben, hanem – 2012. május 31-én – egyösszegben vált esedékessé, így az [indítványozók] azon érvelése, amely szerint az egyes részletek külön-külön évültek el, nem foghatott helyt.” (Ítélet 8. oldal)
- [11] 2.8. A jogerős ítélet ellen az indítványozók felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, amely alapján eljárva azonban a Kúria a 2022. április 28-án kelt, Pfv.V.21.340/2021/9. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az indokolás szerint: „Az elévülés vonatkozásában az [indítványozók] felülvizsgálati kérelme nem tartalmazott adekvát jogszabályi hivatkozást. Azt a jogkérdést, hogy elévült-e a keresettel érvényesített követelés, a jogerős ítélet hatályon kívül helyező végzésben a Kúria az ügyben már eldöntötte. [...] A felülvizsgálati eljárásban hozott határozat irányadó volt a megismételt eljárásban. Az eldöntött jogkérdést az alsóbb szintű bíróságok újra nem bírálhatták el. A [régii Pp.] 271. § (1) bekezdés e) pontja kizárja a Kúria határozata elleni felülvizsgálatot. Mindezekre tekintettel az alperesek felülvizsgálati kérelmének elévüléssel kapcsolatos hivatkozásai

érdemben nem voltak vizsgálhatók.” (Ítélet [49].) A Kúria szerint nem voltak érdemben vizsgálhatók továbbá az indítványozók perköltséggel, a II. rendű alperes indítványozó legitimációjával, az engedményezés érvénytelenségével, valamint a polgári jogi társaság anyagi jogi szabályainak alkalmazásával kapcsolatos hivatkozásai sem. Kimondta továbbá a Kúria, hogy nem sérült a fegyveregyenlőség és a törvény előtti egyenlőség elve, valamint a régi Pp. 235. § (1) bekezdése, és a 163. § (1) és (3) bekezdései sem. Az indítványozók egyéb jogszabálysértésekre történt hivatkozásait is részben megalapozatlannak, részben – hiányosságaik miatt – érdemi felülvizsgálatra alkalmatlannak minősítette a Kúria.

- [12] 2.9. Az indítványozók a Kúria Pfv.V.21.340/2021/9. számú ítélete ellen 2022. augusztus 1-jén az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az alsóbb fokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal. Az Egri Törvényszék azonban az alkotmányjogi panasz továbbítását követően átiratban arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az ügyben perújítási kérelmet terjesztettek elő, amelynek tárgyában az eljárás még folyamatban volt. Az Alkotmánybíróság ezért a 2022. október 4-én kelt, IV/1823-3/2022. ügyszámú végzéssel, egyesbíróként eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdése és az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I.1. pontjára – visszautasította az alkotmányjogi panaszt.
- [13] 2.10. Az indítványozók a jogerős ítélet ellen perújítási kérelmet terjesztettek elő, amelyet azonban az Egri Törvényszék a 4.P.20.088/2022/4/I. számú végzésével, annak érdemi tárgyalásra alkalmatlansága miatt, a régi Pp. 266. § (2) bekezdése alapján elutasított. Az ez ellen az indítványozók által előterjesztett fellebbezés alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla a 2022. október 6-án kelt, Pkf.II.20.355/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [14] 3. Az indítványozók a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.340/2021/9. számú ítélete ellen – a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.286/2021/6. számú jogerős ítéletére is kiterjedően – alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, kérve a támadott bírói döntések és alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [15] A 2022. október 21-én benyújtott alkotmányjogi panaszban „igazolási kérelemként” az indítványozók előadták, hogy a támadott kúriai ítéletet 2022. június 2-án vették kézhez, azonban a jelen alkotmányjogi panasszal azonos tartalmú alkotmányjogi panaszt már 2022. augusztus 1-jén, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül előterjesztettek, amelyet az Alkotmánybíróság az említett IV/1823-3/2022. ügyszámú végzéssel azért utasított vissza, mert a perújítási eljárás még folyamatban volt. Az Alkotmánybíróság a visszautasító végzésben azt is rögzítette, hogy: „A folyamatban lévő perújítási eljárás az Alkotmánybíróság eljárásának akadálya, a perújítási eljárás során hozott döntést követően ugyanakkor – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – az alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára.” Az indítványozók tájékoztatták az Alkotmánybíróságot, hogy a perújítási eljárás azóta lezárult, az eljárást lezáró végzést 2022. október 14-én vették kézhez.
- [16] 3.1. A pertörténet bemutatását követően az indítványozók amellel érveltek, hogy a Kúria támadott ítélete megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat. A 7/2013. (III. 1.) AB határozatban foglaltakat idézve az indítványozók arra hivatkoztak, hogy „a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.” (Indokolás [24]) Kiemelték továbbá, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem követelményét is, amelynek értelmében önmagában a bírói út igénybevétele lehetőségének formális biztosítása nem elegendő, az alkotmányos garanciák teljesedéséhez az is szükséges, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést.
- [17] Álláspontjuk szerint a Kúria a támadott ítéletben nem vette figyelembe, hogy a megismételt eljárásban sem első- sem másodfokon nem folytattak le a bíróságok megfelelő bizonyítási eljárást, és nem a jogszabályoknak megfelelően értékelték a bizonyítékokat. Az indítványozók szerint a Kúria Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzése utasította az elsőfokú bíróságot, hogy folytasson le bizonyítási eljárást, és érdemben bírálja el azt a kérdést,

hogy a felpereseket megilleti-e a jogvita tárgyát képező követelés. Ennek ellenére – az alkotmányjogi panasz állítása szerint – az elsőfokú bíróság „a bizonyítási eljárást félbeszakította azt követően, hogy a kereset megalapozottságát cáfoló okirat került benyújtásra és döntött a felperesek javára”, a másodfokú bíróság pedig „az elsőfokú bíróság e vonatkozásban előadott indokolását kritika nélkül átvette és a felperesi bizonyítást megcáfolhatatlanként fogadta el”. Az indítványozók kifogásolták, hogy a bíróság a két oldal ellentétes állásponton lévő tanúit nem hallgatta meg, nem szembesítette, hanem önkényesen elfogadta az egyik (a felperesi) oldalt valósként. Utaltak arra is, hogy az utolsó beadványukat az elsőfokú bíróság nem értékelte, mivel a tárgyalást a régi Pp. 145. §-ába ütközően rekesztette be. Ezt pedig sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem orvosolta.

- [18] 3.2. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét is állította. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatát összefoglalva kiemelte a jogorvoslathoz való jog fontos vonásaként annak hatékonyságát; vagyis azt, hogy az eljárási szabályok keretei között a kérelmet elbíráló szervek a kérelemben írtakat érdemben megvizsgálják, és képesek legyenek hatékony jogvédelmet nyújtani, a döntés által okozott sérelmet ténylegesen orvosolni.
- [19] Az indítványozók a jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látták, hogy a Kúria támadott ítélete a jogerős ítéletet arra hivatkozással tartotta fenn, hogy: „Azt a jogkérdést, hogy elévült-e a keresettel érvényesített követelés, a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező végzésben a Kúria az ügyben már eldöntötte.” A Kúria tehát nem vizsgálta felül saját eljárását, pedig az az indítványozók szerint nem felelt meg saját korábbi eljárásának, az irányadó jogszabályoknak és a vonatkozó bírói gyakorlatnak sem. A támadott döntés ugyanis az indítványozók szerint ellentétes a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.IX.30.328/2011/4. számú határozatával, ezt az ellentétet azonban a Kúria nem oldotta fel. Továbbá, ha az alsóbb fokú bíróságok nem is vizsgálhatták felül a Kúria Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzésben kifejtett álláspontját az elévülésre vonatkozóan, magának a Kúriának ezt meg kellett volna tennie. „A Kúria azonban nem vizsgálta felül a döntést, lényegében vakon átvett egy olyan megállapítást, amely nem volt megalapozott, megfelelően indokolt és egyértelműen szemben áll a Kúria és más bíróságok joggyakorlatával.” Az elévülésre vonatkozó rendelkezés vizsgálata nélkül az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozóknak nem volt részük hatékony jogorvoslatban, mert ez a kérdés volt a per kulcsfontosságú eleme.
- [20] Az indítványozók a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joguk korlátozása kapcsán arra is hivatkoztak, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében szereplő alapjog-korlátozási tesztre figyelemmel az alapjog-korlátozás legitim célja hiányzott, így álláspontjuk szerint egyértelmű, hogy az Alaptörvényellenes volt.
- [21] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [22] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [23] 5. Az indítványozók – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.340/2021/9. számú ítélete átvételének időpontjához képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtottak be az alkotmányjogi panaszt. (Ezt a panaszt ugyan az Alkotmánybíróság az említett IV/1823-3/2022. ügyszámú végzéssel visszautasította, mert a perújítási eljárás még folyamatban volt; de amint az Alkotmánybíróság a visszautasító végzésben is rögzítette: „A folyamatban lévő perújítási eljárás az Alkotmánybíróság eljárásának akadálya, a perújítási eljárás során hozott döntést követően ugyanakkor – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – az alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára.”) A Debreceni Ítéletábró jogerős ítélete ellen az indítványozók határidőn belül nem terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt, ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felsorolt sérelmeket csak a Kúria támadott ítéletének keretei között vizsgálhatta, az indítványozóknak az első- és másodfokú bíróság

döntésekre vonatkozó érvei vizsgálatát mellőzte {hasonlóan: 3086/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [15]; 3324/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3518/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [15]; továbbá az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. § (1), (2) és (4) bekezdése}.

- [24] Az Alkotmánybíróság ezért elkésettség miatt – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére figyelemmel – nem vizsgálhatta az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán előadott érveit, figyelemmel arra, hogy azok az első- és másodfokú bíróságok által a bizonyítási eljárás során elkövetni vélt mulasztásait kifogásolták. Az Alkotmánybíróság továbbá emlékeztet arra is, hogy hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [25] 6. A jogi képviselő a meghatalmazásokat csatolta. Az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük – mivel a folyamatban volt felülvizsgálati eljárásban alperesként vettek részt – fennáll, a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított jogaik sérelmére hivatkoztak, megjelölve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit. [Ezek közül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított panaszelem az előző pontban írtak miatt nem vizsgálható érdemben.]
- [26] 7. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek részben eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.340/2021/9. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (7) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [27] 8. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [28] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog sérelmét amiatt állították, mert a Kúria támadott ítélete nem vizsgálta felül saját korábbi álláspontját az elévülés vonatkozásában, továbbá mert – az alkotmányjogi panasz szerint – eltért egy korábbi határozatból kiolvasható értelmezéstől.
- [29] Az Alkotmánybíróság az indítvány e részéhez fűzött érvelés kapcsán rámutat, hogy az Abtv. 27. § szerinti hatáskörében eljárva a bíróságok által alkalmazott jogszabályok Alaptörvénybe, nem pedig a Kúria esetjogába ütközését vizsgálja.
- [30] Amint arra az Alkotmánybíróság már rámutatott: „A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Nem következik azonban a jogorvoslathoz való jogból, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[16]; 3346/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [11]}. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]; 3064/2017. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [12]; 3227/2017. (IX. 25.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [31] Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság, hogy amint azt már számos korábbi döntésében is kifejtette, „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog kizárólag a rendes jogorvoslatok tekintetében értelmezhető. [...] »Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli

jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe» {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}." {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [32] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy – amint erre a támadott ítéletben a Kúria is rámutatott – a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja értelmében: „Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a határozatot a Kúria hozta”. Ebből következően, valamint figyelemmel arra is, hogy a pertörténet ismertetésénél írtak szerint az indítványozók mind az alapeljárásban, mind a megismételt eljárásban valamennyi jogorvoslati lehetőséget igénybe vették, nem merült fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség a jogorvoslathoz való jog, ezen belül pedig annak kapcsán, hogy a Kúria az elévülés jogkérdését nem értelmezte másként a megismételt eljárásban, mint az alapeljárásban.
- [33] 9. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 30. § (1) bekezdésében, valamint 29. §-ában foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és d) pontja alapján.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2425/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Török Gyula ügyvéd) útján eljáró jogi személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1) bekezdésének, Q) cikk (2) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó mint bérlő és egy irodaház üzemeltető jogi személy bérbeadó 2008. szeptember 1. napjától 3 év határozott időre, 2011. augusztus 31. napjáig bérleti szerződést kötöttek egymással az irodaház egyik emeletére, és az udvarszinten található raktárhelyiségére. A bérleti szerződésben a felek szabályozták annak felmondása lehetséges indokait, illetve a feleknek az esetleges felmondással összefüggő kötelezettségeit és jogosultságait is. 2011. évben, még a határozott időtartam lejárta előtt a felek között vita alakul ki a rezsizöltségek elszámolása, valamint a bérlemény használata kapcsán. A jelen alkotmányjogi panasz alapját képező perben felperes bérbeadó a 2011. április 1. napján kelt levelében április 16-i kiköltözéssel felmondta a bérleti szerződést meghatározott sorszámú számlák meg nem fizetésére hivatkozással. Az indítványozó a több tételből összeálló rezsizsámla kapcsán az áramszámla és a gázsámla tekintetében is vitatta a bérbeadó által követelt összeget. Ezekkel összefüggésben a peres felek között külön perek is folyamatban voltak, az ezekben született jogerős ítéletekben a Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az áramdíj-ügyben a bérbeadó köteles bizonyos összeget visszafizetni az indítványozónak túlszámlázás miatt, míg a gázdíj kapcsán az indítványozót kötelezte az elmaradt díjak megfizetésére (a továbbiakban: előzményper).
- [4] A bérbeadó a felmondást követően több alkalommal ellehetetlenítette, hogy az indítványozó a bérleményt rendeltetésszerűen használja. Ennek kapcsán az illetékes önkormányzati hatóság megállapította, hogy a bérbeadó azzal, hogy a bérlemény használatát 2011. április 8. napjától korlátozta, birtoksértést követett el. Az indítványozó a bérlemény rendeltetésszerű használatának biztosítására a bérbeadót több alkalommal felszólította, aki ennek nem tett eleget, ezért az indítványozó 2011. április 14. napján a bérleti szerződést rendkívüli felmondással 2011. április 30. napjára felmondta, illetőleg attól elállt. Az indítványozó 2014-ben felszámolás alá került, a bérbeadó a felszámolónál határidőben hitelezői igényt jelentett be, amelyek között rezsizöltségek és helyreállítási költségekről kiállított számlák, valamint az előzményperekben számára megítélt perköltségek is szerepeltek; ezeket a felszámoló vitatott követelésként igazolta vissza.
- [5] A bérbeadó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben keresetet terjesztett elő az indítványozóval szemben a bérleti szerződésen alapuló tartozás és kamatai megfizetése iránt. Az indítványozó a perben érvénytelen ségi okból, valamint alakszerűségi okból is vitatta a bérbeadói felmondást, és viszontkeresetet terjesztett elő a szerinte jogtalanul visszatartott kaució és más díjak vonatkozásában. A viszontkeresetben foglaltakkal szemben a bérbeadó beszámítási kifogást terjesztett elő, amelyekben az egyik előzményper során számára megítélt követelés, valamint perköltségek összege szerepelt.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és megállapította, hogy a perbe vitt számlák tekintetében az indítványozó kisebb összegű túlfizetésben volt; az indítványozó viszontkeresete tekintetében ugyanakkor helyt adott a felperes beszámítási kifogásának; mindezek eredményeképpen pedig összességében a felperest egy kisebb összegnek az indítványozó javára történő megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság döntésével

szemben mindkét peres fél fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [7] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben előadta, hogy a bírósági ítéletekben a felperes által az ő viszontkeresetével szemben előterjesztett beszámítási kifogás egyik tételét az eljáró bíróságok megfelelő indokolás nélkül, tény- és iratellenesen vették figyelembe. Álláspontja szerint a támadott ítélet, illetve az első- és másodfokú bírósági eljárások nem feleltek meg a *fair* eljárás követelményének, a másodfokú bíróság a panasszal támadott ítéletben nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ezáltal sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Az első- és másodfokú bíróság szerinte nem, vagy nem kellően vette figyelembe az előzményperekben az áramtartozás és gázdíj-tartozás kapcsán hozott ítéleteket, és nem indokolta megfelelően a beszámítás megalapozottságát. A jogerős ítélet ezzel összefüggésben álláspontja szerint sérti a tulajdonhoz való jogát is, mert a kérdéses gázdíj-tartozás és kamatainak bíróság általi beszámítása a bérbeadó tartozásába teljes mértékben önkényes volt. Az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatán kívül egyebek mellett az Emberi Jogok Európai Egyezményére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes döntéseiben foglaltakra is hivatkozó beadványában az indítványozó kifejtette továbbá, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében álláspontja szerint megállapítható alapjogi sérelemmel összefüggésben sérült a B) cikk (1) bekezdése is, mivel „a fair eljárás elvének maradéktalan érvényesülése nélkül nem képzelhető el jogállamiság” és „végső soron a jogállam végét a belé vetett hit elmúlása jelenti”; az R) cikk (1) bekezdése, „mivel az Atv. [Alaptörvény] rendelkezései kötik a teljes magyar jogrendszert”; illetve a Q) cikk (2) bekezdése is „mivel a Törvényszék az Ítélet meghozatalakor nem szavatolta a magyar jognak az összhangját a nemzetközi joggal, amire vonatkozóan a II. pontban számos EJEB ítéletre hivatkozom”, ugyanakkor szerinte „teljességgel elfogadhatatlan gyakorlat lenne az, amennyiben a magyar törvénykezés elszakadna az emberi jogok európai gyakorlatától”.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [9] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, R) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (2) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [11] Az Alkotmánybíróság az indítvány alaptörvényi hivatkozásai tekintetében ugyanakkor megállapította, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme kivételével a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben az indítvány nem tartalmaz önállóan is értékelhető alkotmányjogi érvelést, azok sérelmét alapvetően az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának – álláspontja szerint az általa felhozott érvek alapján kétségtelenül megállapítható – sérelme okán, illetve azzal összefüggésben tartja megállapíthatónak. Ezen felül az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések – a XIII. cikk (1) bekezdése kivételével – mind olyan szabályok, amelyekről az Alkotmánybíróság már korábban számos alkalommal kifejtette, hogy azok nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot és ezért – a B) cikk (1) bekezdése tekintetében a kellő felkészülési idő és a visszamenőleges hatály sérelmét leszámítva – ezen rendelkezések sérelmére alkotmányjogi panasz sem alapítható, ennél fogva az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {hasonlóan lásd: 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság a B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érvelés kapcsán rámutat továbbá arra is, hogy a jogok érvényesülése végső fokon jogállami követelmény, ugyanakkor – kialakult gyakorlata szerint – a jogok esetleges alaptörvényi sérelme esetén a jogállamiság sérelmét azokkal összefüggésben külön nem állapítja meg.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érveket mindezekre tekintettel kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben értékelhette az eljárása során.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [16] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az állított alapjogi sérelmeit alapvetően a viszontkeresetében és a fellebbezésében is előadott azon álláspontjára alapította, miszerint az általa a bírósági eljárásban már előadott – és általa helyesnek tartott – számszaki levezetés alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a bíróságok által a bérbeadó beszámítási kifogásával összefüggésben figyelembe vett egyik tétel valójában a bérleti szerződés felbontásakor nem állt fenn, azt az indítványozó korábban már kiegyenlítette; annak hiányában pedig az általa a viszontkeresetben rögzített követelésnek a bírósági ítéletekben végül rögzített mértékű csökkentésére sem kerülhetett volna sor. Álláspontja szerint a bíróságok ráadásul nem adták indokát az ezen tétel beszámításával kapcsolatos – álláspontja szerint nyilvánvalóan téves – döntésüknek.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványozó utóbbi állításával kapcsolatban megállapította, hogy az nem helytálló, a támadott döntése indokolásában a Fővárosi Törvényszék az indítványozó által vitatott tétellel és annak beszámításával kapcsolatos kérdésekre is kitért [lásd: 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélet 18. oldal 2. bekezdés]. Ebben a bíróság utalt arra, hogy a kérdéses összeg az indítványozó terhére már korábban, az előzményperек egyikében jogerősen megállapításra került, ítélt dolognak minősül, ezért azt az indítványozó ebben a perben már nem tehetette (ismételten) vitássá. Erre alapítva álláspontját a Fővárosi Törvényszék elvégezte az általa a beszámítás helyessége kapcsán szükségesnek tartott számítást is, ennek alapján foglalt úgy állást a másodfokú bíróság, hogy „az elsőfokú bíróság döntésével a viszontkereset és a beszámítási kifogás kapcsán is egyetértett, ekörben sem volt indokolt az ítélet megváltoztatása.”
- [18] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel a jelen ügy kapcsán is emlékeztet azon következetesen képviselt álláspontjára, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [19] Annak megítélése, hogy a peres felek milyen összegben rendelkeznek számlákkal és egyéb okirati bizonyítékokkal is igazolt követeléssel egy szerződés felbontásakor, ténykérdésnek; az pedig, hogy az ezek alapján egymással szemben támasztott követelések a jogszabályok alapján milyen elszámolást és esetlegesen bírósági marasztalást alapoznak meg, szakjogi mérlegelést igénylő kérdésnek minősülnek. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor nem ténybíróság, és szakjogi kérdések eldöntésére vagy felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra,

hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [22] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában – és részben a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve az 56. § (1b) bekezdés b) pontjában – írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3499/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VIII.20.548/2021/9. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Gyulai Sándor Csaba ügyvéd) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.VIII.20.548/2021/9. számú részítélete, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.371/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, valamint – ezekkel összefüggésben – 28. cikkének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítvány alapjául egy svájci frank alapú hitelszerződés kapcsán az indítványozóval szemben indult végrehajtás megszüntetése iránt indult per során hozott bírósági döntések szolgálnak. Az indítványozó 2007. szeptember 18-án előterjesztett, a futamidő hosszabbításra irányuló kérelmét a vele 2005. évben a hitelszerződés 120 hónap futamidőre megkötő pénzintézet elutasította, erre tekintettel az indítványozó 2008. május 5-én a szerződéstől el kívánt állni. A bank az elállást nem fogadta el, és 2008. május 30-án tájékoztatta az indítványozót, hogy a kölcsönszerződés fennáll. Az indítványozó 2008. október hónaptól kezdődően a törlesztési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a bank 2009. február 2-án felmondta a kölcsönszerződést. Indítványozó 2009. február 25. napján bizonyos összeget megfizetett a pénzintézet számára, amelyet az tőketörlesztésként elszámolt, ezt követően pedig a későbbi perbeni alperes követeléskezelőre engedményezte az indítványozóval szemben még fennálló követelését. Az alperes a fennmaradó törlesztő részlet erejéig közvetlen végrehajtást kezdeményezett az indítványozó ellen.
- [5] Az indítványozó pert indított a követeléskezelő gazdasági társasággal szemben. Keresetében arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre vagy érvénytelen, vitatta továbbá a szerződés felmondásának jogszerűségét és a végrehajtás tárgyát képező követelés összegszerűségét is. Mindezekre tekintettel elsődlegesen a végrehajtás megszüntetését, másodlagosan pedig annak korlátozását kérte. Az elsőfokon eljáró bíróság az indítványozó elsődleges kereseti kérelmének helyt adva a végrehajtást megszüntette. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék a jogerős ítéletében az elsőfokú döntést megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította, az alperes per- és végrehajtási költségekben, valamint a le nem rótt illetékekben való marasztalását mellőzte, indítványozót pedig az első- és másodfokú perköltségek megfizetésére kötelezte. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az indítványozó által támadott részítéletében a jogerős ítéletnek a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet elutasító rendelkezését hatályában fenntartotta, egyebekben a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben – az indítványozónak a végrehajtás korlátozása iránti eredeti (másodlagos) kereseti kérelme vonatkozásában, valamint a perköltségre és a le nem rótt illetékre vonatkozó részében – új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A Kúria a támadott részítélete indokolásában részletesen rögzítette (lásd: Kúria, Indokolás [28]–[39]), hogy a felülvizsgálat során érdemben elbírálható indítványozó érvelések alapján (tekintettel az ún. devizahiteles-törvények rendelkezéseire és az Európai Unió Bírósága kapcsolódó döntéseiben foglaltakra, valamint az Alkotmánybíróság

indítványozó által a per során hivatkozott döntésében írtakra egyaránt) a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet elutasító ítéleti rendelkezés álláspontja szerint mely jogi érvekre alapítottnak nem tekinthető jogszabálysértőnek. Ezzel összefüggésben a Kúria döntésének indokolásában részletezően rögzítette azt is, hogy az indítványozó által felhozott érvek közül melyek, és milyen jogszabályi előírás alapján voltak azok, melyeknek az érdemi vizsgálatára nem volt lehetősége (lásd: Kúria, Indokolás [22]–[27]). A valódi és látszólagos keresethalmazatokkal kapcsolatban a jelen ügyben is alkalmazandó régi Pp. hatálya alatt kialakított bírói gyakorlat felidézése mellett rögzítette ugyanakkor a Kúria azt is, hogy az indítványozó másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmének érdemi elbírálására – mivel az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek (a Kúria döntése értelmében tévesen) helyt adott – az elsőfokú eljárásban nem került, emiatt pedig a jogerős ítéletben nem is kerülhetett sor. Erre tekintettel rendelkezett úgy, hogy mivel a végrehajtás korlátozásával, továbbá ezzel összefüggésben a per-költséggel és a le nem rótt illetékekkel kapcsolatos kérdések csak megismételt eljárásban tisztázhatóak, ezért a korábbi ítéletek érintett rendelkezéseit hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja (lásd: Kúria, Indokolás [28]–[39]). A Kúria külön kitért arra is, hogy az első fokon eljáró bíróság a döntése indokolásában az elsődleges kereset alapját képező és általa magáévá tett hivatkozásokon túlmenően foglalkozott az elsődleges kereseti kérelem további alátámasztásául előadott indítványozói érvekkel is, melyeket az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásában alaptalannak talált. Mivel azonban az indítványozó – részben pernyertessége okán, részben pedig arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság ezen megállapításai csak az ítéletének indokolásában, nem pedig annak rendelkező részében jelentek meg – az elsőfokú ítélet ezen megállapításával szemben nem terjesztett elő fellebbezést (csatlakozó fellebbezést), a Kúria pedig a felülvizsgálat során kizárólag azon felülvizsgálati érveket vizsgálhatja, amelyekre az első- és másodfokú eljárás egyaránt kiterjedt, ezért a Kúria azt is hangsúlyozta, hogy az ezen megállapításokkal kapcsolatos felülvizsgálati érveket figyelmen kívül kellett hagynia (lásd: Kúria, Indokolás [38]).

- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz. Ebben, valamint indítványa kiegészítéseiben arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok ügyében tévesen, illetve a jogalkotói céllal és a józan ész követelményével is ellentétesen alkalmazták a DH-törvényeket; azoknak ügyében való figyelembe vétele ráadásul arra tekintettel, hogy már megalkotásukra is nemcsak a perben érintett jogviszony keletkezéséhez, de annak megszűnéséhez képest is csak évekkel később került sor, ellentétes a visszaható hatály alkotmányos tilalmával is. Alkotmányjogi panaszában is megismételte és a Kúria döntésére is kiterjesztette továbbá azon – már a felülvizsgálat során is sérelemként előadott – álláspontját, miszerint az eljáró bíróságok nem bírálták el valamennyi kereseti kérelmét és perbeli hivatkozását, ennek indokáról pedig döntéseikben nem adtak számot. Ezen sérelmek az indítványozó álláspontja szerint esetében az Alaptörvénynek a jogállamiság és jogbiztonság követelményére, a tulajdonhoz való jogra, a tisztességes eljáráshoz való jogra és a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó rendelkezéseinek sérelmét okozták, továbbá – ezekkel összefüggésben – sértették az R) cikk (2) bekezdését és a 28. cikket is. Mindezekre tekintettel kérte az Alkotmánybíróságtól a támadott, számára sérelmes bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. 2023. február 2-án beérkezett beadványához mellékelten az indítványozó megküldte az Európai Unió Parlamentje által kijelölt Petíciós Bizottságnak arról szóló tájékoztatását, hogy az indítványozó petíciójával kapcsolatos célvizsgálat lefolytatására a petíciót elfogadhatónak találta. Beadványában hangsúlyozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróságot nem mint „negyedfokú bíróságot” kérte fel az eljárás lefolytatására.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [9] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott kúriai ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben tesz eleget. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, 28. cikk]; és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.

- [11] A XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos hivatkozás tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azt az indítványozó valójában kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának az egyes kereseti kérelmeinek az indokolás nélkül történő elbírálatlansága (és ezért a lehetséges jogorvoslat igénybevétele során való meg nem támadhatósága) okán szerinte fennálló sérelmével összefüggésben, illetve annak okán tartja megállapíthatónak. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokoláson túlmenően nem is hozott fel ezen alaptörvényben rögzített jog sérelmével összefüggő (további) érveket; azaz önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást sem az alapindítványában, sem annak kiegészítéseiben nem adott elő. Ugyanez a megállapítás megfelelően irányadó a XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványozó hivatkozásra is. Ennek vonatkozásában az indítványozó azon túlmenően, hogy részletesen kifejtette a bíróságok szerinte téves (szakjogi) jogértelmezésével kapcsolatos álláspontját – amelynek következtében számára hátrányos tartalmú, anyagi (jog)következményekkel is járó döntések születtek –, szintén nem adott elő önállóan is értékelhető, alkotmányjogi szempontból is figyelembe vehető érvelést. Az egyéb alaptörvényi hivatkozásai, vagyis a valóban Alaptörvényben rögzített jogokat tartalmazó rendelkezések sérelmével összefüggésben szintén sérülni vélt) R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke kapcsán pedig az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések olyan előírások, amelyek nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot, és ezért ezen rendelkezések sérelmére – amint azt az Alkotmánybíróság már korábban számos alkalommal kifejtette – alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az indítványozó ezen hivatkozásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint: „Az [...] Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettjei nem az indítványozók, nem biztosítanak számukra jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}” {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróságnak az R) cikk (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (7) bekezdése, valamint a 28. cikk sérelmére vonatkozó panaszelem tekintetében érdemi vizsgálat lefolytatására nem volt lehetősége.
- [12] Ennek megfelelően az indítványozó által előadott érvek értékelésére kizárólag a visszaható hatály tilalmának és tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben volt az Alkotmánybíróságnak elméleti lehetősége.
- [13] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt azon formai feltétellel összefüggésben, miszerint alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben rögzített jog sérelmét eredményező, az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást lezáró egyéb döntéssel szemben terjeszhető elő, az alábbiakat állapította meg.
- [14] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria által az ügyében hozott részítélet (és azon keresztül a jogerős döntés) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A Kúria a támadott döntésében a jogerős ítéletet részben (az indítványozó elsődleges kereseti kérelmével kapcsolatos döntés vonatkozásában) hatályban tartotta, részben pedig azt – annak érdekében, hogy az indítványozó másodlagos, a végrehajtás korlátozására irányuló, korábban nem vizsgált kereseti kérelme elbírálásra kerülhessen – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott döntés az utóbbi rendelkezése okán nem tekinthető az Abtv. 27. § (1) bekezdésben említett érdemi döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást lezáró egyéb bírói döntésnek. Ennek indoka, hogy a Kúria említett ítéleti rendelkezése okán az indítványozó ügyében lényeges (anyagi jogi) jogkérdésben – az indítványozó másodlagos kereseti kérelme tárgyában – érdemi, a későbbiekben szükség esetén jogorvoslattal is támadható döntés csak az elrendelt új eljárás lefolytatást és határozat meghozatalát követően várható; ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy még folyamatban van.
- [16] Az Ügyrend vonatkozó rendelkezése [32. § (3) bekezdés] főszabály szerint kizárja az alkotmányjogi panasszal megtámadható felülvizsgálati döntések köréből a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító kúriai döntéseket. Ennek oka, hogy ilyen esetekben az alapeljárás még folyamatban van, annak lezárásáig ezért a jogorvoslati lehetőségek valójában még nincsenek kimerítve. Erre tekintettel az ilyen tartalmú kúriai döntésekkel szembeni alkotmányjogi panaszt vissza kell utasítani. Ez alól az jelenthet csak kivételt, ha az alkotmányjogi panaszban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és

a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze; ami pedig abban az esetben képzelhető el, ha *i*) éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelmet, vagy, ha *ii*) ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében (ilyen esetben ugyanis a Kúria döntése tartalma szerint az eljárást lezáró döntésnek tekinthető) [vö.: Ügyrend 32. § (3) bekezdés; az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás, I. 3. pont].

- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria új eljárásra utasító döntése az alsóbb fokú bíróság számára a végrehajtás korlátozásával kapcsolatos indítványozói kereseti kérelem tárgyában meghozandó döntés tekintetében nem tartalmaz iránymutatást vagy a bíróság mérlegelését kizáró más kötelezést. A jelen ügy kapcsán az indítvány alapján nem merült fel, hogy az indítványozó számára az állított alapjogi sérelmeket a kúriai döntésben foglalt, a másodlagos kereseti kérelem elbírálása érdekében történő új eljárásra utasítás okozta volna. Valójában a Kúria döntésének ezen eleme éppen azt teszi lehetővé, hogy a másodfokon eljáró és a felülvizsgálati bíróság által egyaránt megalapozatlannak talált elsődleges kereseti kérelemmel látszólagos halmazatban álló, és az elsőfokú bíróságnak az előbbi kérelemnek helyt adó ítélete következtében korábban el nem bírált másodlagos kereseti kérelem tárgyában is – később akár jogorvoslattal is támadható – bírói döntés születessen.
- [18] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdésében az alkotmányjogi panasz benyújthatósága vonatkozásában rögzített törvényi feltétel(ek) fennállása a támadott döntés tekintetében nem állapítható meg, ezért az indítvány érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [19] Mindazonáltal a Kúria támadott részítéletének a jogerős bírósági döntést hatályában fenntartó részével kapcsolatos indítványozói érvekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy azok – tekintettel arra, hogy az indítványozónak a bíróságoktól eltérő jogi álláspontja okán egyrészt a DH törvények ügyében való alkalmazhatóságát, másrészt mikénti értelmezését vitatják – valójában szakjogi felülmérlegelésre, nem pedig alkotmányjogi kérdések eldöntésére irányulnak.
- [20] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelmet orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [21] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben [lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat; 7/2015. (III. 19.) AB határozat] már rögzítette, hogy a devizahitelekkel kapcsolatos jogi szabályozás tekintetében a tiltott visszaható hatály nem állapítható meg, így ezen érv alapján az indítványozónak a B) cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos hivatkozása sem foghatott volna helyt.
- [22] Amint arra az Alkotmánybíróság jelen végzésnek a támadott felülvizsgálati részítéletet ismertető részében korábban már kitért, a Kúria a döntése indokolásában részletesen ismertette, hogy az indítványozó mely érveinek elbírálására mely indokok miatt nem volt álláspontja szerint jogszabályi lehetősége; ezért az indítványozó ennek ellenkezőjét állító hivatkozása sem foghatott volna helyt. A bíróságok indokolási kötelezettségéből egyébként sem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” [Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.

[23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében írott feltételeknek, nincs lehetőség, ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/406/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. A bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) 2014. szeptember 8-án gépkocsijával az előtte haladó gépkocsinak ütközött. A felperes, mivel érvényes casco biztosítási szerződéssel rendelkezett, ezért a kárt bejelentette a biztosítójának, aki 2015. január 6-án arról értesítette, hogy a perbeli biztosítási esemény kapcsán biztosítási szolgáltatást nem áll módjában teljesíteni.
- [4] A felperes az alperessel szemben kereseti kérelmet terjesztett elő.
- [5] Az alperes elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő. Utalt az Általános Vagyonbiztosítási Feltételek XIII. 1. pontjára, mely szerint a szerződésből származó igények az esedékestől számított egy év elteltével évülnek el. Hivatkozott továbbá arra, hogy a biztosítási ajánlatban az alperes felhívta a felperes figyelmét arra, hogy az öt éves elévülési idő helyett jelen szerződés esetében az egy éves elévülési idő az irányadó és ezt a felperes elfogadta. Az alperes utalt arra is, hogy a kárrendezéshez szükséges utolsó okirat (pótszemléről készült kárfelvételi jegyzőkönyv) 2014. szeptember 15-én kelt, így az elévülés kezdő időpontja 2014. szeptember 30-a volt. A kereset pedig 2015. november 18-án lett benyújtva, így az az elévülés megszakítására már nem alkalmas. Az alperes szerint a felperesi követelés 2015. szeptember 30-án elévült.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] A felperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján perújítást kezdeményezett. Kérelmében előadta, hogy a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.328/2020/7.-II. számú, valamint a Kúria Pfv.V.20.152/2020/7. számú eseti döntéseiben az egy éves elévülési időre vonatkozó ÁSZF rendelkezéseket tisztességtelennek minősítette és valamennyi fogyasztó szerződő féllel szemben történő alkalmazásukat kizárta.
- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes perújítási kérelmét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [9] A másodfokú bíróság kiemete, hogy a perújítás a jogerős bírósági ítélet megtámadására használható olyan rendkívüli perorvoslat, amelyet általában ténybeli természetű okok alapján lehet igénybe venni.
- [10] A régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bíralt el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvező határozatot eredményezhetett volna.
- [11] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy nem lehet perújítási okként hivatkozni az ügyben eljáró bíróságok „téves jogi álláspontjára”. A perújító felperes érveléseivel szemben a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy következetesen érvényesül az a bírósági gyakorlat, hogy a perben elbírált jogkérdésben nincs helye perújításnak.

- [12] A perújítás, mint rendkívüli perorvoslati lehetőség az alapeljárás ténybeli hibáinak a kiküszöbölésére szolgál. Még ha lennének is jogalkalmazási hibák, amik jelen ügyben nem állapíthatók meg, a perújítás jogintézménye akkor sem alkalmazható jogalkalmazási hibák korrigálására, kijavítására. Az alapperben elbírált jogkérdésben nincs helye perújításnak.
- [13] A perújított alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a kérelemben megjelölt határozatok nem azonos tényállású ügyekben meghozott jogerős döntések. A Fővárosi Ítéltábla ítélete egy másik biztosító társaság eltérő biztosítási termékére vonatkozott, míg a kúriai döntés tárgya a perbelitől eltérő 2016. október 1-jétől alkalmazott szerződéses rendelkezés vizsgálata volt. Így ezek a hivatkozott jogerős határozatok nem érintik a peres felek közötti jogviszony tartalmát.
- [14] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján helytállóan állapította meg, hogy a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételek nem állnak fenn, és jogszabálysértés nélkül döntött a perújítási kérelem elutasításáról.
- [15] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének eleget tett, nincs olyan mulasztás, ami a végzés hatályon kívül helyezését indokolná.
- [16] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [17] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [18] Az indítványozó kifejtette, hogy a jogerős ítéleteket bizonyítékként terjesztette elő, véleménye szerint a perújítási kérelme ezért megfelel a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, hiszen olyan jogerős bírósági határozatokra hivatkozik, amelyeket az alapperben eljáró bíróság nem bíralt el, annak ellenére, hogy a Kúria 2020. szeptember 2-án, több mint egy hónappal a másodfokú tárgyalást megelőzően hozta meg a Pfv.V.20.152/2020/7. számú precedensképes határozatát. Véleménye szerint a bíróságnak részletesen meg kellett volna indokolni a precedensképes határozatban foglalt jogelv mellőzését. Utalt arra, hogy egyértelműen megállapítható, hogy a jogalkotó szándéka perújítási okként kiterjedt a jogerős bírói ítéletre való hivatkozásra is.
- [19] A másodfokú bíróság döntésében figyelmen kívül hagyta régi Pp. 260 § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezést, ami által önkényes, *contra legem* és a józan ész követelményeivel ellentétes jogértelmezésre jutott, mivel egy általános kötelező magatartási szabály helyett, a bírói gyakorlatot rendelte alkalmazni. Azáltal, hogy a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését, nem biztosította a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét. Nem tette lehetővé, hogy az elsőfokú bíróság az új bizonyítékok, mint jogerős ítéletek alapján vizsgálja felül a korábban meghozott döntését. Az általa hivatkozott döntéseket a másodfokú bíróság nem bírálta el, valamint azokkal teljesen ellentétes következtetésre jutott. A határozatok elbírálása esetén a jelenleginél rá kedvezőbb döntés születhetett volna. Téves tehát a másodfokú bíróságnak a perújítás megengedhetőségével kapcsolatos álláspontja. A másodfokú bíróság ellehetlenítette a perújítás jogintézményét, szembe ment a régi Pp.-ben foglaltakkal, megsértette a jogszabályok értelmezésére felállított alapelveket. Indokolásként csupán több mint 20 éves bírósági határozatokra hivatkozott, annak ellenére, hogy Magyarországon nincsen tisztán precedens alapú ítélkezés.
- [20] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt a benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [22] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [23] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg az R) cikk (2) bekezdését és 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi

rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panasz sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3229/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [43]}.

- [24] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági döntés felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [29] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [30] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1257/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3148/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pkf.25.509/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács K. Zoltán ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Ítéltábla 17.Pkf.25.509/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.630.743/2022/3. számú végzésére is kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését. Az indítvány szerint a végzések sértik az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való jogát és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát.
- [2] A támadott bírósági végzések alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó mint kérelmezett ellen kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelése iránt indított eljárásban – a koronavírus helyzetre tekintettel elektronikus úton, távmeghallgatással foganatosítva –, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2020. december 1-jén felvett jegyzőkönyvbe foglalt végzésével az intézeti gyógykezelést elrendelte. A végzésben foglaltak szerint annak kézbesítésétől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek. A határozat szóbeli kihirdetését követően az indítványozó nem akart nyilatkozni a fellebbezés tekintetében, a kérelmező a döntést tudomásul vette, a fellebbezésről lemondott, ahogyan fellebbezési jogáról lemondott a szakértő és az ügygondnok is.
- [4] 1.2. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az indítványozó 2022. január 31-én előterjesztett fellebbezését – mint elkésettet – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 367. § (1) bekezdésére és a 366. § (1) bekezdésére hivatkozva, 2022. február 21-én hozott végzésével visszautasította.
- [5] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság 2020. december 3-i intézkedése alapján az indítványozó lakcímére megküldött, a perbeli végzést is magában foglaló küldeményt a posta 2021. január 5-én „nem kereste” jelzéssel kézbesítette vissza, azonban a kézbesítési fikció megállapítására már nem került sor. Az indítványozó – a másodfokú bíróság megállapítása szerint – 2021. december 1-én egy iratbetekintés után kérte az iratok rendelkezésére bocsátását, melynek okán az elsőfokú bíróság a végzést tartalmazó jegyzőkönyvet postai úton megküldte, amit az indítványozó 2021. december 27-én átvett. Az indítványozó ezt követően 2022. január 4-én immár elektronikus úton előterjesztett beadványában az eljárás során keletkezett további iratok – így egyebek mellett a kórlap – megküldését kérte, amelyet az elsőfokú bíróság 2022. január 24-én elektronikusán kézbesített a részére. Az elsőfokú bíróság az indítványozó 2021. december 1-i beadványát a kézbesítési fikció elleni kifogásnak tekintette, végzésével annak helyt adott és erre tekintettel a fellebbezés határidőben érkezettnek tekintve, azt a másodfokú bíróságnak elbírálásra felterjesztette.
- [6] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 201. § (8) bekezdése alapján a tárgyi ügyben a határozat ellen nyolc napon belül lehet fellebbezni, és mivel a Pp. 350. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tárgyaláson hozott határozatát a tárgyaláson hirdeti ki, ezzel – a Pp. 351. § (1) bekezdése értelmében – a jelenlévők számára mindazon határozatok közlése is megtörténik, amelyeket a törvény szerint nem kell kézbesítés útján közölni. Mindezeket figyelembe véve az adott ügyben a végzés kihirdetésével, azaz

2020. december 1. napjával a fellebbezési határidő megnyílt, azonban az elsőfokú bíróság téves tájékoztatása miatt a másodfokú bíróság indokoltnak találta, hogy a határidőt a határozat „kézbesítésének” időpontjától vizsgálja. Mivel azonban az elsőfokú bíróság a kézbesítési fikció tényéről nem tájékoztatta az indítványozót, ezzel elzárta őt attól, hogy a fikció jogkövetkezményeit el tudja háritani, így a másodfokú bíróság a 2020. decemberi intézkedéssel postai úton megkísérelt kézbesítést nem tekintette szabályszerűnek. Megállapította ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a végzés 2021. december 27-én történt kézbesítése szabályszerű volt, ezzel megnyílt a fellebbezési határidő, azonban a bírósággal – akkor még – papír alapon kapcsolatot tartó indítványozó a határidőn belül, 2022. január 4-ig fellebbezést nem terjesztett elő, arra csak 2022. január 31-én került sor, ezért a másodfokú bíróság a fellebbezést, mint elkésettet hivatalból visszautasította.

- [7] 1.3. A Fővárosi Ítéletábrla 2022. június 7-én hozott végzésével a Fővárosi Törvényszék végzését helybenhagyta. Az indítványozói fellebbezésben foglaltak kapcsán az Ítéletábrla a következőkre mutatott rá: a Pp. preambulumban deklarált tisztességes eljárás alapelveként a fegyveregyenlőség elve a polgári eljárások alapelve, amelyből következik, hogy a fél számára valamennyi iratot kézbesíteni kell, ennek esetleges megsértése azonban – a fellebbezésben foglalt érveléssel szemben –, nem a fellebbezési határidő meghosszabbodását eredményezi, hanem legfeljebb az érdemi határozatot teszi – eljárási szabálysértés miatt – megalapozatlanná, ezért az indítványozó számára nyitvaálló határidőt nem 2022. január 24-től, a kézbesíteni elmulasztott jegyzőkönyvmelléklet átvételétől, hanem a Pp. 365. § (6) bekezdése szerint a fellebbezéssel támadott határozat kézbesítésétől, vagyis 2021. december 27. napjától kell számítani.
- [8] A Fővárosi Ítéletábrla álláspontja szerint továbbá alaptalanul hivatkozott az indítványozó az elektronikus úton való kapcsolattartásra is, mivel a 8. sorszámú papír alapú beadványában mindössze annyit jelzett, hogy a bíróság az e-mail címére is elküldheti a kért iratokat. A bíróság indokolása szerint azonban a törvényben foglalt biztonságos kézbesítési feltételeknek egy egyszerű email-cím nyilvánvalóan nem felel meg, és bár a beadvány elektronikus benyújtását mint ráutaló magatartást az elektronikus út vállalásának kell tekinteni, az indítványozó csak a melléklet megküldését sürgető 9. sorszámú beadványát nyújtotta be elektronikus úton 2022. január 3-án, az a végzés 2021. december 27-i kézbesítését követően történt, ezért az elsőfokú bíróság ezt megelőzően még szabályszerűen kézbesítette továbbra is postai úton a végzést az indítványozónak.
- [9] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való joga sérelmét, másodlagosan a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga sérelmét állította a támadott bírósági határozatokkal szemben.
- [10] Álláspontja szerint a végzés részét képező kórlap nélkül a fellebbezés nem volt előterjeszthető, hiszen a Pesti Központi Kerületi Bíróság a végzésben maga is kijelenti, hogy „a részletes anamnézist a jelen jegyzőkönyv mellékletét képező, 1. sorszámú kórlap tartalmazza”. Mivel a kórlap csak 2022. január 24-én került kézbesítésre számára, ezért mindkét alkotmányjogi panasszal támadott végzés a fegyverek egyenlőségének elvét figyelmen kívül hagyva, egyoldalúan állapította meg, hogy az indítványozó részére a fellebbezés benyújtására nyitvaálló határidő 2022. január 4-én letelt. Hivatkozott ennek kapcsán az indítványozó az Alkotmánybíróság korábbi határozataira, így például a 15/2002. (III. 29.) AB határozatra, amely szerint a fegyverek egyenlőségének elve akkor nem sérül, ha a peres eljárás során a per tárgyát érintő releváns iratokat a peres felek mindegyike ugyanolyan mélységben és teljességben ismerheti meg, továbbá a felek mindegyike jogosult e dokumentumok birtoklására is.
- [11] Az indítványozói álláspont szerint a Fővárosi Ítéletábrla végzésének [7] bekezdésében „maga is elismeri”, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság megsértette a fegyverek egyenlőségének elvét, így ezért is tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kézbesítés 2021. december 27. napján szabályszerű volt.
- [12] Az indítványozó szerint megalapozatlanul és kellő körültekintés nélkül állapította meg a Fővárosi Ítéletábrla, hogy postai úton szabályszerűen kézbesítették az indítványozónak az iratokat, mivel az indítványozó 2022. január 3. napján elektronikusan ismételtén kérte az iratok szabályszerű kézbesítését, amely a Pp. 605. § (2) bekezdése értelmében automatikus nyilatkozatnak számít az elektronikus útra történő átállásra vonatkozóan. Mivel a Pesti Központi Kerületi Bíróság a határozata érdemi tartalmát megalapozó dokumentációt ismételtén postai úton küldte meg, így ezzel indokolatlanul lassította, illetve időben elhúzta az eljárást, ezért „a tisztességes eljárás hiányán túl az észszerű határidőben hozott elbírálás követelménye is sérült”.

- [13] Végül az indítványozó szerint a bíróságok által megállapított elkészttség miatt sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga is.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak alapján tanácsban eljárva vizsgálat tárgyává tette, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadására vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] 3.1. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla végzését 2022. július 20-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. szeptember 18-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint – a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az alaptörvény-ellenesség indokolását, továbbá az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz a végzések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló nemperes eljárásban kérelmezett volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítvány a jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően – a XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán előadottakon túlmenően –, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési határidő számítása kapcsán észlelte az elsőfokú bíróság által a fellebbezésre vonatkozóan adott téves tájékoztatást, úgyszintén a kézbesítési fikció beállításáról szóló értesítés elsőfokú bíróság általi elmulasztását is. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzések jogértelmezése alapján az indítványozó számára ezért a fellebbezési határidő nem 2020. december 1-én, hanem 2021. december 27-én indult meg, az ezzel kapcsolatos álláspontjukat a bíróságok részletesen megindokolták. Az, hogy az indítványozó ezzel a jogértelmezéssel nem ért egyet – és azért kéri a döntések megsemmisítését, hogy a 2022. január 31-i fellebbezése határidőben előterjesztettnek minősüljön –, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem veti fel a támadott döntések alaptörvény-ellenességének kételyét, úgyszintén alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [18] Ahogyan az Alkotmánybíróság arra már számos alkalommal rámutatott, „[a] bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható.” {Lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}
- [19] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására nincs lehetőség, mivel az nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában, részben a 29. §-ában, foglalt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2228/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3149/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés 2020. március 31. napjáig hatályos c) és d) pontjai, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.213/2020/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi személy indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó elsődlegesen – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdés c) és d) pontja, másodlagosan az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.213/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikke és XXVIII. cikke sérelmére hivatkozással.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló adóügyben hozott határozat ellen indított közigazgatási perben az indítványozó jogi személy felperesként vett részt.
- [5] E per előzményeként az elsőfokú adóhatóság a 4314291476/2019. számú határozatával az indítványozó terhére 2013. évre különböző adónemekben mindösszesen 75 070 000 forint adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, amely után 149 418 000 forint adóbírságot szabott ki és 5 239 000 forint késedelmi pótlékot számított fel. A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2019. december 6. napján kelt 2234941301/2019. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [6] Az indítványozó által az adóhatóság határozatával szemben előterjesztett keresetet az első fokon eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. március 10. napján kelt 18.K.27.012/2020/17. számú jogerős ítéletével elutasította.
- [7] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában megállapította, hogy az adóhatóság az adólevonási jog gyakorlásának megtagadását nem az áru, hanem az áru feletti rendelkezési jog tényleges átengedésének hiányára alapította. Határozatában logikusan és okszerűen rögzítette az áruknek az okmányok szerinti pontos és tételes módon történő rendelkezésre állását, valamint igazolta a hiányzó ügyleti akaratot. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az adóhatóság széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, melyből helyesen következtetett a gazdasági esemény színlelt voltára, figyelemmel az áruösszesség utaztatására, amely nem eredményezte az áru feletti rendelkezési jog tényleges átszállását. A Kúria 5/2016. (IX. 26) KMK vélemény (a továbbiakban: KMK-vélemény) 1.) pontjának megfelelően az adóhatóságnak nem kellett vizsgálnia a felperes tudattartamát, mert szükségképpen tudnia kellett a valós ügylet hiányáról.
- [8] Az elsőfokú bíróság továbbá részletesen vizsgálta a felperesi tudattartamot – figyelemmel az indítványozó felperes azon hivatkozásaira miszerint nem volt tudomása az adókijátszásról, mert a beszerzésekkel és a termékértékesítésekkel kapcsolatos feladatokat a kereskedelmi ügynök látta el – és megállapította, hogy az indítványozó hatalmazta meg a kereskedelmi ügynököt a nevében jognyilatkozat megtételére, a megbízásról és azok kereteiről a felperes törvényes képviselője is tudott. A kereskedelmi ügynök tehát a felperes nevében bonyolította le az ügyleteket, magatartását ezért a felperes magatartásaként kell értékelni. Az eset összes körülményei pedig alátámasztják az indítványozó aktív adókijátszásra irányuló tudatosságát is.

- [9] Az indítványozó felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Kérelme befogadásának jogszabályi alapjaként a Kp. 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjait jelölte meg.
- [10] Az indítványozó befogadási kérelmében a Kp. 118. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva előadta, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemmel érintett ügyben felmerülő jogértelmezési kérdések szükségessé teszik az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Ismertette, hogy a KMK-vélemény az Európai Unió Bíróságának az adólevonási jog gyakorlásával összefüggő döntéseiben meghatározott alapelvek alkalmazása érdekében került megalkotásra, idézte a Mahagében/Dávid ügy [Mahagében C-80/11, és Dávid C-142/11 sz. egyesített ügyek] több pontját, majd megállapította, hogy az adólevonási jog gyakorolhatósága az adóalany adókijátszásra vonatkozó tudattartamától függ, ugyanakkor megítélése szerint bizonytalanság van a körben, hogy egy nem természetes személy adóalany esetében miként kell eljárni. Felmerül a kérdés, hogy a jogi személy esetében kinek a tudata vizsgálendő, különös figyelemmel az adóalany megbízásából eljáró kereskedelmi ügynökre, aki tőle szervezetileg, valamint adó- és munkajogi értelemben is független.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint továbbá a jogerős ítélet rendelkezése több ponton eltér a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától. Első körben ismertette a KMK-vélemény 1.) és 3.) pontját, majd hangsúlyozta, hogy mind az adóhatóság, mind az elsőfokú bíróság irat és jogellenesen jutott arra következtetésre, hogy nem valósult meg a gazdasági esemény. Véleménye szerint abszurd önmagában a rendelkezési jog átengedésének a hiányával indokolni a termékértékesítés hiányát, miközben az elsőfokú bíróság a gazdasági esemény valamennyi mozzanatát valósnak fogadta el. Az indítványozó kiemelte, hogy szerinte rendkívüli jogbizonytalanságot eredményezne, ha ez bármilyen valós ügylet vonatkozásában egyoldalúan megállapítható lenne, mentesítve ezáltal az adóhatóságot a tudattartam vizsgálata alól, mely a KMK-vélemény szakszerű alkalmazásával nem történhetne meg. Előadta, a bíróság úgy hagyta helyben az adóhatóság határozatát, hogy oldalakon keresztül vizsgálta a „tudta-tudhatta” kérdéskört, túlterjeszkedve ezáltal az adóhatóság érvelésén.
- [12] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.213/2020/2. számú 2020. május 14-én kelt végzésével megállapította, hogy felülvizsgálati kérelem befogadására – az alábbiak szerint – nincs lehetőség.
- [13] A Kúria a Kp. 118 § (1) szerint a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata:
- „a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
  - b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
  - c) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,
  - d) a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.”
- [14] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés c) pont alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az uniós jogszabály alkalmazása, vagy annak elmaradása az ügy érdemére kihatott, illetve ha az adott uniós jogszabály értelmezéséhez az adott jogkérdésben előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatása szükséges. A Kúria a befogadási kérelem megvizsgálását követően nem találta indokoltnak, az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését figyelemmel arra, hogy az Európai Unió Bíróságának az adólevonási joggal kapcsolatos döntései, valamint a KMK-vélemény kellően világos és egyértelmű iránymutatással szolgálnak a tagállami bíróságok számára.
- [15] A Kp. 118. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés esetében az állított jogszabálysértés felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha a kérelmező „a Kúria által közzétett” eseti döntésre hivatkozik. Közzétételre azon határozatok esetében kerül sor, amelyeket a Kúria kifejezett céllal kíván a bíróságok és a jogkeresők elé tárni. A közzététel formája BH-ban vagy az EBH-ban való megjelenés. A felperes a befogadásra irányuló kérelmében azonban nem jelölt meg egyetlen olyan döntést sem, amelytől az elsőfokú bíróság rendelkezése eltérne, csupán a KMK-véleményben foglaltaktól való jogellenes eltérésre hivatkozott.
- [16] A Kúria ugyanakkor rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság – a KMK véleményben foglaltak szerint – értelmezte az adólevonási joggal kapcsolatos joggyakorlatot, és döntése indokolásában részletesen ismertette álláspontját. Az ítélet rendelkező részében az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A jogerős ítélet jogszerűségének, a bizonyítékok értékelésének és az indokolás megfelelő kimunkálásának vizsgálata érdemi felülvizsgálat, és nem a befogadás körébe tartozik. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban jogkérdésben dönt, ténykérdést nem vizsgálhat, bizonyítékot nem mérlegelhet felül. Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást folytatott le, a bizonyítékokat értékelte, valamint indokolási kötelezettségének is eleget tett. Eljárása ezért megfelel a bírósági joggyakorlatnak, így nem indokolt a felülvizsgálati kérelem befogadása.

- [17] A Kúria döntése szerint nem volt jogszabályi lehetőség az előterjesztett befogadási kérelem alapján a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására, ezért a Kúria annak befogadását a Kp. 118. § (1) és (2) bekezdéseinek alkalmazásával megtagadta.
- [18] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyben az Alaptörvény B) cikke és XXVIII. cikke sérelmére is hivatkozott.
- [19] Az indítvány részletes indokolása szerint ugyanakkor a kérelem alapja Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (7) bekezdése (a hatékony jogorvoslathoz való jog), valamint az Alaptörvény B) cikke (a jogállamiság és a jogbiztonság elve).
- [20] Az indítványozó hivatkozása szerint a kérelmének eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 26. §-a és 41. § (3) bekezdése; 45. § (4) bekezdése, amelyek alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a konkrét ügyben alkalmazott jogszabályt, és annak alaptörvény-ellenessége fennállása esetén alaptörvény-ellenességét akkor is megállapítja, ha az már nincs hatályban és a konkrét ügyben az alkalmazását kizárja. Az indítványozó rámutatott, hogy de facto a szabályozás hatályban van ugyanazon szöveggel, csak kiegészült egy új alponttal, ezért technikailag nem látszik lehetségesnek a megsemmisítés kérése, hiszen már nem az a számszerű megjelölése a támadott jogszabályhelyeknek, mint az alkotmányjogi panaszával érintett eljárás idején volt. Az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú bírósági ítélettel szemben 2020. április 14. napján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához. A felülvizsgálati kérelem befogadhatóságát a Kp. – az ügy elbírálására hatályos – 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira alapította. Ennek során a befogadhatóság indokaiul az alábbiakat jelölte meg.
- [21] A Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezéssel (Kp. 118. § (1) bekezdés d) pontja) kapcsolatban előadta, hogy a keresetet elbíráló elsőfokú bíróság jogellenesen eltért a KMK-véleményben foglaltaktól. Az indítványozó szerint az okszerű, világos és vonatkozó jogszabályi és felsőbb bírósági gyakorlatot bemutató felülvizsgálati kérelme levezette, hogy ezen körülmény önmagában okot ad Kp. 118 §-ának az az indítványozó ügyében hatályos (1) bekezdés d) pontja szerinti befogadására.
- [22] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy emellett a Kp. 118. § – az ügyben hatályos – (1) bekezdés c) pontja szerinti befogadhatósági követelmény is megvalósult. Ugyanis a perben kiemelt kérdés, hogy a nem természetes személy adóalany tudattartamának vizsgálata körében kinek a tudata vizsgálandó a szubjektív tudattartalom feltárásakor. Az indítványozó megítélése szerint e kérdés pedig az uniós jog egységes alkalmazása szempontjából általános érdekű, új értelmezési kérdésnek tekinthető, amelyre sem a meglévő hazai, sem pedig az EUB ítélezési gyakorlata nem adja meg a szükséges felvilágosítást, hiszen az EUB előtti hasonló ügyek csak a természetes személy adóalanyok szubjektív tudattartama megítélésére tartalmaznak előírásokat.
- [23] Az indítványozó kiemelte, hogy álláspontja szerint a jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) Álláspontja szerint ugyanis az ügy alapját egy olyan bírósági eljárás képezi, amelyben az alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenessége miatt tagadták meg indítványozótól a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás lefolytatását, ezáltal pedig súlyosan sérültek indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított alkotmányos jogai.
- [24] Az indítványozó álláspontja szerint egy, a jelen üggyel teljes analógiát mutató korábbi panasz esetében az Alkotmánybíróság megsemmisítette a támadott eljárási jogszabályi rendelkezéseket [42/2004. (XI. 9.) AB határozat]. Az indítványozó részletesen elemezte ezen határozatot, és indokolta azon álláspontját, hogy annak megállapításai a jelen ügyben is alkalmazhatóak, sőt alkalmazandóak.
- [25] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmének befogadhatóságát a Kp. – az ügy elbírálására hatályos – 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira alapította. Panaszában levezette, hogy a Kp. e szabályain változtatott a Kp. 118. § (1) bekezdése 2020. április 1. napjától hatályos módosítása, amely a jogszabálysértésre hivatkozást is a befogadhatósági követelmények közé emelte. Azonban a Kp. 118. § (1) bekezdése 2020. áprilisi módosítása az Indítványozó ügyére nem alkalmazandó, ugyanis esetében a Kp. 118. § (1) bekezdésének a per megindulásakor hatályos rendelkezéseit kellett alkalmazni.
- [26] Álláspontja szerint a panaszában támadott jogszabályi rendelkezések az Alkotmánybíróság által a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban megsemmisített rendelkezéseivel teljes analógiát mutatta korlátozzák a jogalkotó által biztosított rendkívüli jogorvoslatot azáltal, hogy a jogszabálysértésen felül olyan többlet követelményeket támasztanak a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban, amelyek magát a jogorvoslatot előreláthatatlanná és kiszámíthatatlanná teszik.

- [27] Az indítványozó szerint a támadott, az indítványára alkalmazandó rendelkezéseket tekintve, a szabályozás előreláthatatlansága és kiszámíthatatlansága nem biztosítja a jogalkotó által megteremtett rendkívüli jogorvoslat esetében a jogorvoslathoz való alkotmányos jogot.
- [28] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság, azon belül is az előreláthatóság és a kiszámíthatóság követelménye is sérült, és azon keresztül a XXVIII. cikk (7) bekezdésben írott jogorvoslathoz való alkotmányos joga is.
- [29] Az indítványozó kérte ezért, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a jelen ügyben alkalmazott, Kp. 118. § (1) bekezdés 2020. március 31. napjáig hatályos *c)*, *d)* pontjai alaptörvény-ellenesek voltak, és a jelen kérelem alapjául szolgáló eljárásban ezen jogszabályok alkalmazását zárja ki, továbbá a Kúria Kfv.1.35.213/2020/2. számú végzését, mint alaptörvény-ellenes bírói határozatot semmisítse meg.
- [30] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [31] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [32] Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást tartalmaz.
- [33] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [34] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [35] A Kúria Kfv.1.35.213/2020/2. számú végzését 2020. június 5. napján kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. július 27. napján nyújtotta be elektronikus úton az első fokon eljáró bíróságra.
- [36] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.1.35.213/2020/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [37] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b)* pontjának és a 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [38] 3.2. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [39] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó, – mely jogi személy a peres eljárásban félként vett részt – tekintetében a Kp. 118. § (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjában foglalt jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróságok alkalmazták, így érintettnek minősül, mert az állított sérelmek az indítványozó egyedi ügyével kapcsolatosak, és a saját, az Alaptörvényben biztosított, vagy biztosítottak vélt jogaira vonatkoznak.
- [40] Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, *a)* aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; *b)* akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy *c)* akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [41] 3.4. Az Alkotmánybíróság az indítványoknak az Abtv. tárgyi hatályra vonatkozó rendelkezéseinek történő megfelelését vizsgálta.
- [42] Az Alkotmánybíróság e tekintetben elsőként az indítványnak a Kp. egyes rendelkezéseit sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított

alkotmányjogi panasznak – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés. [...]” {lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.

- [43] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont első fordulata].
- [44] E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés [42]}.
- [45] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [46] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [47] A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt illetően az Alkotmánybíróság fenntartja állandó gyakorlatát, melynek értelmében a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható {lásd pl. 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [48] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [49] 3.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése a) pontja és a 27. § (1) bekezdés a) pont első fordulata értelmében e rendelkezések alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [50] 3.6. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi.
- [51] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [52] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény B) cikk (2)–(4) bekezdései és a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdései az alkotmányjogi panasz tárgyával összefüggésbe nem hozhatók.
- [53] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság támadott végzése tekintetében az indítványozó által az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján és a Kp. 118. § (1) bekezdése c) és d) pontjai tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem jelölte meg az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét.
- [54] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontjában írott feltételnek – az ismertetett vonatkozásokban – nem felel meg.
- [55] Az indítványozó alkotmányjogi panasz a Kp. 118. § (1) bekezdése c) és d) pontjai és a Kúria támadott végzése tekintetében a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét is.
- [56] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést.

- [57] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybíróági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [58] 4.1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással a Kp. 118. § (1) bekezdése c) és d) pontjai alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálta.
- [59] Az indítványozó a Kp. 118. §-a alaptörvény-ellenességét is állította. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott döntésében a Kp. 118. § (1) bekezdését alkalmazva, az abban foglalt befogadási okok alapján megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet és megállapította, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn, ezért e felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [60] Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a jogorvoslathoz való jog sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a panaszában támadott jogszabályi rendelkezések a polgári eljárásról szóló 1952. évi III. törvény 2002. január 1. – 2004. november 8. között hatályban volt felülvizsgálatra vonatkozó 270. §-ának egyes, az Alkotmánybíróság által a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban megsemmisített rendelkezéseivel teljes analógiát mutatva korlátozzák a jogalkotó által biztosított rendkívüli jogorvoslatot azáltal, hogy a jogszabálysértésen felül olyan többletkövetelményeket támasztanak a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban, amelyek magát a jogorvoslatot előreláthatatlanná és kiszámíthatatlanná teszik.
- [61] Az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással a Kp. 118. § (1) bekezdése c) és d) pontjai alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálva az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [62] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jogalkotó joga és felelőssége, hogy olyan jogorvoslati eljárásokat alakítson ki, és azokat azok céljának megfelelő módon szabályozza, amelyek az egyes jogsérelmek, jogsértések esetén a megfelelő jogvédelmet biztosítani tudják. Az indítványozó által benyújtott beadvány időpontjában létező jogorvoslatok összetett rendszert képeztek, és képeznek ma is.
- [63] Az indítványozó kimerítette a közigazgatási eljárásban számára rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket. Ennek eredménytelenségét követően a másodfokú közigazgatási határozat ellen a bírósághoz fordult keresettel. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek jogában áll jogorvoslattal élni az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntéssel szemben, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata meghatározza a jogorvoslati rendszerrel szemben támasztott követelményeket. Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban átfogóan áttekintette a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, amely során utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket, azok igénybevételének módját, az Alaptörvény azonban nem tartalmaz előírást azzal kapcsolatban hogyan épüljön fel a jogorvoslat rendszere {3097/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [64] Ezen túlmenően az Alaptörvény azzal kapcsolatban sem tartalmaz követelményt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon érvényesüljön, ily módon adott esetben a jogorvoslati fórumrendszer egyfokúsága is megfelel az Alaptörvény követelményeinek {lásd pl. 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]; 3097/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [65] „Az Alaptörvény [...] nem biztosít alanyi jogot arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemben elbírálják, és ugyan az indítványozó alapvetően azt kifogásolta, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések értelmezése révén szelektálhat a Kúria az ügyek között, azonban ez a lehetőség [...] az eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakad és az ügyek tárgyára vonatkozik.” {Lásd 3376/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}
- [66] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a jogorvoslathoz való jog állított sérelméről keresztként is a bíróság által alkalmazott, támadott jogszabályi rendelkezéseknek a bíróságtól eltérő jogértelmezése miatt azoknak a megsemmisítését kérte.
- [67] A Kp. 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett: „(1) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata
- a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
  - a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
  - az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy
  - a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.”

- [68] Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 230. §-a által módosított, 2020. április 1. napjától hatályos Kp. 118. § (1) bekezdése az alábbiakat tartalmazza: „(1) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha
- a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata
    - aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
    - ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
    - ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,
    - ad) a kérelmező alapvető eljárési jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárési szabályszegés, illetve
  - b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.
- [69] A Kp. hatályos 118. § (1) bekezdése a) ac) pontja tehát szó szerint azonos a 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdés c) pontjával, míg a mai napig hatályos (1) bekezdés b) pont az alkotmányjogi panaszban támadott korábbi (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknál szigorúbb feltételeket tartalmaz.
- [70] A Kp. hatályos 118. § (1) bekezdése továbbá kiegészült egy új a) ad) ponttal.
- [71] Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene.
- [72] A Kp. 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdését alkalmazta a Kúria a támadott végzésében.
- [73] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz indokolása nem támasztotta alá a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét, és a panaszban megtalálható indokolás sem vetett fel azok tekintetében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [74] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszának a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.213/2020/2. számú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással állított alaptörvény-ellenességének megállapítására és a megsemmisítésére vonatkozó elemét vizsgálta.
- [75] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadására vonatkozó rendelkezések alaptörvény-ellenes értelmezésével megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát, de ezt az állítást alkotmányjogi érveléssel nem támasztotta alá.
- [76] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. §-ára hivatkozással indítványozó a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseit vitatja, azaz az alkotmányjogi panasz indokolása a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékelje.
- [77] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a]nnak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” [Lásd például 3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]; 3429/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [20]]
- [78] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].

- [79] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [80] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [81] 5. A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [82] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, illetve amely a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések, bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [83] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b)* és *e)* pontjaiban továbbá a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1475/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3150/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzése és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Séra Gergely ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/2. számú és Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaság önellenőrzést nyújtott be az adóhatósághoz. Az elsőfokú adóhatóság az önellenőrzést elutasította, a másodfokú hatóság pedig helybenhagyta az elsőfokú döntést. Az indítványozó a hatósági határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított pert, keresetét az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék elutasította. Az indítványozó az ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, mivel azt jogszabálysértőnek találta.
- [4] A Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 102. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján, azaz amiatt, mert a felülvizsgálati kérelmet a jogi képviselő az ügyfélkapuján keresztül – és nem a cégkapun – nyújtotta be.
- [5] A Kúria áttekintve a jogszabályi környezetet, az alábbiakat rögzítette. Az elektronikus kapcsolattartást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) XLVI. fejezete, az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.), valamint az elektronikus ügyintézés szabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) szabályozzák. A Kp. 29. § (1) bekezdése alapján az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni. A – Kp. 115. § (2) bekezdése és a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó – Kp. 48. § (1) bekezdés *l*) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő a keresetlevelet nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjeszti elő. Ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó beadványát elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon terjeszti elő, a bíróság a keresetlevelet (a bírósági meghagyással szembeni ellentmondást, a fellebbezést) és a felülvizsgálati, valamint a perújítási kérelmet visszautasítja [Pp. 618. § (1) bekezdés *b*) pont]. A Kr. értelmében a gazdálkodó szervezetek hivatali tárhellyel (a továbbiakban: cégkapu) rendelkeznek, amely a kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősül (Kr. 89–91. §). Az E-ügyintézési tv. 1. § 23. pontja a gazdálkodó szervezet fogalmánál visszautal a Pp.-re, így az ügyvédi iroda is gazdálkodó szervezetnek minősül [Pp. 7. § (1) bekezdés 6. pont]. A fentiek alapján az indítványozó jogi képviseletét ellátó ügyvédi iroda, mint gazdálkodó szervezet cégkapuval rendelkezik, a hivatalos dokumentumok erre a tárhelyre érkeznek.

- [6] A Kúria rámutatott, hogy az ügyvédi iroda tagjának ügyfélkapujáról előterjesztett felülvizsgálati kérelem elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és a végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon történő előterjesztésnek minősül. Ezért a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [7] Ezt követően az indítványozó jogi képviselője a cégkapun keresztül ismételt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős ítélettel szemben, hivatkozva a Kp. 102. § (2) bekezdésére, melyből következően a felülvizsgálati kérelem a Kp. 49. § (1) bekezdésében meghatározott 8 napos határidőben ismételt benyújtható.
- [8] A Kúria Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésével a kérelmet elutasította. A végzés indokolása rögzíti, hogy a Kp. 49. §-a alapján a keresetlevél benyújtásának joghatásai fennmaradnak, ha a bíróság a felperes keresetlevelét a 48. § (1) bekezdés *l)* vagy *m)* pontja alapján utasította vissza (azaz azért, mert az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő, illetve ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó felperes nem jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő) és a felperes a visszautasító határozat jogerőre emelkedésétől számított nyolc nap alatt a keresetlevelet a bíróságnál újra benyújtja. A Kúria azonban kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárás során – a Kp. 115. § (2) bekezdésének megfelelően – a fellebbezésre vonatkozó szabályokat alkalmazta, ezért a kérelem nem a Kp. 48. §-a alapján került visszautasításra, hanem a Kp. 102. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján.
- [9] A Kúria kifejtette, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartásának intézményét a felülvizsgálati eljárásban a jogalkotó nem szabályozta és a felülvizsgálati eljárásban Kp. 49. §-a nem alkalmazható, ezért a Kúria a felperes erre irányuló kérelmét elutasította.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján, kérve annak megállapítását, hogy a Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. és Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenesek. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria tévesen értelmezte a hivatkozott jogszabályokat, s ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakat.
- [11] 2.1. Az indítványozó a Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésével kapcsolatban az alábbiakra mutatott rá. Az E-ügyintézési tv. az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, különösen nem kógens rendelkezést. A 6. § (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, ha jogszabály valamely nyilatkozat megtételét nem köti valamely kapcsolattartási mód alkalmazásához, az ügyfél az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv által közzétett tájékoztatásban meghatározott elérhetőségeit alkalmazva szabadon választja meg az elektronikus ügyintézészt biztosító szervvel való elektronikus kapcsolattartás módját. A Kr. 89. § (1) szakasza pedig a tárhely cégkapu/ügyfélkapu vonatkozásában tartalmaz ugyan rendelkezést, ám az csak iratok benyújtásának módjára vonatkozik. A cégkapu lényegében ugyanazt a szerepet tölti be a gazdálkodó szervezetek életében, mint az ügyfélkapu a természetes személyek, és a hivatali kapu a hatóságok esetében. Az indítványozó kiemelte, hogy ügyfélkapus hozzáférés nélkül nincs cégkapus hozzáférés. A szervezetek nevében eljárók ugyanis a személyes azonosításon keresztül (Központi Azonosítási Ügynök használata segítségével) lépnek be a „cég” tárhelyére, ugyanis az eljáró személyt hitelesen kell igazolni. A cégkapuhoz tehát nem tartozik külön felhasználónév vagy jelszó, hanem a gazdálkodó szervezet nevében eljáró személy a saját, személyes ügyfélkapus (vagy más) azonosításán keresztül léphet be a munkahelyének a cégkapus tárhelyére. Az indítványozó álláspontja szerint a vonatkozó jogszabályok nem írják elő, hogy a gazdálkodó szervezetek csak a cégkapu használatával nyújthatnak be beadványt a bíróság számára.
- [12] Az indítványozó szerint ezt az értelmezést támasztja alá a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. november 28–29-ei Országos Tanácskozásának 18. számú állásfoglalása is.
- [13] 2.2. A Kúria Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésével kapcsolatban az indítványozó előadta, hogy a Kúria alapjogsértő módon értelmezte a Kp. rendelkezéseit. Mert igaz ugyan, hogy a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálatra a fellebbezés szabályait kell alkalmazni, ugyanakkor a törvény a fellebbezés során az elsőfokú eljárás szabályait rendeli alkalmazni [Kp. 99. § (3) bekezdése], azaz áttételesen ugyan, de a felülvizsgálat során is alkalmazni kellett volna a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartásának intézményét. Továbbá, az indítványozó álláspontja szerint, a visszautasítás csak akkor foghatott volna helyt, ha az első visszautasítást követően ismételt hibásan – az ügyfélkapun keresztül – került volna előterjesztésre a felülvizsgálati kérelem [Kp. 102. § (2) bekezdés 2. mondata].

- [14] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelme kapcsán hivatkozott az Alkotmánybíróság 22/2013. (VII. 19.) AB határozatára, amely kimondta, hogy: „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége” (Indokolás [26]). Az indítványozó kiemelte, hogy álláspontja szerint alkotmányos követelmény, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. Valódi és tényleges jogvédelem híján ugyanis sérül a jogorvoslathoz való jog.
- [15] 2.3 A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét azért állította az indítványozó, mert véleménye szerint a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket a Kúria az Alaptörvény 28. cikkének figyelmen kívül hagyásával értelmezte és ez vezetett a felülvizsgálati kérelmek elutasításához.
- [16] 2.4. Az indítványozó kiegészítette indítványát, amelyhez csatolta a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.-től kapott tájékoztatást, amelyből kiderül, hogy a bíróságok több esetben is az ügyvédi iroda cégkapuja helyett annak egyik tulajdonosa ügyfélkapujára kézbesítettek elektronikus dokumentumokat, így a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott két végzését is. A Kúria tehát úgy utasította vissza az elektronikus kapcsolattartás szabályainak megszegése okán a tárgybani felülvizsgálati kérelmet, hogy e közben magára nézve másként értelmezte a vonatkozó jogszabályokat. Az indítványozó szerint ennek az lehet az oka, hogy az Alkotmánybíróság még nem jelölte ki az elektronikus kézbesítésre vonatkozó jogszabályok értelmezési kereteit.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 3.1. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható. Az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, az eljárás megindításának indokait, indokolást a tekintetben, hogy a bírói döntés miért és mennyiben sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére.
- [19] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozott. Ugyanakkor a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmén keresztül is a jogorvoslathoz való jog sérelmét állította az indítvány, így az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érveket is a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben vizsgálta.
- [20] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a Kúria jogértelmezése miatt elesett a felülvizsgálat lehetőségétől. A Kúria ugyanis Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésében úgy ítélte meg, hogy az indítványozó jogi képviselője nem az irányadó jogszabályoknak megfelelően terjesztette elő felülvizsgálati kérelmét. A Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésben pedig megállapította, hogy azért nincs lehetőség a felülvizsgálati kérelem benyújtásához fűződő jogkövetkezmények alkalmazására, mert a Kúriának nem az elsőfokú eljárás, hanem a fellebbezési eljárás szabályait kellett alkalmaznia, arra viszont nem irányadó a keresetlevél benyújtásához fűződő jogkövetkezmények alkalmazását lehetővé tevő Kp. 49. §-a.

- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó számára számos jogorvoslati lehetőség állt rendelkezésre, amelyeket ki is merített, így az elsőfok hatósági határozat ellen fellebbezést terjesztett elő, a másodfokú hatósági határozatot bíróság előtt támadta meg, a bíróság határozata ellen pedig felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [23] Az indítványozó sem azt állította, hogy törvény ne biztosított volna számára jogorvoslati lehetőséget, hanem a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül a bírói törvényértelmezés helyességét, a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét vitatta.
- [24] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza azért nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatokban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – a fentiekre tekintettel – az Abtv. 29. §-ában foglaltakra tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2897/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3151/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény 66. § első – „Az 1. § (3) bekezdés,” – fordulata alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 9.G.42.078/2022. szám alatt folyamatban lévő, választottbírási ítélet érvénytelenítésére irányuló eljárását felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 66. § (1) bekezdésének első fordulata – helyesen 66. § első fordulata – alaptörvény-ellenességének megállapítása, valamint az alaptörvény-ellenesség nyilvánított jogszabályi rendelkezés alkalmazhatóságának kizárása iránt.
- [2] 1.1. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügyben a peres felek 2017. december 12-én írták alá a „Kivitelezői szerződés lakóház kivitelezésére” megnevezésű megállapodást. Ebben a szerződéssel kapcsolatos vitás ügyeikre kikötötték és elismerték a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíráóság illetékességét.
- [3] A felek között a megrendelők (az érvénytelenítési per felperesei) állított fizetési késedelme miatt vita alakult ki, emiatt a vállalkozó (az érvénytelenítési per alperese) által kezdeményezett polgári nemperes eljárásban a közjegyző fizetési meghagyást bocsátott ki, amellyel szemben a megrendelők ellentmondással éltek. A perré alakult eljárásban a vállalkozó kérte, hogy a bíróság kötelezze a megrendelőket a hátralékos vállalkozói díj és a szerződésszegéssel okozott kára megfizetésére. A megrendelők a választottbírási kikötésre hivatkozva kérték az eljárás megszüntetését, mondván, hogy a rendes bíróságnak nincs hatásköre a jogvita elbírálására. A bíróság ezzel egyetértve az eljárást megszüntette. Döntésében utalt arra, hogy a Vbt. 1. § (3) bekezdésében írt kizáró rendelkezés a Vbt. 66. §-a értelmében csak a 2018. január 1-je után kötött fogyasztói szerződések esetében irányadó.
- [4] A vállalkozó ezt követően nyújtott be keresetlevelet a választottbíráósághoz, kérve a megrendelők egyetemleges kötelezését a fennmaradó vállalkozói díj és kártérítés, valamint ezek kamatai megfizetésére. A megrendelők viszontkeresettel éltek, túlfizetés és kártérítés, valamint ezek kamatai megfizetésére kérték kötelezni a vállalkozót. Az eljárás során a felek között nem volt vitás, hogy a kivitelezői szerződés 2017. december 12-én jött létre, abban azonban eltért az álláspontjuk, hogy a tényleges műszaki és pénzügyi tartalmat mi határozta meg. A megrendelők szerint e tekintetben a 2017. december 12-én aláírt szerződés mellékletét képező „Vállalkozói költségvetés” az irányadó, a vállalkozó szerint viszont a részletes tartalmat 2018 februárjában véglegesítették.
- [5] A választottbíráóság a Vb/20.025. számú ítéletében a keresetnek helyt adott, kötelezte a megrendelőket a megállapított összegű hátralékos vállalkozói díj és kártérítés valamint ezek járulékaik megfizetésére. A viszontkereset elutasította. A választottbíráóság döntése indokolásában megállapította, hogy a 2017. december 12-én létrejött szerződéses kikötésre tekintettel a jogvita elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik, a felek az eljárás során a választottbíráóság hatásköre és a tanács összetétele ellen kifogást nem emeltek.
- [6] Ez követően a megrendelők a választottbíráosi ítélet érvénytelenítése iránt indítottak pert. Elsődlegesen a Vbt. 47. § (2) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontjára hivatkozva állították, hogy a Vbt. 1. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel a Vbt. 66. § első fordulatára, a választottbíráosi eljárás megszüntetésének lett volna helye hatáskör és

illetékesség hiányában. Másodlagosan a Vbt. 47. § (2) bekezdés a) pont *ab*) alpontjára utalva állították, hogy a választottbíróági eljárás során a bizonyítási indítványaik elutasítása és a mellőzés indokolásának hiánya miatt sérült a tisztességes eljáráshoz való joguk.

- [7] A Fővárosi Törvényszék 9.G.40.664/2021/15/I. számú döntésével a választottbíróóság ítéletét érvénytelenítette. A bíróság álláspontja szerint a választottbíróági szerződés létrejötte időpontjának meghatározásakor a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:63. § (2) bekezdése az irányadó, amely szerint a kivitelezési szerződés létrejöttéhez a felek lényeges kérdésekben történő megállapodása az irányadó, és erre nem a 2017. december 12-én aláírt szerződéssel, hanem csak 2018. január–február hónapban került sor. A bíróság szerint nem volt akadálya a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése szerinti semmisség megállapításának az, hogy a fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a bíróság a semmisség kötelmi jogi tényét nem vette figyelembe, ahogyan az sem, hogy a választottbíróóság a választottbíróági kikötést 2018. január 1-jét megelőzően tekintette létrejöttnek.
- [8] Az érvénytelenítési per alperese a döntés ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Érvelése szerint a szerződés 2017. december 12-én történt aláírásakor a felek minden lényeges kérdésben megállapodtak, ezt követően már csak szerződésmódosítás történt. Kiemelte, hogy a felperesek kifejezték az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban és a választottbíróóság előtti eljárásban is, hogy a választottbíróági kikötést nem tekintik tisztességtelennek, és eljárási kifogást sem emeltek. Az érvénytelenítési pert megelőzően vitatták a polgári bíróság hatáskörét, és csak a számukra kedvezőtlen választottbíróági ítélet után érveltek a választottbíróóság hatáskörének hiányával. Álláspontja szerint a szerződés létrejöttének időpontja anyagi jogi kérdés, így azt az első fokon eljáró bíróság nem is vizsgálhatta felül.
- [9] A felperesek a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték. Arra az esetre, ha a Kúria eltérő álláspontot foglalna el a választottbíróági szerződés létrejöttének időpontját illetően, indítványozták az Abtv. 25. §-ában szabályozott normakontroll eljárás kezdeményezését az Alkotmánybíróságnál a Vbt. 1. § (3) bekezdésére és 8. §-ára figyelemmel a Vbt. 66. § első fordulatainak megsemmisítése érdekében. Véleményük szerint a Vbt. 8. §-ának a jogerős ítélettől eltérő értelmezése fogyasztóvédelmi szempontból súlyos diszkriminációt jelentene.
- [10] A Kúria Gfv.VI.30.044/2022/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperesek másodlagos keresetének elbírálására az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria álláspontja szerint a választottbíróági szerződés létrejöttét és érvényességét önmagában kell vizsgálni, akkor is, ha a felek jogviszonyát létrehozó szerződést és a választottbíróági kikötést azonos okiratba foglalták. A választottbíróági szerződés jogi szempontból egyenrangú a kereskedelmi szerződéssel, és attól független (az alapjogviszony esetleges létre nem jötte vagy érvénytelensége sem hat ki a választottbíróági szerződés érvényességére), így nincs jelentősége a konkrét ügyben, hogy a kivitelezési szerződés mikor jött létre a felek között. A Kúria utalt arra is, hogy a 2017. december 12-én aláírt szerződés szerint a felek szándéka egyértelműen arra irányult, hogy esetleges jogvitáik során a választottbíróóság járjon el. Egyetértett a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglalt azon alperesi érveléssel is, amely szerint nincs helye a választottbíróóság anyagi jogi megállapításainak az állami bíróság által történő felülvizsgálatára, s a konkrét esetben e körbe tartozik a választottbíróági szerződés létrejöttének időpontja.
- [11] A kúriai végzés szerint nem vetődött fel a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütköző jogalkotás, ezért a felperesek eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárásának kezdeményezése iránti kérelmet elutasította.
- [12] 1.2. A fenti előzmények után, a választottbíróági ítélet érvénytelenítésére irányuló megismételt eljárást a Fővárosi Törvényszék bírója felfüggesztette, és indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó bíró lényegében a felperesi okfejtést átvéve kifejtette, hogy megítélése szerint a Vbt. 8. §-ának alkalmazása, a Vbt. 1. § (3) bekezdésével és a Vbt. 66. §-ával összeolvasva indokolatlan különbséget tesz a fogyasztók között. Abból ugyanis az következik, hogy a jogalkotó nem kívánta többletvédelemben részesíteni azokat a fogyasztókat, akik 2018. január 1. előtt kikötötték a választottbíróóság illetékességét. Ez, az álláspontja szerint indokolatlan megkülönböztetés, sérti az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdését és a XV. cikk (2) bekezdését. Meglátása szerint

a jogalkotó a fogyasztók magasabb szintű védelmét az eljárásjogi garanciákkal kevésbé védett választottbírói eljárások kizárásával kívánta elérni, de hátrányos megkülönböztetés nélkül ez csak akkor valósulhat meg, ha 2018. január 1-je után egyáltalán nem lenne helye a fogyasztói szerződésből eredő jogviták esetén választottbírói eljárásnak, még akkor sem, ha a választottbírói illetékességét a felek ezen időpont előtt kötötték ki. Az indítványozó bíró álláspontja szerint nem a választottbírói szerződés megkötésének tiltásával, hanem a választottbírói eljárásnak nevezett alaki jogi jogviszony létrehozásának lehetetlenné tételével, a választottbírói eljárás előtti keresetindítás tiltásával valósulna meg a megkülönböztetés nélküli, azonos szintű fogyasztóvédelem.

- [13] Az indítványozó bíró az eljárást felfüggesztő végzésben felidézte, hogy a konkrét ügyben érintett, 2018. január 1-jétől hatályos szabályozás a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelvben megfogalmazott jogharmonizációs kötelezettségből fakad, amelyre tekintettel a jogalkotó egy szigorúbb, a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosító szabályozást alkotott a Vbt. 66. § alapján hatályba léptetett Vbt. 1. § (3) bekezdésével. Azzal azonban, hogy az új szabályozás csak a 2018. január 1-jét követően szerződő fogyasztókra terjed ki, két fogyasztói csoportot hozott létre, amelyek közül az egyiknek érvényes lehet a választottbírói szerződése, a másiknak pedig nem.
- [14] 1.3. Az igazságügyi miniszter a támadott jogszabályi rendelkezéssel és az indítvánnyal kapcsolatban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot jogi és szakmai álláspontjáról.
- [15] 2. A továbbiakban az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek.
- [16] 2.1. Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. E feltételeket az indítvány teljesíti.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az érdemi vizsgálat lefolytatása előtt az Abtv.-ben írt feltételek körében vizsgálta azt is, hogy az indítványozó olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri-e, amelynek kezdeményezésére jogosult. Az indítványozó bíró az alaptörvény-ellenességet abban látja, hogy a törvényhozó a Vbt. 1. § (3) bekezdésében megfogalmazott korlátozást a Vbt. 66. § első fordulata szerint nem terjesztette ki azon fogyasztókra, akik 2018. január 1-je előtt kötötték ki a választottbírói illetékességét. Véleménye szerint akkor lenne összhangban az Alaptörvény általa hivatkozott rendelkezéseivel a szabályozás, ha 2018. január 1-je után egyáltalán nem lenne helye a fogyasztói szerződésből eredő jogviták esetén választottbírói eljárásnak. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés tartalma alapján megállapította, hogy az indítványozó bíró valójában mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kéri.
- [18] 2.3. Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata értelmében a jogalkotó által mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Amint arra az Alkotmánybíróság több korábbi döntésében is utalt „a bírói kezdeményezés csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja” {lásd például: 3136/2018. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [15]; 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [19] Ebből következően mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség {lásd például: 3135/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [19]; 3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]}.

[20] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – a bírói kezdeményezést az indítványozó jogosultságának hiánya miatt, az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2946/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3152/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.032/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője (dr. Wahl István ügyvéd) alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Pfv.V.20.032/2022/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.188/2021/12-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó és az alapperes II. rendű alperese 2009 februárjában ráépítési és földterület-használati megállapodást kötöttek. A II. rendű alperes vállalta, hogy az indítványozó tulajdonát képező ingatlanon saját beruhásként sportcentrumot valósít meg, melynek várható bekerülési költségét 870 000 000 Ft-ra tették a szerződő felek. A megállapodásban a felek rögzítették, hogy a II. rendű alperes jogosulttá válik jelzálogjogot bejegyeztetni az ingatlanra, ha a beruházás legalább a 10%-os készültségi állapotot eléri. Az építési ellenőr 2012. március 31-én megállapította, hogy a létesítmény készültségi foka 11,5%. Ezt követően a beruházás finanszírozója, az I. rendű alperes kezdeményezésére 2012. május 9-én a peres felek ingatlant terhelő keretbiztosítéki jelzálogjogot alapító szerződést kötöttek 600 000 000 Ft keretösszeg erejéig, az I. rendű alperes mint zálogjogosult hitelező javára.
- [4] Az indítványozó 2013. március 21-én a megállapodás megszüntetéséről döntött. Ezt követően a felkérésére 2013. augusztus 4-én igazságügyi magánszakértői vélemény, majd közjegyzői nemperes eljárásban 2014. január 27-én újabb szakértői vélemény készült. Utóbbi a beruházás mennyiségi készültségi fokát 11,27%-ban állapította meg.
- [5] A szerződés megszüntetését követően a II. rendű alperes az indítványozóval szemben kártérítés megfizetése iránt indított pert. A perben egy 2016. február 16-án meghallgatott tanú azt állította, hogy a II. rendű alperes összesen 40 000 000 forint értékű munkát végzett. Erre hivatkozva az indítványozó tévedés címén megtámadta a jelzálogszerződést, majd 2017 februárjában annak érvénytelensége megállapítása iránt megindította a jelen panaszeljárás alapját képező pert.
- [6] A Budapest Környéki Törvényszék megismételt eljárásban, a beszerzett szakértői vélemény alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jelzálogszerződés megkötésének az időpontjában a beruházás készültségi foka 9,82%-os volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az indítványozó határidőben támadta meg a jelzálogjogot alapító szerződést, tévedését az I. rendű alperes okozta. Ezek alapján a 2021. május 19. napján kelt, 9.G.40.409/2019/71. számú ítéletében megállapította, hogy a felek között létrejött keretbiztosítéki jelzálogszerződés érvénytelen, és megkereste az illetékes földhivatalt a keretbiztosítéki jelzálogjog törlése iránt.
- [7] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság egyrészt nem látta bizonyítottnak, hogy az indítványozó tévedését az I. rendű alperes okozta. Másrészt a Fővárosi Ítéltábla a perben kirendelt szakértő meghallgatása után olyan tételeket is figyelembe vett az elszámolás során, amelyeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, s ezért a beruházás készültségi fokát a jelzálogszerződés megkötésének időpontjában 13,15%-osnak tekintette. Ezek alapján a 2021. december 2. napján hozott 20.Gf.40.188/2021/12-I. számú ítéletével az elsőfokú döntést megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

- [8] Az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, a Kúria azonban a jogerős döntést 2022. március 8. napján kelt, Pfv.V.20.032/2022/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta. A Kúria rámutatott, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében előadott azon hivatkozásai, amelyek szerint az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelték, azokból nem helytálló következtetést vontak le, a megállapított tényállás iratellenes, a levont jogi következtetés pedig okszerűtlen, nem voltak érdemben vizsgálhatók, mert e tekintetben megsértett jogszabályra, így a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésének sérelmére az indítványozó nem hivatkozott. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a polgári eljárás alapelveinek sérelmét azért kifogásolta, mert a másodfokú bíróság hamis, hamisított okiratokat vett figyelembe a tényállás megállapítása során, vagyis az indítványozó kifogását a másodfokú bíróság bizonyítékértékelésének a hibájára alapította. A Kúria álláspontja szerint az alapelvi sérelmek megállapíthatóságát kizárta, hogy megsértett jogszabályként a Pp. 206. § (1) bekezdésére az indítványozó itt sem hivatkozott. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a jogerős döntés alapjául szolgáló szakvélemény aggályos. A Kúria ezzel összefüggésben kifejtette, hogy egyfelől a másodfokú eljárásban a bizonyítási eljárás kisebb vagy közepes terjedelmű kiegészítése lefolytatható, ennek keretében az ellentmondó, aggályos vagy kiegészítésre szoruló szakvélemény hiányosságai – akár a szakértőnek a másodfokú tárgyalásra történő megidézésével is – kiküszöbölhetők. Másfelől az írásban előterjesztett szakvélemény szóbeli kiegészítésének sincs jogszabályi akadálya, ez nem eredményezi a szakvélemény aggályosságát. A Kúria emellett hangsúlyozta, hogy a szakértelmet igénylő kérdés megválaszolásához szükséges módszer kiválasztása a szakértő feladata, amelyet indokolni köteles. Jelen ügyben a választott módszer (szakértői becslés) alkalmazhatóságát a szakértő ellentmondásuktól mentesen, meggyőző érvekkel támasztotta alá.
- [9] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott és hiánypótlást követően egységes szerkezetbe foglalt panaszában az indítványozó azt állította, hogy a támadott döntések sértik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, a B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikket, a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdését, a 24. cikket, a 25. cikk (1) és (3) bekezdését, a 28. cikket, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkét.
- [10] Az indítványozó szerint több okból is sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való, valamint az Egyezmény 6. cikke által biztosított joga. A jogerős ítélet jogszabálysértő, tényállásellenes, ellentétes a rendelkezésre álló bizonyítási anyaggal, és iratellenes megállapításokat tartalmaz, nyilvánvalóan hamis vagy hamisított okiratokon alapul, amelyeket ki kellett volna rekeszteni a bizonyítékok köréből. Kifogásolta továbbá, hogy a jogerős ítélet a kirendelt szakértő becslésén alapul, annak ellenére, hogy a Fővárosi Ítéltábla az új eljárásra utasító döntésében kimondta, hogy szakértői becslésre ítélet nem alapítható. Álláspontja szerint ezzel sérült a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogbiztonság, mert a másodfokon eljáró bíróság ugyanazon tényállás mellett, a korábbi másodfokú döntésben rögzítetteket figyelmen kívül hagyva, a tényekkel szemben ismételten szakértői becslésre alapítottan hozott ítéletet. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az építésügyi eljárásokban keletkezett jogerős hatósági határozatokban megállapított tényeket. Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az igazságszolgáltatás fogalma eleve kizárja azt, hogy a bíróságok a döntéseikben bűncselekmény elkövetésével létrejött bizonyítékokat a bizonyítás során figyelembe vegyenek. Az indítványozó szerint ezzel összefüggésben sérült az Alaptörvény 28. cikke is, mert a hamis magánokirat felhasználásának bűncselekménnyé nyilvánításának és büntetni rendelésének jogalkotói célja éppen az ilyen okiratok felhasználásának visszaszorítása, kizárása az igazságszolgáltatásból (is). Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése pedig azért sérült, mert a felülvizsgálati eljárás során a Kúria az ítéltáblai határozatok közötti alapvető ellentmondást nem oldotta fel, ezáltal nem tett eleget a jogegységesítési kötelezettségének. A jogorvoslati jog sérelmét az indítványozó a módosított szakértői véleménnyel szembeni ellenbizonyítás, újabb szakértő kirendelésének mellőzése miatt állította.
- [11] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, a XXIV. cikkel és a 24. cikkel kapcsolatos hivatkozásához az indítványozó nem adott elő indokolást.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján megvizsgálta, hogy megfelel-e az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek.

- [13] 4.1. Az indítványozói jogosultság [Abtv. 51. § (1) bekezdés] vizsgálata körében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a helyi közhatalmat gyakorló szervezet jogosult az Abtv. 27. §-ában foglalt alkotmányjogi panasz előterjesztésre. Az indítványozó nem csak jogosult, hanem érintett is, mert felperese volt a polgári pernek [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont]. Az indítványozó a Kúria döntése ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be és a jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [14] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem hordoz az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogosultságának minősülő tartalmát az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [35]}, a 25. cikk (1) és (3) bekezdése {3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}. Az Alaptörvény 24. cikke az Alkotmánybíróság jogállását, az ezzel kapcsolatos alapvető hatásköri, szervezeti és működési szabályokat rögzíti, ezért ez a rendelkezés sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogának. Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, bíróságoknak szóló segéd szabály, amely a jogértelmezésre nézve ad iránymutatást [lásd például: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [15] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványnak az Egyezmény 6. cikke megsértését állító része nem tekinthető önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető. Nincs hatásköre ezért az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3235/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [16] 4.3. Az indítványozó állította, hogy felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kúria a két ítéletablai határozat (a hatályon kívül helyező és az érdemi) közötti ellentmondást nem oldotta fel, ezáltal a jogegységesítési kötelezettségét figyelmen kívül hagyta. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jogalkalmazás egységének a biztosítását az Alaptörvény a Kúria, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe [25. cikk (3) bekezdés] utalja. Alkotmányjogi panasz alapján tehát általánosságban önmagában a bírói döntések ellentmondása miatt, alapjogsérelem hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat a Kúria hozta {3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [17] 4.4. A továbbiakban vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a kérelem megfelel-e a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetében van helye {3135/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az alkotmányjogi panasz nem ezeket az eseteket tartalmazza, ezért e vonatkozásban nem felel meg az érdemi vizsgálat feltételeinek.
- [19] Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem pedig a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz {3364/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint jogorvoslatihoz való jog alapján a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]}. A jelen ügyben az indítványozó igénybe vette a törvény által biztosított rendes és rendkívüli jogorvoslatokat, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás” lehetősége {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}

- biztosított volt. Az előbb írtak alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó által előadott érvek alapján nem állapítható meg összefüggés a támadott bírói döntések, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése között. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve a bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3167/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [21] Az indítványozó szerint azért is sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való joga, mert a kirendelt szakértő véleményével szemben ellenbizonyításra, újabb szakértő kirendelésére nem kapott lehetőséget. Ezen érv tartalma szerint a fegyveregyenlőséggel hozható kapcsolatba, ezért azt az Alaptörvény XXVIII. (1) bekezdése körében értékelte az Alkotmánybíróság.
- [22] 4.5. Az Abtv. 27. § (3) bekezdése értelmében a közhatalmat gyakorló indítványozó esetében vizsgálandó, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában egyes alapjogok a természetüknél fogva csak az emberre vonatkoznak, míg más alapjogok a jogi személyeket – így a közhatalmat gyakorló szerveket – is megilletik. Az Alkotmánybíróság irányadónak tekinti, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog a helyi közhatalmat gyakorló indítványozót is megilleti {33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [23] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. (1) bekezdésére alapított panaszselem a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel.
- [24] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] 5.1. Az indítványozó alapvetően a bizonyítékok eljáró bíróságok által történő mikénti értékelésével, az azokból levont következtetésekkel, a tényállás megállapításával, és a bizonyítás szabályaival összefüggésben állította, hogy a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes eljáráshoz való joggal, illetve az ennek részeselemét alkotó fegyveregyenlőség elvével. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd hasonlóan: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [26] 6. A kifejtettek alapján Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz valójában a bizonyítékok újraértékelésére, ennek eredményeként a jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatására, összességében a jogerős döntés ismételt felülbírlatára irányul. Az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [27] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható

alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), f) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire azt visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1359/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3153/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.659/2021/13. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 43. §-ának felülvizsgálatára vonatkozóan előterjesztett normakontroll lefolytatására irányuló kérelmet visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy jogi képviselője (dr. Mayer M. Balázs ügyvéd) útján egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék 103.K.701.099/2020/29. számú ítéletére és a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság D.481/15/2019. számú határozatára kiterjedően indítványozta a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.659/2021/13. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Másodlagosan, amennyiben az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítésével nem tudja orvosolni az állított alapjogsértést, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján indítványozta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 43. §-ára vonatkozó normakontroll lefolytatását azzal, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság hatékonyabbnak ítéli, állapítson meg mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességet, és kötelezze a jogalkotót egy *lex specialis* megalkotására. [Az indítványozó alkotmányjogi panaszában tévesen az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényt (a továbbiakban: Ákr.) nevesítette felülvizsgálendő jogszabályként, de az általa idézett szövegből egyértelműen kiderül, hogy a Kp. előbb említett rendelkezésének felülvizsgálatát kérte.] Kérte továbbá a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztését.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó (az alapügyben: felperes) az Európai Szociális Alap és a hazai központi költségvetési előirányzat finanszírozásában nagy összegű, vissza nem térítendő támogatásban részesült – az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretén belül – a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének javítása körében megvalósítandó fejlesztések érdekében a támogatás kedvezményezettjével (egy budapesti egyetem) közösen. Az indítványozó a támogatási szerződés megkötését követően ajánlatkérésekkel indított beszerzési eljárásban, a projekttel kapcsolatos szakmai feladatok ellátására közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül, 2017. június 26-a és 2018. október 1-je között, több megbízási szerződést kötött magánszemélyekkel, akik részére kifizetéseket is teljesített. A projektet támogató irányító hatóság előbb szabálytalansági eljárást indított, majd jogorvoslati eljárást kezdeményezett az alapügy alperesénél (Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság) a közbeszerzési eljárás mellőzése és a részekre bontás tilalmának megszegése miatt. Az alperes a D.481/15/2019. számú határozatával megállapította a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 19. § (3) bekezdésére tekintettel a 4. § (1) bekezdésének megszegését, az indítványozó által kötött megbízási szerződések semmisségét, és a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése miatt 1 millió forint bírság megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [5] Az indítványozó az alperes határozatával szemben keresetet terjesztett elő, kérve annak megsemmisítését. Álláspontja szerint a megbízási szerződések keretében ellátandó feladatok különbözősége miatt azokat önállóan kell figyelembe venni. A peres eljárás során, már a per érdemi szakaszában később arra is hivatkozott,

hogy az általa megkötött szerződések ténylegesen munkaviszony létrehozására irányultak, s ekképpen a Kbt. 9. § (8) bekezdés g) pontja szerint a Kbt. rendelkezéseit nem is lehetett volna alkalmazni.

- [6] A Fővárosi Törvényszék 103.K.701.099/2020/29. számú ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság szerint az alperes jogszerűen állapította meg, hogy a megbízási szerződések tárgyát képező tevékenységek egységes beszerzést képeznek, s az indítványozó jogsértő módon mellőzte a szerződés értékének egybeszámítását. A közbeszerzési eljárás mellőzésével megkötött szerződések esetén a szerződés semmisségének megállapítása az alperes törvényi kötelezettsége.
- [7] A jogerős döntés megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslati határidőn belül a Kbt. 9. § (8) bekezdés g) pontjára nem hivatkozott, ezért ez érdemben nem volt vizsgálható. A törvényszék mellőzte az indítványozó jogorvoslati határidőn túl előterjesztett bizonyítékainak, hivatkozásainak érdemi vizsgálatát, s utalt arra, hogy a közbeszerzési határozatot támadó perben a bíróság az alperes döntésének és eljárásának jogszerűségét bírálja el. Mindezek mellett észlelte a bíróság, hogy az alperes hatáskör hiányában járt el a 2017-ben létrejött szerződéses esetében, ezért ezek tekintetében a közigazgatási határozat rendelkezéseit hivatalból megsemmisítette, és a kiszabott bírság összegét 600 000 forinttal csökkentette.
- [8] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, elsődlegesen annak megváltoztatását, és az alperesi határozat keresetet elutasító részének megsemmisítését, és e körben az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az alperes új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérve. A Kúria a Fővárosi Törvényszék döntését hatályában fenntartotta. Idézte a Kp. 86. § (1) bekezdését, amely szerint az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni, valamint a Kp. 43. § (1) bekezdését, amely kimondja, hogy a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A kereset kiterjesztésére pedig csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül van lehetőség. Döntésében kiemelte a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárásban egyfelől nem vizsgálhatja azon jogi hivatkozásokat, amelyek nem képezték az elsőfokú bíróság eljárásának tárgyát, másfelől az indítványozó felülvizsgálati határidőn túl előterjesztett hivatkozásainak érdemi vizsgálatára sincs lehetőség.
- [9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett és hiánypótlási felhívást követően kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény M) cikk, II. cikk, XII. cikk, XIII. cikk, XV. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, valamint a 28. cikk sérelmét állította.
- [10] 3.1. Az Alaptörvény M) cikke kapcsán a 33/2015. (XII. 3.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.) utalva állította, hogy a szerződéskötés és a partnerválasztás szabadságának megsértése eredményezi ezen alapjoga sérelmét. Az Alaptörvény II. cikke azért sérült, mert a támadott ítélet sérti az emberi méltósághoz való jogból levezethető cselekvési szabadsághoz és önkitaljesítési szabadsághoz, valamint a jogi személyt is megillető méltósághoz és önazonossághoz való jogot.
- [11] Az Alaptörvény XII. cikk sérelmét korábbi alkotmánybírói döntéseket példaként hozva abban látja az indítványozó, hogy peresztessége esetén képtelen karitatív rendeltetését betölteni, és a megszűnés határára kerülne. Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét állító indítványelem indoklásaként több más alkotmánybírói döntést is idézve a 11/2020. (VI. 3.) AB határozat érvelését a saját ügyére vonatkoztatva hivatkozik arra, hogy a bírói döntéssel jogellenesen elvonásra kerülő támogatás összege miatt sérül a tulajdonhoz való joga. Álláspontja szerint emellett az Alaptörvény XIII. cikkébe ütközik a tulajdonának jogszerű hasznosításában történő akadályoztatása is, valamint a szabályosan elköltött támogatási összeg visszakövetelése is.
- [12] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét abban látja, hogy a hatóságnak az Ákr. 17. §-a alapján hivatalból kellett volna vizsgálnia és észlelnie, hogy munkaszerződésekről van szó, melyekre nem vonatkozik a Kbt., s így a döntőbizottság végső soron hatáskör hiányában járt el. A lefolytatott helyszíni ellenőrzés során a hatóság az aggályait nem jelezte, nem törekedett ezek tisztázására, hozzáállása diszkriminatív volt. Hivatkozott a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság egy másik határozatára, ahol a jelen ügytől gyökeresen eltérő következtetésre jutott a hatóság. Ez az indítványozó szerint felveti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt sérelmét is.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét állította, kiemelve, hogy a bíróság egyáltalában nem adott számot arról, hogy miért kell a vizsgált beszerzéseket egységesen kezelni. Álláspontja szerint a bíróság a Kp. 43. § (1) bekezdését indokolatlanul szűkítő értelmezése megfosztotta őt a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező hatékony bírói jogvédelemtől. Nem volt módja a megállapított tényállást érdemben vitatni, a bizonyítékait előterjeszteni, az eljárásban nem tudta

álláspontját érdemben, joghatást kiváltva előadni. Ezáltal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való joga is, amelynek alátámasztására az Alkotmánybíróság korábbi határozatait és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatát idézte. Az indítványozó érvelése szerint a Kp. 43. §-ának téves értelmezése egyben az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is eredményezi.

- [14] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelemmel kapcsolatban az indítvány nem tartalmaz indokolást.
- [15] 3.3. Az indítványozó a fentiekben említett alaptörvényi rendelkezések mellett utalt az Alaptörvény L), O), R) és a VI. cikkére is, ezekkel összefüggésben azonban kérelmet nem fogalmazott meg, és indokolást sem adott elő arra nézve, hogy milyen módon hozhatók kapcsolatba az üggyel.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [17] 4.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője útján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, amelynek benyújtására jogosult, mivel az alapügyben felperes volt, ami érintettségét megalapozza. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [18] 4.2. Az indítványozó panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőben terjesztette elő.
- [19] 4.3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata kiforrott abban a kérdésben, hogy a jogi személynek nincs emberi méltósága, így jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény II. cikk sérelmére nem hivatkozhat [lásd például: 3001/2013. (I. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; megerősítette: 26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [180]]. Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, bíróságoknak szóló segéd szabály, amely a jogértelmezésre nézve ad iránymutatást [lásd például: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [21] A fentiek tekintetében az indítvány nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt, ezért az alkotmányjogi panasz ezen elemeinek érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az Alaptörvény M) cikkéből levezetett szerződési szabadság önálló alkotmányos jogként az Alaptörvény védelmét élvezzi, arra alkotmányjogi panasz alapítható (lásd: Abh., Indokolás [26]). Az Alaptörvény XII. és XIII. cikke, XV. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében teljesítette a törvényi feltételt.
- [23] 4.4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezésével.
- [24] E feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény XII. és XIII. cikkével, valamint a XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben. Az indítványozó az Alaptörvény ezen rendelkezéseivel kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlat felidézésén, illetve az alperes egy másik hasonlóan állított döntésére történő hivatkozásán túl az alapjogsérelmek alkotmányjogi szempontú kifejtésével adós maradt. Az alapjogsérelmet leginkább abban látja, hogy a támadott bírói döntés miatt a kapott támogatást elveszteni, amely megszűnésének veszélyét hordozza.
- [25] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a hatósági, majd később a peres eljárás során is, nem az volt az alapvető kérdés, hogy kivel, miért és milyen tartalmú szerződést kötött az indítványozó. A lényegi kérdés az volt, hogy az indítványozó megsértette-e a részekre bontás tilalmát. Az ellenőrzést végző hatóság azt kifogásolta, hogy a szerződéskötéseket megelőző eljárásrend nem felelt meg az előírásoknak, mert az indítványozó nem folytatta le a közbeszerzési eljárást. Ebből következik, hogy a szerződési szabadság sérelmét állító indítványozói érvek nem hozhatók összefüggésbe az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének sérelmével.

- [26] „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés, illetve nem tartalmazza az »indítványban foglalt kérelem részletes indokolását« [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]; 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]}.” {3167/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [27] 4.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelem vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) és f) pontjaiban írt feltételeket, ugyanis a panasz e tekintetben egyáltalán nem tartalmaz indokolást és határozott kérelmet sem.
- [28] Mindezek mellett az Alkotmánybíróság az indítványozó jogalkotói mulasztás megállapítása iránti kérelmével kapcsolatban rámutat arra is, hogy konzekvens gyakorlata értelmében a jogalkotó által mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Ebből következően mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség {lásd például: 3135/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [19]; 3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [29] 4.6. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek, ezért az Alkotmánybíróság e vonatkozásban vizsgálta tovább a befogadhatóság feltételeit.
- [30] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [31] 5.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jog kapcsán az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a hatósági eljárás és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét. A bírósági eljárásra az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozik. „A különbségtétel lényeges, a két alapvető jog ugyanis nem feleltethető meg teljes mértékben egymásnak, más elvárásoknak kell megfelelnie egy bírósági és egy hatósági eljárásnak. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés között tehát önmagában nincs összefüggés. Mindemellett sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem teszi lehetővé az Alkotmánybíróság számára a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatát, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat útja. A közigazgatási hatóságok jogértelmezéses jogalkalmazó tevékenységének értékelése a közigazgatási határozatot vagy végzést felülbíróló bíróság feladata.” {3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}
- [32] Az Alkotmánybíróság megállapíthatja ugyanakkor egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének megsértése miatt, ha a bíróság egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot hagy helyben, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság tehát az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntéssel keresztül állapíthatja meg {lásd például: 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [33] Amint arra a jogerős döntés is utal, a közigazgatási határozat felülvizsgálata során a bíróság a kereseti kérelem korlátai között az alperes eljárásának és döntésének jogszerűségét vizsgálja felül. A törvényszék részletesen kitért az indítványozó hatósági döntéssel kapcsolatos, határidőben előterjesztett érveire, megállapította, hogy a döntőbizottsági eljárás során az indítványozó nem hivatkozott a kifogásolt szerződések munkajogi jellegére,

ezzel kapcsolatos érveit csak a peres eljárás során, elkésetten fogalmazta meg. Az indítványozó állításával szemben a jogerős ítélet más relációban ugyan, de kifejezetten vizsgálta, hogy a közigazgatási szerv hatáskörében járt-e el. Ennek során jutott arra a következtetésre, hogy a 2017-ben kötött szerződések esetében a döntőbizottságnak nem volt hatásköre, ezért részben megsemmisítette a hatóság határozatát, egyben csökkentette a kiszabott bírságot.

- [34] A jelen esetben tehát nem merült fel annak a kételye, hogy a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a bíróság elmulasztotta felismerni, s így sérült volna az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése.
- [35] 5.2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd például 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [36] A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban résztvevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [37] Az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggő panaszellel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogerős döntés a kereseti kérelem korlátai között részletesen értékelte az indítványozó határidőben előterjesztett érveit. Kifejezetten kitért arra, hogy miért fogadta el a hatóság álláspontját az egybeszámlálás tekintetében, s jogszabályi hivatkozással alátámasztva indokolta, hogy miért mellőzte az elkésetten előterjesztett jogsérelemi hivatkozások vizsgálatát. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítélete is tételesen értékelte a felülvizsgálati kérelemben előadott, már az alapügyben is vizsgálat tárgyát képező indítványozói érveket, jogszabályi hivatkozásokat.
- [38] 5.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló hatékony bírói jogvédelem követelményének és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésén alapuló jogorvoslat-hoz való jog sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az eljáró bíróságok a Kp. 43. § (1) bekezdését indokolatlanul szűkítően értelmezték, s a határidőn túl előterjesztett kifogásait érdemben nem vizsgálták.
- [39] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslat-hoz való jog állított sérelmén keresztül valójában a bírói törvényértelmezés helyességét, a bíróságok ezekből levont következtetéseit vitatja, s az alkotmányjogi panasz a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékelje.
- [40] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {lásd hasonlóan: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; legutóbb megerősítette: 3262/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [53]–[54]}.

- [41] Összességében tehát megállapítható, hogy az indítványozó panaszában a támadott határozatok kapcsán kizárólag törvényességi kérdéseket vetett fel, az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának kritikáját fogalmazza meg, tévesnek tartja az ügyében hozott határozatokat, és valójában egy számára kedvező tartalmú új döntés meghozatalát kívánja elérni [vö. pl. 3346/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [72]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvényellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [42] 6. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is, azt visszautasította. A visszautasításra tekintettel a jogerős döntés felfüggesztése iránti kérelemről külön határozni nem kellett.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1099/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3154/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.260/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.IV.20.260/2022/3. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.823/2021/4. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény II. cikkét, a VI. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó egyetemi oktató, aki 2019. május 17-én a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán egy közel nyolc és fél órás előadást tartott, amelyről hangfelvétel készült. 2021. június 1-jén egy internetes oldalon (a továbbiakban: az alapügy alperese) az alábbi cikk jelent meg: „A református egyetem oktatója nyíltan patkányozza a fideszeseket”. A cikk miatt az indítványozó sajtóhelyreigazítási-kérelemmel fordult az alapügy alpereséhez, aki erre nem reagált, ezért az indítványozó keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). A sajtóhelyreigazítási-kérelmében az indítványozó három okból kérte a helyreigazítást: egyfelől mivel nézete szerint az alapügy alperese kiragadta a szavait a szövegkörnyezetből és azt elhallgatta, hogy a cikk címében szereplő állítást pont, hogy elrettentő példaként, a közbeszéd színvonalának érzékeltetésére használta; másfelől mivel álláspontja szerint az alapügy alperese valótlanul állította, hogy az indítványozó előadásában azt mondta, hogy Magyarországon irányított demokráciában élünk; harmadrészt pedig nézete szerint valótlanul állította a cikk, hogy az indítványozó védelmébe vette az illegális migránsokat és Soros Györgyöt. Az alapügy alperese ellenkérelmében elsősorban arra hivatkozott, hogy a hanganyagban nem csak a ténylegesen elmondottakat vette figyelembe, hanem a metakommunikációs elemeket is (az indítványozó hangszíne, megfogalmazása, vagy épp a hallgatók fel-feltörő nevetése), és ezek alapján elemezte az előadást. Erre tekintettel kérte a PK 12. számú állásfoglalás figyelembe vételét.
- [3] Az elsőfokú bíróság a keresetet alaposnak találta és kötelezte az alapügy alperesét a helyreigazító közlemény közzétételére. Az indítványozó által kifogásolt három pont tekintetében az elsőfokú bíróság az alábbiakra hívta fel a figyelmet.
- [4] A cikk címében szereplő állítás vonatkozásában az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az tényállításként rögzíti, hogy az indítványozó patkányozta a fideszeseket. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján azonban egy cikk címét önmagában is értékelni kell. Az alapügy alperese által megjelentett cikk címe pedig kifejezetten valótlan tényt állított. Az elsőfokú bíróság szerint ugyanis az indítványozó a címbeli kifejezést egy politikustól idézte, és azzal kifejezetten arra akarta felhívni a figyelmet, hogy a közbeszéd milyen alacsony színvonalú. Előadásának ezen része hosszasan, kizárólag erről a kérdésről szólt, és ebben a kontextusban hangzott el az állítás. Mondandójának fő konklúziója pedig az volt, hogy mind a kormányoldal, mind pedig az ellenzék alacsony színvonalú kommunikációt folytat. Ehhez képest a cikk tartalmában a szerző arról ír, hogy a címbeli gondolatot az indítványozó sajátjaként mondta, és azzal egyetértett, holott ezt az elsőfokú bíróság szerint sem a hangszín sem az előadásmód nem támasztja alá. A cikk ugyan megemlíti, hogy a címbeli mondatot korábban egy politikus mondta, de a megfogalmazásból arra lehetett következtetni, hogy a politikus „is” mondta, tehát az indítványozó azzal egyetértőleg és nem azt idézve használta a címbeli mondatot. Az elsőfokú bíróság szerint ezt cáfolja, hogy az alapvetően interaktív előadáson egy hallgatói kérdésre elhangzik az indítványozó válasza is, hogy ezt a mondatot ő szemléltetőleg használta egy politikustól idézve.

- [5] Másodsorban azt az állítást vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy az indítványozó a cikk szerint „elpanaszolta [...]”, hogy egy irányított demokráciában élünk”. Az elsőfokú bíróság szerint ez az állítás is valótlan. Az indítványozó ugyanis előadásában arról beszélt, hogy mit jelent az irányított demokrácia kifejezés és hogy a világban jelenleg sokfelé valóban elterjedt. Ugyanakkor többször is kiemelte, hogy ezt nem azért mondja, mert Magyarországon irányított demokrácia lenne. Az irányított demokrácia tekintetében amúgy sem lehet csak a jelenlegi kormányt időszerűre vonatkoztatni a fogalmat, mivel az indítványozó egy 15 éves távlatról beszélt, amelybe nem csak a Fidesz kormányzásának időszaka esik bele (kifejezetten említette például, hogy 2002 óta nincs miniszterelnök-jelölti vita). Mindezek miatt az elsőfokú bíróság szerint valótlanul állította a cikk, hogy az indítványozó „panaszolta” volna a hallgatóknak, hogy irányított demokráciában élünk.
- [6] Harmadrészt azt vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy helytálló-e a cikk azon állítása, hogy az indítványozó védelmébe vette az illegális migránsokat és Soros Györgyöt. Ennek kapcsán az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó a „migráns-Soros” kifejezést is a kommunikáció színvonalának jellemzésére használta, és olyan sajtócikkeket hozott példaként, amelyek pl. a migráció kérdését leegyszerűsítve mutatták be. Ennek kapcsán azonban politikai üzenet nem volt azonosítható.
- [7] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján, figyelembe véve azt is, hogy az indítványozó által tartott előadáson nem lehetett megkerülni a közéleti kérdéseket, példákat (már csak az oktatói szabadság miatt sem), alaposnak ítélte a keresetet és kötelezte az alapügy alperesét a helyreigazító közlemény közzétételére.
- [8] 1.2. Az alapügy alperese ezt követően fellebbezéssel fordult a Fővárosi Ítéltáblához (a továbbiakban: másodfokú bíróság), amely az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és csak a harmadik pont (az illegális migráció és Soros György) tekintetében tartotta jogosnak az indítványozó keresetét. Az első és a második pont tekintetében azonban a keresetet elutasította.
- [9] A másodfokú bíróság elsőként – az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata alapján – azt vizsgálta, hogy az alapügy alperesének cikke a közügyek szabad vitatásának kérdésével függött-e össze. A másodfokú bíróság szerint egy egyetemi oktató előadása, az ott átadott tudás és tapasztalat, valamint az oktató tevékenysége közéleti vitát generálhat, hiszen kihat a véleményalkotásra, ezért az a közügyek szabad vitathatóságának körébe esik, ezáltal háttérbe szorítva az oktató személyiségi jogainak védelméhez való jogát.
- [10] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság tévesen ítélete meg a cikk címében szereplő állítás tekintetében a helyreigazítási kérelmet. A másodfokú bíróság szerint ugyanis a hangfelvételtől nem következik, hogy az állítástól az indítványozó elhatárolódott volna. A felvételen ugyanis a vitatott mondat (hosszabb hatásszünet) után megjegyezte az indítványozó, hogy „igaz”, majd egy rövid szünet után folytatta, hogy ez hogyan jellemzi a közbeszéd színvonalát. Emellett az indítványozó hanghordozása, hangsúlyozása, és hallgatói reakciók is azt erősítik, hogy az indítványozó egyetértett a mondat üzenetével. Ezért erre nézve a helyreigazítási kérelem nem volt megalapozott.
- [11] A másodfokú bíróság szerint az irányított demokráciára utaló rész tekintetében sem megalapozott az indítványozói kereset, mivel a hangfelvételtől az derül ki, hogy az indítványozó a fogalmat Magyarországon kifejezetten 2010 óta lévő időszakra használja (az ítélet szerint az indítványozó a hangfelvételen az alábbiakat mondta: „2010, de inkább ’12, ’13 óta nincs politikai diskurzus a nyilvánosságban. Nincs. Megszűnt.”). Ezt követően példákkal támasztotta alá ennek Magyarországon való megvalósulását. Mindezek szerint a másodfokú bíróság szerint helytálló volt a cikk állítása, hogy az indítványozó „elpanaszolta a diákoknak, hogy irányított demokráciában élünk”.
- [12] A cikk harmadik kifogásolt pontja tekintetében a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját.
- [13] 1.3. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [14] A Kúria szerint a másodfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak, hogy az indítványozó egy nyilvános előadást tartott, amely közérdeklődésre tartott számot [ezt pedig az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata alapján figyelembe kellett venni az ügy értékelésekor]. A Kúria ez alapján vizsgálta az első és a második pont szerinti kérdést, és a PK 12. számú állásfoglalását is figyelembe véve (miszerint a vitatott kérdést a teljes szövegkörnyezetet értékelve kell vizsgálni, valamint a társadalmilag kialakult közfelfogást is értékelni kell, a véleménynyilvánítás-értékelés-tudományos vita azonban nem lehet helyreigazítás tárgya) megállapította, hogy az indítványozó hanghordozását valamint a hallgatói reakciókat is értékelve az indítványozói kereset nem volt megalapozott. A Kúria is jelentőséget tulajdonított az „igaz” szónak és az előtte valamint utána tartott

szünetnek, továbbá az irányított demokrácia tekintetében is osztotta a másodfokú bírósági álláspontot. A Kúria szerint a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett.

- [15] Mindezek alapján a Kúria elvi tételként rögzítette, hogy egy nyilvános egyetemi előadás közérdeklődésre tarthat számot, így az ott elhangzottak tartalmát annak konkrét szövegén kívül az előadó által alkalmazott hanghordozás, az eset összes körülménye és a hallgatói reakciók alapján is értékelni kell. Ezért sajtóhelyreigazításnak csak valótlan tényállítás alapján van helye.
- [16] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. A főtítkári felhívást követően kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állította.
- [17] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint (bár a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból nem következik a „jó döntéshez” való jog, de a megfelelően indokolt ítélet követelménye igen) a Kúria és a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a fellebbezésen és a felülvizsgálati kérelmen. Véleménye szerint ugyanis az alapügy alperesének egyetlen indítványában és ellenkérelmében sem szerepelt az „igaz” szó elhangzására való utalás, vagy, hogy az arra utalna, hogy ő a cikk címében szereplő állítással egyetértene. A másodfokú bíróság tehát véleménye szerint anélkül adott ennek a szónak jelentőséget, hogy arra az alapügy alperese korábban felhívta volna a figyelmét. Ezáltal viszont a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a fellebbezésen (amelyet a Kúria sem korrigált), amivel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. A Kúria és a másodfokú bíróság döntései kirívóan okszerűtlenek voltak, már csak azért is, mert mindkét bíróság olyan szempontokra alapozta keresetének elutasítását, mint pl. a hanghordozása, a hangszíne vagy vélelmezett hallgatói reakciók. A két bíróság tehát teljesen ellentétes következtetéseket vont le a szavak nyelvtani jelentéséből, és a hanghordozásnak túlzott, indokolatlan jelentőséget tulajdonított. A Kúria ítélete pedig azért sem megfelelően indokolt, mert a fő érve pusztán annyi volt, hogy egyetért a másodfokú bírósággal.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének valamint a VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította. Ennek kapcsán kiemelte, hogy a véleménynyilvánításnak korlátot képez a bántó illetve sértő kifejezések használata, és még egy közéleti vitában is korlátozhatatlan az emberi méltóság. Ezzel összefüggésben az indítványozó hosszasan összefoglalta az Alkotmánybíróság kapcsolódó gyakorlatát. A konkrét ügy tekintetében pedig kiemelte, hogy a kifogásolt cikk megsértette a jóhívnévhez való jogát, rombolta a róla kialakult társadalmi vélekedést. A cikk állításai tényállítások voltak, és az indítványozó álláspontja szerint valótlanak, amelyeket a másodfokú bíróság és a Kúria nem, illetve nem megfelelően ismert fel és értékelt, ezáltal sérült az Alaptörvény II. cikke valamint a VI. cikk (1) bekezdése. Álláspontja szerint jelen ügyben is a sajtótájékoztatóról tájékoztató sajtóval szembeni követelmények szerint kellett volna eljárnia az alapügy alperesének, és az eljáró bíróságoknak is az erre vonatkozó alkotmánybírósági tesztet kellett volna alkalmazniuk. Ezt azonban azok elmulasztották.
- [19] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [21] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [23] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [24] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.

- [25] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény II. cikkének a sérelmére is. Ennek körében azonban kizárólag az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állította az emberi méltósághoz való jogának a sérelmét (illetve a sajtószabadsághoz való jog korlátjaként hivatkozott arra). Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét állító önálló érvelést tehát az indítványozó nem adott elő. Tekintettel arra, hogy az indokolás hiánya az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ügy érdemi elbírálásának akadálya, ezért jelen ügyben az Alaptörvény II. cikkének vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [26] 2.3. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [27] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét elsősorban azért állította, mivel álláspontja szerint a másodfokú bíróság, valamint a Kúria ítéletük meghozatala során nem vették figyelembe a sajtótájékoztatóról tájékoztató sajtóval szembeni, az Alaptörvényből eredő követelményeket, és ezáltal tévesen döntöttek a sajtóhelyreigazítási kérelmről, amivel megsértették a jóhírnévhez való jogát. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikkének a sérelmét tehát elsősorban abban látta, hogy az Alkotmánybíróság által az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésével összefüggésben kialakított tesztet nem alkalmazta a másodfokú bíróság, valamint a Kúria, és ezáltal nem kötelezték az alapügy alperesét, az általa közzétett cikkben szereplő valótlan tényállítások korrigálására.
- [28] Az indítványozó tehát az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét a IX. cikk (2) bekezdéséből következő alkotmányos szempontok nem teljesülése miatt állította. Az alkotmányjogi panasz azonban nem tartalmaz hivatkozást az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére. Ennek ellenére elvben vizsgálható lenne jelen indokolás mellett is az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének a sérelme, mivel a IX. cikk (2) bekezdéséből fakadó követelmények és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből következő jóhírnévhez való jog szoros kapcsolatban állnak. Jelen ügyben azonban az indítványozó elsősorban azt kifogásolta az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban, hogy a másodfokú bíróság, valamint a Kúria a keresetlevelében kért helyreigazítási kérelem egyes elemeit, a rendelkezésére álló hangfelvétel alapján véleménye szerint tévesen ítélték meg (pl. jelentőséget tulajdonítottak a hanghordozásának valamint hangszínének). Az Alkotmánybíróságnak azonban nem terjed ki a hatásköre a szakjogi kérdésekben történő felülbírálatra. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket az érveket, illetve a konkrét ügyben az irányadó jogszabályok bírósági jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], megerősítette többek között: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [29] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggő alkotmányjogi panasz elemet érdemben nem vizsgálta.
- [30] Az indítványozó a kifogásolt bírósági ítéleteket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt is támadta.
- [31] Ezzel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [32] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a fellebbezés keretein, amelyet a Kúria sem korrigált, és olyan kérdést vizsgált (pl. az „igaz” szó jelentőségét), amelyet az alapügy alperese fellebbezésében nem emelt ki. Emellett a két érintett bíróság nem tett eleget a megfelelő indokolási kötelezettségének sem.
- [33] Az indítványozó is hosszasan idézte és összefoglalta az Alkotmánybíróság indokolási kötelezettséggel összefüggő gyakorlatát, amelyet az Alkotmánybíróság továbbra is irányadónak tart. Emellett azt is fontos kiemelni,

hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény rendelkezései [lásd: 369. § (3) bekezdés] szerint a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytathat le, és annak alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti. A másodfokú bíróságnak tehát joga volt alaposan elemezni a hangfelvételt és ez alapján a tényállást korrigálni, valamint abból következtetéseket levonni. Emellett az is megállapítható, hogy a másodfokú bíróság, valamint a Kúria minden felvetést és döntésének minden elemét megindokolta, azokat jogszabályi hivatkozásokkal és bírósági gyakorlattal alátámasztotta. Ez önmagában természetesen nem jelenti a támadott ítéletek indokolásának helyességét, és ezt az Alkotmánybíróság jelen ügyben, mint szakjogi kérdést nem is vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság egyetlen kérdést vizsgálhat az alkotmányjogi panasz keretében, mégpedig azt, hogy az indokolási kötelezettség sérült-e, és ha igen, az eléri-e a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a szintjét.

- [34] Jelen ügy tekintetében a fentiek alapján azonban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott ítéletek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kételyét (mivel a másodfokú bíróság, valamint a Kúria eleget tett indokolási kötelezettségének, ugyanis minden döntését érvekkel támasztotta alá – akkor is, ha azzal az indítványozó szakmai szempontból nem értett egyet), és az ügygel összefüggésben olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem azonosítható, amelynek tisztázását az Alkotmánybíróság (mint korábban még nem tisztázottat) indokoltan tartana.
- [35] Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [36] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [37] Előadó alkotmánybíróként a végzés rendelkező részét, valamint indokolását is támogattam. Egyúttal azonban – a jelen alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálhatóságát nem érintve – szükségesnek tartom kiemelni, hogy az egyetemek önállóságát az Alaptörvény védi. Erre tekintettel egy egyetemi előadás nem része a közéleti vitának, így az ott elhangzó közlést nem a közügyek szabad vitatásaként kell értékelni.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2148/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3155/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.040/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Nanyista László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az Alkotmánybírósághoz fordult.
- [2] Az indítványozó a 2022. szeptember 19-én benyújtott alkotmányjogi panasz indítványában a Kúria Kfv.I.35.040/2022/8. számú, 2022. július 19-én kézhez vett ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte és azt, hogy a kúriai ítéletet az Alkotmánybíróság – a Fővárosi Törvényszék 35.K.701.472/202/43. ítéletére és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) Fellebbviteli Igazgatósága 2061150626 számú határozatára kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.
- [3] 1.1. Az alapul fekvő ügyben az alkotmányjogi panasz, a mellékletei és a bírói döntések szerint a belföldi illetékességű adózó indítványozó mint felperes az állami adóhatóság alperes határozata bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az adóhatósági alapeljárás tárgya egy határokon átnyúló, több nemzeti jog, kettős adózás elkerüléséről szóló egyezmény és az uniós jog alkalmazását megkövetelő összetett társasági jogi, részvényadásvételi üggyel kapcsolatos adójogi jogvita volt, amelyben a 2010-es adóévre társasági adó adónemben tett bevallás utólagos ellenőrzése alapján keletkezett határozat. A jogvita arra a kérdésre fókuszált, hogy az indítványozónál, mint részvényesnél a luxemburgi illetőségű leányvállalatától *interim dividend* megnevezéssel kapott kifizetés miként minősül az indítványozónak a magyar jog szerinti adókötelezettsége szempontjából: osztaléknak, vagy osztalékjelölésnek; másrészt kérdéses volt az is, hogy az *interim dividend*hez kapcsolódó jogok és kötelezettségek a leányvállalati részesedés eladásával átszálltak-e a részesedést megvásárló vevőre.
- [4] Az elsőfokú adóhatóság az *interim dividend* kifizetést osztalékjelölésnek minősítette, és azt is megállapította, hogy az eladott részesedéshez kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel együtt az *interim dividend*hez kapcsolódó jogok és kötelezettségek is átszálltak a vevőre; az adóhatóság a 2010. adóévre 5.270.062.000 forint adóhiánynak minősülő társasági adó különbözetet állapított meg az indítványozó terhére, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Alperes másodfokú adóhatóság a 2061150626 számú határozatával helybenhagyta az elsőfokú döntést. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.34.019/2016/20. számú végzésével kijavított 2.K.34.019/2016/19. számú ítéletével az alperes adóhatóság határozatának egyes pontjait hatályon kívül helyezte. Ezt az ítéletet a Kúria a Kfv.I.35.243/2019/8. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság visszautasította [3249/2020. (VII. 1.) AB végzés]. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban ítéletével elutasította a felperes keresetét. Az ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [6] Az alkotmányjogi panasz szerint a jelen ügyben az Abtv. 29. §-a szerinti, alapvető alkotmányossági jelentőségű kérdés merül fel, a jelen ügy tárgyát képező jogvita alkotmányjogi szempontból kiemelt jelentőségű, mert adóügyekben egyre gyakoribb, hogy az adóhatóság nem a magyar, hanem külföldi magánjog hatálya alatt megvalósult jogügyletet minősítve állapít meg adókötelezettséget. Ezekben az eljárásokban garanciális jelentősége van annak, hogy az adóhatóság a magánjogi jogügyletek értelmezésénél az irányadó külföldi jogot megfelelően figyelembe vegye, ugyanis egyetlen jogügylet sem szakítható ki a rá irányadó jog rendszeréből. A panasz szerint azt még nem vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy miként érvényesülnek az Alaptörvényben foglalt követelmények, különösen a hatóságnak és a bíróságnak a jogállamiság elvéből következő joghoz kötöttsége és

a tisztességes eljárás részét képező fegyverek egyenlőségének elve az olyan hatósági és közigazgatási bírósági eljárások esetében, amelyekben a hatóság külföldi jog hatálya alá tartozó jogügylet értelmezésére alapozza a hazai adókötelezettséget megállapító határozatát.

- [7] 2.1. A panasz a releváns tények és a megelőző eljárások ismertetését követően, az indítvány befogadhatósága körében, az Abtv. 29. §-ában foglalt egyik feltétel teljesülését, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet illetően azzal érvel, hogy a kúriai ítélet és az elsőfokú ítélet, valamint a NAV határozat ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [8] A panasz – számos alkotmánybírósági határozat, részben egy párhuzamos indoklás, valamint a jogirodalom, továbbá elvi bírósági határozat idézése mellett – külön érvelést tartalmaz a NAV határozat, a törvényszék és a Kúria ítélete vonatkozásában, illetve az egyes keresetrészekre is (a leányvállalat értékére és a jogátszállásra vonatkozó keresetrészek).
- [9] A NAV eljárását illetően a panasz szerint egyrészt, a NAV megsértette az indítványozó tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát azzal, hogy a jogállamiság elvével ellentétesen az adóztatandó ügylet külföldi magánjogi tartalmát nem az arra irányadó joghoz kötötten állapította meg, hanem attól magát eloldva olyan joggyakorlatra alapozta a Részvény-adásvételi Szerződés értelmezését, amelynek alapjául szolgáló jogi normák – a magyar társasági jog és polgári jog – hatálya az *interim dividendte* és a Részvény-adásvételi Szerződésre nyilvánvalóan nem terjedtek ki. A NAV ezen eljárása önkényes, sérti a tisztességes eljárás követelményét. A panasz szerint másrészt, a NAV megsértette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát is azzal, hogy a NAV határozatban nem jelölte meg, hogy a Részvény-adásvételi Szerződés értelmezése során kialakított álláspontját – ami szóról szóra megegyezett a magyar jog hatálya alatt fizetett osztalékelőlegre és üzletrészzeladásra vonatkozó joggyakorlattal – milyen jogszabályra alapozta. Az olyan közigazgatási határozat, ami nem jelöli meg, hogy a hatóság a döntését milyen jogszabályok értelmezésére alapozta, nem alkalmas arra, hogy az ellen az ügyfél hatékony jogorvoslattal élhessen. A közigazgatási hatósági döntésekkel szembeni hatékony jogorvoslatnak nyilvánvaló feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok felülvizsgálható döntést hoznak, mert a jogállamiság elengedhetetlen követelménye, hogy a tényállás kielégítő feltárásán nyugodjanak a joghoz kötött közigazgatási döntések. A döntés tehát akkor felülvizsgálható, ha abból megismerhető a hatóság jogértelmezése és a döntés ténybeli alapjai kielégítően világosak.
- [10] A panasz szerint a Fővárosi Törvényszék a Részvény-adásvételi Szerződést nem az arra irányadó luxemburgi jog alapján, a luxemburgi joghoz kötötten értelmezte, hanem pusztán logikai következtetések útján állapította meg a szerződés luxemburgi magánjogi tartalmát. Megállapította, hogy az *interim dividend* véglegességének hiányából közvetlenül és okszerűen következik a hozzá kapcsolódó jogok és kötelezettségek átszállása a részesedést megvásárló Vevőre. Ezt azonban semmilyen luxemburgi jogszabállyal nem támasztotta alá. A panasz szerint a bíróságok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből és az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége a joghoz kötöttség. Amit a jog szabályoz, azt a jog alkalmazásával kell megítélniük. A bíróság a jogszabály alkalmazását nem helyettesítheti logikai következtetéssel vagy más; az irányadó jog értelmezésétől eltérő döntési folyamattal. Az ilyen döntés ugyanis szükségszerűen „jogon kívüli”, és így önkényes. A panasz szerint a jelen esetben a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Nmjt.v.) 7. § (1)–(2) bekezdése egyértelműen előírta a Fővárosi Törvényszék számára a külföldi jog alkalmazását, azt a saját szabályai és gyakorlata szerint értelmezve. Az Nmjt.v.-ben foglalt szabályozást adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásra vonatkoztatva a Kúria Kfv.V.35.375/2021/8. számú ügyben hozott ítéletének [46] bekezdése értelmezi: „Az alkalmazandó jog meghatározása nem tény-, hanem jogkérdés, amelyben való döntés a bíróságfeladata, e körben nincs helye szakértő kirendelésének”. Jelen esetben azonban a Fővárosi Törvényszék az indítványozó keresetlevelének 39-41., 44., 50. és 58. bekezdéseiben szereplő kereseti kérelem ellenére a Részvény-adásvételi Szerződés luxemburgi jogon alapuló tartalmát nem vizsgálta meg, hanem a luxemburgi jogot félretéve logikai következtetésekkel állapította meg a szerződés magánjogi tartalmát. A Fővárosi Törvényszék lényegében eloldotta a Részvény-adásvételi Szerződés értelmezését a szerződésre irányadó luxemburgi jogtól, mintegy kiszakítva a jogügyletet az annak tartalmát meghatározó jogszabályi környezetből. Az indítvány szerint „[a] jelen alkotmányjogi panasz iránti indítvány alapügyében az képezte a NAV és az indítványozó közötti vita tárgyát, hogy a NAV álláspontja szerint az *interim dividend*hez kapcsolódó jogok és kötelezettségek a leányvállalati részesedéshez kapcsolódtak, így a részesedéssel együtt át kellett szálljanak a részesedést megvásárló vevőre. Ezzel szemben az indítványozó álláspontja az, hogy ilyen jog- és kötelezettségátszállás a Részvény-adásvételi

Szerződés és a luxemburgi jog alapján nem történt. Egy jogkérdésben volt tehát vita a felek között, és ezt a jogkérdést a luxemburgi jog szabályozta.”

- [11] A panasz szerint a Kúria félremagyarázta a külföldi jog tartalmát, mert a jelen esetben nem egy pusztán jogalkalmazói tévedésről volt szó, mivel két szakvélemény is ismertette a vonatkozó luxemburgi jogi szabályozást, és a Kúria mindkettőt megvizsgálta. Míg a Fővárosi Törvényszék mint közigazgatási jogorvoslati bíróság meg sem vizsgálta az indítványozó kereseti kérelmének lényegi részét képező kérdést, amivel nyilvánvalóan sérült az indítványozó tisztességes eljárásához való joga és a jogorvoslatához való joga, addig a Kúria mint felülvizsgálati bíróság az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján elvégezte ugyan a vonatkozó külföldi jog vizsgálatát, de a külföldi jogot teljesen félremagyarázta és a döntését a külföldi joggal ellentétes – önkényes – álláspontra alapozta. Ezzel mindkét bíróság megakadályozta, hogy az indítványozó jogorvoslati kérelme az irányadó külföldi jog valódi tartalma alapján kerüljön elbírálásra, amivel alapvetően sérült az indítványozó tisztességes eljárásához való joga és a jogorvoslatához való joga. A panasz szerint „[a] kérdés jelentőségét az alapügyben jól mutatja, hogy a kúriai ítélet a döntés elvi tartalmát úgy foglalja össze; hogy osztalékkelőleg kifizetésekor nem kerülhet sor a kifizető társaság tőkéjének csökkentésére, a fogadó kapcsolt vállalkozásnál pedig árfolyamvesztés elszámolására. A fentiekből láthatóan ez a megállapítás az alapul fekvő külföldi jog teljes félremagyarázásán alapul.”
- [12] A panasz utal arra, hogy a több mint hét éven keresztül húzódó közigazgatási és bírósági eljárásban az indítványozó hiába szerzett be több külföldi jogi szakértőtől is szakvéleményt az irányadó külföldi jog releváns tartalmáról, nem tudta kieszközölni, hogy a Részvény-adásvételi Szerződés magánjogi tartalmát a jogalkalmazó hatóság és bíróságok az irányadó jog alapján, ahhoz kötötten állapítsák meg.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [14] 3.1. Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntést, továbbá tartalmazza az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint a kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapítható, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [16] 3.2. A panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség körében három, Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja. Ezek a tisztességes hatósági eljárásához való jog, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog és a jogorvoslatához való jog.
- [17] Ezeknek a jogoknak a sérelmét a panasz arra vezeti vissza, hogy a NAV az adóztatandó ügylet külföldi magánjogi tartalmát nem az arra irányadó külföldi joghoz kötötten állapította meg, ami önkényes, másrészt a NAV nem jelölte meg, hogy a Részvény-adásvételi Szerződés értelmezése során kialakított álláspontját milyen jogszabályra alapozta, ami a jogorvoslatot akadályozza.
- [18] Az indítványozó ugyanebből az okból tartja alaptörvény-ellenesnek a Fővárosi Törvényszék döntését is, amely szerinte a Részvény-adásvételi Szerződést nem az arra irányadó luxemburgi jog alapján, a luxemburgi joghoz kötötten értelmezte, hanem pusztán logikai következtetések útján állapította meg a szerződés luxemburgi magánjogi tartalmát. A panasz szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság elvégezte ugyan a vonatkozó külföldi jog vizsgálatát, de a külföldi jogot teljesen félremagyarázta és a döntését a külföldi joggal ellentétes – önkényes – álláspontra alapozta.
- [19] Mivel az Alkotmánybíróság nem vonhatja el a rendes bíróságok jogértelmezési hatáskörét, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki – ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróként”, a meglévők mellett újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14];

3204/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [27]} –, és mivel nem tekinti az Abtv. 29. § szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek azt, ha az indítványozó az eljáró bíróság téves jogértelmezését sérelmezve a számára kedvezőtlen döntés megváltoztatását kívánja elérni {3241/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [15]}, továbbá mivel több határozatában is kimondta már, hogy az, hogy „a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta [jogi] álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem” {148/D/2011. AB határozat, ABH 2011, 2347, 2352; 3172/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [28]; 3290/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [20]}; ezért az Alkotmánybíróság különbséget tesz *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés között, és csak az utóbbit tekinti az alkotmányossági jogsérelem szintjére felérőnek.

- [20] A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban, amelyre az indítvány utal, az Alkotmánybíróság három, egymást erősítő feltétel együttes fennállását követelte meg annak megállapításához, hogy a bíróság *contra legem* jogalkalmazása felérjen az alkotmányossági sérelem szintjére, és megállapítható legyen az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelme. Ezek: a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, döntésének ezt a mozzanatát nem indokolta meg, s döntését ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]; legutóbb megerősítette: 3044/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [28]}. A jelen ügyben e feltételek nem állnak fenn.
- [21] A Kúria valamennyi, az indítványozó által is hivatkozott jogszabályi rendelkezést figyelembe vette és alkalmazta a felülvizsgálati kérelem elbírálása során. Mind a luxemburgi jog, mind az Anya-leányvállalati irányelv alkalmazhatósága, illetve az *interim dividend* adójogi minősítése a megelőző bírósági eljárás tárgya volt. A bíróságok az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) egyes szabályai, a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao tv.), továbbá a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) egyes előírásai értelmezésével és alkalmazásával döntöttek az indítványozó keresetéről. Az elsőfokú bíróság a Kúria végzése nyomán megismételt eljárásban – a luxemburgi adóhatóság Tájékoztatását és annak mellékletét képező számviteli véleményt figyelembe véve – a jogerős ítélet indokolásának [45]–[53] bekezdéseiben újból elvégezte az *interim dividend* részletes vizsgálatát, továbbá vizsgálódott az alkalmazandó jogot és annak tartalmát illetően is (jogerős ítélet indokolása [37]–[39], [46]–[48] és [59] bekezdései), a felperes által becsatolt luxemburgi jogvéleményekre is utalva. A Kúria ítélete [55] pontja tartalmazza azt is, hogy az indítványozó belöldi illetőségű adóalany, a Tao tv. és az Sztv. hatály alá tartozik, az adózása szempontjából a gazdasági eseményeket a régi Art. 1. § (7) bekezdése szerint kell megítélni a valós tartalmuk alapján; az ítélet kitér arra is, hogy ebben a luxemburgi jognak milyen szerepe van. A bíróságok ítéletei részletesen foglalkoztak a felperes valamennyi érvelésével, a szerződés mikénti értelmezésére vonatkozó előadásával (kúriai ítélet [51]–[71]). Látókörükbe vonták az indítványozó által hivatkozott külföldi jogot, az uniós jogot, a kettős adózás elkerüléséről szóló kétoldalú egyezményt. A bíróságok a törvények jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozták meg döntésüket a belöldi illetőségű adóalany Tao tv. szerinti adókötelezettségéről. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján mindezekre figyelemmel nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban írt ama feltételek, amelyek együttes fennállása mellett valamely jogalkalmazási hibában szenvedő bírói döntés az önkényes volta miatt alaptörvény-ellenessé válna, a jelen esetben fennállna. Ezért a tisztességes hatósági eljáráshoz és tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog állított sérelme alapján az alkotmányjogi panasz nem fogadható be (Abtv. 29. §).

- [22] 3.3. A jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően a panaszban foglaltak alapján azt lehet megállapítani, hogy megismételt eljárásban az adóhatósági eljárás kétfokú volt, amelyet bírósági felülvizsgálat és kúriai eljárás követett; a NAV megjelölte döntése jogi alapjait, a határozat felülvizsgálata során a Törvényszék érdemben döntött. Nem állapítható meg ezért, hogy az Alaptörvény szerinti jogorvoslat állított sérelme alapján a jelen esetben a panasz befogadásának lenne helye.

- [23] 3.4. A panasz külön érvelést tartalmaz az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés körében. Ennek lényege szerint azt még nem vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy miként érvényesülnek az Alaptörvényben foglalt követelmények, különösen a hatóságnak és a bíróságnak a jogállamiság elvéből következő joghoz kötöttsége és a tisztességes eljárás részét képező fegyverek egyenlőségének elve az olyan hatósági és

közigazgatási bírósági eljárások esetében, amelyekben a hatóság külföldi jog hatálya alá tartozó jogügylet értelmezésére alapozza a hazai adókötelezettséget megállapító határozatát.

- [24] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz hatáskörben bírói döntések és bírói döntésekben alkalmazott jogszabályok alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja. Hogy külföldi elemet tartalmazó adójogi tényállásnál a nemzeti jog, az uniós jog, a külföldi jog és a hatálya alá tartozó ügyletek alapján miként ítéltető meg belföldi illetőségű adóalany adókötelezettsége, olyan kérdés, amely bírói döntés vagy jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatakor merülhet fel; abban az általánosságban, ahogyan azt a panasz tartalmazza, a panasz befogadását az Abtv. 29. §-a szerint nem alkalmas megalapozni.
- [25] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. E követelménynek a fentiekben megfogalmazottak szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2230/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3156/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 105.K.701.060/2021/16. számú ítéletével összefüggésben a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 83/B. § (1) bekezdésének, valamint a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. § és 11/A. § alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) bekezdésének, valamint a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 11. § és 11/A. § alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt, mivel azok sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog érvényesülését, az Alaptörvény XV. cikkében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot és az Alaptörvény XIX. cikkét. Kérte továbbá az Alkotmánybíróságot, hogy a Knymt. 11. § és 11/A. §-át, az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg, továbbá a Tny. 83/B. § (1) bekezdését az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján, mint már nem hatályos, de a konkrét ügyben még alkalmazott jogszabályi rendelkezés alkalmazását zárja ki.
- [3] Az alapul szolgáló ügy lényege röviden összefoglalva a következő: az indítványozó részére 2006. május 11. napjától szolgálati nyugdíjat állapítottak meg, melyet 2012. január 1. napjától szolgálati járandóságként folyósítottak. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága (a továbbiakban: NYUFIG) 2020. június 11. napján kelt határozatával a szolgálati járandóság folyósítását 2020. május 1. napjától 2020. december 31. napjáig szüneteltette, mivel az indítványozó bejelentette, hogy 2020. április 30. napjáig az éves keretösszeget meghaladó jövedelmet szerzett. Az indítványozó munkaviszonya munkáltatói felmondással 2020. május 15. napjával megszűnt, melyről írásban tájékoztatta a NYUFIG-ot. Annak ellenére azonban, hogy az indítványozó a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem állt, a szolgálati járandóságát nem folyósították 2020. december 31-ig. Az indítványozó ezért keresetet terjesztett elő a határozat jogszerűségét vitatva. A NYUFIG megismételt eljárásban benyújtott védiratában kifejtette, hogy a folyósítás szüneteltetésének időtartamára nincs hatással, ha a tárgyév közben megszűnik a biztosítással járó jogviszony, a törvény a tárgyévi keretösszeg elérését szabja a szüneteltetés feltételéül, mely a tárgyév december 31-ig tart. A bíróság az indítványozó keresetét – főként alkotmánybírósági határozatokra, valamint EJEB döntésekre hivatkozva – elutasította.
- [4] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt. Hiánypótlásra felhívást követően kiegészített indítványában az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog érvényesülését, a XV. cikkben foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz való jogot és a XIX. cikket sértőnek vélte a kifogásolt jogszabályi rendelkezéseket, ezért kérte azok alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló konkrét ügyben alkalmazásuk kizárását.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltételeit.

- [6] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában a Knymt. 11/A. §-a alaptörvény-ellenességének vizsgálatát is kérte, azonban az ítéletben a sérelmezett jogszabályi rendelkezés nem szerepel, a bíróság döntését nem arra alapozva hozta meg, az indítvány ezért ezen részében nem felel meg a törvényi feltételeknek, így érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [7] Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban felperes volt, így az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az ítéletet 2022. július 6-án vette át a perbeli jogi képviselő, míg az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 8-án – határidőben – adták postára. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, ezzel a határozott kérelem követelményének eleget tett.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvetően azt sérelmezte, hogy a szolgálati járandóságának folyósítását szüneteltették, és az erre vonatkozó szabályozást kifogásolta. A szolgálati járandóság szüneteltetésével, és a korengedményes nyugdíj szolgálati járandósággá való átalakításával – ennek jogi szabályozásával – az Alkotmánybíróság korábban már több ügyben foglalkozott.
- [11] Legutóbb a 3507/2022. (XII. 20.) AB végzésben utasított vissza az Alkotmánybíróság a jelen indítvánnyal tartalma szerint alkotmányjogi szempontból lényegileg azonos alkotmányjogi panaszt. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében amennyiben alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezésnek. A jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panaszt illetően ezért vizsgálni kellett, hogy van-e a panaszban olyan érv, amely eltérő döntést indokol, akár az ítélt dolog, akár az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (Abtv. 29. §) illetően.
- [12] Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítélet) arra a megállapításra jutott, hogy jelen alkotmányjogi panaszban – és annak alapjául szolgáló ügyben – nem szerepel olyan új érv, amely a korábbiaktól eltérő alkotmánybírói döntést indokolna a konkrét esetben. Az indítványozó által is jelzett jogszabály-módosítás értelmében 2020. július 1-jétől hatályon kívül helyezésre került a Tny. 83/B. §-a – a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény 135. § 6. pontja értelmében – azonban ez a jelen ügyben nem értékelhető a körülményekben bekövetkezett olyan változásként amely az alkotmányossági vizsgálatot indokolná, mivel a bíróságnak eljárása során az akkor hatályos szabályokat kellett alkalmazni, így az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszban is csak az lenne vizsgálható. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látott okot a korábbi döntéseitől való eltérésre, így fenntartva a legutóbb a 3507/2022. (XII. 20.) AB végzésben elfoglalt álláspontját – utalva az ebben a végzésben kifejtettekre és a 3061/2015. (IV. 10.) AB határozatra, valamint a 3112/2016. (VI. 3.) AB határozatra, továbbá a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésre, a 3183/2020. (V. 21.) AB végzésre, a 3378/2020. (X. 22.) AB végzésre, a 3303/2022. (VI. 24.) AB végzésre – az érdemi vizsgálatra nem látott lehetőséget.
- [13] 3. Erre tekintettel a Tny. 83/B. § (1) bekezdését és a Knymt. 11. §-át illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése és az Ügyrend

30. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján ítélt dolog címén, míg a Knymt. 11/A. §-a tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésében rögzített feltétel hiánya miatt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h)* pontja alapján, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseire figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1951/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3157/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.433/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozatok a következőek.
- [3] A Budaörsi Járásbíróság 2021. június 29-én meghozott 8.P.22.278/2017/137. számú és – a Budapest Környéki Törvényszék 2021. december 14-ei 3.Pf.20.847/2021/9. számú közbenső ítélete folytán – jogerőssé vált közbenső ítélete szerint az indítványozó testvéreire vonatkozó, az örökgyógyó édesanya végrendeletébe foglalt kitagadás érvénytelen. A Kúria 2022. május 11-én meghozott Pfv.II.20.433/2022/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét – a határidő lejártát követő előterjesztés miatt – hivatalból elutasította.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] Az örökgyógyó, az indítványozó néhai édesanyja végrendeletében összes vagyonát az indítványozóra hagyta, míg az indítványozó testvérét végrendeletébe foglaltan kitagadta. Az indítványozó testvére kereseti kérelmében a végrendeletbe foglalt kitagadás érvénytelenségének megállapítását, míg az indítványozó érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a bíróságtól.
- [6] A Budaörsi Járásbíróság 2021. június 29-én meghozott 8.P.22.278/2017/137. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az örökgyógyó 2016. április 21. napján kelt írásbeli magánvégrendeletének az indítványozó testvérenek kitagadására vonatkozó rendelkezése érvénytelen. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy az örökgyógyó végrendeletében az indítványozó testvérevel szemben felsorolt panaszai még tágran értelmezve sem írják körül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti kitagadási okokat, a végrendelet jogszabályba foglalt kitagadási okot egyáltalán nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság nem tekintette kitagadási okot megalapozónak az indítványozó testvére részéről az örökgyógyóval való kapcsolatának megszakítását, a kapcsolat megszakításáig nyújtott segítség abbahagyását, továbbá a testvérek közötti korábbi bírósági eljárásban, az örökgyógyó tanúvallomásának hamis tanúvallomásként történő minősítését. Az elsőfokú bíróság figyelemmel volt arra, hogy az örökgyógyónak a fiai közötti elszámolási vita miatt indult peres eljárásban lett volna lehetősége a tanúvallomás tételének megtagadására, továbbá arra is, hogy az örökgyógyó a végrendelet írásakor önellátó volt.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. december 14-én meghozott 3.Pf.20.847/2021/9. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg és helyes volt az arra alapított jogi döntése is. Megállapította továbbá, hogy az indítványozó fellebbezésében olyan új tény, körülményt vagy bizonyítékot nem hozott fel, amely alkalmas lehetett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és döntés megváltoztatására.
- [8] Az indítványozó a jogerős közbenső ítélettel szemben, egyaránt 2022. április 8-án terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt és a Kúriához felülvizsgálati kérelmet.
- [9] A Kúria 2022. május 11-én meghozott Pfv.II.20.433/2022/2. számú végzésével megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemben nem volt elbírálható. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 272. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. Az indítványozó jogi képviselője – bár a felülvizsgálati kérelemben azt állította, hogy a „jogerős részítéletet”

2022. február 7-én vette át – a letöltési igazolás szerint a másodfokú közbenső ítéletet 2022. február 1-én vette át, a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő pedig 2022. április 4-én lejárt.

- [10] Az Alkotmánybíróság egyesbíróként 2022. május 12-én meghozott IV/1048-2/2022. számú végzésével – a Kúria felülvizsgálati eljárására tekintettel, viszont az abban hozott határozatot értelemszerűen nem számba véve – az indítványt az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján, egyéb feltételek (így a határidő) vizsgálata nélkül visszautasította. Az Alkotmánybíróság az egyesbírói végzésben az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére utalva rögzítette, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – a jogerős döntés elleni alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára, az alkotmányjogi panasznak a Kúria döntésére való kiterjesztése esetén.
- [11] 1.2. Az indítványozó ezt követően ismét az Alkotmánybírósághoz fordult. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, II. cikkének, IV. cikk (1) bekezdésének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, XX. cikk (1) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését, indokai a következők.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdései, II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, továbbá a XX. cikk (1) bekezdése kapcsán elsődlegesen néhai édesanyja alapvető jogainak sérelmére hivatkozik az írásbeli magánvégrendelet kitagadásra vonatkozó rendelkezés bírósági értékelése kapcsán. Ezzel összefüggésben hivatkozik néhai édesanyjának kapcsolattartáshoz való jogának, valamint jó hírnévének és becsületének sérelmére, továbbá a segítség biztosításának elmaradására testvére részéről. Mindezekkel összefüggésben saját örökléshez való jogának sérelmét is állította.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben előadta, hogy néhai édesanyja úgy rendelkezett, hogy minden vagyonát az indítványozó örökölje, míg testvére ne részesüljön abból. Álláspontja szerint a hagyatéki per egésze alapjogi vetületű, a bírói döntések bármely jogellenes része, amely az örökségét csökkenti, sérti az örökléshez való jogát. Indokai szerint a bírói döntéseket ezért bármely jogszabály megsértése esetén meg kell semmisíteni.
- [14] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra alapozva állította, hogy a bíróság kizárólag testvére jogát tartotta szem előtt, amikor a kitagadás érvényessége vizsgálata körében értékelte a néhai édesanya korábbi tanúvallomástételét és jogszerűnek ismerte el a kapcsolat megszüntetését. Álláspontja szerint a bíróság mindezt nem vizsgálta megfelelő alapossgal, ugyanis álláspontja szerint akárhogy is döntött volna édesanyjuk valamelyik gyereke jogszerűen szakíthatta volna meg vele a kapcsolatot. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmével összefüggésben az indítványozó szintén arra hivatkozott, hogy a bíróság az örökléshez való jogát nem biztosította ugyanolyan mértékben, mint a testvére számára. Indokai szerint a bíróság helytelenül érvelt, amikor a néhai édesanya közrehatását (tanúvallomását) figyelembe vette a testvérevel való kapcsolat megszüntetése körében, álláspontja szerint ez a helytelen érvelés oda vezetne, hogy az édesanya kénytelen volna elszünetelni valamelyik gyermekével való kapcsolattartás elvesztését.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét azon az alapon állította, hogy a bíróság néhai édesanyját egy másik per alapján elfogult tanúnak tekintette, ugyanakkor a bíróság a hivatalos tudomásán alapuló tény figyelembe vételéről (a régi Pp. szabályaival ellentétesen) nem adott tájékoztatást. Az első- és másodfokú közbenső ítélet kapcsán az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a bíróságok csak a felperes álláspontját tartották szem előtt a néhai édesanya tanúvallomásának értékelésekor. Álláspontja szerint a Kúria támadott végzése pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogába ütköző, mert a Kúriának számolnia kellett volna azzal, hogy se az indítványozónak, se a jogi képviselőjének nem volt tudomása arról, hogy a másodfokú közbenső ítélet a jogi képviselő irodája által korábbi időpontban került letöltésre, hiszen a felülvizsgálati kérelemben későbbi átvételi dátumot jelölt meg. A letöltési időpontot az elsőfokú bíróság kezelőirodájától kérdezte meg. Indokai szerint a Kúria, akkor járt volna el a tisztességes bírósági eljárás követelményeinek megfelelően, ha lehetőséget adott volna – a feltehetően tévedésen alapuló – helyzet tisztázására mielőtt elutasítja a kérelmet, ezzel elzárva az indítványozót az igazolási kérelem lehetőségétől és a bírósághoz fordulás jogától.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmével összefüggésben arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság alaptörvény-ellenesen értelmezte saját hatáskörét, amikor – álláspontja szerint – tévesen azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének felülbírálata korlátos. Az indítványozó az ítélet indokolásából arra következtet, hogy a másodfokú bíróság nem a kellő alapossgal vizsgálta meg a fellebbezésben írt okokat arra tekintettel, hogy azokat a bíróság szerint nem bírálhatta volna felül.

- [17] Ezt követően az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben előadott érveit ismerteti arra hivatkozással, hogy a sérelmezett – régi Pp., valamint a Ptk. egyes rendelkezéseire vonatkozó – bírói jogsértések az örökléshez való jogát sértik, álláspontja szerint ezek egyben alátámasztják a bírói döntések alaptörvény-ellenességét is.
- [18] 2. Az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv.-ben előírt feltételének.
- [19] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [20] 2.2. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria 2022. május 11-én meghozott Pfv.II.20.433/2022/2. számú végzését 2022. július 11-én töltötte le, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. szeptember 7-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó a határidőben érkezett alkotmányjogi panaszban mind a Kúria végzését, mind a jogerős döntést támadja. Az Alkotmánybíróság – az egyesbírói eljárás nyomán – helyénvalónak tartotta, ha irányadónak tekinti a jogerős döntés indítvány szerinti vizsgálatára az Ügyrend 32. § (4) bekezdését, ekként kimerítette az indítványozó előterjesztését.
- [21] 2.3. Az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó (alperes) érintettsége fennáll a támadott döntésekkel összefüggésben, ugyanakkor alkotmányjogi panasz benyújtására néhai édesanyja Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozással nem jogosult, így az erre irányuló indítványi elemeket az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [22] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre.
- [23] 2.4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése rögzíti. Az indítvány az ebben foglalt feltételeknek a következők szerint részben megfelelt.
- [24] Az indítvány megjelölte azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntéseket, továbbá kifejezett kérelmet ad elő ezek megsemmisítésére.
- [25] Az Abtv. 52. §-a szerinti határozott kérelem követelményének részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelményt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában teljesíti. Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy az indítvány az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, II. cikkének, IV. cikk (1) bekezdésének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, továbbá a XX. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozóan alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem tartalmazott.
- [26] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdései, II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, továbbá a XX. cikk (1) bekezdése kapcsán néhai édesanyja alapvető jogainak sérelmére hivatkozik, ezen túlmenően azonban önálló és alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő {3259/2022. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az indítvány továbbá nem tartalmaz releváns, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve sem, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, nem tekinthető ilyennek azon spekulatív helyzet spekulatív következményeinek vázolója, miszerint

az indítványozó szakíthatta volna meg édesanyjával a kapcsolatot, ha édesanyja a másik bírósági eljárásban megtagadja a tanúvallomás tételét.

- [27] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [28] 3.1. Az indítványozó szerint a Kúria támadott végzése a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogába ütköző, mert a Kúriának észlelnie kellett volna a határidő lejártát követő benyújtás okát és lehetőséget kellett volna biztosítania a helyzet tisztázására. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozónak, mint a felülvizsgálat során jogi képviselővel eljáró félnek, a jogi képviselő irodája általi letöltést követően elkésztett előterjesztett felülvizsgálati kérelme értelemszerűen nem értékelhető az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként.
- [29] 3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően – a [20] bekezdés értelmében – vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a Budapest Környéki Törvényszék közbenső ítéletével összefüggésben felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [30] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó lényegében – az indítvány második felében részletesen ismertetett – felülvizsgálati kérelemben előadott kifogásokra hivatkozik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány által állított kifogások – az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben állított bírói jogszabálysértések, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán állított tájékoztatás elmaradása, valamint a néhai édesanya tanúvallomás tételének mikénti figyelembe vétele – nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkoznak, a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3264/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [64]}.
- [31] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság alaptörvény-ellenesen értelmezte saját hatáskörét, amikor – álláspontja szerint – tévesen azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének felülbírálatára korlátos, ezért a másodfokú bíróság nem a kellő alapossgal vizsgálta meg a fellebbezésben írt okokat. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a másodfokú bíróság – az egységes ítélezési gyakorlatra hivatkozva – a fellebbezésben írtak kapcsán azt rögzítette a közbenső ítéletben, hogy az indítványozó az elsőfokú bíróságnak a peradatok mérlegelésével megállapított tényállását és jogi érvelését támadta, azonban a másodfokú bíróság szerint mindezt csak akkor tehette volna sikerrel, ha a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás a fel-táratlan, iratellenes, a bizonyított tényekkel, adatokkal szembenállónak tekinthető, illetve a bizonyítékok ok-szerűtlen mérlegelésén alapszik. Ez azonban a másodfokú bíróság szerint nem volt megállapítható.
- [32] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítélet szak-jogi keretbe tartozó (s ekként ottmaradó) felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmány-bíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem általános felülbírálati fórum. Az eljáró bíróság által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkot-mányjogi panasz előterjesztésére {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [33] 3.3. Ennélfogva az indítvány nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak az Alap-törvény XIII. cikk (1) bekezdésével, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben.

- [34] 4. Ekként az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *h)* pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2150/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3158/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.230/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.IV.20.230/2022/4. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítélet sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1) és (3) bekezdését, IX. cikk (4) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdését, 26. cikkét, valamint 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az alapügy alperesének (a továbbiakban: alperes) honlapján előbb 2020. május 24-én „Sikkasztási ügybe keveredett a pécsi gazdaságfejlesztési vezető” címmel, majd ezt követően 2020. május 25-én ugyancsak ezen a honlapon a „Távozik a pécsi gazdaságfejlesztési főosztály vezetője” című cikk jelent meg. A cikkek miatt az indítványozó 2020. május 25-én sajtóhelyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez, aki azonban ennek nem tett eleget (a helyreigazítási kérelemben az indítványozó elsősorban arra hivatkozott, hogy vele szemben soha nem tettek sikkasztás miatti feljelentést és értelemszerűen elmarasztalásban sem részesült, ezért a cikkek valótlanúságot állítottak és sugalmaztak, emellett pedig azt is hamisan állították, hogy korábbi külszolgálati helyén rezsitartozást hagyott volna maga után).
- [3] Az ügyben eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása hivatkozott a PK 12. és 14. számú állásfoglalására. Ezek alapján megállapította, hogy az alperesi cikkek tényállításokat tartalmaztak, ezért a PK 14. számú állásfoglalása alapján ezek bizonyítása a sajtószervet terheli. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó sem vitatta, hogy összességében 9000 euró összeget vett fel egy CWHR nevű szervezettől, amelyet több részletben fizetett vissza. Emellett azt is megerősítette az indítványozó, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM) 3750 euró rezsiköltséget akart vele kifizettetni, amelyet azonban ő vitatott ezért azt nem fizette meg. Az ügyben az indítványozó és a KKM is több iratot csatolt, emellett pedig az is kiderült, hogy a CWHR feljelentést is tett az indítványozó ellen pénzügyi visszaélés gyanúja miatt. Mindezeket mérlegelve az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a cikkekben szereplő közlések nem voltak valótlanok. Ugyan kétségtelen, hogy sikkasztás miatt ténylegesen nem indult eljárás az indítványozó ellen, de a PK 14. számú állásfoglalása alapján, a 9000 eurós tartozás alapján ezt az alperes joggal vonhatta le következtetésként (a cikkben pedig maximum lényegtelen, az ügyre kihatással nem bíró tévedések voltak). Ez pedig jelen esetben véleményként volt értékelendő.
- [4] 1.2. Az indítványozó ezt követően fellebbezéssel fordult a Fővárosi Ítéletáblához (a továbbiakban: másodfokú bíróság), amely az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. §-a alapján a helyreigazítási kérelmet előadó félnek kell megjelölnie, hogy a médiatartalom mely részét, mely állítását tartja valótlanoknak, és melyek ezzel szemben a valós tények. Amennyiben a sajtószerv a kérelemnek nem tesz eleget, akkor a PK 13. számú állásfoglalása alapján a keresetlevélben is csak a helyreigazítási kérelemben már szereplő igények jelenhetnek meg, azaz

a perben új igény érvényesítésére nincs mód – ez garantálja, hogy a sajtószerv megalapozott döntést tudjon hozni az elsőként hozzá előterjesztett kérelemről. Ezért, ha a keresetlevél túlterjeszkedik a helyreigazítási kérelemben, akkor azt az Smtv. 12. §-a alapján el kell utasítani.

- [6] A másodfokú bíróság szerint a fenti követelményeknek a helyreigazítási kérelem megfelelt, abból egyértelműen kiderült, hogy az indítványozó a cikk mely elemeivel nem ért egyet, melyeket tekint valótlanoknak. A keresetlevélben azonban az indítványozó a helyreigazítás szövegét a rezsiköltség tekintetében az eredeti kérelemtől eltérően határozta meg, ezért erre nézve a kereset nem lehetett alapos. Emellett több más ponton is eltért egy mástól a kérelemben és a keresetlevélben megjelölt helyreigazító szöveg.
- [7] A másodfokú bíróság ezt követően részletesen elemezte a helyreigazítási kért szöveg állításait, és mindegyik esetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság logikus és helytálló következtetéseket vont le a megállapított tényállásból (így pl. maga az indítványozó is elismerte, hogy a CWHR számlájáról több alkalommal is utalt át a saját számlájára különböző összegeket, amely utalásokat a CWHR pénzügyi visszaélésnek tekintett). Ezek alapján pedig a másodfokú bíróság is osztotta azt a megállapítást, miszerint a kifogásolt cikkben a kritikai hangvételű megfogalmazásnak helye volt, és az a tényekből levont olyan következtetés volt, amely nem ellentétes a logika szabályaival. A cikkben használt „sikkasztás” szó a cikkben egyértelműen nem a sikkasztás Btk.-beli tényállásával volt azonos: a cikkben ezzel a szerző arra utalt, hogy az indítványozóhoz idegen pénzügyösszeg került. A cikk tehát nem a sikkasztás bűncselekményének elkövetésével vádolta az indítványozót. Erre tekintettel a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság érvelése helytálló volt.
- [8] 1.3. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] A Kúria ítéletében mindenekelőtt kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása: a Kúria törvényeségi felülvizsgálatot végez. E körben a Kúria rögzítette, hogy az első- és a másodfokú bíróság a bizonyítás során nem követett el olyan jogszabálysértést, ami megalapozná a jogszabálysértés megállapítását (miszerint a bíróságok kirívóan okszerűtlen mérlegelést végeztek volna), a tényállás általános felülmérlegelésére pedig a Kúria nem jogosult. A Kúria azt is megállapította, hogy a másodfokú bíróság a tényállást a felek nyilatkozataival és a periratokkal összhangban rögzítette, és abból okszerű következtetéseket vont le. A Kúria szerint az indítványozó alaptalanul hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatára, mivel jelen ügyben a cikk nem egy sajtótájékoztatóról tudósított, ezért az alperesnek nem kellett volna a cikk közzétevése előtt őt megkeresnie. Ellenben az alperes eleget tett annak a kötelezettségének, hogy a cikket csak azt követően jelentesse meg, hogy azt a KKM iratokkal megerősítette. A Kúria a fentiek mellett azt is kiemelte, hogy az indítványozó figyelmen kívül hagyta, hogy a cikk tartalma közéleti vitákhoz kapcsolódik, ezért a sajtónak joga volt erről beszámolni.
- [10] A Kúria mindezek alapján elvi érveléssel megállapította, hogy egy sajtószervtől nem várható el, hogy egy másik sajtószerv kérdéseire a kormányzati szerv hivatalos e-mail címéről kapott tájékoztatás tartalmának átvétele előtt az érintett álláspontját előzetesen kikérje annak közzétevése előtt.
- [11] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény több cikkének is a sérelmét állította.
- [12] Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint a Kúria ítélete sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, ugyanis olyan iratokra alapozta döntését, amelyek nem bizonyulnak teljes bizonyító erejűnek, és ezáltal az ítélet alapja egy valótlan tényállásra alapult. Álláspontja szerint az emberi méltóságát és jóhírnévhez való jogát sérti, hogy a cikkben őt az alperes sikkasztással vádolta. Véleménye szerint az ártatlanság védelmét is sérti a Kúria döntése, hiszen a valótlan tényállásokkal és híresztelésekkel szemben nem tudta megvédeni magát.
- [13] Az indítványozó ezt követően hosszasan részletezte az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát (a bíróságok indokolási kötelezettségével kapcsolatban vagy épp a jóhírnévvel összefüggésben). Véleménye szerint a megállapított tényállás téves volt (azokban hamis, vagy meghamisított bizonyítékok is voltak), és abból a kúriai állásponttal szemben okszerűtlen következtetéseket vontak le a bíróságok. Véleménye szerint nem fogadható el a Kúria érvelése miszerint nem vizsgálhatja felül a tényállást (amiben álláspontja szerint lényegtelennek nem minősíthető tévedések voltak). A bizonyítékok értékelésénél véleménye szerint nem jártak el kellő gondossággal a bíróságok, mindez pedig sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.

- [14] A fentiek mellett azt is kifogásolta, hogy a Kúria nem volt tekintettel számos alapjogi összefüggésre, így pl. a jóhírnév sérelmének összefüggéseire, vagy épp az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra. Emellett az Alaptörvény Q) cikkének a sérelmét abban látja, hogy a Kúria nem volt tekintettel a diplomáciai kapcsolatokról szóló bécsi egyezményre, illetve a GDPR-ra sem. Ezek alátámasztására ezt követően hosszasan idézte az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát.
- [15] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [17] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [19] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [20] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.
- [21] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésének a sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény ezen rendelkezése nem biztosít jogot az indítványozók számára, ezért annak állított sérelmére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani [lásd pl. 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3171/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]; 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]; 3156/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [17]; 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]].
- [22] 2.3. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott kúriai ítélet sérti az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését is. Az Alaptörvény említett rendelkezése azonban nem önálló alapjogot állapít meg, hanem a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, így erre az indítványozó nem alapíthat alapjogi sérelmet [ezzel egyezően: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [23] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény 26. cikkét is sérülni vélte. Az Alaptörvény ezen rendelkezése a bírói jogállásról és a bírók függetlenségéről rendelkezik. Az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat szerint ezen cikk sérelmére (Alaptörvényben foglalt jogként) azonban csak hivatalban lévő bíró, mint az alkotmányjogi panasz benyújtója hivatkozhat, a bírói függetlenség esetleges sérelme esetén. Tekintettel azonban arra, hogy az indítványozó nem bíró, ezért ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmére nem alapozhatta alkotmányjogi panaszát.
- [24] 2.5. Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság ismételt kiemeli, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].

- [25] 2.6. Az indítványozó a kúriai ítéletét az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (3) bekezdésével, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével is ellentétesnek tartotta.
- [26] Az Alaptörvény II. cikke tekintetében azonban kizárólag az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állította az emberi méltósághoz való jogának a sérelmét. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét állító önálló érvelést tehát az indítványozó nem adott elő.
- [27] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével, valamint a XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben pedig megállapítható, hogy az indítványozó semmilyen érvelést nem adott elő alkotmányjogi panaszában.
- [28] A fentiekre tekintettel – figyelemmel arra, hogy az indokolás hiánya az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ügy érdemi elbírálásának akadálya – jelen ügyben az Alaptörvény II. cikkének, VI. cikk (3) bekezdésének, valamint XV. cikk (2) bekezdésének a vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [29] 2.7. Az alkotmányjogi panasz szerint a kúriai ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében deklarált ártatlanság vélelmét is. Ezen rendelkezés azonban jelen üggyel nem hozható összefüggésbe, tekintettel arra, hogy jelen ügy tárgya nem egy büntetőeljárás volt, és a bíróságok sem arról döntöttek, hogy az indítványozó bűnös vagy ártatlan. Az alkotmányjogi panasz alapját képező sajtóhelyreigazítási kérelemmel összefüggő eljárás során tehát, a kérelemnek illetve a keresetnek való helyt adás kérdéstől függetlenül nem merülhet fel az ártatlanság vélelmének a sérelme. Ezért ezt az indítványelemet az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [30] 2.8. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [31] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is elsősorban azért állította, mert álláspontja szerint a másodfokú bíróság, valamint a Kúria ítéletük meghozatala során nem vették figyelembe az Alaptörvényből eredő követelményeket (téves tényállást rögzítettek, és azokból okszerűtlen következtetéseket vontak le), és ezáltal tévesen döntöttek a sajtóhelyreigazítási kérelméről, amivel megsértették a jóhírnévhez való jogát, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból következő indokolási kötelezettségüket.
- [32] Jelen ügyben az indítványozó tehát elsősorban azt kifogásolta az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban, hogy a másodfokú bíróság, valamint a Kúria a keresetlevelében kért helyreigazítási kérelem egyes elemeit, téves – véleménye szerint valótlan – bizonyítékok alapján okszerűtlen következtetéseket levonva ítélte meg. Az Alkotmánybíróságnak azonban nem terjed ki a hatásköre a szakjogi kérdésekben történő felülbírálatra. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket az érveket, illetve a konkrét ügyben az irányadó jogszabályok bírósági jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], megerősítette többek között: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [33] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő alkotmányjogi panasz elemet érdemben nem vizsgálta, tekintettel arra, hogy az az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételek egyikének sem felel meg.
- [34] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés a) pontjának továbbá

az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2286/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 25. és 28. cikkeivel.
- [3] 1.1. Az indítványozó az alapügy I. rendű alperese. A tényállás szerint a perbeli felperes a 2006. szeptember 4-én elhunyt örökgyógyó volt élettársa, az alperesek az örökgyógyó gyermekei. Az örökgyógyó tulajdonosa volt egy Kft. 29,72/100 tulajdoni hányadnak megfelelő 10 900 000 forint névértékű üzletrészenek, amelynek forgalmi értéke a hagyaték megnyíltakor 64 746 000 forint volt. Az örökgyógyó tulajdonát képezte továbbá két ingatlan is. A fenti hagyatékot a közjegyző a 2007. június 10-én jogerőre emelkedett rész-hagyatékátadó végzésével törvényes öröklés címén egymás között egyenlő arányban az alpereseknek mint az örökgyógyó gyermekeinek adta át. A felek számára 2010. évben vált ismertté az örökgyógyó 2006. június 15-én kelt írásbeli magánvégrendelete (a továbbiakban: perbeli végrendelet). Ebben halála esetére úgy rendelkezett, hogy a Magyarországon található minden ingó és ingatlan vagyonát az alperesek és a felperes egymás között egyenlő arányban (1/3–1/3–1/3), a nevén lévő két külföldi apartman közül az egyiket a felperes egyedül, a másikat az alperesek egymás között egyenlő arányban örököljék. Az örökgyógyó 2003. március 19-én 8 900 000 forint banki kölcsönt vett fel, 2013. március 20-i lejáratl. A hitel biztosítékeként jelzálogjog terhelt az örökgyógyó ingatlanait. A kölcsönszerződésből eredően 2006. augusztusban az örökgyógyónak 7 549 003 forint tartozása állt fenn. 2007. október 30-án pedig a tartozás összege 8 441 823 forint volt. Az alperesek 2008. január 21-én személyi hitelszerződéssel 41 977 svájci frank összegű kölcsönt vettek fel, amelynek biztosítékeként az egyik ingatlanra vételi- és jelzálogjogot alapítottak a bank javára. E kölcsönből 2008. január 29-én az örökgyógyó által 2003-ban felvett kölcsönt visszafizették. Eddig az időpontig az örökgyógyó hitelének törlesztésére 3 070 647 forintot fordítottak. Az alperesek ez utóbbi ingatlant 2013. november 15-én 12 500 000 forint vételárért értékesítették, az általuk kötött kölcsönszerződés alapján ekkor fennálló 8 210 178 forint tartozás visszafizetése a vételárból történt meg. Az alperesek e szerződés alapján 2008. március 10-től 2013. november 18-ig, a teljes törlesztéséig 12 598 331 forintot fizettek a banknak. A perbeli végrendeletet az alperesek megtámadták, és – egyéb kérelmek mellett – az érvénytelenségének megállapítását kérték. A bíróság az alperesek végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította, és a felperest többletaszárnati díj, valamint perköltség megfizetésére kötelezte.
- [4] Ezt követően a felperes fordult keresettel a bírósághoz, melyben végrendeleti öröklési igény címén az alpereseket egyetemlegesen 30 294 361 forint és járuléka megfizetésére kérte kötelezni.
- [5] Az első fokon eljáró Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy harminc napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 19 507 206 forint tőkét és annak késedelmi kamatát, valamint perköltség megfizetésére is kötelezte őket, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

- [6] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részben – részben megváltoztatta, és az alpereseket egyetemlegesen terhelő marasztalás összegét 21 117 875 forintra és annak kamatára felemelte.
- [7] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Abban – tartalma szerint – kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [8] A Kúria a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 25. és 28. cikkel. Főtitkári felhívásra kiegészített indoklásában előadta, hogy az ügyben eljáró bíróságok téves jogi álláspontra helyezkedtek, amikor az üzletrészt ingó dologgal egy tekintet alá esőnek minősítették, és így az örökható végrendeleti rendelkezését, miszerint minden ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezik, úgy minősítették, hogy az a teljes vagyonáról történt végrendeletnek minősül. Ezen jogi álláspont – meglátása szerint – sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot azáltal, hogy az üzletrészt az ingósággal veszik egy tekintet alá, ezáltal ugyanis kiszámíthatatlanná válik az ingóság, mint jogintézmény fogalma.
- [10] A támadott ítéletek következtében sérült az indítványozó törvényes örökléshez és az ennek folytán megszerzett tulajdonához fűződő joga, hiszen a jogbiztonságot sértő ítéletek folytán veszítette el az öröklés folytán már megszerzett tulajdonát.
- [11] Az Alaptörvény 25. cikke az indítványozó szerint azáltal sérül, hogy a támadott ítéletekben a bíróságok jogértelmezése valójában nem jogértelmezés, hanem gyakorlatilag jogalkotás, hiszen az „a teljes ingatlan- és ingó vagyon” végrendeletben írt fogalmát „teljes vagyonná” minősítették át, holott a jogrendszer az ingó- és ingatlan vagyontárgyakon kívül számos más vagyontárgyat ismer és nevesít. Mindez meglátása szerint az öröklésre vonatkozó jogszabályok olyan bírói átértelmezése és kiterjesztése, amely sokkal inkább jogalkotásnak, mintsem jogértelmezésnek minősül. A Ptk.-nak azonban szerinte nem célja, hogy a bíróságok a jelen ügyben teljességgel pontosan megfogalmazott végrendeletben tisztázott akarattól eltérően „értelmezzék” az örökható akarát. Ezen bírói jogértelmezés kapcsán hivatkozik Varga Zs. András „Eszményből bálvány? – a joguralom dogmatikája” című könyvében írtakra.
- [12] Az Alaptörvény 28. cikkét azáltal véli sérülni, hogy a bíróságoknak a panaszolt ítéletekben megnyilvánuló jogértelmezése nem felel meg a józan ész követelményének, a józan ész szabályai szerint ugyanis minden cselekvőképes természetes személyről azt kell feltételezni, hogy saját szabad akaratának megfelelően tesz jognyilatkozatot – jelen esetben az örökható a végintézkedés körében –, és ezen, jogilag is pontosan kifejezett akarát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A hagyatéki terhek – a felvett hitel visszafizetése – körében sértik a támadott másodfokú és felülvizsgálati ítéletek az Alaptörvény 28. cikkét, ugyanis nem a józan észnek és nem a jó erkölcsnek megfelelő jogszabályértelmezés az, amikor az egyik végrendeleti örökös – jelen perben a felperes – nem kötelezik (az elsőfokú ítélettel ellentétben a másodfokú és a felülvizsgálati ítéletben) a teljes hagyatéki teher viselésére, amikor is nem az indítványozó által a hagyatékot terhelő hitel kiváltására ténylegesen felvett és az indítványozó által visszafizetett teljes hitelösszeg rá eső 1/3 részének megfizetésére kötelezik.
- [13] Ez az ítéleti rendelkezés szintén sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, hiszen a hagyaték valós terheit – ami az örökható hitelét kiváltó hitel után megfizetett teljes törlesztőösszeg – az öröklés folytán az indítványozó alperesnek sokkal nagyobb mértékben kellett viselnie, mint a felperesnek.
- [14] A Kúria felülvizsgálati eljárása az indítványozó szerint azért sérti az Alaptörvény tisztességes eljárásra vonatkozó XXVIII. cikk (1) bekezdését, mivel nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, hogy a Kúria – az ítéletében hivatkozott eljárásjogi érvelés alapján – nem vizsgálta érdemben, hogy az eljáró első- és másodfokú bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre, amely szintén eredményes felülvizsgálat alapja lehet.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt

azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. A Kúria ítéletét 2022. április 1-jén töltötte le az indítványozó, az alkotmányjogi panaszt 2022. május 30-án nyújtotta be, így az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, a XIII. cikk (1) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) bekezdés, valamint a 25. és 28. cikkek], a támadott bírói döntéseket [a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéletábrla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete], továbbá az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére.

- [16] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] Az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget.
- [18] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése ugyanis nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]; 3368/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó azonban nem ebben az összefüggésben állította a B) cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [19] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése azt rögzíti, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, és a legfőbb bírósági szerv a Kúria, azonban alapjogot nem tartalmaz, egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz szintén nem alapítható.
- [20] Az Alaptörvény 28. cikke sem tartalmaz alapjogot, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [21] Erre tekintettel ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. és XXVIII. cikkeivel összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [24] Az indítványozó panasa egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [25] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítéletek felülbírálatára irányult.
- [26] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [27] Az eljáró bíróságok által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [28] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [29] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1780/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3160/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 1.Pf.20.119/2022/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Czippán Csilla ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy alperese volt. Az alperesi jogelőd ügyvéd, valamint Kozármisleny Város Önkormányzata (a továbbiakban: felperesi jogelőd) megbízási, valamint letéti szerződést kötöttek. A felperesi jogelőd 100 000 000 Ft-ot helyezett letétbe. Az összeget valójában befektetési céllal, a banki kamatokat meghaladó kamatbevétel elérésére adta át. A felperes nonprofit gazdasági társaság (a továbbiakban: felperes) bankszámlájára a 2009. június és 2010. október közötti időszakban mindösszesen 77 200 000 Ft összegű befizetés történt, amit ténylegesen az alperesi jogelőd teljesített a letétbe helyezett összeg után.
- [3] A felperesi jogelőd és az alperesi jogelőd között a Pécsi Törvényszék előtt per folyt, melynek eredményeként a törvényszék megállapította, hogy a szerződés annak színleltése okán semmis, és kötelezte az alperesi jogelődöt 88 000 000 Ft tőke és annak 2010. november 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes kamata megfizetésére. Az elsőfokú ítélet a Pécsi Ítéltábla ítéletével emelkedett jogerőre.
- [4] A felperesi jogelőd a 2016. szeptember 21-i ülésén úgy határozott, hogy mint engedményező a felperesre engedményezi a Pécsi Ítéltábla jogerős ítéletében meghatározott követelést. A felperesi jogelőd az ülésen felhatalmazta a polgármestert az engedményezési szerződés aláírására. 2016. szeptember 22-én a felek megkötötték az engedményezési szerződést.
- [5] A felperesi jogelőd mint végrehajtást kérő az alperesi jogelőd ellen 2017. július 26-án végrehajtási lap kiállítását kérte. A végrehajtó az eljárást foganatosította, azonban térülés nem történt.
- [6] A felperesi jogelőd 2019. május 21-én tartott ülésén a polgármester arról tájékoztatta a képviselő-testületet, hogy könyvvizsgálót bízott meg a követelés vagyoni értékelésével. Május 23-án „Engedményezési szerződés kiegészítése” elnevezéssel dokumentumot készítettek, amiben – egyebek mellett – rögzítették, hogy az engedményező mint az engedményes társaság egyedüli tagja akként döntött, hogy a végrehajtást a felperesi jogelőd indítja meg, és a későbbiekben kerül sor a felek közös kérelmére a jogutódlás megállapítására. Rögzítették továbbá, hogy az engedményezésre adásvételi szerződés útján kerül sor. Emellett megállapodtak abban, hogy a szerződéskiegészítés aláírásával egyidejűleg a felek közös nyilatkozatot állítanak ki, amely tartalmazza az engedményezés tényét, valamint felhívja a kötelezettet, hogy az értesítés kézhezvételét követően kizárólag az engedményesnek teljesíthet.
- [7] A felperesi jogelőd és a felperes ezt követően felhívták az alperesi jogelődöt az engedményezett követelés teljesítésére.
- [8] A befizetett 77 200 000 Ft összeg és járulékai iránti követelés több másik alperesi jogelődre lett engedményezés útján átruházva. Végül az alperesi jogelőd a 2018. október 1-jén kelt „megbízási szerződés módosítása és engedményezési szerződés” megjelölésű okirattal abban állapodott meg az indítványozóval, hogy a Kúria döntésével megítélt tőkeösszeg 6%-ának megfelelő összeget – mint ügyvédi sikerdíjat – engedményezi az alperesre annak pernyertessége esetére.
- [9] Az alperesi jogelőd 2019. május 10-én kelt levelével tájékoztatta a felperest, hogy a követelés összegének 6%-át – mindösszesen 6 564 710 Ft-ot – az alperesre engedményezte, egyúttal felszólította őt a fizetési kötelezettségnek az alperes bankszámlájára történő utalással való teljesítésére.

- [10] A felperes a 2019. május 23-án az alperesi jogelődnek, valamint az indítványozónak címzett levelében rögzítette, hogy az alperes nem jogosult az engedményezett sikerdíjra. Tájékoztatta őket a 88 000 000 Ft értékű, rá engedményezett követelésről, és közölte, hogy a felek követeléseiből fennmaradó 10 800 000 Ft követelésébe beszámítja az alperesi jogelőd részére jogerősen megítélt 9 377 975 Ft-ot.
- [11] Az alperes 2021. február 1-jén pénzkövetelés végrehajtására végrehajtási lap kiállítását kérte a Pécsi Törvényszéktől a 6 564 710 Ft, valamint annak 2019. május 14-étől számítandó kamata mint engedményezett ügyvédi sikerdíj behajtása iránt.
- [12] A felperes 2021. március 18-án végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő, majd 2021. május 25-én keresetlevelében kérte, hogy a bíróság a végrehajtást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (1) bekezdés a) pontja alapján szüntesse meg, ugyanis a 2016. szeptember 22-én – a felperesi jogelőd és a felperes között – megkötött engedményezési szerződéssel megszerzett 88 000 000 Ft és járuléki követelését az alperesi jogelőddel szemben 2019. május 23-án beszámította.
- [13] Az első fokon eljáró Pécsi Járásbíróság a kereseti kérelemnek megfelelően döntött és ítéletével helyt adott a felperes keresetének.
- [14] Ítéletét arra alapította, hogy a Pp. 528. § (1) bekezdés a) pontja értelmében akkor indítható per végrehajtás megszüntetése iránt, ha az adós által állított tény a végrehajtandó határozat meghozatalát követően következett be. Ilyen tény lehet az adós által közölt beszámítás.
- [15] A jelen alkotmányjogi panasz eljárás előzményét képező perben a Pp. felhívott rendelkezésének megfelelő tény az volt, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2019. március 5-én kelt részítéletével az alperesi jogelőd követelése végrehajtható határozatba lett foglalva; ennek időpontjától került a felperes abba a helyzetbe, hogy a saját követelése vonatkozásában beszámítással éljen.
- [16] A Pécsi Járásbíróság által megfogalmazott indokolás szerint a 2016. szeptember 22-én kelt engedményezési szerződés vonatkozásában az indítványozó semmisségi kifogása azért nem helytálló, mert az érvénytelenség jogkövetkezményei nem érintik az adós fizetési kötelezettségét, azoknak kizárólag az engedményező és az engedményes viszonya tekintetében van jelentősége. Ez alól kivétel, ha valamilyen speciális körülmény miatt nem lényegtelen az adós számára, hogy a felek melyike részére kell teljesíteni a kötelezettséget; ilyen körülményt azonban az indítványozó nem jelölt meg.
- [17] Az elsőfokú bíróság megalapozatlannak ítélte az engedményezési szerződés létre nem jöttére vonatkozó indítványozói állítást, részben a fentebb írtak, részben a felperesi törvényes képviselő és a tanúk által előadottak és az okiratok alapján.
- [18] Az engedményezésről való értesítés nincs alakszerűséghez kötve, az a per adatai alapján megtörtént.
- [19] A felperesi jogelőd és a felperes közötti, 2016. szeptember 22-én kelt engedményezési szerződés a bíróság álláspontja szerint nem szűnt meg, a felek a későbbi jogügyletükkel csak kiegészítették azt, a perben előadott nyilatkozatok és a becsatolt okiratok alapján nem akarták megszüntetni a szerződést.
- [20] Az, hogy a végrehajtási lap kiállítását a felperesi jogelőd kérelmezte, nem bizonyítja azt, hogy ismét a felperesi jogelőd vált a követelés jogosultjává. Hasonlóképp nem bizonyíték erre a jogutódlás későbbi bejelentése a végrehajtási eljárásban.
- [21] A végrehajtási eljárás esetleges jogszerűtlen megindításának következményei miatt a végrehajtási eljárásban lehetett volna kérelmet előterjeszteni a végrehajtási lap visszavonása iránt.
- [22] A bíróság nem látta bizonyítottnak az engedményezési szerződés megszűnését azon az alapon sem, hogy az engedményezés ellenérzékének könnyvvizsgálói meghatározására csak 2019. május 21-én – vagyis évekkel a szerződés megkötésének dátumát követően – került sor. A képviselő-testületi ülésen elhangzottakból nem következik a szerződés megszűnése, továbbá a szerződés esetleges érvénytelensége csak az engedményező és az engedményes viszonyára hat ki.
- [23] Nem találta megalapozottnak a Pécsi Járásbíróság azt az indítványozói állítást, hogy az alperesi jogelőd és az indítványozó között 2014. február 20-án megkötött engedményezési szerződésnek részét kép az ügyvédi sikerdíjként meghatározott összeg. A bíróság megállapítása szerint abban a dokumentumban ilyesmire még csak utalás sem történt, a sikerdíj iránti igény – a perben csatolt dokumentumok közül – először az alperesi jogelőd és az indítványozó közötti, 2018. október 1-jén kelt szerződés módosításban merült fel, amely visszautal egy – a perben nem csatolt – 2015. január 14-én, illetve egy 2017. április 3-án kelt ügyvédi megbízási szerződésre.
- [24] A bíróság a 2016-ban megkötött engedményezési szerződést kiegészítő, 2019. május 23-án kelt okirat tárgyában megállapította, hogy az nem újabb engedményezés, hanem a korábbi szerződés kiegészítése volt.

- [25] A bíróság megállapította azt is, hogy a felperes 2019. május 23-án tájékoztatta az alperest és az alperesi jogelődöt az engedményezésről, továbbá részükre teljesítési utasítást is küldött. Ennek alapján a bíróság álláspontja szerint az engedményezés jogosultja a 2016-os szerződés megkötésétől kezdődően megszakítás nélkül a felperes volt, erről pedig az alperes és az alperesi jogelőd legkésőbb a 2019. május 23-án kelt értesítés alapján tudomást szerezhetett. Ugyanakkor az alperesi jogelőd által kezdeményezett perben az indítványozó jogi képviselőként járt el, ezért korábban is értesülhetett a jogosult kilétének tényéről.
- [26] A bíróság következtetése szerint 2019. március 5-ével mindkét fél követelése végrehajtható okiratba lett foglalva, Ennek alapján a felek követeléseitől az időponttól kezdődően tekinthetők lejártnak, egyneműnek és esedékesnek, és ettől az időponttól kezdődően számítható be a felperesi követelés az indítványozó követelésébe. A felperes tehát eredményesen hivatkozott a beszámításra mint a végrehajtás megszüntetésére okot adó tényre.
- [27] Az indítványozó fellebbezése folytán a Pécsi Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [28] Az indítványozó arra alapította a fellebbezését, hogy a felperes azért nem számíthatja be a vele szembeni követelését, mert amikor 2019. május 13-án az alperesi jogelőd teljesítési utasítást közölt arról, hogy az indítványozóra engedményezte az ügyvédi sikerdíj összegét, a felperesnek nem volt lejárt pénzkövetelése az indítványozóval szemben, ugyanis csak ezt követően, 2019. május 23-án szerezte meg a felperesi jogelődöt a beszámítani kért pénzkövetelést.
- [29] Álláspontja szerint a 2016. szeptember 22-én megkötött engedményezési szerződés nem jött létre, illetve attól a felek elálltak vagy azt megszüntették.
- [30] A Pécsi Törvényszék rögzítette, hogy a perben érintett jogügyletekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) rendelkezései irányadóak, mert az alapkötelemre – a 2009 júniusában létrejött megbízási és letéti szerződés – is a régi Ptk. rendelkezései alkalmazandóak.
- [31] Egyebekben egyetértett az elsőfokú bírósággal és megállapította, hogy a 2019. május 13-i utasítás időpontjában a beszámítani kért követelés fennállt jogalapon nyugodott, és végrehajtható határozaton alapult.
- [32] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Pécsi Törvényszék ítéletének megsemmisítését a Pécsi Járásbíróság ítéletére kiterjedően.
- [33] Előadása szerint a perben az alapproblémát az jelentette, hogy a felperesi jogelőd – egyúttal a felperes tulajdonosa – a mindenkor jogi eljárásokban jelentkező helyzetéhez és ezek állásához igazította követelését, még akkor is, amikor a Kúria mint felülvizsgáló bíróság 2019. március 5-én kelt részítéletével hatályon kívül helyezte a korábbi jogerős ítéletet és az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. A felperes visszaélésszerű magatartást tanúsított az eljárások folyamán. E magatartást, illetve következményeit a bíróságok nem vették figyelembe és nem biztosították a „fair balance” elvét, döntéseik ellentétbe kerültek az alapjogi követelményekkel, és a rendelkezésre álló iratok ellenére nem merült fel bennük annak észszerű kételye, hogy a felperes „joghajlító” magatartást tanúsított. Az elsőfokú bíróság az alapügyet újraértelmezte és a Kúria hivatkozott részítéletével ellentétesen döntött. Majd a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban felmerült jogi hibákat, hiányosságokat olyan ténykérdés és annak jogi értékelése – például az alapkötelem természete – bevonásával küszöbölte ki, amire sem az elsőfokú bíróság, sem a felek nem hivatkoztak.
- [34] Az elsőfokú bíróság az iratokat és a felek nyilatkozatait kizárólag a felperesi kereset teljesíthetősége vonatkozásában vizsgálta.
- [35] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság túllépte a felülbírálat kereteit azzal, hogy eldöntötte, a régi vagy a hatályos Ptk. szabályai irányadóak-e az engedményezési szerződésre, és úgy foglalt állást, hogy az alapkötelem eredeteti a jogviszonyt a beszámítás közlésének és az erről szóló értesítés időpontjától függetlenül tényleges engedményezés hiányában. Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság szerint lehet a Pp. 528. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottan a végrehajtás megszüntetése iránt pert indítani akkor, amikor a felperes 2016. szeptember 29. óta hivatkozik a beszámításra, míg a keresetét 2021. május 25-én terjesztette elő.
- [36] A másodfokú bíróság azon álláspontjával kapcsolatosan, hogy a régi és a hatályos Ptk. releváns szabályai között nincs lényegi eltérés, az indítványozó előadta, hogy a „lényegi eltérés” nem jogi kategória, az ilyen állásfoglalás jogszabályi felhatalmazás és keretrendszer nélküli bírói mérlegeléshez vezet.
- [37] A bíróságok a régi Ptk. 329. § (3) bekezdésének és 296. §-ának együttes értelmezése során túlterjeszkedtek a tényleges jogi szabályozás tartalmán, jóllehet az nem képezheti mérlegelés tárgyát. A felperesnek nem állt fenn

olyan jogalapja, ami a beszámítást megalapozhatná, mert a beszámítási nyilatkozat megtételének legkésőbbi időpontja a felperes teljesítésre történő felhívásával lezárult.

- [38] Mindezzel az eljáró bíróságok olyan *contra legem* jogalkalmazást valósítottak meg, ami eléri az alaptörvény-ellenesség mértékét.
- [39] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [40] Az indítványozó jogi képviselője 2022. május 12-én vette át a jogerős ítéletet, majd július 6-án, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be a panaszt elektronikus úton.
- [41] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [42] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [43] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [44] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [45] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [46] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségét, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [47] Az indítványozó az egyedi ügy alpereseként érintettnek minősül.
- [48] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősül.
- [49] Az indítványozó hivatkozik a panaszban az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésére. Ez a rendelkezés nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, mert nem alkotmányjogi panasz eljárásban érvényesíthető jogot rögzít, hanem az állam alapjogvédelmi kötelezettségét állapítja meg. A panasz indokolása ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapszik, az I. cikk (1) bekezdésre történő hivatkozás kiegészítő jellegű.
- [50] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [51] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [52] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírói eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok

jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [53] Az ügyben az eljáró bíróságoknak arról kellett határoznia, alappal kéri-e a felperes a végrehajtási eljárás megszüntetését a lejárt, végrehajtható okiratba foglalt és beszámítani kért követelésére tekintettel. A bíróságok arra a következtetésre jutottak, hogy a beszámítás feltételei teljesültek, mert sem az alapkötelem – a felperesi jogelőd és a felperes közötti megbízási és letéti szerződés –, sem az engedményezési szerződés nem szűnt meg. Az eljáró bíróságok az első- és másodfokú ítéletek indokolásában számot adnak a döntéseiket megalapozó körülményekről és megfontolásokról: rámutattak arra, hogy nincs bizonyíték az engedményezés megszüntetésének szándékára, és megjelölték a 2019. március 5-én kelt kúriai részítéletet, amelyben a Kúria a felperest kötelezte a marasztalási összeg megfizetésére az alperesi jogelőd irányába. Mindkét bíróság nagy hangsúlyt helyezett arra is: az engedményezés esetleges érvénytelenségének nincs kihatása az alapkötelemben résztvevő felek viszonyára.
- [54] A Pécsi Törvényszék a jogerős ítélet indokolásában hivatkozik a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1)–(2) bekezdéseire. Ezek alapján jut arra az álláspontra, hogy az alapkötelemből fakadó engedményezést csak az alapkötelemben résztvevő felek helyezhették volna a Ptk. hatálya alá, az engedményezési szerződéseket viszont nem ők kötötték. Ezért nem látott jogalapot arra, hogy az engedményezési szerződésekre a hatályos Ptk. rendelkezéseit alkalmazza. A másodfokú bíróság azt is kifejti, hogy az elsőfokú bíróság téves anyagi jogi álláspontjának – a lényegi eltérés hiányában – nem volt kihatása a per eldöntésére, és az ügy elbírálnak a régi Ptk. szabályai szerint, nincs szükség a Pp. 370. § (4) bekezdése szerinti eljárásra.
- [55] Mindezek alapján az eljáró bíróságok számot adtak döntéseik jog- és tényalapjáról. A panaszban foglaltak nem mutatnak fel olyan alkotmányjogilag releváns indokot, ami a befogadást és az érdemi vizsgálatot szükségessé tenné. Az indítványozó állításaival ellentétben a panaszban előadott kifogások a rendes bíróságok mérlegelési jogkörébe tartoznak; ezek helytállósága nem képezi az Alkotmánybíróság vizsgálatának tárgyát.
- [56] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1620/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273